

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi maataloustuotteiden markkinajärjestelystä annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi maataloustuotteiden markkinajärjestelystä annettua lakia. Esityksen mukaan hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaatioita ja niihin liittyvää tukea sekä mehiläishoitotukea koskevat säännökset muutetaan vastaamaan Euroopan unionin yhteisen maatalouspolitiikan uuden rahoituskauden lainsäädäntöä. Lakiin muutettaisiin myös mainittuja tukia koskevat Euroopan unionin lainsäädännön edellyttämät seuraamuksia ja takaisinperintää koskevat säännökset, joista tulisi jatkossa säätää tarkemmin kansallisesti.

Lakiin lisättäisiin sähköistä tukihakua koskevat säännökset. Lakiin tehtäisiin myös muuttuneesta Euroopan unionin lainsäädännöstä johtuvia luonteeltaan lähinnä teknisiä muutoksia sekä ajantasaistettaisiin tietyiltä osin säännöksiä vastaamaan nykytilaa. Lisäksi laissa huomioitaisiin Ruokaviraston uudesta nimestä johtuvat muutokset.

Esitys liittyy valtion vuoden 2023 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2023.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
PERUSTELUT	4
1 Asian tausta ja valmistelu	4
1.1 Tausta	4
1.2 Valmistelu	5
2 EU-säädöksen tavoitteet ja pääasiallinen sisältö.....	8
2.1 Tavoitteet	8
2.1.1 Suunnitelma-asetus	8
2.1.2 Markkinajärjestelyasetuksen muutosasetus ja horisontaaliasetus	10
2.2 Pääasiallinen sisältö	10
2.2.1 Suunnitelma-asetus	10
2.2.1.1 Hedelmä- ja vihannesala	11
2.2.1.2 Mehiläishoitoala	13
2.2.1.3 Tuki muille tuotannon aloille	14
2.2.1.4 Delegoidut säädökset ja täytäntöönpanosäädökset	14
2.2.2 Markkinajärjestelyasetuksen muutosasetus.....	16
2.2.3 Horisontaaliasetus	18
2.2.4 Kansallinen liikkumavara.....	20
3 Nykytila ja sen arviointi.....	20
3.1 Nykykäytäntö ja niiden arviointi.....	20
3.2 Lainsäädännön nykytila ja nykytilan arviointi	21
3.2.1 Hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaatiot ja tuottajaorganisaatiotuki	21
3.2.2 Mehiläishoitotuki	25
3.2.3 Horisontaaliasetusta koskevat säännökset.....	27
3.2.4 Markkinajärjestelyasetuksen muutosasetusta koskevat säännökset	29
3.2.5 Muut esityksen muutokset.....	31
4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset	33
4.1 Keskeiset ehdotukset.....	33
4.2 Pääasialliset vaikutukset.....	34
4.2.1 Taloudelliset vaikutukset	34
4.2.1.1 Tuottajaorganisaatiotuki.....	34
4.2.1.2 Mehiläishoitotuki	34
4.2.1.3 Muut esityksen muutokset.....	35
4.2.2 Yritysvaikutukset	35
4.2.2.1 Hedelmä- vihannesala	35
4.2.2.2 Mehiläishoitoala	36
4.2.2.3 Muut esityksen muutokset.....	37
4.2.3 Vaikutukset viranomaisten toimintaan.....	38
4.2.4 Ympäristövaikutukset ja muut yhteiskunnalliset vaikutukset	38
4.2.4.1 Hedelmä- ja vihannesalan ympäristövaikutukset.....	38
4.2.4.2 Mehiläishoitoalan ympäristövaikutukset.....	39
4.2.4.3 Muut yhteiskunnalliset vaikutukset.....	39
5 Muut toteuttamisvaihtoehdot	40
5.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset.....	40

5.2 Muiden jäsenvaltioiden suunnittelemat tai toteuttamat keinot.....	41
5.2.1 Hedelmä- ja vihannesala	41
5.2.2 Mehiläishoitoala.....	42
6 Lausuntopalaute.....	42
7 Säännöskohtaiset perustelut	45
8 Lakia alemman asteinen sääntely	71
9 Voimaantulo	71
10 Toimeenpano ja seuranta	71
11 Suhde muihin esityksiin.....	73
11.1 Esityksen riippuvuus muista esityksistä.....	73
11.2 Suhde talousarvioesitykseen	73
12 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys	74
LAKIEHDOTUKSET	81
Laki maataloustuotteiden markkinajärjestelystä annetun lain muuttamisesta	81
LIITE	108
RINNAKKAISTEKSTI.....	108
Laki maataloustuotteiden markkinajärjestelystä annetun lain muuttamisesta	108

PERUSTELUT

1 Asian tausta ja valmistelu

1.1 Tausta

Euroopan Parlamentin ja Euroopan neuvoston asetukset yhteisen maatalouspolitiikan uudistamiseksi julkaistiin joulukuussa 2021. Uudistus toimeenpannaan kolmella Euroopan Parlamentin ja Neuvoston asetuksella:

1) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/2115, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=CELEX%3A32021R2115&qid=1646832950310> jäsenvaltioiden yhteisen maatalouspolitiikan nojalla laadittavien, Euroopan maatalouden tukirahastosta (maalais-tukirahasto) ja Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta (maaseuturahasto) rahoitettavien strategiasuunnitelmien (YMP:n strategiasuunnitelmat) tukea koskevista säännöistä sekä asetusten (EU) N:o 1305/2013 ja (EU) N:o 1307/2013 kumoamisesta, jäljempänä *suunnitelma-asetus*;

2) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/2116 <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=CELEX%3A32021R2116&qid=1646832868282>, yhteisen maatalouspolitiikan rahoituksesta, hallinnoinnista ja seurannasta sekä asetuksen (EU) N:o 1306/2013 kumoamisesta, jäljempänä *horisontaaliasetus*;

3) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/2117 <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=celex%3A32021R2117>, maataloustuotteiden yhteisestä markkinajärjestelystä annetun asetuksen (EU) N:o 1308/2013, maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden laatu-järjestelmistä annetun asetuksen (EU) N:o 1151/2012, maustettujen viinituotteiden määritelmästä, kuvauksesta, esittelystä, merkinnöistä ja maantieteellisten merkintöjen suojasta annetun asetuksen (EU) N:o 251/2014 sekä unionin syrjäisimpien alueiden hyväksi toteutettavista maatalousalan erityistoimenpiteistä annetun asetuksen (EU) N:o 228/2013 muuttamisesta, jäljempänä *markkinajärjestelyasetuksen muutosasetus*.

Yhteisen maatalouspolitiikan (YMP) uudistuksella Euroopan Unionin jäsenvaltioille annettiin aiempaa paremmat mahdollisuudet laatia kunkin valtion olosuhteisiin soveltuva tukijärjestelmä. Myös järjestelmän toimeenpano, tukien maksatus, valvonta ja tulosten seuraaminen, jäivät enemmän jäsenvaltioiden vastuulle. Uudistuksessa EU:n sääntelyä kevennettiin ja vastuuta toimeenpanosta siirrettiin jäsenvaltioille.

Kukin jäsenvaltio toimitti komissiolle vuoden 2021 loppuun mennessä kansallisen strategiasuunnitelman https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/key-policies/common-agricultural-policy/cap-strategic-plans_en keskeisten politiikan tavoitteiden saavuttamiseksi. Mainittu suunnitelma hyväksyttiin valtioneuvoston istunnossa 16.12.2021.

Komissio hyväksyi 31.8.2022 Suomen strategiasuunnitelman komission täytäntöönpanopäätöksellä Suomen YMP:n strategiasuunnitelman 2023–2027 hyväksymisestä Euroopan maatalouden tukirahastosta ja Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta rahoitettavaa unionin tukea varten (CCI: 2023FI06AFSP001). https://agriculture.ec.europa.eu/cap-my-country/cap-strategic-plans/approved-csp_en

Linkki strategiasuunnitelmaan: <https://mmm.fi/documents/1410837/12210688/Suomen+viimeistelty+CAP-suunnitelma+2023-2027.pdf/667bf7ab-8af6-0afa-8c8e-ef5022178292/Suomen+viimeistelty+CAP-suunnitelma+2023-2027.pdf?t=1658396108940>

Aiemmin Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 1308/2013 maataloustuotteiden yhteisestä markkinajärjestelystä ja neuvoston asetusten (ETY) N:o 992/72, (ETY) N:o 234/79, (EY) N:o 1037/2001 ja (EY) N:o 1234/2007 kumoamisesta, jäljempänä *markkinajärjestelyasetus*, säädetyt tietyt tukimuodot siirrettiin suunnitelma-asetukseen. Näistä tukimuodoista Suomessa on käytössä tuki hedelmien ja vihannesten tuottajaorganisaatioille (tuottajaorganisaatiotuki) ja tuki mehiläishoitoalalle (mehiläishoitotuki).

Esityksellä ehdotetaan muutettavaksi maataloustuotteiden markkinajärjestelystä annettua lakia, jäljempänä *markkinajärjestelylaki*. Markkinajärjestelylain hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaatioita ja niihin liittyvää tukea sekä mehiläishoitotukea koskevat säännökset muutettaisiin vastaamaan Euroopan unionin yhteisen maatalouspolitiikan uuden rahoituskauden lainsäädäntöä. Esityksellä toimeenpantaisiin Suomen YMP strategiasuunnitelma, jäljempänä *suunnitelma*, hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaatiotuen ja mehiläishoitotuen osalta. Lakiin muutettaisiin myös mainittuja tukia koskevat Euroopan unionin lainsäädännön edellyttämät seuraamuksia ja takaisinperintää koskevat säännökset, joista tulisi jatkossa säätää tarkemmin kansallisesti. Lakiin lisättäisiin sähköistä tukihakua koskevat säännökset. Lakiin tehtäisiin myös muutuneesta Euroopan unionin lainsäädännöstä johtuvat muutokset sekä ajantasaistettaisiin tietyiltä osin säännöksiä vastaamaan nykytilaa.

1.2 Valmistelu

EU-säädöksen valmistelu

Euroopan komissio julkaisi tiedonannon yhteisen maatalouspolitiikan (YMP) tulevaisuudesta marraskuussa 2017 <https://ec.europa.eu/agriculture/sites/agriculture/files/future-of-cap/future-of-food-and-farming-communicat> ja maatalous- ja kalastusneuvosto keskusteli tiedonannosta kokouksessaan saman vuoden joulukuussa.

Euroopan komissio antoi ehdotuksensa yhteisen maatalouspolitiikan (YMP) uudistamista koskeviksi asetuksiksi kesäkuussa 2018. Ehdotukset perustuivat komission tiedonantoon ruoan ja maanviljelyn tulevaisuudesta, jossa tulevan YMP:n tavoitteiksi määriteltiin älykkäämmän ja kriisinkestävämmän maataloussektorin kehittäminen, EU:n ympäristö- ja ilmastotavoitteita edistävien ympäristö- ja ilmastotoimenpiteiden vahvistaminen ja maaseudun sosioekonomisen tilan vahvistaminen.

Yhteisen maatalouspolitiikan rahoituskehys tulevalle seitsemälle vuodelle sisältyi komission toukokuussa 2018 antamaan asetusehdotukseen ja tiedonantoon ”Nykyaikainen talousarvio Euroopan unionille, joka suojelee, puolustaa ja tarjoaa mahdollisuuksia. Monivuotinen rahoituskehys vuosille 2021-2027” https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/fi/IP_18_3570.

Komission ehdotuksiin maatalouspolitiikan uudistamiseksi kuului kaikkiaan kolme ehdotusta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksiksi yhteisen maatalouspolitiikan eri osa-alueilta.

Yhteisen maatalouspolitiikan uudistamista koskevat komission ehdotukset olivat:

- 1) Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=CELEX:52018PC0392> jäsenvaltioiden yhteisen maatalouspolitiikan nojalla laatimien, Euroopan maatalouden tukirahastosta (maataloustukirahasto) ja Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta (maaseuturahasto) rahoitettavien strate-

giasuunnitelmien (YMP:n strategiasuunnitelmat) tukea koskevista säännöistä sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EU) N:o 1305/2013 ja (EU) N:o 1307/2013 kumoamisesta;

- 2) Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi yhteisen maatalouspolitiikan rahoituksesta, hallinnoinnista ja seurannasta sekä asetuksen (EU) N:o 1306/2013 kumoamisesta <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=CELEX:52018PC0393>
- 3) Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi maataloustuotteiden yhteisestä markkinajärjestelystä annetun asetuksen (EU) N:o 1308/2013, maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden laatujärjestelmistä annetun asetuksen (EU) N:o 115/2012, maustettujen viinituotteiden määritelmästä, kuvauksesta, esittelystä, merkinnöistä ja maantieteellisten merkintöjen suojasta annetun asetuksen (EU) N:o 251/2014, syrjäisimpien alueiden hyväksi toteutettavista maatalousalan erityistoimenpiteistä annetun asetuksen (EU) N:o 228/2013 sekä Egeanmeren pienten saarten hyväksi toteutettavien erityistoimenpiteiden vahvistamisesta annetun asetuksen (EU) N:o 229/2013 muuttamisesta <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=CELEX:52018PC0394> Lisäksi ehdotuksiin liittyi vaikutusanalyysi (vain englanniksi) <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52018SC0301>

Suomen kannat asetusehdotuksiin on kuvattu 9.8.2018 annetussa valtioneuvoston kirjelmässä (U 73/2018 vp) https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/KasittelytiedotValtiopaivaasia/Sivut/U_73+2018.aspx, sekä 11.7.2019 annetussa U-jatkokirjeessä (UJ 5/2019 vp), 28.2.2020 annetussa U-jatkokirjeessä (UJ 4/2020 vp), 2.10.2020 annetussa U-jatkokirjeessä (UJ 30/2020 vp) ja 7.5.2021 annetussa U-jatkokirjeessä (UJ 7/2021 vp).

Eduskunnassa asiaa käsiteltiin useasti suuressa valiokunnassa, maa- ja metsätalousvaliokunnassa, ympäristövaliokunnassa ja valtiovarainvaliokunnassa sekä sen maatalousjaostossa. Neuvottelujen kuluessa asiaa käsiteltiin useasti myös EU-ministerivaliokunnassa ja EU-valmistelujaostoissa.

Kesäkuussa 2021 saavutettiin poliittinen sopu yhteisen maatalouspolitiikan (YMP) uudistuksen perusasetuksista. Suomi tuki saavutettua poliittista sopimusta maatalous- ja kalastusneuvoston kokouksessa kesäkuussa 2021 ja hyväksyi asetustekstit maatalouden erityiskomiteassa heinäkuussa 2021. Suunnitelma-asetus, horisontaaliasetus ja markkinajärjestelyasetuksen muutosasetus julkaistiin 2. joulukuuta 2021.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten toimeenpanemiseksi komissiolle annettiin toimivalta antaa alempiasteisia delegoituja ja täytäntöönpanoasetuksia. Näistä esityksen kannalta merkittävimmät ovat:

Komission delegoitu asetus (EU) 2022/126, annettu 7 päivänä joulukuuta 2021, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/2115 täydentämisestä lisävaatimuksilla eräille tukitoimintatyypeille, jotka jäsenvaltiot täsmentävät mainitun asetuksen mukaisissa, vuosia 2023—2027 koskeissa YMP:n strategiasuunnitelmissaan, sekä säännöillä, jotka koskevat hyvää maatalous- ja ympäristökuntoa koskevassa toimenpidevaatimuksessa (GAEC-toimenpidevaatimus) 1 mainittua osuutta, jäljempänä *suunnitelma-asetusta täydentävä delegoitu asetus*;

Komission delegoitu asetus (EU) 2022/127, annettu 7 päivänä joulukuuta 2021, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/2116 täydentämisestä maksajavirastoja ja muita elimiä, varainhoitoa, tilien tarkastamista ja hyväksymistä, vakuuksia sekä euron käyttöä koskevien sääntöjen osalta, jäljempänä *maksajavirastoasetus*;

Komission täytäntöönpanoasetus 2022/128, annettu 21 päivänä joulukuuta 2021, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/2116 soveltamissäännöistä maksajavirastojen ja muiden elinten, varainhoidon, tilien tarkastamisen ja hyväksymisen, tarkastusten, vakuuksien ja avoimuuden osalta, jäljempänä *varainhoitoasetus*.

Hallituksen esityksen valmistelu

Suunnitelman valmistelussa tavoitteena oli sidosryhmien laaja osallistaminen. Uudistuksen valmistelu alkoi kansallisesti vuonna 2018. Suunnitelman laatimista koordinoi strategiaryhmä, jota johti maa- ja metsätalousministeri. Strategiaryhmässä oli jäseniä eri ministeriöistä sekä tärkeimmistä sidosryhmistä. Strategiaryhmä ohjasi suunnitelman valmistelutyötä.

Maa- ja metsätalousministeriö asetti syyskuussa 2018 neljä työryhmää suunnitelman valmisteluun: 1) maataloustuotannon kehittäminen, 2) maaseudun kehittämistoimenpiteet, 3) markkinatoimenpiteiden valmistelu ja 4) hallintomalli. Lisäksi Ahvenanmaan suunnitelman valmistelua koordinoitiin erillisessä työryhmässä yhteistyössä Ahvenanmaan maakuntahallinnon kanssa. Työryhmät valmistelivat suunnitelmaa varten esityksiä oman sektorinsa toimenpiteistä sekä hallinnoinnista. Työryhmien jäseninä olivat maa- ja metsätalousministeriön ja muiden ministeriöiden virkamiehiä, Ruokaviraston, aluehallinnon sekä sektorikohtaisten sidosryhmien edustajia. Esitystä markkinajärjestelystä annetun lain muuttamisesta on käsitelty markkinatoimenpiteiden valmistelutyöryhmässä.

Suunnitelman mehiläishoitoalan toimenpiteitä valmisteltaessa on tehty yhteistyötä mehiläishoitoalan organisaatioiden kanssa, siten kuin suunnitelma-asetuksen 55 artiklassa edellytetään.

Työryhmien kokousten lisäksi sidosryhmille järjestettiin vuoden 2018 lopusta vuoden 2020 alkuun työpajoja ja keskustelutilaisuuksia suunnitelman valmistelua varten. Niissä kerättiin muun muassa tietoa siitä, missä asioissa nykyinen yhteinen maatalouspolitiikka ja maaseudun kehittäminen on onnistunut ja missä epäonnistunut sekä koottiin tarpeita ja ideoita siitä, millä toimilla voidaan vastata yhteisen maatalouspolitiikan tavoitteisiin vuonna 2021 alkavalla rahoituskaudella. Lisätietoa työpajoista: Työryhmät ja [työpajat](#) - Maa- ja metsätalousministeriö.

Lisäksi maa- ja metsätalousministeriö on järjestänyt useita webinaareja, kuulemisia, tehnyt erilaisia viestintätoimia, osallistunut eri tapahtumiin ja järjestänyt erilaisia tilaisuuksia, joissa toimijat ovat voineet laajasti eri puolilta Suomea osallistua ja tutustua suunnitelman valmisteluun.

Maa- ja metsätalousministeriö asetti 9. maaliskuuta 2020 hallituksen esityksen valmistelua varten lainsäädäntöhankkeen (MMM026:00/2020) <https://mmm.fi/hanke2?tunnus=MMM026:00/2020> maataloustuotteiden markkinajärjestelyä koskevaksi rahoituskauden 2021-2027 lainsäädännöksi.

Hallituksen esityksen valmistelu on tehty maa- ja metsätalousministeriössä virkatyönä.

Valmistelun edetessä lakiesitystä on käsitelty ”Euroopan unionin maatalous- ja maaseutupolitiikan uudistamisen valmistelun strategiaryhmässä” ja ”Markkinoiden kehittämistoimenpiteitä valmistelevassa työryhmässä”, jotka ovat maa- ja metsätalousministeriön asettamia työryhmiä. Mainituissa työryhmissä on laaja hallinnon ja sidosryhmien edustus.

2 EU-säädöksen tavoitteet ja pääasiallinen sisältö

2.1 Tavoitteet

2.1.1 Suunnitelma-asetus

Suunnitelma-asetus sisältää yleiset ja erityiset säännökset Euroopan maatalouden tukirahaston ja Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston käytöstä YMP:n tavoitteiden toteuttamiseksi sekä siihen liittyvistä indikaattoreista. Asetuksella on 5 artiklan mukaan seuraavat yleis-tavoitteet:

a) edistetään älykästä, kilpailukykyistä, muutoskestävää ja monipuolista maatalousalaa, jolla varmistetaan pitkän aikavälin elintarviketurva;

b) tuetaan ja vahvistetaan ympäristönsuojelua, mukaan lukien luonnon monimuotoisuus, ja il-mastotoimia ja edistetään unionin ympäristö- ja ilmastotavoitteiden saavuttamista mukaan lu-kien sen Pariisin sopimukseen perustuvat sitoumukset;

c) lujitetaan maaseutualueiden sosioekonomista rakennetta.

Markkinajärjestelyasetuksen mukaiset järjestelmät, jotka koskevat hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaatiotukea, mehiläishoitotukea, oliiviöljyn ja syötäväksi tarkoitettujen oliivien alan tukea, viinialan tukea ja tukea humala-alalla, siirretään suunnitelma-asetukseen. Uutena toimenpiteenä jäsenvaltioille annetaan mahdollisuus tukea muiden tuotannonalojen tuottajaor-ganisaatioiden toimintaa.

Jäsenvaltion on laadittava maatalouden suorat tuet, maaseudun kehittämistoimenpiteet ja tietty-jen alojen toimenpiteet kattava kansallinen suunnitelma, jonka komissio arvioi ja hyväksyy. Suunnitelma muistuttaa rakenteeltaan nykyisiä maaseudun kehittämisohjelmia. Suunnitelman tulee kattaa maataloustukirahastosta ja maaseuturahastosta rahoitettavat toimet asetusehdotuk-sen 6 artiklassa tarkoitettujen erityistavoitteiden saavuttamiseksi. Näitä erityistavoitteita ovat:

a) annetaan tukea riittävien maataloustulojen ja maatalousalan muutoskestävyyden varmista-miseksi koko unionin alueella, jotta saataisiin parannettua pitkän aikavälin elintarviketurvaa ja maatalouden monimuotoisuutta ja varmistettaisiin maataloustuotannon taloudellinen kestävyys unionissa;

b) parannetaan maatilojen markkinasuuntautuneisuutta ja kilpailukykyä sekä lyhyellä että pit-källä aikavälillä, myös kiinnittämällä enemmän huomiota tutkimukseen, teknologiaan ja digita-lisointiin;

c) parannetaan viljelijöiden asemaa arvoketjussa;

d) edistetään ilmastomuutoksen hillitsemistä ja ilmastomuutokseen sopeutumista muun mu-assa vähentämällä kasvihuonekaasupäästöjä ja parantamalla hiilen sitomista sekä edistetään kestäväää energiaa;

e) edistetään kestäväää kehitystä ja luonnonvarojen, kuten veden, maaperän ja ilman, tehokasta hoitoa, myös vähentämällä kemikaaliriippuvuutta;

f) edistetään luonnon monimuotoisuuden vähenemisen pysäyttämistä ja vähenemissuuntauksen kääntämistä, parannetaan ekosysteemipalveluja sekä säilytetään elinympäristöjä ja maisemia;

g) houkutellaan nuoria viljelijöitä ja uusia viljelijöitä alalle ja tuetaan heitä sekä helpotetaan kestäväen yritystoiminnan kehittämistä maaseutualueilla;

h) edistetään työllisyyttä, kasvua, sukupuolten tasa-arvoa, mukaan lukien naisten osallistuminen maatalouteen, sekä sosiaalista osallisuutta ja paikallista kehitystä maaseutualueilla, myös kiertotaloudessa ja kestävässä metsätaloudessa;

i) parannetaan unionin maatalouden keinoja vastata ruokaa ja terveyttä koskeviin yhteiskunnan vaatimuksiin, mukaan lukien korkealaatuinen, turvallinen ja ravitseva kestävällä tavalla tuotettu ruoka, ruokahävikin vähentäminen sekä eläinten hyvinvoinnin parantaminen ja mikrobilääke-resistenssin torjuminen.

Suunnitelman tulee perustua kansallisesti tehtyyn vahvuuksien, heikkouksien, mahdollisuuksien ja uhkien analysointiin ja sen pohjalta tehtyyn kansallisten tarpeiden ja toimenpiteiden määrittelyyn. Suunnitelma-asetuksessa käytetään termiä interventiotyyppi, jolla tarkoitetaan käytännössä tuen kohteena olevia toimenpiteitä. Interventiotyyppi sanaan viitataan tässä esityksessä termillä toimenpide. Samoin suunnitelma-asetuksen 3 artiklan 3 kohdan määritelmästä poiketen esityksessä interventioita kutsutaan toimenpiteiksi. Jäsenvaltion valitsemia toimenpiteitä koskevat kansalliset tavoitteet on määriteltävä hyödyntäen EU:n yhteisiä tulosindikaattoreita. Tavoitteiden saavuttamista on arvioitava tuotokseen, tulokseen, vaikutukseen ja asiayhteyteen liittyvien yhteisten indikaattorien perusteella. Indikaattoreista ja seurantatiedoista on annettu EU:n alempiasteisia säädöksiä ja soveltamisohjeita. Suunnitelma-asetuksen 111 artiklan toisen alakohdan mukaan mehiläishoitoalalla tulosindikaattoria ei poikkeuksellisesti käytetä useiden toimenpiteiden osalta.

Suunnitelma-asetuksen 46 artiklassa esitetään tavoitteet, joiden joukosta jäsenmaan on valittava omat tavoitteensa hedelmä- ja vihannesalalle. Tavoitteet liittyvät, edellä esitelyihin, suunnitelma-asetuksen 6 artiklan mukaisiin koko suunnitelmaa koskeviin erityistavoitteisiin.

Hedelmä- ja vihannesalan tavoitteita ovat seuraavat:

a) tuotannon suunnittelu ja organisointi, tuotannon mukauttaminen kysyntään erityisesti laadun ja määrän osalta, tuotantokustannusten ja investointien tuoton optimointi sekä tuottajahintojen vakauttaminen;

b) tuotteiden tarjonnan keskittäminen ja markkinoille saattaminen, myös suoramarkkinoinnin avulla;

c) keskipitkän ja pitkän aikavälin kilpailukyvyyn parantaminen, erityisesti uudenaikaistamisen avulla;

d) kestävien tuotantomenetelmien tutkimus ja kehittäminen, mukaan lukien tuhoajankestävyys, eläintautien vastustus, ilmastonmuutoksen hillintä ja siihen sopeutuminen sekä taloudellista kilpailukykyä ja markkinoiden kehitystä tukevat innovatiiviset käytännöt ja tuotantotekniikat;

e) seuraavien edistäminen, kehittäminen ja käyttöönotto: i) ympäristöä kunnioittavat tuotantomenetelmät ja -tekniikat; ii) tuhoajan- ja taudinkestävät tuotantokäytännöt; iii) unionin ja kansallisessa oikeudessa vahvistettuja vähimmäisvaatimuksia pidemmälle menevät eläinten terveyttä ja hyvinvointia koskevat vaatimukset; iv) jätteen vähentäminen ja sivutuotteiden ympäristöä säästävä käyttö ja hoito, mukaan lukien niiden uudelleenkäyttö ja hyödyntäminen; v) luonnon monimuotoisuuden suojeleminen ja parantaminen sekä luonnonvarojen kestävä käyttö, erityisesti vesiensuojelu, maaperän suojeleminen ja ilmansuojelu;

- f) ilmastonmuutoksen hillitsemisen ja ilmastonmuutokseen sopeutumisen edistäminen;
- g) tuotteiden kaupallisen arvon ja laadun parantaminen, mukaan lukien tuotteiden laadun parantaminen ja sellaisten tuotteiden kehittäminen, joilla on suojattu alkuperänimitys tai suojattu maantieteellinen merkintä tai jotka kuuluvat jäsenvaltioiden hyväksymiin unionin tai kansallisiin laatujärjestelmiin;
- h) tuotteiden menekinedistäminen ja pitäminen kaupan;
- i) hedelmä- ja vihannesalan tuoreiden ja jalostettujen tuotteiden kulutuksen lisääminen;
- j) kriisinehkäisy ja riskinhallinta, joiden tarkoituksena on asianomaisen alan markkinahäiriöiden välttäminen ja ratkaiseminen;
- k) työehtojen parantaminen sekä työnantajan velvoitteiden ja työterveyttä ja –turvallisuutta koskevien vaatimusten valvominen direktiivien 89/391/ETY, 2009/104/EY ja (EU) 2019/1152 mukaisesti.

Suunnitelma-asetuksen 55 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenmaan on suunnitelmassaan asetettava mehiläishoitoalalle vähintään yksi edellä mainituista suunnitelma-asetuksen 6 artiklan asiaan kuuluvista erityistavoitteista.

2.1.2 Markkinajärjestelyasetuksen muutosasetus ja horisontaaliasetus

Markkinajärjestelyasetuksen muutoksilla kyseinen asetus kytketään paremmin yhteisen maatalouspolitiikan strategian yleisiin tavoitteisiin. Uudessa tukijärjestelmässä pyritään ottamaan paremmin huomioon paikalliset olosuhteet ja tarpeet sekä maataloustoiminnan erityispiirteet, jotka johtuvat maatalouden yhteiskunnallisesta asemasta sekä eri maatalousalueiden välisistä rakenteellisista eroista ja luonnonolojen eroista. Siirtämällä tuotannonalakohtaiset tuet osaksi suurempaa kokonaisuutta, voidaan tuki räätälöidä unionin tavoitteiden saavuttamiseksi parhaalla mahdollisella tavalla.

Unionin ympäristötavoitteiden saavuttamiseksi tuottajaorganisaatioiden ja toimialaorganisaatioiden toimintamahdollisuuksia laajennetaan ympäristön ja kiertotalouden hyväksi tehtäviin toimiin.

Horisontaaliasetuksella annetaan säännökset yhteisen maatalouspolitiikan, rahoituksesta, hallinnoinnista ja seurannasta. Asetuksessa säädetään muun muassa hallinto- ja valvontajärjestelmistä, jotka jäsenvaltioiden on perustettava, tilien tarkastamisen ja hyväksymisen sekä sääntöjenmukaisuuden tarkastamisen menettelyistä.

2.2 Pääasiallinen sisältö

2.2.1 Suunnitelma-asetus

Suunnitelma-asetuksen III osaston III luvussa säädetään tietyille aloille kohdistettavista toimenpiteistä. Asetuksen 43 artiklan 1 kohdan mukaan hedelmä- ja vihannesalan toimenpiteet ovat pakollisia jäsenvaltioille, joilla on markkinajärjestelyasetuksen mukaisesti hyväksyttyjä tämän alan tuottajaorganisaatioita. Mainitun artiklan 2 kohdan mukaan mehiläishoitoalan toimenpiteet ovat pakollisia kaikille jäsenvaltioille.

Suunnitelma-asetuksen 44 artiklan mukaan tukimuotona voi hedelmä- ja vihannesalalla ja mehiläishoitoalalla olla tuensaajalle tosiasiallisesti aiheutuneiden tukikelpoisten kustannusten korvaaminen, yksikkökustannukset, kertakorvaukset tai kiinteämääräinen rahoitus. Mainitun artiklan 2 kohdassa määritellään tavat tukimuotojen määrien vahvistamiselle.

2.2.1.1 Hedelmä- ja vihannesala

Nykyisin markkinajärjestelyasetuksessa säädettyä 36 artiklan mukaista toiminta-ohjelmien kansallista säännöstöä ja kansallista strategiaa ei jatkossa laadita, vaan hedelmä- ja vihannesalan tarpeet ja toimenpiteet kuvataan suunnitelmassa.

Suunnitelma-asetuksen 46 artiklan mukaiset hedelmä- ja vihannesalan tavoitteet on esitetty edellä esityksen luvussa 2.1.1. Suunnitelma-asetuksen 47 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on suunnitelmissaan valittava kullekin 46 artiklan a—i ja k alakohdassa tarkoitettujen tavoitteiden joukosta valitulle tavoitteelle yksi tai useampi mainitun artiklan 1 kohdassa mainituista toimenpiteistä. Mainitun asetuksen 47 artiklan 2 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on 46 artiklan j alakohdassa tarkoitettujen tavoitteiden osalta valittava yksi tai useampi kyseessä olevan artiklan 2 kohdassa mainituista toimenpiteistä.

Suunnitelma-asetuksen 47 artiklan 1 kohdan mukaiset toimenpiteet hedelmä- ja vihannesalalla ovat seuraavat:

- a) investoinnit aineelliseen tai aineettomaan omaisuuteen, tutkimus ja koetuantanto sekä innovatiiviset tuotantomenetelmät ja muut toimet esimerkiksi seuraavilla aloilla:
- i) maaperän suojeleminen, mukaan luettuna maaperän hiilensitomiskyvyn ja maaperän laadun parantaminen sekä haitallisten aineiden vähentäminen;
- ii) vesivarojen käytön ja asianmukaisen hoidon parantaminen, mukaan lukien veden säästö, vesien suojeleminen ja ojitus;
- iii) epäsuotuisien sääolojen aiheuttamien vahinkojen ehkäiseminen ja muuttuviin ilmasto-olosuhteisiin sopeutuneiden lajikkeiden ja rotujen sekä kyseisiin olosuhteisiin sopeutettujen hoitokäytäntöjen kehittämisen ja käytön edistäminen;
- iv) energian säästämisen, energiatehokkuuden ja uusiutuvan energian käytön lisääminen;
- v) ekologinen pakkaaminen ainoastaan tutkimuksen ja koetuantannon alalla;
- vi) bioturvallisuus, eläinten terveys ja hyvinvointi;
- vii) päästöjen ja jätteen vähentäminen, sivutuotteiden käytön parantaminen, mukaan lukien niiden uudelleenkäyttö ja hyödyntäminen, ja jätehuollon parantaminen;
- viii) tuhoajankestävyyden parantaminen ja torjunta-aineiden käytön riskien ja vaikutusten vähentäminen, mukaan lukien integroidun torjunnan tekniikoiden täytäntöönpano;
- ix) eläintautien vastustamisen parantaminen sekä eläinlääkkeiden, mukaan lukien antibiootit, käytön vähentäminen;
- x) luonnon monimuotoisuutta edistävien elinympäristöjen luominen ja säilyttäminen;

xi) tuotteiden laadun parantaminen;

xii) geenivarojen parantaminen;

xiii) työehtojen parantaminen sekä työnantajan velvoitteiden ja työterveyttä ja –turvallisuutta koskevien vaatimusten valvominen direktiivien 89/391/ETY, 2009/104/EY ja (EU) 2019/1152 mukaisesti;

b) neuvontapalvelut ja tekninen apu, jotka koskevat erityisesti kestäviä tuhoojien ja tautien torjuntamenetelmiä, kasvinsuojeluaineiden ja eläinterveystuotteiden kestävää käyttöä, ilmastonmuutokseen sopeutumista ja ilmastonmuutoksen hillitsemistä, työehtoja, työnantajan velvoitteita ja työterveyttä ja -turvallisuutta;

c) koulutus, mukaan lukien valmennus ja parhaiden käytäntöjen vaihto, jotka koskevat erityisesti kestäviä tuhoojien ja tautien torjuntamenetelmiä, kasvinsuojeluaineiden ja eläinterveystuotteiden kestävää käyttöä, ilmastonmuutokseen sopeutumista ja ilmastonmuutoksen hillitsemistä sekä organisoitujen kaupankäyntijärjestelmien ja käteistavarapörssien sekä futuurimarkkinoiden käyttöä;

d) luonnonmukainen tai integroitu tuotanto;

e) toimet, joilla parannetaan kuljetusten ja tuotteiden varastoinnin kestävyyttä ja tehokkuutta;

f) menekinedistäminen, tiedotus ja kaupan pitäminen, mukaan lukien toimet ja toiminnot, joiden tarkoituksena on erityisesti lisätä kuluttajien tietoisuutta unionin laatujärjestelmistä ja terveellisen ruokavalion merkityksestä sekä monipuolistaa ja vakiinnuttaa markkinoita;

g) unionin ja kansallisten laatujärjestelmien täytäntöönpano;

h) jäljitettävyyss- ja sertifiointijärjestelmien täytäntöönpano, erityisesti loppukuluttajille myytyjen tuotteiden laadun seuranta;

i) toimet ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi ja ilmastonmuutokseen sopeutumiseksi.

Suunnitelma-asetuksen 47 artiklan 2 kohdan mukaiset kriisinehkäisyyn ja riskinhallintaan liittyvät toimenpiteet hedelmä- ja vihannesalalla ovat seuraavat:

a) keskinäisten rahastojen perustaminen, kerryttäminen ja täydentäminen asetuksen (EU) N:o 1308/2013 tai tämän asetuksen 67 artiklan 7 kohdan mukaisesti hyväksytyjen tuottajaorganisaatioiden ja tuottajaorganisaatioiden yhteenliittymien toimesta;

b) aineelliseen tai aineettomaan omaisuuteen tehtävät investoinnit, joiden avulla voidaan tehostaa markkinoille saatettavien määrien hallintaa, yhteinen varastointi mukaan lukien;

c) tuottajaorganisaation tai sen jäsenten tuottamien tuotteiden yhteinen varastointi, mukaan lukien tarvittaessa yhteinen jalostaminen tällaisen varastoimisen helpottamiseksi;

d) hedelmä- tai oliivitarhojen uudelleenistutus, kun se on tarpeen terveyteen tai kasvinterveyteen liittyvistä syistä jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen määräämän pakollisen raivauksen vuoksi tai ilmastonmuutokseen sopeutumiseksi;

e) karjan uudistaminen terveyssyistä toteutetun pakkoteurastuksen tai luonnonkatastrofien aiheuttamien menetysten vuoksi;

f) markkinoilta poisto ilmaisjakelua tai muita käyttötarkoituksia varten, mukaan lukien tarvittaessa jalostaminen tällaisen markkinoilta poiston helpottamiseksi;

g) raakana korjaaminen, joka koostuu markkinoille kelpaamattomien tuotteiden, jotka eivät saa olla ennen raakana korjaamista sääolosuhteiden, tautien tai muiden syiden vaurioittamia, korjaamisesta kokonaan tietyllä alueella;

h) korjaamatta jättäminen, joka tarkoittaa käynnissä olevan tuotantokyklin lopettamista tietyllä alalla, jolla tuote on hyvin kehittynyt ja laadultaan virheetön, aito ja kauppakelpoinen, paitsi jos tuotteet tuhoutuvat sääolosuhteiden tai taudin vuoksi;

i) sato- ja tuotantovakuutus, jolla autetaan suojaamaan tuottajien tuloja silloin kun luonnonkatastrofit, epäsuotuisat sääolot, taudit tai tuhojavahingot aiheuttavat menetyksiä, varmistaen samalla, että tuensaajat toteuttavat tarvittavat riskienhallintatoimenpiteet;

j) muiden asetuksen (EU) N:o 1308/2013 tai tämän asetuksen 67 artiklan 7 kohdan mukaisesti hyväksytyjen tuottajaorganisaatioiden ja tuottajaorganisaatioiden yhteenliittymien taikka yksittäisten tuottajien valmennus;

k) kolmansien maiden terveys- ja kasvinsuojeluvaatimusten täytäntöönpano ja hallinnointi unionin alueella, jotta helpotetaan pääsyä kolmansien maiden markkinoille;

l) tiedotustoimet, joilla lisätään kuluttajien tietoisuutta ja informoidaan heitä.

Hedelmä- ja vihannesalan toimintaohjelman suunnittelusta, raportoinnista ja hyväksymisestä säädetään suunnitelma-asetuksen 48 artiklassa. Mainitun asetuksen 50 artiklassa säädetään hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaatioiden toimintaohjelmista. Mainitun asetuksen 51 artiklassa säädetään hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaatioiden toimintarahastoista ja 52 artiklassa Euroopan unionin taloudellista avusta hedelmä- ja vihannesalalla. Edellä mainituista seikoista on aiemmin säädetty markkinajärjestelyasetuksessa.

2.2.1.2 Mehiläishoitoala

Uudistetun EU-lainsäädännön mukaan mehiläishoitoalalle ei laadita nykyisen markkinajärjestelyasetuksen 55 artiklan mukaista kansallista kolmivuotista mehiläishoito-ohjelmaa, vaan mehiläishoitoalan tarpeet ja toimenpiteet kuvataan jäsenmaan suunnitelmassa. Suunnitelmassa mehiläishoitoalalle on suunnitelma-asetuksen 54 artiklan mukaan asetettava vähintään yksi mainitun asetuksen 6 artiklan asiaankuuluvista erityistavoitteista. Kunkin valitun erityistavoitteen toteuttamiseen on valittava yksi tai useampi asetuksen 55 artiklan 1 kohdan mehiläishoitoalan toimenpide. Suunnitelma-asetuksen toimenpiteet vastaavat pääosin sitä, mitä aiemmin säädettiin markkinajärjestelyasetuksen 55 artiklassa mehiläishoitoalan toimenpiteistä.

Suunnitelma-asetuksessa toimenpiteitä on tarkistettu siten, että asetuksen 55 artiklan 1 kohdan a alakohdassa mehiläishoitoajille ja mehiläishoitoajien organisaatioille annettavan teknisen avun lisäksi säädetään nyt erikseen koulutus, tiedotus ja parhaiden käytäntöjen vaihto, myös verkostoitumisen kautta. Uutena 55 artiklan 1 kohdan b alakohtana mainitaan aineelliseen ja aineettoomaan omaisuuteen tehtäviin investointeihin liittyvät toimet sekä muut toimet. Kyseisessä alakohdassa mainitut mehiläisiä vaivaavien tuholaisien ja tautien, erityisesti varroapunkin, torju-

minen (i) ja siirtohoidon järjeistäminen (iv) olivat aiemmin myös markkinajärjestelyasetuksessa säädettyjä toimia. Mehiläiskantojen lisäämistä koskevaan kohtaan (iii) on aiempaan nähden lisätty mehiläisten jalostus. Kokonaan uutena kohtana on lisätty epäsuotuisista sääoloista aiheutuvien vahinkojen ehkäiseminen ja muuttuvaan ilmastoon sopeutettujen hoitokäytäntöjen kehittäminen ja käytön edistäminen (ii).

Markkinajärjestelyasetuksessa säädettiin myös toimista, joilla tuetaan laboratorioita mehiläistuotteiden analysoinnissa. Näihin toimiin on suunnitelma-asetuksen 55 artiklan 1 kohdan c alakohdassa lisätty mehiläiskadon, tuotannon laskun ja mehiläisille mahdollisesti myrkyllisten aineiden analysointi. Uutena toimenä suunnitelma-asetuksessa on 55 artiklan 1 kohdan d alakohdassa säädetty mehiläispesien määrän säilyttäminen tai lisääminen yhteisön alueella, mukaan lukien mehiläisten jalostaminen.

Suunnitelma-asetuksen 55 artiklan 1 kohdan e alakohdassa säädetty toimenpide yhteistoimintaa mehiläishoitoalaa ja mehiläistuotteita koskevien tutkimusohjelmien toteuttamiseen erikoistuneiden tahojen kanssa vastaa nykyisen markkinajärjestelyasetuksen vastaavan toimenpiteen sisältöä. Markkinoinnin seurantaa koskevaa toimenpidettä on suunnitelma-asetuksen 55 artiklan 1 kohdan f alakohdassa täydennetty siten, että siinä mainitaan menekinedistäminen, tiedotus ja kaupan pitäminen, mukaan lukien markkinaseurantatoimet ja toimet, joiden tarkoituksena on lisätä kuluttajien tietoisuutta mehiläistuotteiden laadusta. Markkinajärjestelyasetuksessa aiemmin säädettiin toimenpiteestä, joka koskee tuotteiden laadun parantamista niiden markkina-arvon parantamiseksi. Mainitusta toimesta säädetään uudella rahoituskaudella suunnitelma-asetuksen 55 artiklan 1 kohdan g alakohdassa, jossa se on muutettu muotoon toimet tuotteiden laadun parantamiseksi.

Suunnitelma-asetuksen 67 artiklan mukaista tukea tuottajaorganisaatioille ei makseta sellaisilla aloilla, joille on mainitun asetuksen III osaston III luvussa määriteltä omat tukitoimenpiteet. Näin ollen mehiläistuotteiden tuottajien tuottajaorganisaatioille voidaan maksaa tukea vain suunnitelma-asetuksen 55 artiklan mukaisiin toimenpiteisiin.

2.2.1.3 Tuki muille tuotannon aloille

Suunnitelma-asetus mahdollistaa EU-tasolla toimenpiteiden toteuttamisen mehiläishoitoalan ja hedelmä- ja vihannesalan lisäksi myös viinin, oliiviöljyn ja syötäväksi tarkoitettujen oliivien ja humalan tuotannon aloille. Tämän lisäksi myös muilla maataloustuotannon aloilla voitaisiin ottaa käyttöön alakohtaisia toimenpiteitä asetuksen 67 artiklan mukaisesti. Muilla aloilla tukea voitaisiin maksaa hyväksytyille tuottajaorganisaatioille tai niiden yhteenliittymille tai tietyin ehdoin muille tuottajien yhteistyöryhmille, joilla on suunnitelma tuottajaorganisaatioksi hyväksymiseksi. Tuen saannin ehtona on lisäksi viranomaisten hyväksymä toimintaohjelma.

Jos jäsenvaltiot ottavat suunnitelmissaan käyttöön muiden alojen toimenpiteitä, vastaavat määrät on rahoitusvaikutuksen neutraaliuden varmistamiseksi vähennettävä asianomaisen jäsenvaltion suorien tukien määrärahoista. Tuki, joka voisi vastata 50—60 prosenttia todellisista kuluista, maksettaisiin edunsaajien perustamille toimintarahastoille. Tuki ei kuitenkaan voisi ylittää 6 prosenttia tuensaajan kaupan pitämän tuotannon arvosta.

2.2.1.4 Delegoidut säädökset ja täytäntöönpanosäädökset

Suunnitelma-asetuksen 45 artiklan mukaan komissiolle on siirretty valta antaa delegoituja säädöksiä vaatimuksista, joilla täydennetään mainitun asetuksen III osaston III luvussa tietyille aloille asetettuja vaatimuksia.

Suunnitelma-asetuksen 56 artiklan mukaan komissio voi antaa delegoituja asetuksia jäsenmaiden velvollisuudesta ilmoittaa komissiolle vuosittain mehiläispesien lukumäärä alueellaan, mehiläispesän määritelmästä ja pesien laskentatavasta sekä unionin rahoitusosuudesta mehiläishoitoalan toimenpiteen toimeenpanossa.

Suunnitelma-asetusta täydentävässä delegoidussa asetuksessa on säädetty niistä lisävaatimuksista, joihin edellä mainitun suunnitelma-asetuksen 45 ja 56 artikloissa on annettu valtuudet. Suunnitelma-asetusta täydentävän delegoidun asetuksen 11 artiklassa säädetään aineelliseen tai aineettomaan omaisuuteen tehtävien investointien ehdoista. Mainitun asetuksen 12 artiklassa säädetään ympäristö- ja ilmastotavoitteisiin liittyvistä ehdoista. Asetuksen 13 artiklassa säädetään ohjaustoimintaan liittyvistä toimenpiteistä hedelmä- ja vihannesalalla. Asetuksen 14 artiklassa säädetään menekinedistämiseen, tiedotukseen ja kaupan pitämiseen liittyvistä toimenpiteistä hedelmä- ja vihannesalalla. Asetuksen 18 artiklassa säädetään sato- ja tuotantovakuutus toimista sekä 20 artiklassa yhteiseen varastointiin liittyvistä toimenpiteistä hedelmä- ja vihannesalalla.

Jos jäsenvaltio sisällyttää suunnitelmaansa hedelmä- ja vihannesalalla ja mehiläishoitoalalla aineelliseen tai aineettomaan omaisuuteen tehtäviä investointeja, sen on suunnitelma-asetusta täydentävän delegoidun asetuksen 11 artiklan mukaan säädettävä siitä, että tuensaaajan on käytettävä hankittua aineellista tai aineetonta omaisuutta sen luonteen, tavoitteiden ja käyttötarkoituksen mukaisesti. Lisäksi hankitun aineellisen tai aineettoman omaisuuden on säilyttävä tuensaaajan omistuksessa ja hallinnassa verotuksellisen poistoajan loppuun saakka tai vähintään viiden vuoden ajanjakson ajan. Jäsenvaltio vahvistaa ajan omaisuuden luonteen huomioon ottaen. Kun tarkoituksena on investointien tai mikroyritysten tai pienten ja keskisuurten yritysten luomien työpaikkojen säilyttäminen, jäsenvaltio voi kuitenkin vahvistaa lyhyemmän, vähintään kolmen vuoden jakson, jonka ajan omaisuuden on säilyttävä tuensaaajan omistuksessa ja hallinnassa. Investoinnit on toteutettava tuensaaajan tai tuottajaorganisaation tuottajajäsenten toimitiloissa. Jäsenvaltio voi kuitenkin mehiläishoitoalalla sisällyttää suunnitelmaansa myös tuensaaajan toimitilojen ulkopuolella aineelliseen omaisuuteen tehtävät investoinnit. Mehiläishoitoalalla ei ole aiemmin ollut investointeja koskevaa tarkempaa EU-säätelyä.

Suunnitelma-asetusta täydentävän delegoidun asetuksen 21 artiklassa säädetään maksettavan tuen muodoista ja 22 artiklassa toimenpiteiden menolajeista. Mainitun 22 artiklan 1 kohdassa säädetään arvonnäköveron tukikelpoisuudesta. Arvonnäköveron tukikelpoisuudesta on hedelmä- ja vihannesalalla säädetty jo aiemminkin EU-tasolla, mutta ei mehiläishoitoalalla. Mainitun artiklan 2 kohdassa säädetään niistä menolajeista, jotka eivät ole tukikelpoisia, ja ne ovat lueteltu tarkemmin asetuksen liitteessä II. Mainitun artiklan 3 kohdassa todetaan, että jäsenvaltion on katsottava asetuksen liitteessä III luetellut menolajit tukikelpoisiksi, mutta jäsenmaa voi katsoa suunnitelmassaan tukikelpoisiksi myös muita menolajeja, mikäli ne eivät sisälly liitteeseen II. Vastaavan kaltaiset luettelot ovat aiemmin olleet hedelmä- ja vihannesalan EU-säädöksissä, muttei mehiläishoitoalalla.

Suunnitelma-asetuksen 23 artiklassa säädetään hallinto- ja henkilöstökustannusten tukikelpoisuudesta. Artiklassa määriteltujen tuensaaajien ja toimijoiden henkilöstökustannuksia sekä hallintokustannuksia pidetään tukikelpoisina, jos ne liittyvät tietyn tuetun toimenpiteen laatimiseen, toteutukseen tai seurantaan. Hallinnollisten kustannusten määrä on rajoitettu neljään prosenttiin toimenpiteen kustannuksista. Hedelmä- ja vihannesalalla jäsenvaltio voi sisällyttää suunnitelmaansa kiinteän vakiomäärän henkilöstö- ja hallintokuluille. Hallinto- ja henkilöstökustannusten tukikelpoisuutta on täsmennetty myös asetuksen liitteessä III. Hallinto- ja henkilöstökustannusten tukikelpoisuus poikkeaa siis näiltä osin myöhemmin mainitusta horisontaalisen asetuksen 22 artiklan periaatteesta.

Suunnitelma-asetusta täydentävän delegoidun asetuksen 30 artiklassa säädetään hiljattain hyväksyttyjen organisaatioiden tai ryhmien kaupan pidetyn tuotannon arvosta ja 31 artiklassa kaupan pidetyn tuotannon arvon laskentaperustasta. Mainitun asetuksen 32 artiklassa säädetään viitekaudesta ja unionin taloudellisen tuen enimmäismäärästä. Edellä mainituista seikoista on aiemmin säädetty hedelmä- ja vihannesalan delegoidussa asetuksessa (EU) 2017/891. Artikloissa on täsmennetty sääntöjä hiljattain hyväksyttyjen organisaatioiden tai ryhmien kaupan pidetyn tuotannon arvon laskemisesta.

Suunnitelma-asetusta täydentävän delegoidun asetuksen artiklassa 36–38 säädetään mehiläispesän määritelmästä, pesien lukumäärän laskentamenetelmästä ja pesien lukumäärän ilmoittamisesta komissiolle. Asetuksen 39 artiklan mukaan unionin vähimmäisrahoitusosuus mehiläishoitoalan toimenpiteiden toteuttamiseen liittyviin menoihin on 30 prosenttia. Aiemmin EU:n osuus on ollut 50 prosenttia aiheutuneista kustannuksista ja nyt se voi kansallisen rahoituksen määrästä riippuen olla 30–50 prosenttia.

2.2.2 Markkinajärjestelyasetuksen muutosasetus

Markkinajärjestelyasetuksen muutosasetuksella muutettiin maataloustuotteiden yhteisestä markkinajärjestelystä annettua asetusta (EU) N:o 1308/2013, maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden laatuja järjestelmästä annettua asetusta (EU) N:o 1151/2012, maustettujen viinituotteiden määritelmästä, kuvauksesta, esittelystä, merkinnöistä ja maantieteellisten merkintöjen suojasta annettua asetusta (EU) N:o 251/2014 sekä unionin syrjäisimpien alueiden hyväksi toteutettavista maatalousalan erityistoimenpiteistä annettua asetusta (EU) N:o 228/2013. Edellä mainituista muutoksista esityksen kannalta merkityksellisin on markkinajärjestelyasetuksen muutos, jota selvitetään tässä yhteydessä tarkemmin.

Muutokset yhteisen markkinajärjestelyn osalta ovat vähäisempiä kuin muilla yhteisen maatalouspolitiikan aloilla. Toisin kuin muilla yhteisen maatalouspolitiikan aloilla, markkinajärjestelyn osalta ei ehdoteta nykyisen perusasetuksen kumoamista ja uuden antamista, vaan nykyisen asetuksen muuttamista.

Edellä selvitetyn mukaisesti hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaatiotuki siirtyy markkinajärjestelyasetuksesta suunnitelma-asetukseen. Tuottajaorganisaatioiden hyväksymistä koskevat säännökset säilyvät edelleen markkinajärjestelyasetuksessa.

Markkinajärjestelyasetuksen 214 a artiklan mukaan Suomi voi tietyin edellytyksin myöntää kansallista tukea Etelä-Suomessa vuoteen 2022 asti komission luvalla. Tämän kansallisen tuen myöntäminen sallitaan edelleen kaudella 2023—2027.

Markkinajärjestelyasetuksen 152 artiklassa vahvistettua tuottajaorganisaatioiden tavoitteiden luetteloa muutettiin siten, että hyväksyttäisiin organisaatiot, joiden tavoitteena on käsitellä ja hyödyntää sivutuotteita, jäämävirtoja ja jätettä erityisesti ympäristön suojelemiseksi ja kiertotalouden tehostamiseksi sekä tuottajaorganisaatiot, joiden tavoitteet liittyvät keskinäisten rahastojen hallintaan.

Markkinajärjestelyasetuksen 153 artiklaa muutettiin siten, että tuottajajäsenille annettaisiin mahdollisuus valvoa demokraattisesti tuottajaorganisaation tilinpäätöstä ja talousarviota. Lisäksi tuottajaorganisaation perussäännössä voidaan sallia, että tuottajajäsenet ovat suorassa yhteydessä ostajiin edellyttäen, että tällainen suora yhteys ei vaaranna tuottajaorganisaation mahdollisuutta keskittää tuotteiden tarjontaa ja markkinoille saattamista ja että tuottajaorganisaatiolla on edelleen yksinomainen harkintavalta myynnin olennaisten osien suhteen. Myös toimialakohtaisten organisaatioiden hyväksymisedellytyksiin tehtäisiin joitakin muutoksia.

Markkinajärjestelyasetuksen 148 ja 168 artiklaa muutetaan siten, että sopimusehtoihin lisätään mahdollisuus tehdä tuottajan jalostajalle tai jakelijalle maataloustuotteiden toimituksesta laadittuun kirjalliseen sopimukseen tai tarjoukseen hinnanmääräytymisehtoja, joihin voisi kuulua objektiivisia indikaattoreita, indeksejä ja laskentamenetelmiä. Jäsenvaltioiden olisi lisäksi voitava määrittää saatavilla olevien objektiivisten markkinatietojen ja -tutkimusten perusteella valinnaisia indikaattoreita, joita sopimusten osapuolet voivat käyttää.

Asetuksen 172 a artiklaa muutetaan siten, että laajennetaan tuottajien mahdollisuuksia tehdä arvontajakosopimuksia elintarvikeketjun toimijoiden kanssa. Arvon jakamista koskevilla lausekkeilla on elintarvikeketjussa merkitystä paitsi tuottajien ja ensimmäisten ostajien välisille sopimuksille mutta myös siksi, että niiden avulla viljelijät voivat osallistua hintakehitykseen elintarvikeketjun loppupäässä. Sen vuoksi viljelijöiden ja heidän yhdistystensä olisi voitava sopia tällaisista lausekkeista elintarvikeketjussa ensimmäisten ostajien jälkeen olevien toimijoiden kanssa.

Markkinajärjestelyasetukseen lisätään 210 a artikla, jonka mukaan Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 101 artiklan 1 kohtaa ei sovelleta maataloustuotteiden tuottajien sopimuksiin, päätöksiin ja yhdenmukaistettuihin menettelytapoihin, jotka liittyvät maataloustuotteiden tuotantoon tai kauppaan ja joiden tarkoituksena on soveltaa unionin oikeudessa tai kansallisessa lainsäädännössä asetettua tiukempaa kestävyysvaatimusta, edellyttäen, että kyseisissä sopimuksissa, päätöksissä ja yhdenmukaistetuissa menettelytavoissa määrätään ainoastaan kilpailunrajoituksista, jotka ovat välttämättömiä kyseisen vaatimuksen saavuttamiseksi. Komissio antaa toimijoille artiklan soveltamisedellytyksiä koskevat suuntaviivat viimeistään 8.12.2023.

Markkinajärjestelyasetukseen lisätään uusi 222 a artikla, jossa säädetään unionin markkinoiden seurantakeskuksista. Unionin markkinoiden seurantakeskusten on asetettava saataville markkinatilanteen kehityksen ja markkinahäiriöuhkien seurantaan varten tarvittavat tilastotiedot ja muita tietoja.

Yhteisen markkinajärjestelyn mukaiset varastointiin liittyvät interventiotöimenpiteet tulisivat säilymään markkinajärjestelyasetuksessa ennallaan eräitä vähäisiä muutoksia lukuun ottamatta, kuten julkisen intervention vuosittaisten ajanjaksojen pidentämistä intervention piiriin kuuluvilla viljoilla, riisillä sekä voilla ja rasvattomalla maitojauheella. Lisäksi jäsenvaltioiden raportointivelvollisuutta komissiolle on laajennettu koskemaan julkisesta interventiosta poistettujen tuotteiden valvontatietoja.

Markkinajärjestelyasetuksesta on poistettu sokerialan kiintiöjärjestelmään liittyvät artiklat, joita ei ole sovellettu 30.9.2017 jälkeen kiintiöjärjestelmän päätyttyä. Jäljelle jäisivät säännökset sokerin viitehinnasta, toimialasopimuksista ja mahdollisuus poistaa väliaikaisesti tullit melasseilta. Markkinajärjestelyasetuksesta on poistettu vientitukiin liittyvät kohdat. Esitys pohjautuu WTO jäsenvaltioiden 1.12.2015 tekemään päätökseen.

Markkinajärjestelyasetuksen viinin istutuksen lupajärjestelmää ja maantieteellisiä merkintöjä koskevia määräyksiä on muutettu. Kuluttajien kysyntään vastaamiseksi rypäletuotteiden luokkiin lisätään viini, josta on poistettu alkoholi kokonaan tai osittain sekä alkoholin poistamismenetelmät. Kuluttajien tiedonsaannin parantamiseksi rypäleistä valmistetuille viineille tulevat pakollisiksi merkinnöiksi ravintoarvomerkintä ja ainesosaluettelo. Markkinajärjestelyasetuksen kattamiin viinialan tuotteisiin lisätään alle 0,5 tilavuusprosenttia sisältävät viinit, jotta varmistetaan, että viiniala kattaa kaikki viinit. Markkinajärjestelyasetukseen on lisätty viinin alkupe-
ränimityksiin, viinin maantieteellisiin merkintöihin ja viinin perinteisiin nimityksiin liittyviä tarkastuksia koskevat säännökset, joista aiemmin säädettiin yhteisen maatalouspolitiikan rahoituksesta, hallinnoinnista ja seurannasta ja neuvoston asetusten (ETY) N:o 352/78, (EY)

N:o 165/94, (EY) N:o 2799/98, (EY) N:o 814/2000, (EY) N:o 1290/2005 ja (EY) N:o 485/2008 kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 1306/2013, jonka uusi horisontaaliasetus kumoaa. Jäsenvaltioiden on suoritettava riskianalyysin pohjalta tarkastuksia ja tapauksen mukaan sovellettava hallinnollisia seuraamuksia. Markkinajärjestelyasetukseen on lisätty 90 a artikla, jonka mukaan jäsenvaltion on varmistettava, että tuotteita, joissa ei noudateta viinin pakollisia merkintöjä, ei saa päästää markkinoille tai ne on poistettava markkinoilta.

Maustettujen viinituotteiden määritelmästä, kuvauksesta, esittelystä, merkinnöistä ja maantieteellisten merkintöjen suojasta annettu asetus (EU) N:o 251/2014 muuttuu tietyiltä osin. Asetukseen on lisätty uusi 6 a artikla, jonka mukaan maustetuille viinituotteille tulevat pakollisiksi merkinnöiksi ravintoarvomerkintä ja ainesosaluettelo. Mainitun asetuksen maantieteellisiä merkintöjä koskevat artiklat siirrettiin maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden laatuajärjestelmistä annettuun asetukseen (EU) N:o 1151/2012.

2.2.3 Horisontaaliasetus

Horisontaaliasetuksessa annetaan säännökset yhteisen maatalouspolitiikan rahoituksesta, hallinnoinnista ja seurannasta. Monilta osiltaan asetus säilyy nykyisellään. Esityksen kannalta merkityksellisiä horisontaaliasetuksen säännöksiä selvitetään jäljempänä.

Asetuksen 3 artiklassa säädetään tilanteista, joissa ylivoimainen este ja poikkeukselliset olosuhteet voidaan hyväksyä YMP:n rahoittamisen, hallinnoinnin ja seurannan yhteydessä. Asetuksen 8 artiklassa säädetään toimivaltaisesta viranomaisesta, 9 artiklassa maksajavirastosta ja 12 artiklassa todentamisviranomaisesta.

Asetuksen 22 artiklan mukaan hallinto- ja henkilöstökustannuksiin liittyviä, jäsenvaltioille ja maataloustukirahaston tukea saaville tuensaajille aiheutuneita menoja ei rahoiteta maataloustukirahastosta. Horisontaaliasetuksen 36 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, ettei maataloustukirahastosta tai maaseuturahastosta rahoitettaviin menoihin osoiteta unionin talousarviosta muuta rahoitusta. Mainitun asetuksen 37 artiklan mukaan unionin rahoitusta voidaan myöntää vain sellaisiin suunnitelma-asetuksen mukaisiin menoihin, jotka voidaan yhdistää ilmoitettuun tuotokseen.

Asetuksen 44 artikla koskee maksuja tuen saajalle. Mainitun artiklan 4 kohdan mukaan komissiolle siirretään valta antaa delegoituja säädöksiä horisontaaliasetuksen muuttamiseksi lisäämällä sääntöjä, joilla jäsenvaltioiden sallitaan maksaa ennakkomaksuja suunnitelma-asetuksessa tarkoitettujen tiettyjä aloja koskevien toimenpiteiden ja markkinajärjestelyasetuksessa säädettyjen maatalousmarkkinoita säätelevien tai tukevien toimenpiteiden osalta. Lisäksi mainitun artiklan 5 kohdan mukaan komissio voi antaa delegoituja säädöksiä ennakkomaksujen maksamista koskevista erityisedellytyksistä. Mainittua artiklaa ollaan täydentämässä delegoidulla säädöksellä, joka on EU-toimielinten käsittelyssä. Mainitun säädösehdotuksen mukaan jäsenvaltioiden sallitaan maksaa ennakkomaksuja hedelmä- ja vihannesalan toimintaohjelmille ja mehiläishoitoalan toimenpiteille, koulujakelutuelle sekä maatalousmarkkinoita sääteleville tai tukeville toimenpiteille. Tarkempia säädöksiä ennakkomaksuista ja ennakolle asetettavasta vakuudesta annetaan maksajavirastoasetuksessa.

Horisontaaliasetuksen 51 artiklassa säädetään asiakirjojen säilyttämisestä ja antamisesta komission käyttöön. Komissio voi hyväksyä täytäntöönpanosäädöksiä tietojen säilyttämisestä.

Horisontaaliasetuksen 56 artiklassa säädetään tukiehtojen noudattamatta jättämisen vuoksi suoritettavasta takaisinperinnästä. Mainitun artiklan 1 kohdan mukaan määrät, jotka jäsenvaltio on

perinyt takaisin sääntöjenvastaisuuksien vuoksi tai, joissa tuensaaja ei ole noudattanut suunnitelmassa tarkoitettujen toimenpiteiden edellytyksiä, on suoritettava korkoineen maksajavirastolle.

Asetuksen 59 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on soveltamiaan hallintojärjestelmiä noudattaen annettava kaikki tarvittavat lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset sekä toteutettava muut tarvittavat toimenpiteet unionin taloudellisten etujen tehokkaan suojan varmistamiseksi. Nämä koskevat erityisesti rahoitettavien toimien laillisuuden ja sääntöjen mukaisuuden tarkistamista tuensaajien tasolla, tehokkaan suojan varmistamista petoksia vastaan, sääntöjenvastaisuuksien ja petosten ehkäisemistä, havaitsemista ja korjaamista, seuraamusten määräämistä unionin oikeuden tai kansallisen oikeuden mukaisesti ja tarvittaessa oikeustoimiin ryhtymistä sekä aiheettomasti suoritettujen maksujen perimistä takaisin korkoineen ja tarvittaessa oikeustoimiin ryhtymistä.

Asetuksen 59 artiklan 5 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaan jäsenvaltioiden on toteutettava asianmukaiset varotoimet, joilla varmistetaan, että seuraamukset ovat oikeasuhteisia ja suhteutettuja havaitun noudattamatta jättämisen vakavuuteen, laajuuteen, pysyvyyteen tai toistuvuuteen. Mainitun kohdan 2 alakohdassa määritellään, milloin seuraamusmaksua ei määrätä. Lisäksi 59 artiklan 5 kohdan 3 alakohdan mukaan tuensaaja säilyttää oikeutensa tukeen, jos tuen myöntämisedellytysten noudattamatta jättäminen johtuu 3 artiklan mukaisesta ylivoimaisesta esteestä tai poikkeuksellisista olosuhteista.

Asetuksen 60 artiklan 1 kohdassa säädetään suoritettavia tarkastuksia koskevista säännöistä. Artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltioiden hallinto- ja valvontajärjestelmiin on sisällyttävä järjestelmällisiä tarkastuksia, jotka on kohdennettava muun muassa sellaisiin aloihin, joilla virheiden riski on suurin. Jäsenvaltioiden on varmistettava unionin taloudellisiin etuihin kohdistuvien riskien tehokkaaseen hallintaan tarvittavien tarkastusten taso. Asiaankuuluvan viranomaisen on tehtävä koko hakijamäärästä tarkastusotos, johon sisältyy tarvittaessa satunnaisotannalla valittu osa ja riskiotannalla valittu osa.

Asetuksen 61 artiklassa säädetään julkisia hankintoja koskevien sääntöjen noudattamatta jättämisestä. Jos noudattamatta jättäminen liittyy julkisia hankintoja koskeviin unionin tai kansallisiin sääntöihin, jäsenvaltioiden on varmistettava, että tuen maksamatta jäävä tai peruutettava osa määritetään kyseisen noudattamatta jättämisen vakavuuden perusteella ja suhteellisuusperiaatteen mukaisesti. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että tällä on vaikutusta tapahtuman laillisuuteen ja sääntöjenmukaisuuteen ainoastaan sitä tuen osaa vastaavasti, jota ei makseta tai joka peritään takaisin.

Asetuksen 62 artiklassa säädetään säännösten kiertämisestä koskevasta lausekkeesta. Jäsenvaltioiden on toteutettava tehokkaita ja oikeasuhteisia toimenpiteitä, jotta vältetään unionin oikeuden säännösten kiertäminen, ja varmistettava erityisesti, että maatalouslainsäädännön nojalla säädettyjä etuuksia ei myönnetä luonnollisille henkilöille tai oikeushenkilöille, joiden osalta on osoitettu, että kyseisten etuuksien saamiseen vaaditut edellytykset on luotu keinotekoisesti ja kyseisen lainsäädännön tavoitteiden vastaisesti, sanotun kuitenkin rajoittamatta unionin oikeuden erityissäännösten soveltamista.

Asetuksen 81 artiklan mukaan komission virkamiesten on saatava sovellettavien kansallisten lakien mukaisesti käyttöönsä kaikki suoritettavia tarkastuksia varten tai niiden jälkeen laaditut asiakirjat ja kerätyt tiedot, myös tietojärjestelmiin tallennetut tiedot. Tässä tarkoitetaan kaupallisten asiakirjojen tarkastamista tiettyjen markkinajärjestelyjen osalta.

Horisontaaliasetuksen 11 artiklan mukaan komissio voi antaa delegoituja ja täytäntöönpanosäädöksiä maksajavirastoja koskien. Eesityksen kannalta merkityksellisiä komission alempiasteisia säädöksiä ovat maksajavirastoasetus ja varainhoitoasetus. Maksajavirastoasetuksessa säädetään muun muassa maksajavirastoista, niiden hyväksymisedellytyksistä ja tehtävistä. Lisäksi asetuksessa annetaan vakuuksia koskevat säännökset. Varainhoitoasetuksessa annetaan säännöt maksajavirastojen hyväksynnän myöntämiseksi, peruuttamiseksi ja uudelleen tarkastelemiseksi, todentamisviranomaisen toiminnasta, maksajavirastojen suorittamista maksuista, menoilmoituksesta komissiolle, julkiseen varastointiin liittyvästä rahoituksesta ja kirjanpidosta, asiakirjojen saatavuudesta, aiheettomasti maksettujen määrien perimisestä kuittaamalla, vakuuden muodosta ja asettamisesta sekä vakuuden vapauttamisesta, yritysten kaupallisten asiakirjojen tarkastamisesta sekä tuen saajia koskevien tietojen julkaisemisen muodosta ja aikataulusta.

2.2.4 Kansallinen liikkumavara

Pääsääntöisesti edellä käsiteltyjen EU-säädösten osalta jää käytännössä kansallista liikkumavaraa melko vähän. Suomelle tukijärjestelmien toimeenpano hedelmä- ja vihannesalalla ja mehiläishoitoalalla on pakollista, mutta tukijärjestelmien toimeenpanoa varten voidaan valita suunnitelmaan suunnitelma-asetuksen tavoitteet ja toimenpiteet kansallisten tarpeiden mukaisesti.

Suunnitelma-asetuksen 67 artikla mahdollistaa alakohtaisten tukitoimien käyttöönoton käytännössä kaikkien maataloustuotteiden osalta. Tavoitteet ja toimenpiteet ovat pääosin samoja kuin hedelmä- ja vihannesalalla, mutta tuki irrotettaisiin suunnitelma-asetuksen liitteen V mukaisesta jäsenvaltioiden suorien tukien määrärahasta.

EU:n alempiasteiset säädökset antavat jossakin määrin liikkumavaraa tukijärjestelmien tukielpoisuusehtojen määrittelyssä. Mehiläishoitoalalla uusi EU-säädös antaa liikkumavaraa kansallisen rahoituksen osuuteen. Vastaavasti hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaatiotuen osalta olisi mahdollista myöntää kansallista lisärahoitusta, mikäli suunnitelma-asetuksen 53 artiklassa mainitut edellytykset täyttyvät. Tällä tarkoitetaan käytännössä tilannetta, jossa tuottajien organisoitumisaste jäsenvaltioiden alueella katsotaan olevan huomattavasti alle unionin keskiarvon.

Markkinajärjestelyasetuksen osalta kansallista liikkumavaraa on hyvin vähän, sillä säännökset ovat pääosin EU:n suoraan sovellettavaa lainsäädäntöä.

Horisontaaliasetuksessa annetaan säännökset yhteisen maatalouspolitiikan rahoituksesta, hallinnoinnista ja seurannasta. Asetuksessa säädetään muun muassa hallinto- ja valvontajärjestelmistä, jotka jäsenvaltioiden on perustettava sekä sääntöjenmukaisuuden tarkastamisen menettelyistä. Käytännössä horisontaaliasetus asettaa jäsenvaltioille velvoitteita säätää edellä mainituista seikoista. Näiden osalta on jonkin verran liikkumavaraa kansallisessa toimeenpanossa.

3 Nykytila ja sen arviointi

3.1 Nykykäytäntö ja niiden arviointi

Hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaatiotuen perustana on nykyisin kansallinen strategia ja mehiläishoitotuen perustana on komission hyväksymä kansallinen kolmivuotinen mehiläishoito-ohjelma. Mainitun strategian ja ohjelman on laatinut maa- ja metsätalousministeriö. Suomessa mehiläishoito-ohjelmaa on toteuttanut valtakunnallinen mehiläishoitoalan organisaatio, Suomen mehiläishoitajain liitto SML ry. Suomessa oli vuonna 2022 neljä hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaatiota, joista kolmella on voimassa oleva toiminta-ohjelma, joka on tuen maksamisen perusta. Mehiläishoitoalalla ei Suomessa ole hyväksyttyjä tuottajaorganisaatioita.

Mehiläishoitoalan järjestöjä ja mehiläishoitotuen sekä tuottajaorganisaatiotuen määrää on tarkemmin käsitelty jäljempänä luvussa 4.2. Aiemmissa markkinajärjestelylain ja sen muutoksia koskevissa lain esitöissä on kuvattu yksityiskohtaisesti hedelmä- ja vihannesalan ja mehiläishoitoalan käytäntöjä. Näitä ovat esimerkiksi HE 131/2012 vp ja HE 142/2015 vp. Mainittujen sektoreiden käytänteissä ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia.

Muiden sektorien tuottajat ovat voineet jo aiemmin hakea tuottajaorganisaation hyväksyntää, mutta hedelmä- ja vihannessektorille maksettavan tuen kaltaista tukea ei ole ollut käytössä. Tuottajien välistä yhteistyötä on kannustettu maaseuturahoituksen avulla. Suomessa on hyväksytty hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaatioiden lisäksi neljä muiden alojen tuottajaorganisaatiota. Näistä kaksi muodostuu lampaanlihan tuottajista sekä kaksi muuta munantuottajista ja perunantuottajista. Kotieläintuottajat ovat pääosin organisoituneet osuuskuntiin, mutta nämä eivät ole hakeneet hyväksytyn tuottajaorganisaation asemaa.

3.2 Lainsäädännön nykytila ja nykytilan arviointi

Markkinajärjestelyasetuksen kansallisesta täytäntöönpanosta säädetään markkinajärjestelylaissa. Markkinajärjestelylain nojalla on annettu yhdeksän valtioneuvoston asetusta ja kaksi maa- ja metsätalousministeriön asetusta. Markkinajärjestelylain nojalla annetut valtioneuvoston asetukset ovat seuraavat: valtioneuvoston asetus maitotuotteiden, hedelmien ja vihannesten koulujakelutuesta lukuvuonna 2021—2022 (482/2021), valtioneuvoston asetus mehiläishoitotuesta (754/2019), valtioneuvoston asetus teurasruhojen luokittelusta (458/2018), valtioneuvoston asetus eräiden maataloustuotteiden hintaselvityksiin liittyvistä ilmoituksista (669/2017), valtioneuvoston asetus tuottajaorganisaatioista (668/2017), valtioneuvoston asetus hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaatiotuesta (667/2017), valtioneuvoston asetus kaupan pitämisen vaatimuksista (1332/2015), valtioneuvoston asetus tiettyjen hedelmien ja vihannesten tuottajille tilapäisesti myönnettävistä poikkeuksellisista lisätukitoimenpiteistä (1331/2015) sekä valtioneuvoston asetus interventiovarastointiin liittyvien tuotteiden kustannuksista ja valmistajien tarkastuksesta (853/2013). Markkinajärjestelylain nojalla annetut maa- ja metsätalousministeriön asetukset ovat seuraavat: maa- ja metsätalousministeriön asetus yksityistä varastointia koskevien tietojen ilmoittamisen määräajasta (863/2013) ja maa- ja metsätalousministeriön asetus teurasruhojen luokittelusta (796/2018).

3.2.1 Hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaatiot ja tuottajaorganisaatiotuki

Markkinajärjestelyasetuksen muutosasetukseen tehdyt tuottajaorganisaatioiden tavoitteita ja sääntöjä koskevat muutokset eivät käytännössä aiheuta kuin vähäisiä muutoksia tuottajaorganisaatiota tai toimialaorganisaatiota koskeviin markkinajärjestelylain säännöksiin.

Yhteisen maatalouspolitiikan uudistuksen jälkeen merkittävää osaa EU:n alempiasteisista säädöksistä ei sovelleta uudella rahoituskaudella hedelmä- ja vihannesalan uusiin toimintaohjelmiin. Siltä osin, kun kyseisistä asioista ei enää säädetä EU-lainsäädännössä, niistä tulee tarvittavilta osin säätää kansallisesti.

Aikaisemmin hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaatiotuesta on säädetty seuraavissa alempiasteisissa EU-asetuksissa:

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1308/2013 soveltamissäännöistä hedelmä- ja vihannesalan sekä hedelmä- ja vihannesjalostealan osalta annettu komission täytäntöönpanoasetus (EU) N:o 2017/892, jäljempänä *hedelmä- ja vihannesalan täytäntöönpanoasetus*;

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1308/2013 täydentämisestä hedelmä- ja vihannesalan sekä hedelmä- ja vihannesjalostealan osalta, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1306/2013 täydentämisestä mainituilla aloilla sovellettavien seuraamusten osalta ja komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) N:o 543/2011 muuttamisesta annettu komission delegoitu asetusta (EU) N:o 2017/891, jäljempänä *hedelmä- ja vihannesalan delegoitu asetusta*.

Hedelmä- ja vihannesalan täytäntöönpanoasetusta ei uudella rahoituskaudella sovelleta uusiin toimintaohjelmiin. Hedelmä- ja vihannesalan delegoidusta asetuksesta ei vastaavasti sovelleta 22—67 artiklaa eikä liitteitä II, III ja IV. Kyseisten asetusten säännöksistä osa siirtyy suunnitelma-asetusta täydentävään delegoituun asetukseen ja osasta tulisi tarvittavilta osin säätää kansallisesti.

Hedelmä- ja vihannesalan toimintaohjelmista on nykyisin säädetty markkinajärjestelyasetuksen 33 artiklassa ja toimintaohjelmien kansallisesta säännöstöstä ja kansallisesta strategiasta 36 artiklassa. Jatkossa toimintaohjelmista säädetään suunnitelma-asetuksen 50 artiklassa.

Markkinajärjestelylain 3 a luvussa säädetään tuottajaorganisaatioista ja toimialaorganisaatioista. Markkinajärjestelyasetuksen muutos aiheuttaa vain vähäisiä muutoksia tuottajaorganisaatiota tai toimialaorganisaatiota koskeviin markkinajärjestelylain säännöksiin. Esityksessä kuitenkin päivitetäisiin tietyiltä osin säännöksiä vastamaan nykytilaa. Edellä mainitut markkinajärjestelylain muutokset koskevat 12 a §, 12 e §, 12 f § ja 12 g §:ää.

Lain 12 a §:ään tehtäisiin toimivaltaista viranomaista koskevat nimen muutokset. Naudanliha- ja peltokasvialan tuottajaorganisaatioita koskeva 12 g § kumottaisiin tarpeettomana, koska pykälässä mainittuja erillisiä EU-säännöksiä ei enää sovelleta.

Nykyisessä lain 12 e §:ssä säädetään hedelmä- ja vihannesalan suoramyynnistä. Pykälää muutettaisiin siten, että se kattaisi varsinaisen suoramyynnin lisäksi myös muun tuottajaorganisaation ulkopuolella pidettävän tuotteiden kaupan pitämisen. Näistä jäsenvaltion harkintavaltaan kuuluvista seikoista on säädetty hedelmä- ja vihannesalan delegoidun asetuksen 12 artiklassa.

Lain 12 f §:ssä säädetään maitoalan tuottajaorganisaation toimintaa koskevista vaatimuksista. Mainittu pykälä muutettaisiin tuottajaorganisaation toimintaa koskevien tietojen ilmoittamista koskevaksi yleissäännökseksi. Pykälää muutettaisiin siten, että se kattaisi maitoalan sijaan kaikkien tuotealojen tuottajaorganisaatiot.

Markkinajärjestelylain 4 luvussa säädetään tukijärjestelmistä. Luvun 17—25 §:ssä säädetään hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaatiotuesta. Mainitun luvun 26—28 §:ssä säädetään mehiläishoitotuesta.

Lain 17 §:ssä säädetään hedelmä- ja vihannesalan kansallisesta strategiasta. Pykälän mukaan markkinajärjestelyasetuksessa tarkoitetun hedelmä- ja vihannesmarkkinoilla toteutettavien toimenpiteiden kansallisen strategian laatii maa- ja metsätalousministeriö. Uudella rahoituskaudella strategiaa ei laadita, joten siitä ei ole tarpeen jatkossa säätää.

Lain 18 §:ssä säädetään tuottajaorganisaatiotuen yleisistä edellytyksistä. Pykälää ajantasaistettaisiin lisäämällä siihen vaatimus, että tuensaajan on täytettävä hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaation hyväksymisen edellytykset. Kyseessä on kansallinen pykälän täsmennystarve. Pykälää on nykykäytännössä tulkittu vastaavalla tavalla, sillä tuottajaorganisaatiotuen saamiseksi tuottajaorganisaation on oltava hyväksytty tuottajaorganisaatio.

Lain 19 §:ssä säädetään hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaation toimintaohjelmasta. Mainitun pykälän mukaan Ruokavirasto hyväksyy hakemuksesta tukea hakevan hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaation laatiman toimintaohjelman, jos toimintaohjelma täyttää EU:n hedelmä- ja vihanneslainsäädännössä ja pykälässä asetetut vaatimukset. Pykälää olisi tarpeen muuttaa teknisesti sekä muuttaa tietyiltä osin valtioneuvoston asetusvaltuutta muuttuneiden EU-säädösten vuoksi.

Lain 20 §:ssä säädetään hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaation tukikelpoisista toimenpiteistä. Pykälässä on lueteltu toimenpiteet, joiden toteuttamisesta aiheutuneiden kulujen korvaamiseen voidaan myöntää tukea. Mainittuja toimenpiteitä ovat nykyisin:

- 1) tuotannonsuunnittelu;
- 2) tuotteiden laadun parantaminen tai säilyttäminen;
- 3) kaupan pitämisen parantaminen;
- 4) tutkimus tai koetuotanto;
- 5) koulutus tai neuvontapalvelujen lisääminen;
- 6) markkinoiden kriisinehkäisyyn ja hallintaan liittyvä satovakuutus;
- 7) ympäristötoimi.

Mainituista toimenpiteistä on annettu tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

Uudella rahoituskaudella tuottajaorganisaatiotukea voitaisiin myöntää hyväksytyyn toimintaohjelmaan sisältyvien suunnitelma-asetuksen 47 artiklan 1 kohdan a-i alakohdissa ja 2 kohdan b ja i alakohdissa tarkoitettujen toimenpiteiden toteuttamisesta aiheutuvien kulujen korvaamiseen. Mainittuja toimenpiteitä on tarkemmin selvitetty edellä luvussa 2.2.

Lain 21 §:ssä säädetään hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaation tukikelpoisista ympäristötoimista. Pykälän mukaan tuottajaorganisaatiotukea voidaan myöntää hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaatiolle toimintaohjelmaan sisältyvien ympäristötoimien toteuttamisesta aiheutuneiden lisäkustannusten tai tulon menetysten korvaamiseen, jos toimi koskee:

- 1) ilmastomuutoksen hillitsemistä;
- 2) luonnonsuojelua ja biologista monimuotoisuutta;
- 3) ympäristön, terveyden tai elämänlaadun kohentamista;
- 4) luonnonvarojen suojelua;
- 5) jätteiden käsittelyä; tai
- 6) ympäristötoimiin liittyvää koulutusta tai neuvontaa.

Edellä tarkoitetuista tukikelpoisista ympäristötoimista on annettu tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

Uudella rahoituskaudella säännöksessä huomioitaisiin ympäristötoimien ohella myös EU:n lainsäädännön mukaiset ilmasto-, tutkimus- ja kehittämistoimet. Tuottajaorganisaatiotukea voitaisiin pykälän mukaan jatkossa myöntää hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaatiolle toimintaohjelmaan sisältyvien ympäristö-, ilmasto-, tutkimus- ja kehittämistoimien toteuttamisesta aiheutuneiden kulujen korvaamiseen, jos toimenpide koskee suunnitelma-asetuksen 46 artiklan d-f alakohdissa tarkoitettuihin tavoitteisiin liittyviä toimenpiteitä. Edellä mainittuja tukitoimia ja niitä koskevia tavoitteita on tarkemmin selvitetty edellä luvussa 2.2.

Uudella rahoituskaudella suunnitelma-asetuksen 50 artiklassa säädetään toimintaohjelmista ja niihin liittyvistä menojen vähimmäismääristä. Lain 20 §:ssä on nykyisin säädetty, että hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaation on toteutettava vähintään kaksi 1 momentissa tarkoitettua ympäristötoimintaa tai käytettävä niihin vähintään kymmenen prosenttia toimintaohjelman menoista. Pykälän nykyiselle säännökselle tietyistä vähimmäismääristä ympäristötoimia tai ympäristötoimiin käytettävien menojen vähimmäismäärästä ei ole tarvetta säätää lakitasolla. Vastaa- van kaltaista seikoista säädettäisiin jatkossa valtioneuvoston asetuksella, jos EU-säädökset edellyttävät tarkempaa sääntelyä.

Lain 22 §:ssä säädetään tuottajaorganisaatiotuen kustannusten tukikelpoisuudesta ja tuen enimmäismäärästä. Pykälän mukaan tuottajaorganisaatiotuella voidaan korvata toimenpiteiden ja toimien toteuttamisesta aiheutuneet tarpeelliset ja kohtuulliset kustannukset, jotka ovat syntyneet hyväksytyn toimintaohjelman toteuttamisen aloittamisen jälkeen. Tukikelpoisista kustannuksista on annettu tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

Tuottajaorganisaation enimmäismäärästä ja sen korottamisen edellytyksistä säädettiin aikaisemmin markkinajärjestelyasetuksen 34 artiklassa ja hedelmä- ja vihannesalan delegoidun asetuksen 30 ja 31 artiklassa. Asiasta säädetään nykyisin suunnitelma-asetuksen 52 artiklassa. Ehdotettavassa säännöksessä huomioitaisiin muuttuneesta EU-lainsäädännöstä johtuvat vaatimukset siten, että tuen enimmäismäärästä ja sen korottamisesta säädettäisiin jatkossa valtioneuvoston asetuksella.

Lakiin lisättäisiin uusi 22 a §, jossa säädettäisiin hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaation toimintarahaston rahoituksesta ja toiminnasta sekä 22 b §, jossa säädettäisiin hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaation toimintarahaston hyväksymisestä. Mainituissa pykälissä huomioitaisiin seikat, joista aiemmin säädettiin EU-säädöksissä.

Lain 23 §:ssä säädetään hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaation toimintarahastosta. Pykälän mukaan hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaatiot ovat velvollisia ilmoittamaan vuosittain arvion toimintarahastonsa suuruudesta Ruokavirastolle seuraavana toimintaohjelman toteuttamisvuonna. Ilmoituksen sisällöstä ja määräajoista on nykyisin säädetty EU:n hedelmä- ja vihanneslainsäädännössä. Jatkossa vastaavista seikoista säädettäisiin kansallisesti valtioneuvoston asetuksella. Pykälää olisi tarpeen muuttaa, jotta siinä huomioitaisiin seikat, joista aiemmin säädettiin EU-säädöksissä.

Lain 24 §:ssä säädetään tuottajaorganisaatiotuen hakemisen yhteydessä esitettävistä tiedoista. Pykälän mukaan tuottajaorganisaatiotukea koskevan hakemuksen yhteydessä on esitettävä toteutettuja toimenpiteitä ja toimia sekä niistä aiheutuneita kustannuksia koskeva selvitys. Pykälässä on lisäksi viitattu EU:n hedelmä- ja vihanneslainsäädäntöön, jossa on tarkempia säännöksiä tuen hakemisesta ja maksamisesta. Pykälää olisi tarpeen muuttaa, jotta siinä huomioitaisiin seikat, joista aiemmin säädettiin EU-säädöksissä. Tulevalla rahoituskaudella tuottajaorganisaatiotuen hakemisesta, myöntämisestä ja maksamisesta säädettäisiin kansallisesti. Toimenpiteiden toteuttamisen hyväksyttävästä ajanjaksosta sekä maksun hakemisen määräajoista säädettäisiin jatkossa valtioneuvoston asetuksella.

Lain 25 §:ssä säädetään tuottajaorganisaation toimintaohjelman muutoksista. Toimintarahaston ja toimintaohjelman hyväksyttävistä muutoksista on nykyisin säädetty yksityiskohtaisesti EU:n hedelmä- ja vihanneslainsäädännössä. Uudella rahoituskaudella mainituista seikoista tulisi säätää tarkemmin kansallisesti. Säännöksessä otettaisiin huomioon seikat, joista aiemmin säädettiin EU-säädöksissä. Pykälän valtuutussäännöstä laajennettaisiin ja se kattaisi jatkossa myös hyväksyttävät muutokset hakemusten määrääjän lisäksi.

3.2.2 Mehiläishoitotuki

Mehiläishoitoalalla alempiasteista EU-lainsäädäntöä on nykyisellä ohjelmakaudella ollut suhteellisen vähän. Nämä asetukset jäävät kokonaan tai osittain voimaan ja niitä sovelletaan aiemmin alkaneisiin toimenpiteisiin. Uusiin mehiläishoitoalan hankkeisiin niitä ei sovelleta. Kyseisten asetusten säännöksistä osa siirtyy suunnitelma-asetusta täydentävään delegoituun asetukseen ja osasta tulisi tarvittavilta osin säätää kansallisesti.

Aikaisemmin mehiläishoitoalan tuesta on säädetty seuraavissa alempiasteisissa EU-asetuksissa:

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1308/2013 täydentämisestä mehiläishoitoalan tuen osalta annettu komission delegoitu asetusta (EU) 2015/1366, jäljempänä *mehiläishoitoalan delegoitu asetusta*;

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1308/2013 soveltamissäännöistä mehiläishoitoalan tuen osalta annettu komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2015/1368, jäljempänä *mehiläishoitoalan täytäntöönpanoasetus*.

Mehiläishoitoalan delegoidussa asetuksessa säädetään mehiläispesän määritelmästä, pesien lukumäärän määrittelemisestä ja määrän ilmoittamisesta komissiolle. Nämä säännökset siirtyvät uudella ohjelmakaudella suunnitelma-asetusta täydentävään delegoituun asetukseen. Mehiläishoitoalan delegoidun asetuksen 5 artikla sisältää päällekkäisen rahoituksen kiellon, josta säädetään uudella rahoituskaudella EU-tasolla enää vain horisontaalasetuksen 36 artiklassa. Markkinajärjestelylakiin esitetään lisättäväksi kielto myöntää laissa tarkoitettua tukea toimenpiteelle, joka saa muuta EU:n tukea.

Mehiläishoitoalan täytäntöönpanoasetuksen 2 artiklassa säädetään mehiläishoitovuoden käsitteestä ja 4 artiklassa mehiläishoito-ohjelmien sisällöstä. Näistä ei uudella rahoituskaudella ole EU-säännöksiä. Markkinajärjestelylain 26 §:ssä säädetään mehiläishoito-ohjelmasta ja mehiläishoitotuen tukikelpoisista toimenpiteistä. Koska EU:n uudistettu lainsäädäntö ei edellytä kansallisen mehiläishoito-ohjelman laatimista, siitä ei ole tarpeen säätää laissa. Lakiin esitetään lisättäväksi mahdollisuus mehiläishoitotuen hakemiseen liittyvän suunnitelman muuttamiseen. Aiemmallalla rahoituskaudella tästä ei ollut kansallisia säännöksiä.

Nykyisin toimenpiteistä, joihin mehiläishoitotukea voi saada, säädetään markkinajärjestelyasetuksen 55 artiklassa. Mehiläishoito-ohjelmiin on voinut sisältyä seuraavat toimenpiteet:

- a) mehiläishoitajille ja mehiläishoitajien organisaatioille annettava tekninen apu;
- b) mehiläisiä vaivaavien tuholaisien ja tautien, erityisesti varroapunkin, torjunta;
- c) siirtohoidon järjeistäminen;
- d) mehiläistuotteiden ominaisuuksia määrittävien laboratorioiden tukeminen, millä pyritään auttamaan mehiläishoitajia pitämään tuotteitaan kaupan ja nostamaan niiden arvoa;

e) tukitoimenpiteet unionin mehiläiskantojen lisäämiseksi;

f) yhteistoiminta mehiläishoitoalaa ja mehiläistuotteita koskevan soveltavan tutkimuksen ohjelmien toteuttamiseen erikoistuneiden tahojen kanssa;

g) markkinoiden seuranta;

h) tuotteiden laadun parantaminen niiden markkina-arvon parantamiseksi.

Edellä mainitut toimenpiteet on nykyisin säädetty tukikelpoisiksi markkinajärjestelylain 26 §:ssä ja niistä on säädetty tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Uudella rahoituskaudella mehiläishoitoalan erityistavoitteeksi on kansallisessa suunnitelmassa asetettu suunnitelma-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukainen tavoite, maatalouden markkinasuuntautuneisuuden ja kilpailukyvyn parantaminen. Mainittua pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että uudella rahoituskaudella mehiläishoitotukeen olisivat tukikelpoisia suunnitelma-asetuksen 55 artiklan 1 kohdan a, b i ja iv sekä c–f alakohdissa tarkoitetut toimenpiteet. Uudella rahoituskaudella tukikelpoisista toimenpiteistä säädettäisiin tarkemmin nykytilaa vastaavasti valtioneuvoston asetuksella.

Suunnitelma-asetuksen 55 artiklan 1 kohdan a alakohta koskee mehiläishoitajille ja mehiläishoitajien organisaatioille annettavaa neuvontapalvelua, teknistä apua, koulutusta, tiedotusta ja parhaiden käytäntöjen vaihtoa. Mainitun artiklan 1 kohdan b alakohdan toimenpiteet kattavat investoinnit aineelliseen tai aineettomaan omaisuuteen sekä muita toimia. Tukikelpoisiksi toimenpiteiksi on suunnitelmaan valittu mainitusta alakohdasta mehiläispesiä vaivaavien tuholaisien ja tautien torjuminen (i) sekä siirtohoidon järjeistämisen (iv). Artiklan 1 kohdan c alakohta koskee toimia laboratorioiden tukemiseksi mehiläistuotteiden, mehiläiskadon tai mehiläisten tuottavuuden laskun ja mehiläisille mahdollisesti myrkyllisten aineiden analysoinnissa. Artiklan 1 kohdan d alakohta koskee toimia mehiläispesien nykyisen määrän säilyttämiseksi tai lisäämiseksi unionissa, mukaan lukien mehiläisten jalostamisen. Artiklan 1 kohdan e alakohta koskee yhteistoimintaa mehiläishoitoalaa ja mehiläistuotteita koskevien tutkimusohjelmien toteuttamiseen erikoistuneiden tahojen kanssa ja artiklan 1 kohdan f alakohta menekinedistämistä, tiedotusta ja kaupan pitämistä.

Markkinajärjestelylain 27 §:ssä säädetään, että mehiläishoitotukea voidaan myöntää mehiläishoitoalaa edustavalle rekisteröidylle yhdistykselle tai osuuskunnalle, joka sitoutuu toteuttamaan kaikki mehiläishoito-ohjelman tukikelpoiset toimenpiteet. EU-säännöksissä ei määritellä tarkemmin mehiläishoitoalan tuensaaajia. Mainittua säännöstä muutettaisiin siten, että tukea voitaisiin myöntää mehiläishoitoalaa edustavalle rekisteröidylle yhteisölle. Tämä mahdollistaisi sen, että myös osakeyhtiö voi olla tuen hakijana. Nykyisin pykälässä säädetään, että tukea voi hakea useampi tukeen oikeutettu toimija yhdessä sekä valtionavustuslain 7 §:n 2 momentissa säädetystä siirtomenettelystä. Mainituilla menettelyillä mahdollistetaan esimerkiksi laboratorioiden ja tutkimuslaitosten osallistuminen hankkeeseen. Edellä mainittuihin menettelyihin ei esityksellä esitetä merkittäviä muutoksia.

Nykyisin säädetty edellytys, että tuensaaajan on toteutettava kaikkia kansallisen mehiläishoito-ohjelman toimenpiteitä, on käytännössä johtanut siihen, että tuella on ollut vain yksi hakija ja tuensaaaja, koska yhteisiä hakemuksia ei ole tehty. Esityksessä ei enää edellytettäisi, että tuen saaja toteuttaa kaikki tukikelpoiset toimenpiteet. Koska tuenhakijoita voi olla useita ja hakijoiden esittämien hankkeiden rahoitustarve voi ylittää käytettävissä olevat varat, ehdotetaan lakiin lisättäväksi uusi 27 a §, jossa säädettäisiin mehiläishoitotuen tuensaaajien ja esitettyjen toimenpiteiden valintaperusteista.

Mehiläishoitoalan täytäntöönpanoasetuksen 7 artiklassa säädetään yleisellä tasolla menojen tukikelpoisuudesta. Lisäksi määritellään ajanjakso, jonka aikana jäsenvaltioiden on suoritettava maksut tuensaajille mehiläishoitovuoden aikana täytäntöönpannuista toimenpiteistä. Uudella rahoituskaudella menojen tukikelpoisuudesta säädetään suunnitelma-asetusta täydentävässä delegoidussa asetuksessa ja sen liitteissä. Nykyisin markkinajärjestelylain 28 §:ssä on säädetty mehiläishoitotuen hyväksyttävistä kustannuksista ja tuen enimmäismäärästä. Mehiläishoitotukeen kelpoisia kustannuksia ovat mainitun pykälän mukaan tukikelpoisten toimenpiteiden toteuttamisesta aiheutuneet tarpeelliset ja kohtuulliset kustannukset. Valtioneuvoston asetuksella on annettu tarkempia säännöksiä hyväksyttävistä kustannuksista. Suunnitelma-asetusta täydentävässä delegoidussa asetuksessa säädetään eräistä mehiläishoitoalaa koskevista tukikelpoisuusedellytyksistä. Mainitussa asetuksessa annetaan tiettyjä tukikelpoisuusvaatimuksia, joista on säädetty kansallisesti tai joita voidaan tarkentaa kansallisin määrittelyin. Tällaista tarvetta kansalliseen tarkasteluun on erityisesti aineelliseen tai aineettomaan omaisuuteen tehtävien investointien osalta. Markkinajärjestelylaki antaa nykyisin mahdollisuuden säätää hyväksyttävistä kustannuksista tarkemmin valtioneuvoston asetuksella, joten lakiin ei esitetä tältä osin muutoksia.

Nykyisin mehiläishoito-ohjelmien rahoituksesta on säädetty markkinajärjestelyasetuksen 55 artiklassa. Uudella rahoituskaudella rahoituksesta säädetään suunnitelma-asetuksen 55 artiklassa ja suunnitelma-asetusta täydentävän delegoidun asetuksen 39 artiklassa. Suunnitelma-asetuksen 55 artiklan 4 kohdan mukaan jäsenvaltioiden osoittaman rahoituksen määrän mehiläishoitoalan toimiin on oltava vähintään yhtä suuri kuin se EU:n taloudellisen avun määrä, jonka EU käyttää mehiläishoitoalalle tarkoitettujen toimien tukemiseen. Uudella rahoituskaudella suunnitelma-asetusta täydentävän delegoidun asetuksen 39 artiklassa säädetään, että unionin rahoitusosuus mehiläishoitoalan toimenpiteiden toteuttamiseen liittyviin menoihin on vähintään 30 prosenttia. Näin ollen kansallisesti toimenpiteitä voitaisiin rahoittaa 50—70 prosentin rahoitusosuudella EU:n euromääräisen määrärahan enimmäismäärän säilyessä suunnitelma-asetuksen mukaisena. Lain 28 §:ään ehdotetaan lisättäväksi säännös siitä, että valtioneuvoston asetuksella voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä tuen enimmäismäärästä ja sen korottamisesta.

Markkinajärjestelylain 29 §:ssä on säädetty tuen hakemisesta, myöntämisestä ja maksamisesta. Näiltä osin lakiin tehtäisiin tarkennuksia hakemukseen tarvittavista tuen myöntämistä koskevista selvityksistä sekä toimenpiteiden toteutus- ja hakuajoista.

Lakiin esitetään lisättäväksi uusi 29 a §, jossa säädettäisiin mehiläishoitotuen hakemiseen liittyvän suunnitelman muuttamisesta. Säännös olisi tarpeellinen useamman vuoden kestävänn suunnitelman toteuttamisen aikana tapahtuvien muutosten mahdollistamiseksi.

Lakiin esitetään lisättäväksi uusi 29 b §, jossa säädettäisiin tuottajaorganisaatio- ja mehiläishoitotukea koskevista seurantatiedoista. Ehdotettava pykälä olisi tarpeellinen mainittujen tukien seurantaa ja vaikuttavuuden arviointia varten, joita EU-säädös edellyttää.

3.2.3 Horisontaaliasetusta koskevat säännökset

Markkinajärjestelylain 4 §:ssä on säädetty toimivaltaisesta viranomaisesta ja maksajavirastosta. Lain 60 ja 91 a §:ssä on säädetty todentamisviranomaisesta ja sen tehtävistä. Horisontaaliasetuksen 8 artiklassa säädetään toimivaltaisesta viranomaisesta, 9 artiklassa säädetään maksajavirastoista sekä 12 artiklassa säädetään todentamisviranomaisista. Uudella rahoituskaudella ehdotetaan säädettäväksi uusi yhteisen maatalouspolitiikan strategiasuunnitelman hallinnoinnista annettu laki, jäljempänä *hallinnointilaki*. Kyseisessä laissa säädettäisiin muun muassa EU:n lainsäädännössä tarkoitetuista viranomaisista ja toimielimistä. Näin ollen lain 4, 60 ja 91 a §:ään ehdotetaan tehtäväksi viittaukset hallinnointilakiin.

Kaksinkertaisen rahoituksen kiellosta on nykyisin säädetty tuottajaorganisaatio- ja mehiläishoitotukea koskevissa alempiasteisissa EU-säädöksissä. Näitä säädöksiä ei sovelleta uudella rahoituskaudella. Horisontaaliasetuksen 36 artiklassa säädetään kaksinkertaisen rahoituksen kiellosta, 62 artiklassa säännösten kiertämistä koskevasta lausekkeesta ja 61 artiklassa julkisia hankintoja koskevien sääntöjen noudattamatta jättämisestä. Horisontaaliasetuksessa jäsenvaltiolle asetettujen velvoitteiden täyttämiseksi, näistä seikoista tulisi säätää kansallisesti. Kyseisten artiklojen mukaisista asioista ehdotetaan säädettäväksi lain 37 a, 37 b ja 37 c §:ssä.

Aikaisemmalla rahoituskaudella valvonnasta, takaisinperinnästä ja seuraamuksista säädettiin EU-säännöksissä tuottajaorganisaatiotuen ja osittain mehiläishoitotuen osalta. Jatkossa näitä säännöksiä ei sovelleta. Uuden rahoituskauden EU-säädöksissä tuottajaorganisaatio- ja mehiläishoitotuen valvonnasta, takaisinperinnästä ja seuraamuksista säädetään näiden järjestelmien osalta saman sisältöisesti horisontaaliasetuksessa, mutta ei enää yksityiskohtaisesti alempiasteisissa EU-säädöksissä. Näin ollen esityksessä ehdotetaan, että mainituista seikoista säädetään kansallisesti siltä osin kuin EU-säädökset edellyttävät tarkempia säännöksiä.

Horisontaaliasetuksen 60 artiklassa säädetään tarkastuksista koskevista säännöistä. Siinä asetetaan muun muassa jäsenvaltioille velvoitteet tehdä tarkastuksia, varmistaa tarkastusten riittävä taso ja tehdä koko hakijamäärästä tarkastusotos. Nykyisin lain 49 §:ssä on säädetty tarkastusten yleisestä ohjauksesta, tarkastuskohteiden valinnasta, yleisistä tarkastusmenettelyistä ja tarkastuksista raportoinnista, 50 §:ssä hakemusten ja ilmoitusten tarkastuksista sekä 55 §:ssä tuen hakijoiden ja saajien tarkastuksista. Nykytilaan nähden 49 §:ään ehdotetaan lisättäväksi valtuussäännös, jonka nojalla pykälässä mainituista seikoista voitaisiin antaa valtioneuvoston asetus. Valtuussäännöksellä voitaisiin huomioida mahdollisten EU-säädösten muutokset, jotka edellyttäisivät kansallisten säädösten tarkentamista.

Lain 63 §:ssä säädetään maa- ja metsätalousministeriön, Maaseutuviraston ja tarkastusviranomaisen tiedonsaantioikeudesta. Lain 65 §:ssä säädetään viranomaisen oikeudesta luovuttaa tietoja muille viranomaisille. Esityksessä muutettaisiin viranomaisen tiedonsaantioikeuksia ja tiedonluovutusta koskevia säännöksiä. Muutokset liittyvät osittain horisontaaliasetuksen jäsenvaltioille asettamiin velvoitteisiin. Horisontaaliasetuksen 59 artiklassa säädetään muun muassa siitä, että jäsenvaltioiden on annettava tarvittavat säädökset sekä toteutettava muut tarvittavat toimenpiteet unionin taloudellisten etujen suojaamiseksi. Horisontaaliasetuksen 62 artiklassa asetetaan jäsenvaltioille velvollisuus toteuttaa tehokkaita ja oikeasuhteisia toimenpiteitä unionin oikeuden säännösten kiertämisen välttämiseksi. Mainitussa artiklassa asetetaan jäsenvaltioille velvollisuus varmistaa, ettei etuutta myönnetä, jos etuuden saamisen vaaditut edellytykset on luotu keinotekoisesti ja kyseisen lainsäädännön tavoitteiden vastaisesti. Horisontaaliasetuksen 50 artiklan mukaan jäsenvaltion on annettava komission käyttöön kaikki maataloustukirahaston asianmukaisen toiminnan kannalta tarpeelliset tiedot ja toteutettava kaikki asianmukaiset toimenpiteet, jotka saattavat helpottaa tarkastuksia, joiden komissio arvioi olevan tarpeen unionin antamien varojen hoidossa.

Esityksellä mahdollistettaisiin viranomaisille oikeus salassapitosäännösten estämättä saada maksutta Verohallinnolta hakijaa koskevat tiedot veroihin sekä muulta viranomaiselta ja julkista tehtävää hoitavalta edellä mainittua tahoa koskevat tiedot lakisääteisiin eläke-, tapaturma- tai työttömyysvakuutusmaksuihin liittyvien rekisteröitymis-, ilmoitus- ja maksuvelvollisuuksien hoitamisesta, toiminnasta, taloudesta sekä kytkennöistä. Toimivaltaiset viranomaiset voisivat ehdotetun säännöksen nojalla selvittää tuen hakijoiden julkisten velvoitteiden hoitamista osana tuen myöntämis-, maksamis- ja tuen käytön valvontaprosessia.

Lain 65 §:ssä huomioitaisiin uusi ruokahallinnon tietovarannosta annettu laki (560/2021). Ehdotettavan säännöksen mukaan maa- ja metsätalousministeriön, Ruokaviraston ja tässä laissa

tarkoitettua tarkastuksesta vastaavan viranomaisen tämän lain toimeenpanossa saamien tietojen tiedonluovutukseen muille viranomaisille tai EU-toimielimille sovelletaan ruokahallinnon tietovarannosta annetun lain (560/2021) 8 §:ää. Ehdotettava pykälä täyttäisi edellä mainittu horisontaalasetuksen mukaiset jäsenvaltioille asetetut velvoitteet.

Lain 73 §:ssä säädetään tuen maksamisesta ennakolta tai useassa erässä. Pykälässä viitataan EU-säädöksiin. Tuen maksamisesta ennakolta on nykyisin säädetty tuottajaorganisaatiotuen osalta hedelmä- ja vihannesalan delegoidussa asetuksessa, jota ei uudella rahoituskaudella sovelleta. Horisontaalasetuksen 44 artiklassa säädetään maksuista tuen saajille sekä niihin sisältyvistä ennakkomaksuista. Kyseisen artiklan 4 kohdan mukaan komissio voi antaa delegeoituja säädöksiä artiklan muuttamiseksi lisäämällä sääntöjä ennakoiden maksamisen sallimisesta tiettyjen tukijärjestelmien osalta sekä ennakkomaksujen maksamista koskevista erityisedellytyksistä. Ehdotettavassa pykälässä viitattaisiin EU-säädöksiin tuen ennakolta maksamisen edellytysten osalta ja lisättäisiin valtuus antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella. Horisontaalasetuksen 44 artiklassa mainittu valtuussäännöksen takia kansallinen asetusvaltuus olisi tarpeellinen, jotta voidaan huomioida mahdolliset tarkemmat uudet EU-säännökset.

Lain 74 §:ssä säädetään tuen takaisinperinnästä. Pykälässä viitataan EU-säädöksiin. Mehiläishoitotuen osalta pykälässä on viitattu valtionavustuslakiin. Ehdotettavassa 74 §:ssä säilyisi ensisijaisena viittaus EU:n markkinajärjestelylainsäädäntöön, koska tiettyjen tukijärjestelmien osalta takaisinperinnästä säädetään EU:n alempiasteisissa säädöksissä. Tuottajaorganisaatiotuen ja mehiläishoitotuen osalta alempiasteiset EU-säädökset poistuvat uudella rahoituskaudella, joten takaisinperintäsäännöksistä tulisi säätää kansallisesti. Horisontaalasetuksen 59 artiklan mukaan jäsenvaltion on annettava tarvittavat säädökset, joiden on liityttävä aiheettomasti suoritettujen maksujen perimiseen takaisin korkoineen. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi takaisinperinnästä ja sen lisäksi myös tuen maksamisen lopettamisesta. Ehdotettavassa pykälässä säädettäisiin tilanteista, joissa tuen maksamisen lopettaminen ja takaisinperintä olisi tehtävä. Tämä olisi välttämätöntä horisontaalasetuksen velvoitteen täyttämiseksi sekä takaisinperinnän suorittamiseksi ja tuen maksamisen lopettamiseksi. Mehiläishoitotuen osalta poistettaisiin viittaus valtionavustuslakiin, koska ehdotettava pykälä kattaisi myös mehiläishoitotuen takaisinperinnän.

Lain 75 §:ssä säädetään seuraamusmaksun määräämisestä. Pykälässä on viitattu EU-säädöksiin. Ehdotettavassa pykälässä säilyisi ensisijaisena viittaus EU:n markkinajärjestelylainsäädäntöön. Tuottajaorganisaatiotuen ja mehiläishoitotuen osalta seuraamusmaksun edellytyksiä ja määräämistä koskevia EU:n alempiasteisia säädöksiä ei sovelleta uudella rahoituskaudella. Horisontaalasetuksen 59 artiklan mukaan jäsenvaltion on annettava tarvittavat säädökset, joihin on liityttävä tehokkaiden, oikeasuhteisten ja varoittavien seuraamusten määrääminen unionin oikeuden tai sen puuttuessa kansallisen oikeuden mukaisesti. Artiklan mukaisen velvoitteen täyttämiseksi seuraamusjärjestelmästä olisi säädettävä tarkemmin kansallisesti. Ehdotettavassa pykälässä säädettäisiin tilanteista, joissa seuraamus voidaan määrätä sekä seuraamusmaksun määrästä. Pykälässä huomioitaisiin horisontaalasetuksen 59 artiklan 5 kohdan mukaisesti se, että seuraamukset ovat oikeasuhteisia ja suhteutettuja havaitun noudattamatta jättämisen vakavuuteen, laajuuteen, pysyvyyteen tai toistuvuuteen. Pykälässä otettaisiin myös huomioon horisontaalasetuksen 59 artiklan 5 kohdan mukaiset tilanteet, joissa seuraamuksia ei määrätä.

3.2.4 Markkinajärjestelyasetuksen muutosasetusta koskevat säännökset

Esityksellä toimeenpantaisiin EU:n markkinajärjestelyasetukseen tehdyt muutokset. Markkinajärjestelyasetuksesta on poistettu sokerialan kiintiöjärjestelmään liittyvät artikkelit, joita ei ole sovellettu 30.9.2017 jälkeen kiintiöjärjestelmän päätyttyä. Jäljelle jäisivät säännökset sokerin vii-

tehinnasta, toimialasopimuksista ja mahdollisuus poistaa väliaikaisesti tullit melasseilta. Markkinajärjestelyasetuksesta on poistettu vientitukiin liittyvät kohdat. Esityksessä poistetaan mainitut säännökset siltä osin kuin niistä ei ole jatkossa EU-säännöksiä.

Markkinajärjestelyasetukseen on lisätty uusi 90 a artikla, jonka mukaan jäsenvaltion on varmistettava, että tuotteita, joissa ei noudateta viinin pakollisia merkintöjä, ei saa päästää markkinoille tai ne on poistettava markkinoilta. Voimassa olevat markkinajärjestelylain säännökset kattaisivat tällaiset viranomaismenettelyt.

Kaupan pitämisen vaatimusten valvonnassa on huomioitava viinituotteiden uudet pakolliset vaatimukset eli ravintoarvomerkintä ja ainesosaluettelo, jotka koskevat sekä vähäalkoholisia että alkoholittomia viinejä.

Markkinajärjestelyasetuksen 148 ja 168 artiklassa säädetään jäsenvaltion oikeudesta edellyttää kirjallisten sopimusten käyttöä maataloustuotteiden kaupassa, jossa tuottaja on osapuolena. Tästä säädetään nykyisin elintarvikemarkkinaissa (1121/2018). Kyseisiä artikloita muutettiin yhteisen maatalouspolitiikan uudistuksen yhteydessä siten, että hinnanmääräytymisessä voidaan käyttää erityyppisiä indeksejä. Uudet säännökset ovat suoraan sovellettavaa EU-lainsäädäntöä. Uusissa säännöksissä todetaan jäsenvaltion mahdollisuus vahvistaa erilaisia indikaattoreita, joita voitaisiin käyttää. Mainitut artiklat eivät vaikuta edellyttävän kansallisia säännöksiä.

Asetuksella muutetaan myös 172 a artiklaa, joka koskee tuottajien mahdollisuuksia tehdä arvontajakosopimuksia. Artiklan soveltamisalaa laajennetaan siten, että myös jatkojalostajat ovat sen piirissä. Mainittu säännös on suoraan sovellettavaa sopimusosapuolten harkintavaltaan kuuluvaa EU-lainsäädäntöä eikä edellytä muutoksia markkinajärjestelylakiin.

Markkinajärjestelyasetukseen on lisätty uusi 210 a artikla, jossa säädetään kestävyyttä edistävien vertikaalisten aloitteiden kilpailuoikeudellisesta hyväksyttävyydestä. Kyseessä on suoraan sovellettava EU:n lainsäädännön säännös. Markkinajärjestelyasetuksessa säädettyjen kilpailuoikeudellisten poikkeusten osalta toimivalta on vakiintuneesti kuulunut kilpailuviranomaisille. Tämä huomioitaisiin nykytilan mukaisesti markkinajärjestelylain säännöksessä, joka koskee lain suhdetta muuhun lainsäädäntöön.

Markkinajärjestelyasetukseen lisättiin uusi 222 a artikla, jossa säädetään unionin markkinoiden seurantakeskuksista. Mainitun artiklan mukaan komissio perustaa unionin markkinoiden seurantakeskuksia, jotta voidaan parantaa elintarvikeketjun avoimuutta, antaa tietoa talouden toimijoiden ja viranomaisten valintoja varten ja helpottaa markkinatilanteen kehityksen ja markkinahäiriöuhkien seurantaa. Komissio voi päättää mille maatalouden aloista perustetaan unionin markkinoiden seurantakeskuksia. Unionin markkinoiden seurantakeskusten on asetettava saataville markkinatilanteen kehityksen ja markkinahäiriöuhkien seurantaa varten tarvittavat tilastotiedot ja muita tietoja. Näitä ovat erityisesti seuraavat:

- a) tuotanto, tarjonta ja varastot;
- b) hinnat, kustannukset ja mahdollisuuksien mukaan voittomarginaalit elintarvikeketjun kaikilla tasoilla;
- c) ennusteet markkinakehityksestä lyhyellä ja keskipitkällä aikavälillä;
- d) maataloustuotteiden tuonti ja vienti, erityisesti maataloustuotteiden tuontia unioniin koskevien tariffikiintiöiden täyttyminen.

Mainitun artiklan mukaan jäsenvaltioiden on kerättävä edellä tarkoitetut tiedot ja toimitettava ne komissiolle. Mainitulla artiklalla voidaan arvioida olevan merkitystä markkinajärjestelylain hintaselvitysjärjestelmään liittyen, jota selvitetään tarkemmin jäljempänä luvussa 3.2.5.

Markkinajärjestelyasetuksen muutosasetuksella muutetaan myös maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden laatujärjestelmistä annettua asetusta (EU) N:o 1151/2012. Laatujärjestelmää koskevan asetuksen muutokset eivät edellytä muutoksia voimassa olevaan kansalliseen lainsäädäntöön. Nimisuojuotteiden valvonnasta, valvontaviranomaisista sekä kansallisesta hakemusmenettelystä säädetään nykyisinkin elintarvikelaissa (297/2021). Nimisuojuotteen määritelmä on elintarvikelain 5 §:n 2 momentin 32 kohdassa ja lain 54 §:ssä säädetään nimisuojuotteen rekisteröinnistä ja valmistuksesta ilmoittamisesta.

Maustettujen viinituotteiden määritelmästä, kuvauksesta, esittelystä, merkinnöistä ja maantieteellisten merkintöjen suojasta annettuun asetukseen (EU) N:o 251/2014 tehdyt muutokset eivät edellytä kansallisia säädösmuutoksia.

3.2.5 Muut esityksen muutokset

Markkinajärjestelylakiin liittyy myös eräitä EU:n lainsäädäntömuutoksista riippumattomia muutostarpeita. Esimerkiksi säännökset, joissa viitataan Maaseutuvirastoon ja Elintarviketurvallisuusvirastoon, tulisi päivittää vastaamaan nykytilaa. Samassa yhteydessä päivitettäisiin markkinajärjestelylain toimivaltaisia viranomaisia koskevat säännökset. Lakiin tehtäisiin myös tiettyjä teknisiä muutoksia, kuten esimerkiksi ajantasaisesti säätöjä ja niihin tehtyjä lakiviittauksia.

Lain 33–36 §:ssä säädetään koulujakelutuesta. Koulujakelutukea koskevia säännöksiä muutettaisiin siltä osin, että tukea voisi hakea myös viranomaisen puolesta toimiva kyseisten tuotteiden hankinnoista vastaava sidosyksikkö. Tällaisia olisivat esimerkiksi kunnan omistamat ruokapalveluyhtiöt. Säännöksellä huomioitaisiin se, että kunnat ovat usein yhtiöittäneet ruokapalveluitaan ja kunnan ruokapalveluyhtiö voisi tällöin suoraan hakea tukea. Muutos olisi tarpeen, koska valtaosa koulujakelujärjestelmän tuensaajista on kuntia, jotka ovat enenevissä määrin yhtiöittäneet ruokapalveluitaan. Ruokaviraston tuensaajilta saaman palautteen mukaan koulujakelutukien hakeminen olisi kunnissa yksinkertaisempaa, jos tukea voisi hakea suoraan kunnan oma sidosyksikkö. Muutos helpottaisi tuensaajan hallinnollista taakkaa tilanteissa, joissa tuenhakemiseen liittyvä käytännön tieto on sidosyksikössä. Tämä yksinkertaistaisi tuen hakemista kunnissa.

Lain 41—44 §:ssä säädetään hintaselvityksistä. Hintaselvityksiä koskevia pykäläiä päivitettäisiin vastaamaan tarkemmin nykyisiä EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä edellytettäviä tietojen toimittamista koskevia säännöksiä. Esityksessä lisättäisiin säännös, jonka mukaan tietoja olisivat velvollisia toimittamaan myös muut toimijat, joita koskevien tietojen toimittamista EU:n markkinajärjestelylainsäädäntö edellyttää. Säännös olisi tarpeellinen esimerkiksi tilanteissa, joissa EU-säädökset muuttuvat nopealla aikataululla ja edellyttävät jäsenvaltiolta uusien tietojen toimittamista. Lisäksi säännöksen arvioidaan olevan tarpeellinen markkinajärjestelyasetukseen lisätyn uuden 222 a artiklassa jäsenvaltiolle asetetun velvoitteen täyttämiseksi. Mainitun artiklan mukaan jäsenvaltioiden on kerättävä komission edellyttämät tiedot ja toimitettava ne komissiolle.

Lain 46 §:ssä säädetään sokerijuurikkaan toimialakohtaisia sopimuksia koskevista vaatimuksista. Pykälään tehtäisiin markkinajärjestelyasetuksen 125 artiklaan liittyvä menettelyllinen muutos sokerijuurikkaan toimialakohtaisten sopimusten vähimmäissisällön hyväksymisestä. Mainitun artiklan mukaan toimialakohtaisten sopimusten on oltavan kyseisessä asetuksessa

vahvistettujen ostoehtojen mukaisia. Ehdotettavan säännöksen mukaan toimialakohtainen sopimus tulisi voimaan vasta sen jälkeen, kun Ruokavirasto on päätöksellään hyväksynyt toimialakohtaisen sopimuksen täyttävän vähimmäissisältöä koskevat kyseiset vaatimukset.

Lain 46 b §:ssä säädetään kaupan pitämisen vaatimuksiin liittyvissä hakemuksissa ja ilmoituksissa toimivaltaisista viranomaisista. Lain 58 b §:ssä säädetään kaupan pitämisen vaatimuksiin liittyvistä Sosiaali- ja terveystieteiden lupa- ja valvontaviraston tarkastuksista. Esityksellä muutettaisiin viranomaistehtäviä tietyn alkoholipitoisuuden alittavien viinialan tuotteiden tarkastuksen ja ilmoitusten käsittelyn osalta. Esityksellä siirrettäisiin nykyisin Sosiaali- ja terveystieteiden lupa- ja valvontaviranomaiselle kuuluvat 2,8 tilavuusprosenttia alittavien viinialan tuotteiden ilmoitusten käsittely ja tarkastukset Ruokavirastolle. Muutos vastaisi mainittujen viranomaisten osalta elintarvikelainsäädännössä olevaa nykykäytäntöä.

Lain 46 e §:ssä säädetään viinialan tuotteita koskevien tietojen ilmoittamisesta. Nykyisen EU-lainsäädännön nojalla Suomessa ei enää ole velvollisuutta ilmoittaa viinivarastoja, koska Suomi ei ylläpidä viinitilarekisteriä. Käytännössä varasto- ja tuotantoilmoitukset vaaditaan vain suurilta viinin tuottajamailta markkinatietojen keruun helpottamiseksi. Näin ollen kyseinen säännös kumottaisiin tarpeettomana.

Markkinajärjestelylaissa ei ole nykyisin säädetty sähköisestä hausta. Lakia sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa (13/2003) sovelletaan yleislakina markkinajärjestelylain alaisten tukien hakemiseen, joka on mahdollistanut sähköisen haun. Lakiin ehdotetaan lisättäväksi sähköistä hakua koskeva uusi 70 a §. Säännöksen mukaan sähköinen haku voitaisiin edellyttää ainoaksi tuen hakuvaihtoehtoksi. Asiasta olisi tarpeen säätää, koska se olisi poikkeus sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annettuun lakiin.

Sähköinen hakemus on ollut osittain käytössä voimassa olevan lain aikana. Voimassa olevan lain ja kuluvan EU:n rahoituskauden aikana koulujakelutuen hakemuksista lähes kaikki eli noin 93 prosenttia on jätetty sähköisesti (tilanne helmikuussa 2022). Saapuneista 1 977 hakemuksesta vain 143 kappaletta oli jätetty lomakkeella. Paperilomakkeilla haetun tuen osuus kaikesta maksetusta tuesta oli vain 1 prosenttia. Suhteessa maksetun tuen määrään paperilomakkeiden käsittely aiheuttaa huomattavaa hallinnollista taakkaa.

Nykyisin muissa markkinajärjestelyyn liittyvissä tuissa, kuin koulujakelutuessa, ei ole käytössä sähköistä asiointipalvelua, jonka kautta tukia voisi hakea. Voimassa olevan lain ja kuluvan rahoituskauden aikana osa tuenhakijoista on kuitenkin lähettänyt hakemuksen sähköpostilla.

Tuenhakijoiden ja hakemusten määrä vaihtelee tukijärjestelmä- ja hakemustyyppikohtaisesti. Nykyisin mehiläishoitotuessa hakemuksia tehdään vuosittain keskimäärin 10 kappaletta. Tuotajaorganisaatiotukeen liittyvät hakemuskäärät vaihtelevat myös hakemustyyppikohtaisesti noin 5–10 hakemukseen vuosittain.

Yksityisen varastoinnin tukijärjestelmä on käytössä markkinatilanteen mukaan ja voi joillakin tuotteilla olla käyttämättä useita vuosia. Markkinatilanne voi kuitenkin muuttua nopeasti ja näin myös tuenhaku voi alkaa nopeasti, jopa viikon varoitusajalla. Esimerkiksi vuonna 2020 hakemuksia tehtiin juuston ja voin varastointiin liittyen 15 kappaletta. Interventiovarastointi-järjestelmä on käytössä vain markkinatilanteen sitä edellyttäessä. Vuonna 2018 varastoidusta maitojauheesta tehtiin ostotarjouksia 46 kappaletta ja seuraavana vuonna 29 kappaletta.

Markkinajärjestelyyn liittyvien tukien hakijana on pääsääntöisesti yritys, kunta, yhdistys tai muu yhteisö eli useimmiten käytännössä oikeushenkilö. Viljan interventiovarastoinnissa tar-

jouksia voivat jättää myös maatilat, joten myös yksityiset elinkeinonharjoittajat eli toiminnimiyrittäjät voivat olla asiakkaina. Velvollisuus sähköiseen asiointiin koskisi pääasiassa oikeushenkilöitä, mutta myös pienessä määrin elinkeinotoimintaa harjoittavia yksityishenkilöitä. Velvollisuuden kohteena olisivat yhdistysten, kuntien, yritysten tai muiden yhteisöjen vastuushenkilöt sekä elinkeinotoimintaa harjoittavat yksityishenkilöt, joilla arvioidaan olevan riittävät tekniset valmiudet ja kyvykkyys sähköisen asiainnin käyttämiseen. Ehdotettavaan pykälään tulisi valtuus säätää valtioneuvoston asetuksella tuista, joita sähköinen haku koskisi. Koulujakelutukea koskien tietojärjestelmä on jo olemassa ja valtuutta käytettäisiin ensivaiheessa siihen. Muiden tukijärjestelmien osalta tietojärjestelmät ovat valmistelussa ja niitä koskien valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin sähköisestä hausta sitä mukaa, kun tietojärjestelmät ovat valmiina.

4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

4.1 Keskeiset ehdotukset

Markkinajärjestelyasetuksesta suunnitelma-asetukseen siirrettyjen hedelmä- ja vihannesalan tukea ja mehiläishoitotukea koskevat säännökset muutettaisiin vastaamaan Euroopan unionin yhteisen maatalouspolitiikan uuden rahoituskauden lainsäädäntöä. Näiden tukijärjestelmien toimeenpano on Suomelle pakollista. Esityksellä toimeenpantaisiin Suomen suunnitelma hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaatiotuen ja mehiläishoitotuen osalta. Siltä osin, kun näiden tukijärjestelmien toimeenpanosta ei enää säädetä EU-lainsäädännössä, siitä tulee tarvittavilta osin säätää kansallisesti. Lakiehdotuksen sisällön pohjana ja säännösten reunaehtoina on EU-lainsäädännön lisäksi Suomen suunnitelman sisältö ja siinä tehdyt linjaukset ja kirjaukset.

Markkinajärjestelyasetuksen muutosasetukseen tehtyt tuottajaorganisaatioita koskevat muutokset eivät käytännössä aiheuta kuin vähäisiä muutoksia tuottajaorganisaatiota tai toimialaorganisaatiota ja niiden hyväksymistä koskeviin markkinajärjestelylain säännöksiin.

Ehdotuksessa esitetään toimenpiteet, joiden toteuttamisesta aiheutuvien kulujen korvaamiseen voitaisiin myöntää tuottajaorganisaatiotukea ja mehiläishoitotukea. Mehiläishoitotuen tuensaa-ajan ei jatkossa edellytettäisi toteuttavan kaikkia tukikelpoisia toimenpiteitä. Tästä johtuen tukihakemuksia odotetaan tulevan enemmän kuin määrärahaa on käytettävissä. Näin ollen esityksessä säädettäisiin mehiläishoitotuen tuensaaajien ja tukitoimien valinnassa käytettävistä valintaperusteista.

EU:n alempiasteiset säädökset antavat jossakin määrin liikkumavaraa tukijärjestelmien tukikelpoisuusehtojen määrittelyssä. Näistä ehdoista säädettäisiin tarkemmin valtioneuvoston asetuksella nykytilan mukaisesti. Tuottajaorganisaatio- ja mehiläishoitotuen osalta uudet EU-säännökset antavat liikkumavaraa kansallisen rahoituksen osuuteen. Esityksellä ei ehdoteta kansallista lisärahoitusta.

EU-säännökset mahdollistavat alakohtaisten tukitoimien käyttöönoton käytännössä kaikkien maataloustuotteiden osalta. Tavoitteet ja toimenpiteet ovat näiden osalta pääosin samoja kuin hedelmä- ja vihannesalalla. Näiden tukitoimien rahoitus olisi tullut tehdä suorien tukien määrärahasta. Esityksellä ei esitetä otettavaksi käyttöön mainittuja tukitoimia.

Lakiin muutettaisiin myös tuottajaorganisaatio- ja mehiläishoitotukea koskevat horisontaalisen tuketuksen edellyttämät valvontaa, takaisinperintää ja seuraamuksia koskevat säännökset, joista tulisi jatkossa säätää tarkemmin kansallisesti. Lisäksi lakiin lisättäisiin tiettyjä muita horisontaalisen tuketuksen johtuvia säännöksiä. Näiden säännösten osalta kansallista liikkumavaraa on vähän.

Lakiin tehtäisiin myös muuttuneesta Euroopan unionin lainsäädännöstä johtuvia muutoksia sekä ajantasaistettaisiin tietyiltä osin säännöksiä vastaamaan nykytilaa. Laissa muutettaisiin näiltä osin esimerkiksi hintaselvitysjärjestelmää koskevia säännöksiä.

Markkinajärjestelylakiin liittyy myös eräitä EU:n lainsäädäntömuutoksista riippumattomia muutostarpeita. Esimerkiksi säännökset, joissa viitataan Maaseutuvirastoon ja Elintarviketurvallisuusvirastoon, tulisi päivittää vastaamaan nykytilaa. Samassa yhteydessä päivitetäisiin markkinajärjestelylain toimivaltaisia viranomaisia koskevat säännökset. Lakiin tehtäisiin myös teknisiä muutoksia, kuten esimerkiksi ajantasaistettaisiin säännöksiä ja lakiviittauksia. Lakiin tehtäisiin tietyiltä osin muutoksia, jotka koskevat koulujakelutuen hakijaa ja tuensaajaa, sokerijuurikkaan toimialakohtaisia sopimuksia koskevia vaatimuksia sekä viinituotteiden kaupan pitämisen vaatimuksiin liittyviä viranomaistehtäviä. Lisäksi lakiin tehtäisiin sähköistä hakua koskevat säännökset.

4.2 Pääasialliset vaikutukset

Strategiasuunnitelmassa kuvataan maatalouspolitiikan uudistuksen vaikutuksia Suomessa kokonaisuutena sekä tarveanalyysien pohjalta tehtyjä valintoja. Suunnitelmassa kuvataan myös tarkemmin tähän hallituksen esitykseen sisältyvien toimenpiteiden vaikutuksia.

4.2.1 Taloudelliset vaikutukset

4.2.1.1 Tuottajaorganisaatiotuki

Hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaatiotuki on EU:n kokonaan rahoittama tukijärjestelmä. Tuottajaorganisaatiotuen osalta olisi mahdollista myöntää kansallista lisärahoitusta, mikäli tuottajien organisoitumisaste jäsenvaltioiden alueella katsotaan olevan huomattavasti alle unionin keskiarvon. Asiasta säädetään suunnitelma-asetuksen 53 artiklassa. Esityksellä ei esitetä otettavaksi käyttöön kansallista lisärahoitusta.

Vuoden 2020 tuottajaorganisaatioiden toimintaohjelmien kustannusten perusteella maksettiin tukea noin 3,5 miljoonaa euroa. Tuottajaorganisaatiotuen enimmäismäärää rajoittuu 4,1 prosenttiin tuottajaorganisaatioiden kaupan pidetyn tuotannon arvosta. Tuottajaorganisaatioiden kaupan pidetyn tuotannon arvo vuonna 2020 oli noin 100 miljoonaa euroa. Kaupan pidetyn tuotannon arvon arvioidaan nousevan maltillisesti tulevalla rahoituskaudella.

Hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaatiotukeen momentilla 30.20.46 (EU-rahoitteinen ruokaketjun kehittäminen) arvioidaan tarvittavan vuosien 2023–2027 aikana 4–5 miljoonaa euroa vuosittain. Vuonna 2023 mahdollisesti tarvittava määrärahan lisäys katetaan momentilla olevasta vuodelta 2022 siirtyneestä määrärahasta. Mahdolliset muutokset määrärahaan arvioidaan vuosittain ja tehdään tarvittaessa normaalein valtiontalouden kehys- ja talousarviopäätöksiin. Momentin 30.20.46 menoihin liittyvät tulot on merkitty momentille 12.30.01 (EU:n maataloustukirahastosta saatavat tulot).

4.2.1.2 Mehiläishoitotuki

Mehiläishoitotuki on EU:n osittain rahoittama tukijärjestelmä, jonka EU:n rahoitusosuus on nykyisin 50 prosenttia.

Valtion talousarviossa rahoituskaudelle 2014–2020 mehiläishoitotukeen oli varattu 205 000–280 000 euroa rahoitusta vuosittain.

Komission esityksestä unionin rahoitusosuutta jäsenmaiden mehiläishoitoalan toimenpiteisiin nostettiin 60 miljoonaa euroon vuodessa kaudelle 2021—2027. Lisärahoitus tuli voimaan vuodesta 2021 alkaen. Rahoituskausien välistä siirtymäkautta varten annettiin Euroopan Parlamentin ja Neuvoston asetus (EU) 2020/2220 tiettyjen siirtymäsäännösten vahvistamisesta Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston (maaseuturahasto) ja Euroopan maatalouden tukirahaston (maaloustukirahasto) tukea varten vuosina 2021 ja 2022 sekä asetusten (EU) N:o 1305/2013, (EU) N:o 1306/2013 ja (EU) N:o 1307/2013 muuttamisesta varojen ja soveltamisen osalta vuosina 2021 ja 2022 ja asetuksen (EU) N:o 1308/2013 muuttamisesta varojen ja tällaisen tuen jakamisen osalta vuosina 2021 ja 2022. Kansalliset mehiläishoito-ohjelmat, jotka olisivat normaalisti päättyneet mehiläishoitovuoden päättyessä 31 päivä heinäkuuta 2022, jatkettiin 31 päivään joulukuuta 2022 asti. Tälle jatkoajalle käytettiin jäsenmaille varainhoitovuodelle 2023 kohdistettua määrärahaa.

Rahoituskaudella 2021—2027 Suomen osuus EU:n mehiläishoitoalan tuesta on 196 182 euroa EU:n varainhoitovuotta kohden. Korotus tehtiin jo mehiläishoitovuosiksi 2021 ja 2022 komission täytäntöönpanopäätöksellä (2021/974) 9.6.2021. Varainhoitovuoden 2023 EU:n määrärahaa Suomessa on varattu 44 150 euroa vuoden 2022 jatkoajan menoihin.

EU:n siirtymäsäädösten vuoksi mehiläishoitotuen kansallisen tuen määrä nostettiin vastaamaan EU:n rahoituskehyksessä päätetyn EU:n tuen määrää jo vuosien 2022—2025 VN-kehyksissä. Tällöin talousarvion momentin 30.20.46 mehiläistuen määrärahaa korotettiin 120 000 eurolla, josta EU-osuus oli puolet. Kokonaisuutena mehiläishoitotuen määräraha on alkaneella rahoituskaudella 400 000 euroa vuositasolla. Momentin 30.20.46 menoihin liittyvät tulot on merkitty momentille 12.30.01 (EU:n maaloustukirahastosta saatavat tulot).

4.2.1.3 Muut esityksen muutokset

Esityksellä muutettaisiin viranomaistehtäviä tietyn alkoholipitoisuuden alittavien viinialan tuotteiden tarkastuksen osalta. Esityksellä siirrettäisiin nykyisin Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviranomaiselle kuuluvat 2,8 tilavuusprosenttia alittavien viinialan tuotteiden ilmoitusten käsittely ja tarkastukset Ruokavirastolle. Tällä ei arvioida olevan talousarviovaikutuksia.

Markkinajärjestelylaissa ei ole nykyisin säädetty sähköisestä hausta. Lakiin ehdotetaan lisättäväksi asiaa koskevat säännökset, joiden mukaan sähköinen haku voitaisiin edellyttää ainoaksi tuen hakuvaihtoehdoksi valtioneuvoston asetuksella. Tällä ei arvioida olevan talousarviovaikutuksia, koska tietojärjestelmähankkeita on rahoitettu aiemmin myönnetyllä määrärahalla.

Muilla esityksen muutoksilla ei arvioida olevan talousarviovaikutuksia.

4.2.2 Yritysvaikutukset

4.2.2.1 Hedelmä- vihanneksala

Tuottajaorganisaatiotuessa edellytetään, että tuen saaja on tuottajaorganisaatio, jolla on voimassa oleva toimintaohjelma. Suomessa oli vuonna 2021 neljä hedelmä- ja vihanneksalan tuottajaorganisaatiota, joista kolmella oli voimassa oleva toimintaohjelma. Vuonna 2014 tilanne oli tältä osin hedelmä- ja vihanneksalan tuottajaorganisaatioiden osalta sama. Tuottajaorganisaatioiden lukumäärän ei arvioida merkittävästi muuttuvan uudella rahoituskaudella. Edellä mainittujen tuottajaorganisaatioiden yhteenlaskettu viljelypinta-ala oli vuonna 2020 yhteensä 1653 hehtaaria. Vuonna 2014 viljelypinta-ala oli 1478 hehtaaria. Näin ollen pinta-ala on edellisen rahoituskauden aikana hieman kasvanut.

Vuonna 2020 toimintaohjelmien kustannusten perusteella tukea tuottajaorganisaatioiden toimintaohjelmille maksettiin yhteensä 3 504 869 euroa. Tuottajaorganisaatioiden kaupan pidetyn tuotannon arvo oli vuonna 2020 yhteensä 100 208 391 euroa. Vuonna 2014 kaupan pidetyn tuotannon arvo oli yhteensä 63 251 104 euroa. Tuottajaorganisaatioiden kaupan pidetyn tuotannon arvo on kasvanut edellisen rahoituskauden aikana merkittävästi, vaikka tuottajaorganisaatioiden lukumäärä on pysynyt ennallaan. Vuonna 2020 hedelmä- ja vihannesalan yritysten kaupan pidetyn tuotannon kokonaisarvo Suomessa oli 566 410 000 euroa ja vuonna 2014 vastaava arvo oli 424 870 000 euroa. Näin ollen vuoden 2020 osalta hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaatioiden kaupan pidetyn tuotannon arvo oli noin 18 prosenttia kaikkien hedelmä- ja vihannesalan yritysten kaupan pidetyn tuotannon arvosta. Edellisen rahoituskauden aikana tuottajaorganisaatioiden jäsenmäärä on vähentynyt noin 250 tuottajasta nykyiseen noin 200 tuottajaan ja kaupanpidetyn tuotannon arvo on samaan aikaan kasvanut. Tuottajien määrän vähentymisen arvioidaan vastaavan maatalouden yleistä rakennemuutosta.

Tuki vaikuttaa yritysten kannattavuuteen. Tuottajaorganisaatioiden neuvotteluasemaa on pidetty parempana pieniin toimijoihin verrattuna, koska tuottajaorganisaatiot ovat pystyneet varmistamaan tuotteiden menekkiä keskusliikkeiden kautta. Näin ollen tuottajaorganisaatiotukeen liittyvien toimenpiteiden voidaan arvioida edistävän tavoitetta tuotannon mukauttamiseksi kysyntää vastaavaksi tuotteiden määrään ja laadun osalta sekä tuottajaorganisaatioiden kilpailukyvyä kehittämistä ja niiden toiminnan tehostamista.

Vuonna 2020 tuottajaorganisaatioiden toimenpiteistä eniten tukea maksettiin laadunparantamistoimiin, tuotteen kaupallisen arvon parantamiseen ja tuotannonsuunnitteluun. Ympäristönsuojelutoimenpiteistä eniten tukea maksettiin integroidun torjunnan yleisiä periaatteita laajemmille toimenpiteille, biologisen torjunnan käytölle kasvihuoneissa konventionaalisten torjuntamenetelmien vaihtoehtona, tarkennetulle vedenkäytölle, ravinteiden kierrätykselle ja talteenotolle sekä jätteiden käsittelyn ja jätteiden uusiokäytön edistämiseen. Edellisellä rahoituskaudella tuottajaorganisaatiot eivät ole hakeneet tukea kriisitoimenpiteisiin.

Esityksellä ei merkittävästi muuteta nykytilaa tuottajaorganisaatiotuen osalta. Uudelle rahoituskaudelle ehdotuksessa esitetään pääsääntöisesti samoja tukitoimenpiteitä kuin edellisellä rahoituskaudella. Tuottajaorganisaatiotuen osalta merkittävin muutos edelliseen kauteen nähden oli tukijärjestelmän siirtyminen markkinajärjestelyasetuksesta osaksi suunnitelma-asetuksen mukaista kansallista suunnitelmaa. Tällä muutoksella ei arvioida olevan merkittävää vaikutusta tuensaajille.

4.2.2.2 Mehiläishoitoala

Mehiläishoitajien määrä ja mehiläispesien määrä ovat Suomessa EU:n tasolla tarkasteltuna pieniä. EU:n mehiläishoitoalalle osoittama määräraha jäsenmaille määräytyy jäsenmaiden mehiläispesien määrän mukaan. Tuen jakautumista jäsenmaittain on käsitelty tarkemmin jäljempänä luvussa 5.2. Suomessa oli vuonna 2016 noin 64 000 mehiläispesää. Vuonna 2021 mehiläispesien lukumäärä oli noin 85 500. Mehiläispesien lukumäärän arvioidaan myös tulevalla rahoituskaudella jonkin verran edelleen kasvavan.

Suomessa mehiläishoitoalan järjestöistä valtakunnallisella tasolla toimii Suomen mehiläishoitajain liitto ry. Liitolla on 33 alueellista jäsenjärjestöä ja sen jäsenenä on myös muutamia erikoisyhdistyksiä. Liiton jäsenmäärä jäsenyhdistystensä kautta vuonna 2021 oli 2 555 henkilöä. Ahvenanmaalla toimii oma mehiläishoitoalan organisaatio Ålands biodlarförening r.f., jolla jäseniä on noin 110. Mehiläishoitoalalle on tyypillistä suuri harrastajatarhaajien määrä. Suomessa arvioidaan järjestäytymättömien mehiläistarhaajien osuuden olevan noin 15 prosenttia toimijoista.

Koska tarhaajille Suomessa myönnetään sekä kansallista pesäkohtaista tukea että investointitukea, mehiläishoitotukea ei Suomessa ole tarkoitus maksaa suoraan mehiläistarhaajille vaan heitä edustaville yhteisöille. Tämä arvioidaan tarkoituksenmukaiseksi ottaen huomioon unionin rahoituksen kokonaismäärän suhteellinen vähyys ja mehiläishoitoalalla maksettavat muut tuet. Tältä osin nykytilaan ei esitetä muutosta.

Nykytilan mukaisesti mehiläishoitotukea myönnettäisiin edelleen vain mehiläishoitoalaa edustaville organisaatioille. Esityksellä kuitenkin muutettaisiin tuen hakijoiden määritelmää siten, että tuen saajana voi olla rekisteröity yhteisö. Tällöin hakija voisi olla myös osakeyhtiö. Tämä mahdollistaisi jatkossa esimerkiksi sen, että osakeyhtiömuotoiset tuottajaorganisaatiot voisivat olla tuen hakijana.

Kun hakijan ei enää edellytettäisi toteuttavan kaikkia suunnitelmassa mehiläishoitoalalle esitetyjä toimia, hakijoiden määrän odotetaan kasvavan muutamilla hakijoilla. Tästä johtuen esityksessä säädettäisiin mehiläishoitotuen tuensaajien ja tukitoimien valinnassa käytettävistä valintaperusteista. Tavoitteena on kuitenkin säilyttää tuen vaikuttavuus tuensaajiin nähden niin, että tuki ei hajoa liian pieniin osiin. Koska mehiläishoitotuen rahoituksen määrä on edellä selvitetyn mukaisesti kasvanut, arvioidaan että yksittäisen tuensaajan tuki ei jäisi vaikutuksiltaan liian vähäiseksi mehiläishoitoalan kehittämisen kannalta.

Mehiläishoitotukea myönnettäisiin nykytilan mukaisesti myös tutkimus- ja kehittämistoimintaan ja tuen keskeisenä tavoitteena on tuottavuuden ja kilpailukyvyn parantaminen. Arvioidaan, että kannattavuutta lisääviä toimia ovat erityisesti neuvontaa ja koulutusta, siirtohoidon järjestämistä, tutkimustoimintaa sekä menekinedistämistä koskevat toimenpiteet. Mehiläishoitotuki voidaan arvioida luonteeltaan kehittämistueksi ja sen vaikutukset yksittäisille mehiläistarhaajille ovat välillisiä. Esitetyillä toimenpiteillä arvioidaan olevan vaikutusta mehiläishoitoalan monipuoliseen kehittämiseen.

Esityksellä ei merkittävästi muuteta nykytilaa mehiläishoitotuen osalta. Uudelle rahoituskaudelle ehdotuksessa esitetään pääsääntöisesti samoja tukitoimenpiteitä kuin edellisellä rahoituskaudella. Esityksen kannalta keskeistä on tukijärjestelmän siirtyminen markkinajärjestelyasetuksesta suunnitelma-asetuksen mukaiseen kansalliseen suunnitelmaan. Tällä muutoksella ei arvioida olevan merkittävää vaikutusta tuensaajille.

4.2.2.3 Muut esityksen muutokset

Yritykset, joita markkinajärjestely koskee, ovat pääsääntöisesti elintarvikealan yrityksiä. Markkinajärjestelyyn liittyvien tukien hakijana on pääsääntöisesti yritys, kunta, yhdistys tai muu yhteisö eli useimmiten käytännössä oikeushenkilö. Viljan interventiovarastoinnissa tarjouksia voivat jättää myös maatilat, joten myös yksityiset elinkeinonharjoittajat eli toiminimiyrittäjät voivat olla asiakkaina.

Koulujakelutukea koskevia säännöksiä muutettaisiin siltä osin, että tukea voisi hakea myös viranomaisen puolesta toimiva kyseisten tuotteiden hankinnoista vastaava sidosyksikkö. Tällaisia ovat esimerkiksi kuntien omistamat ruokapalveluyhtiöt. Muutos helpottaisi tuensaajan hallinnollista taakkaa tilanteissa, joissa tuenhakemiseen liittyvä käytännön tieto on mainitussa sidosyksikössä. Muutos yksinkertaistaisi tuen hakemista kunnissa.

Hintaselvityksiä koskevia säännöksiä päivitetäisiin vastaamaan tarkemmin nykyisiä EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä edellytettyjä tietojen toimittamista koskevia säännöksiä. Esityksessä lisättäisiin säännös, jonka mukaan tietoja olisivat velvollisia toimittamaan myös

muut toimijat, joita koskevien tietojen toimittamista EU:n markkinajärjestelylainsäädäntö edellyttää. Hintaselvitysten yritysvaikutusten on arvioitu koskevan erilaisten tietojen ilmoitusvelvollisuudesta johtuvia hallinnollisia kustannuksia. Lähtökohtana ilmoitusvelvollisuuden osalta olisi nykytila, minkä vuoksi esityksellä ei ole pääsääntöisesti vaikutuksia nykytilaan nähden. Hintaselvityksistä aiheutuvan hallinnollisen taakan minimoimiseksi velvollisuus toimittaa mahdollisia tietoja tulisi nykytilan mukaisesti kyseeseen vain, jos viranomainen ei voi hankkia tietoja muista lähteistä.

Markkinajärjestelylaissa ei ole nykyisin säädetty sähköisestä hausta. Lakiin ehdotetaan lisättäväksi säännökset, joiden mukaan sähköinen haku voitaisiin edellyttää ainoaksi tuen hakuvaihtoehdoksi valtioneuvoston asetuksella. Velvollisuus sähköiseen asiointiin koskisi pääasiassa oikeushenkilöitä, mutta myös pienessä määrin elinkeinotoimintaa harjoittavia yksityishenkilöitä. Sähköisen haun tarkempia yrityksiin kohdistuvia vaikutuksia on selvitetty edellä luvussa 3. Sähköiseen hakumenettelyyn siirtyminen saattaa aiheuttaa joillekin toimijoille toimintatavan muutoksia. Sähköisen haun arvioidaan kuitenkin yksinkertaistavan hakumenettelyä järjestelmän käytettävyyden ja saavutettavuuden parantuessa.

Muilla esityksen muutoksilla ei arvioida olevan yritysvaikutuksia.

4.2.3 Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Esityksellä ei ole välittömiä vaikutuksia valtion talousarvioon. Ruokavirasto on nykytilan mukaisesti toimivaltainen viranomainen hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaatio- ja mehiläishoitotuen toimeenpanon osalta. Hedelmä- ja vihannesalaa tai mehiläishoitoalaa koskevilla ehdotuksilla ei arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia viranomaisten toimintaan nykytilaan nähden.

Esityksellä ehdotetun sähköisen haun arvioidaan vähentävän Ruokaviraston hallinnollista taakkaa. Esityksellä myös muutettaisiin viranomaistehtäviä tietyn alkoholipitoisuuden alittavien viinialan tuotteiden tarkastuksen ja ilmoitusten käsittelyn osalta. Muutos vastaisi mainittujen viranomaisten osalta elintarvikelainsäädännössä olevaa nykykäytäntöä.

Esitetyt muutokset arvioidaan kullekin viranomaiselle kuuluvan tehtäväkokonaisuuden kannalta niin vähäisiksi, että niillä ei arvioida olevan vaikutusta viranomaisen resurssitarpeeseen. Ehdotuksella ei siten arvioida olevan vaikutuksia julkiseen talouteen. Muilta osin esityksellä ei arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia viranomaisten toimintaan.

4.2.4 Ympäristövaikutukset ja muut yhteiskunnalliset vaikutukset

4.2.4.1 Hedelmä- ja vihannesalan ympäristövaikutukset

Suunnitelma-asetuksen 50 artiklan mukaan ympäristö- ja ilmastotoimenpiteiden osuudeksi toimintaohjelmaan sisältyvistä menoista on käytettävä vähintään 15 prosenttia. Toimintaohjelman tulee mainitun artiklan mukaan sisältää vähintään kolme erillistä ympäristö- ja ilmastotoimenpidettä. Edellisellä rahoituskaudella EU-säädökset edellyttivät, että toimintaohjelman ympäristötoimenpiteiden osuuden oli oltava vähintään 10 prosenttia tai vaihtoehtoisesti toimintaohjelmassa oli oltava vähintään kaksi ympäristötoimenpidettä.

Suunnitelma-asetuksen 50 artiklaan on tullut uutena säännöksenä, että vähintään kaksi prosenttia toimintaohjelman menoista on kohdistuttava kestävien tuotantomenetelmien tutkimukseen ja kehittämiseen, mukaan lukien tuhoajankestävyys, eläintautien vastustus, ilmastonmuutoksen

hillintä ja siihen sopeutuminen sekä taloudellista kilpailukykyä ja markkinoiden kehitystä tukevat innovatiiviset käytännöt ja tuotantotekniikat. Vastaavaa säännöstä ei ollut edellisellä rahoituskaudella.

Edellä mainitut EU-säädöksistä johtuvat muutokset ovat EU:n suoraan sovellettavaa oikeutta. Tältä osin ympäristö- ja ilmastotoimenpiteiden osuus ja niihin käytettävän rahoituksen määrä kasvaisi uudella rahoituskaudella. Tällä arvioidaan olevan positiivisia ympäristövaikutuksia. Muilta osin ehdotus ei merkittävästi muuta tuottajaorganisaatiotukijärjestelmää nykytilaan nähden.

4.2.4.2 Mehiläishoitoalan ympäristövaikutukset

Vuonna 2022 valmistunut kansallinen pölyttjästrategia sisältää luonnonvaraisia pölyttäjiä koskevien toimenpiteiden lisäksi myös toimenpiteitä tarhattujen pölyttäjien käyttöön. Strategia korostaa pölyttäjien suorittaman pölytyksen eli pölytyspalvelun tärkeyttä sekä luonnolle ja ekosysteemeille että ruoantuotannolle ja ihmisen hyvinvoinnille. Tarhamehiläisillä ei voida kokonaan korvata luonnonpölyttäjien tarjoamaa pölytyspalvelua, mutta tarhatut pölyttäjät täydentävät kuitenkin merkittävästi luontaista pölytystä varsinkin hedelmä- ja marjatiloiilla ja ovat siten tärkeä osa pölytyspalvelujen turvaamisessa. Pölyttjästrategialla pyritään tukemaan myös tarhattujen pölyttäjien saatavuutta ja kestäväää käyttöä.

Esitettyjen mehiläishoitotuen toimenpiteiden arvioidaan tukevan pölyttjästrategian tarhattujen pölyttäjien turvallista käyttöä koskevaa teema-aluetta. Esityksen mehiläishoitotuen toimenpide siirtohoidon järjeistäminen liittyy viljelykasvien pölytyspalveluun. Tämän merkitys korostuu erityisesti Etelä-Suomessa ja Ahvenanmaalla, jossa on runsaasti pölytyspalvelua tarvitsevaa hedelmäntuotantoa. Muita hyönteispölytyksestä hyötyviä viljelykasveja ovat rypsi, rapsi, apila, tattari, kumina ja härkäpapu, mansikka, herukat ja vadelma.

Tietyt esityksessä ehdotetut toimenpiteet voivat liittyä kestävien tuotantotapojen kehittämiseen ja hyönteispölytyksen edistämiseen ja sen turvalliseen toteuttamiseen. Tällaisia toimenpiteitä ovat esimerkiksi yhteistoiminta tutkimusohjelmien kanssa, mehiläispesiä vaivaavien tuholaisien ja tautien torjuminen, laboratorioden tukeminen sekä neuvonta, tiedotus ja koulutus.

Mehiläishoitotuella arvioidaan olevan positiivisia ympäristövaikutuksia tukemalla tarhattujen pölyttäjien saatavuutta ja kestäväää käyttöä. Mehiläistarhaus nähdään myös maaseudun elinvoimaisuuden kannalta yhtenä merkittävänä lisätulolähteenä. Mehiläishoitotuki yhdessä muiden alalle kohdistettujen tukien kanssa mahdollistaa mehiläissektorin toiminnan kehittämisen.

4.2.4.3 Muut yhteiskunnalliset vaikutukset

EU:n lainsäädännön muutoksista seuraavista markkinajärjestelylain muutoksissa kyse on yhteisen maatalouspolitiikan täytäntöönpanosta. Esitys koskee pääasiassa elintarvikealan yhteisöjä eikä sillä näin ollen ole suoraan perusoikeuksiin liittyviä vaikutuksia. Sähköisen haun yhdenvertaisuuteen liittyviä seikkoja on selvitetty tarkemmin esityksen suhdetta perustuslakiin koskevassa osiossa. Esityksellä ei arvioida olevan muun muassa sosiaalisia vaikutuksia tai vaikutuksia kotitalouksien tai kansalaisten asemaan, lapsiin tai sukupuolten tasa-arvoon tai työelämään.

5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

5.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset

Lain säätäminen on keskeistä yhteisen maatalouspolitiikan markkinajärjestelyn toimeenpanemiseksi. EU-säädökset jättävät kansallista liikkumavaraa toimeenpanon osalta vain vähän. Esityksellä toimeenpantaisiin Suomen suunnitelma hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaatiotuen ja mehiläishoitotuen osalta. Siltä osin, kun näiden tukijärjestelmien toimeenpanosta ei säädetä EU-lainsäädännössä, toimeenpanosta tulee tarvittavilta osin säätää kansallisesti.

Viranomaisten tehtävistä ja tuensaajia koskevista edellytyksistä on säädettävä lailla. EU-säädökset määrittelevät tukijärjestelmien rakenteet. Hallituksen esitystä valmisteltaessa on pyritty kiinnittämään huomiota siihen, että vältettäisiin päällekkäinen sääntely EU-säädöksissä ja laissa. Lisäksi, kun huomioidaan, mitä asioita tulisi säätää lain tasoisesti, ei käytännössä jää muita toteuttamisvaihtoehtoja kuin päivittää markkinajärjestelylakia siltä osin kuin EU-säädösten muuttuminen edellyttää.

Esityksen kannalta keskeisin muutos on EU-säädöspohjan vaihtuminen tuottajaorganisaatiotuen ja mehiläishoitotuen osalta markkinajärjestelyasetuksesta suunnitelma-asetuksen mukaiseen kansalliseen suunnitelmaan. Mainittujen tukijärjestelmien perusrakenne säilyy kuitenkin muutoksesta huolimatta edelleen nykytilan mukaisena. Kansallista liikkumavaraa sisältyy käytännössä tukitoimenpiteiden valintaan sekä tietyiltä osin kansalliseen rahoitukseen. Näiltä osin järjestelmiin ei ehdoteta merkittäviä muutoksia nykytilaan nähden. Esityksellä muutetaan mehiläishoitotuen tuensaajia koskevia edellytyksiä ja säädetään samassa yhteydessä tuenhakijoiden ja niiden esittämiä toimenpiteitä koskevien hankkeiden valintaperusteita. Vaihtoehtona olisi ollut säilyttää nykytilan mukainen järjestelmä, jossa tuensaajan olisi tullut toteuttaa kokonaisuudessaan kaikkia tukikelpoisia toimenpiteitä.

Tuottajaorganisaatio- ja mehiläishoitotuen osalta uudet EU-säännökset antavat liikkumavaraa kansallisen rahoituksen osuuteen. Suomessa maksetaan nykyisin kansallista tukea hedelmä- ja vihannesalalla sekä mehiläishoitoalalla. Näitä tukimuotoja ovat hedelmä- ja vihannesalalla Etelä-Suomen kasvihuonetuotannon tuki ja kasvihuonetuotannon pohjoinen tuki. Mehiläishoitoalalla maksetaan kansallista pesäkohtaista tukea sekä investointitukea tarhaajille. Tästä syystä arvioidaan tarkoituksenmukaiseksi kohdentaa mehiläishoitotuki nykytilan mukaisesti mehiläishoitoalaa edustaville organisaatioille. Koska Suomessa on jo käytössä edellä mainitut kansalliset tukijärjestelmät, ei arvioitu tarpeelliseksi esittää kansallista lisärahoitusta tuottajaorganisaatio- ja mehiläishoitotukeen.

Muiden alojen tuottajaorganisaatioiden tukea ei esityksellä esitetä otettavaksi käyttöön. Tuottajaorganisaatiot on perustettava tuottajien aloitteesta ja hallinnon neuvonnasta ja kannustuksesta huolimatta tuottajat eivät ole perustaneet tuottajaorganisaatioita, siten riskinä olisi ollut suorista tuista irrotetun tukisumman jääminen käyttämättä. Erityisesti, kun tuettava tuotannonala, tavoitteet ja toimenpiteet sekä tukisummat olisi pitänyt määrittää kansallista suunnitelmaa laadittaessa. Olemassa olevien muiden kuin hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaatioiden kaupan pidetyn tuotannon arvo olisi arvion mukaan jäänyt niin vähäiseksi, että tukimäärä näiden tapauksessa olisi jäänyt hyvin vähäiseksi. Tuottajaorganisaatioiden tukeminen muilla tuotannonaloilla arvioitiin tarkoituksenmukaiseksi järjestää maaseuturahoituksen kautta.

Pääsääntöisesti edellä käsiteltyjen EU-säädösten osalta jää käytännössä kansallista liikkumavaraa melko vähän. Suomelle tukijärjestelmien toimeenpano hedelmä- ja vihannesalalle ja mehiläisalalla on pakollista, mutta tukijärjestelmien toimeenpanoa varten voidaan valita kansalliseen

suunnitelmaan suunnitelma-asetuksen tavoitteet ja toimenpiteet kansallisten tarpeiden mukaisesti. Näiden osalta arvioitiin tarkoituksenmukaiseksi säilyttää nykytilan mukaiset toimenpiteet mahdollisimman samankaltaisina uudella rahoituskaudella.

Hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaatiotuen vaihtoehtona ehdotetuille toimenpiteille olisi ollut tukitoimien määrällinen rajoittaminen. Mikäli toimenpiteitä olisi valittu merkittävästi vähemmän, olisi arvion mukaan käynyt niin, että hedelmä- ja vihannesalan toimenpiteet eivät olisi kiinnostavia tuen hakijoille. Mikäli määrällisesti olisi otettu käyttöön enemmän tukitoimia, ei tämän olisi arvioitu tuovan lisäarvoa tuottajaorganisaatioille. Hedelmä ja vihannesten tuottajaorganisaatiot ovat olleet pääosin tyytyväisiä nykyisin käytössä olleisiin toimenpiteisiin. Esityksessä esitetyt toimenpiteet vastaavat pääsääntöisesti jo käytössä olevia toimenpiteitä, joiden on arvioitu vastaavan tuottajaorganisaatioiden tarpeisiin parhaiten.

Mehiläishoitolalle myönnettävän tuen osalta vaihtoehtona ehdotetulle toimenpiteille olisi ollut toimenpiteiden määrällinen rajaaminen. Tällöin olisi voitu kyseisiin tukikohteisiin ohjata merkittävämpi osuus rahoituksesta. Kansallista suunnitelmaehdotusta koskeneen kuulemisen perustella toimenpiteitä mehiläishoitolalla tarvitaan laajasti. Vastaavan laajuisia toimia on toteutettu myös nykyisellä ohjelmakaudella kansallisessa mehiläishoito-ohjelmassa.

Tuensaajat olisi ollut mahdollista eriyttää myös toimenpiteittäin. Unionin tuen pieni kokonaismäärä ei puoltanut tukijärjestelmän hajauttamista mehiläishoitoalan yhteisöjen ulkopuolelle. Jo nykyisin voimassa olevien säännösten nojalla mehiläishoitoalan yhteisöt voivat tehdä yhteistyötä esimerkiksi tutkimuslaitosten ja laboratorioyritysten kanssa. Tukeen oikeutettu toimija voi käyttää toimenpiteiden toteutuksessa apuna muuta julkisoikeudellista tai yksityisoikeudellista yhteisöä. Esitys vastaa tältä osin nykytilaa.

5.2 Muiden jäsenvaltioiden suunnittelemat tai toteuttamat keinot

Maa- ja metsätalousministeriö tiedusteli tammikuussa 2022 EU:n jäsenmailta, mitä toimenpiteitä ne aikovat ottaa käyttöönsä mehiläishoitoalalla ja hedelmä- ja vihannesalalla. Lisäksi jäsenmailta kysyttiin, kenelle mehiläishoitoalan tukea on tarkoitus myöntää eri jäsenmaissa. Kyselyn ajankohtana jäsenvaltioiden kansalliset suunnitelmat ja lainsäädäntö olivat vielä kesken-eräisiä, joten vastaukset kuvaavat kyselyn ajankohdan tilannetta.

5.2.1 Hedelmä- ja vihannesala

Hedelmä- ja vihannesalalla vastauksia saatiin 15 jäsenmaasta. Vastausten perusteella jäsenmaat aikovat ottaa toimenpiteitä lukumääräisesti käyttöön hyvin vaihtelevasti. Virossa ei oteta lainkaan käyttöön hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaatiotukea. Virossa mainittu tuki ei ole EU-säädösten nojalla pakollinen, koska aiemmalla rahoituskaudella ei Virossa ole ollut hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaatioita. Vastaavasti esimerkiksi Espanja ottaa kaikki suunnitelma-asetuksen mukaiset 21 toimenpidettä käyttöön.

Muiden vastauksen antaneiden jäsenmaiden käyttöön otettujen toimenpiteiden lukumäärä vaihtelee 5—16 toimenpiteen välillä. Unkarissa on tarkoitus ottaa käyttöön 16 toimenpidettä, kun taas Saksassa otettaisiin käyttöön 6 toimenpidettä. Irlanti ottaa käyttöön vain yhden toimenpiteen ja muita toimenpiteitä on mahdollista valita lisää paikallisesti. Vastanneista jäsenmaista 14 on ottamassa käyttöön toimenpiteen investoinnit aineelliseen tai aineettomaan omaisuuteen, tutkimus ja koetuantanto sekä innovatiiviset tuotantomenetelmät ja muut toimet. Kyselyyn vastanneista jäsenmaista 13 ottaa käyttöön toimenpiteen, joka koskee menekinedistämistä, tiedotusta ja kaupan pitämistä. Sato- ja tuotantovakuutus koskeva toimenpide on tarkoitus ottaa käyttöön 10 kyselyyn vastanneessa jäsenmaassa.

Käytännössä jäsenmaiden valitsemat tukitoimet riippuvat paljon esimerkiksi siitä, mitä kyseisen maan hedelmien ja vihannesten tuottajaorganisaatiot tuottavat. Jäsenvaltioiden valitsemien tukitoimien osalta voidaan arvioida, että tietyt perustukitoimenpiteet on valittu hyvin samankaltaisesti eri jäsenvaltioissa. Sen sijaan tiettyjen tukitoimien osalta on enemmän vaihtelua. Tällaisia ovat esimerkiksi hedelmätarhojen uudelleenistutukset pakollisen raivauksen jälkeen tai raakana korjaamisen ja korjaamatta jättämisen kaltaiset toimet.

5.2.2 Mehiläishoitoala

Mehiläishoitoalalla vastauksia saatiin 20 eri jäsenmaasta. Vastausten perusteella muut jäsenmaat aikovat ottaa mehiläishoitoalan toimenpiteet melko laajasti käyttöön. Vastanneet jäsenmaat aikoivat ottaa käyttöön yhdestä seitsemään mehiläishoitoalalle suunnitelma-asetuksessa mainituista seitsemästä toimenpiteestä. Tyypillisimmin jäsenmaat ovat valinneet viisi tai kuusi toimenpidettä. Esimerkiksi Irlanti on ottamassa käyttöön vain yhden toimenpiteen. Kaikki seitsemän toimenpidettä on tarkoitus ottaa käyttöön Espanjassa, Saksassa ja Ruotsissa. Tanskassa ja Virossa on tarkoitus toteuttaa viittä eri toimenpidettä.

Kaikki muut jäsenmaat paitsi Irlanti ovat ottamassa käyttöön toimenpiteen, joka koskee mehiläishoitaajille ja mehiläishoitaajien organisaatioille annettavaa neuvontapalvelua, teknistä apua, koulutusta, tiedotusta ja parhaiden käytäntöjen vaihtoa.

Saatujen vastausten perusteella monissa jäsenmaissa tuensaajat vaihtelevat toimenpiteiden välillä. Osassa toimenpiteistä tuensaajina voivat olla mehiläistarhaajat ja osassa toimenpiteissä mehiläisalan organisaatiot. Noin puolessa vastanneista jäsenmaista myös tutkimusalan organisaatiot tai yliopistot voivat olla tuensaajina eräissä toimenpiteissä. Joissakin jäsenmaissa tuensaajina voi olla myös laboratoriot, hunajan pakkaajat ja kauppiaat tiettyjen toimenpiteiden osalta. Ruotsissa tuen saajana voivat olla viranomaiset, kunnat, alueet, yhdistykset, muut järjestöt ja yritykset. Ruotsissa ei ole tarkoitus tukea yksittäisiä mehiläistarhaajia, vaan kaikista toimenpiteistä tulee olla yleistä hyötyä mehiläishoitoalalle.

Viro, Latvia ja Portugali aikovat myöntää tukea ainoastaan mehiläishoitoalan organisaatioille. Portugalissa tuen saajat ovat käytännössä mehiläisalan hyväksytyjä tuottajaorganisaatioita sekä mehiläishoitoalan toimialajärjestöjä. Belgiassa Vallonian alueella toimenpiteet on tarkoitus toteuttaa julkisen hankinnan kautta.

Tulevalla rahoituskaudella jäsenmaiden vuosittainen osuus EU-rahoituksesta on vahvistettu koko rahoituskaudelle suunnitelma-asetuksen liitteessä X. Mehiläishoitoalan tukitoimille osoitettu määräraha rahoituskaudella 2020—2027 on EU-tasolla yhteensä 60 miljoonaa euroa varainhoitovuosittain. Espanjan osuus on tästä suurin, noin 9,6 miljoonaa euroa. Muista suurimmista tuensaajista Ranskan, Kreikan, Romanian, Italian ja Puolan määrärahan osuus on yli 5 miljoonaa euroa.

6 Lausuntopalaute

Lakiehdotus on ollut nähtävillä maa- ja metsätalousministeriön internet-sivuilla. Lakiehdotuksen säännöksiä on käsitelty markkinatoimenpiteiden valmistelutyöryhmässä ennen lausunkierrosta. CAP-lakiehdotuksista järjestettiin 14.6.2022 yhteinen sidosryhmien kuulemistilaisuus, jossa käsiteltiin lakiehdotusta. Mainittuna päivänä järjestettiin myös erillinen kuulemistilaisuus mehiläishoitoalan järjestöille, jossa käsiteltiin lakiehdotukseen sisältyviä säännöksiä, jotka liittyvät mehiläishoitoalaan.

Lakiehdotuksesta on pyydetty lausunnot seuraavilta tahoilta: oikeusministeriö, opetus- ja kulttuuriministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, valtiovarainministeriö, ympäristöministeriö, ELY-keskukset, Kilpailu- ja kuluttajavirasto, Luonnonvarakeskus, Ruokavirasto, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto, Suomen ympäristökeskus, Tulli, Ålands landskapsregering, Alkoholintarkastuslaboratorio, Andelslaget Närpes Grönsaker, Elin-
tarviketeollisuusliitto ry, Hunajayhtymä Oy, Kauppapuutarhaliitto ry, Kuluttajaliitto ry, Kuntaliitto, Lammasyhdistys ry, Leppävirran Marja Osuuskunta, Lihakeskusliitto ry, Luomuliitto ry, Luonnon suojeluliitto, Maa- ja metsätaloustuottajien Keskusliitto MTK ry Panimo- ja virvotus-
juomateollisuusliitto ry, Pellervon taloustutkimus PTT, Pihvikarjaliitto ry, Puutarhaliitto ry, Päivittäistavarakauppa ry PTY, Sucros Oy, Suomen alkoholijuomakauppa ry, Suomen mehiläishoitajain liitto ry, Suomen siipikarjaliitto ry, Suomen sikayrittäjät ry, Suomen Tumman mehiläisen hoitajat ry, Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC, Vihannes-Laitila Oy, Ålands Trädgårdshall Andelslag, Vilja-alan yhteistyöryhmä ry VYR, WWF Suomi ja Ålands biodlarförening r.f.

Suomen ympäristökeskus totesi, ettei anna lausuntoa asiassa. Suomen Tumman mehiläisen hoitajat ry. totesi lausunnossaan, ettei heillä ole asiaan huomautettavaa. Lausunnon antoivat oikeusministeriö, opetus- ja kulttuuriministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, valtiovarainministeriö, ympäristöministeriö, Kilpailu- ja kuluttajavirasto, Luonnonvarakeskus, Ruokavirasto, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto, Verohallinnon Harmaan talouden selvitysyksikkö, Kuntaliitto, Pellervon taloustutkimus PTT, Päivittäistavarakauppa ry PTY, Suomen mehiläishoitajain liitto ry, Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC (kaksi lausuntoa). Tuottajaorganisaatio Suomen Lammasosaukunta, Tuottajaorganisaatio Lounais-Suomen Lampurit ry ja Suomen lammasyhdistys antoivat yhteisen lausunnon. Lisäksi lausunnon toimitti Luomutetaan ruokapalvelut -hankkeen toteuttajat Pro Luomu ry, Savon koulutuskuntayhtymä/EkoCentria ja Savonia-ammattikorkeakoulu.

Lausunnoista on laadittu lausuntoyhteenveto, joka on seuraavalla sivustolla [CAP27 - Markkinajärjestely - Maa- ja metsätalousministeriö \(mmm.fi\)](#).

Yleisesti ottaen annetuissa lausunnoissa kannatettiin lainsäädännön uudistamista sekä pääosin kannatettiin ehdotettuja muutoksia. Esimerkiksi uutta sähköisen haun säännöstä sekä vähäalkoholisten viinien viranomaistehtävien ajantasaistamista erityisesti kannatettiin.

Valtiovarainministeriö toteaa lausunnossaan, että esityksessä tarkoitettu tukijärjestelmä ja siihen ehdotetut muutokset toteutetaan julkisen talouden suunnitelmien ja valtion talousarvioiden mukaisten määrärahojen ja henkilötyövuosimäärien puitteissa.

Oikeusministeriön lausunnon nojalla täsmennettiin 12 f §:n mukaista tiedonantovelvollisuutta ja perusteluita. Ehdotuksen 63 §:n mukaista viranomaisten tiedonsaantioikeuden sisältöä tarkistettiin ja perusteluita täsmennettiin. Lausunnon perusteella myös 75 §:n osalta perusteluita täydennettiin.

Oikeusministeriön lausunnossa kiinnitettiin tietyiltä osin huomiota asetuksenanto- ja määräyksenantovaltuuksiin. Oikeusministeriön lausunnon nojalla 12 e §:n asetuksenantovaltuuden perussäännöstä täsmennettiin ja 49 §:n asetuksenantovaltuutta tarkennettiin. Lausunnon nojalla 22 b §:n määräyksenantovaltuutta täsmennettiin ja perusteluita tarkennettiin. Oikeusministeriö kiinnitti lausunnossaan huomiota, että asetuksenantovaltuuksien muuttaminen määräyksenantovaltuuksiksi ja uusien määräyksenantovaltuuksien säätäminen tulee olla perusteltavissa perustuslain 80 §:n 2 momentissa edellytetyllä tavalla. Näiltä osin perusteluita tarkennettiin 22 b §:n 2 momentin, 24 §:n 4 momentin, 29 §:n 4 momentin ja 70 a §:n 3 momentin osalta sekä esityksen säätämisyjärjestysperusteluita täsmennettiin.

Opetus- ja kulttuuriministeriö kiinnitti lausunnossaan huomiota koulujakelutukea koskevien säännösten terminologiaan. Mainitun lausunnon nojalla täsmennettiin 33 a §:n ja 34 §:n terminologiaa sekä niihin liittyviä perusteluja. Lausuntokierroksen jälkeen 33 a §:ää täsmennettiin. Mainitussa pykälässä viitattaisiin tukikelpoisten tuotteiden osalta 33 §:ään, jossa säädetään tarkemmin tukikelpoisista tuotteista ja niiden vaatimuksista.

Koulujakelutuen hakijoiden hyväksymistä koskevan säännöksen muuttamista kannatettiin (34 §). Kuntaliitto, Päivittäistavarakauppa ry (PTY) ja Luomutetaan hankkeen toteuttajat kannattivat lausunnossaan 34 §:n mukaista uudistusta, jonka mukaan viranomaisten puolesta toimiva tuotteiden hankinnoista vastaava sidosyksikkö voi hakea tukea. Toisaalta PTY ja Luomutetaan hankkeen toteuttajat myös totesivat, että muutos jättää kuitenkin edelleen ulkopuolelle muut kunnan ulkopuoliset toimijat, jotka tuottavat julkisen sektorin ruokapalveluita.

Ehdotuksen 34 §:ssä säädetään koulujakelutuen hakijoiden hyväksymisestä. Pykälässä on huomioitu EU:n delegoidun asetuksen (EU) 2017/40 artiklan 5 mukaiset säännökset. Muiden yksityisten ruokapalvelutoimittajien hyväksyminen vaatisi EU-säännösten nojalla merkittäviä lisävaatimuksia mainituille toimijoille. Nyt ehdotettavan muutoksen nähdään lausuntojen nojalla yksinkertaistavan tuen hakua kunnissa.

Verohallinnon Harmaan talouden selvitysyksikkö kannattaa lähtökohtaisesti maataloustuotteiden markkinajärjestelystä annettuun lakiin ehdotettua säätelyä viranomaisen tiedonsaantioikeudesta. Selvitysyksikkö kuitenkin ehdottaa lausunnossaan harkittavaksi, että harmaan talouden torjuntaan liittyvistä tuen myöntämisen rajoituksista sekä tiedonsaantioikeudesta säädettäisiin kuten muualla lainsäädännössä. Lisäksi selvitysyksikkö ehdottaa, että harmaan talouden selvitysyksikköä koskevaan lakiin lisättäisiin tämän lakiehdotuksen mainitun säännöksen käyttötarkoitus tai ehdotetussa laissa käytettäisiin viittausta valtionavustuslakiin. Edellä mainittuun lakiin lisättäisiin käyttötarkoitus ehdotetun mukaisesti. Lisäksi perusteluja ja säännöstä täsmennettiin.

Kilpailu- ja kuluttajavirasto (KKV) kannattaa alakohtaisen 12 f §:n muuttamista ehdotuksen mukaiseksi yleissäännökseksi sekä säännökseen liittyvää tarkempaa valtioneuvoston asetuksenantovaltuutta. KKV totesi kuitenkin lausunnossaan säännöksen edellyttävän täsmennystarpeita. KKV ja työ- ja elinkeinoministeriö ehdotti lausunnossaan harkittavaksi tiedoksiantovelvollisuuden maitoalan tuottajaorganisaatioiden sopimusneuvotteluita koskevien tietojen toimittamisesta paitsi Ruokavirastolle, myös Kilpailu- ja kuluttajavirastolle.

Mainittu markkinajärjestelyasetuksen 149 artikla on suoraan sovellettavaa EU-oikeutta, jonka nojalla tiedot tulisi toimittaa toimivaltaiselle viranomaiselle, joka on Suomessa Ruokavirasto nykykäytännön mukaisesti. Pykälää ja sen perusteluja muilta osin täsmennettiin.

Osassa lausuntoja tuotiin esille tuottajaorganisaatiotuen merkitys myös muille tuotannon aloille kuin hedelmä- ja vihannesalalle. Tältä osin viitattiin muun muassa siihen, että tuottajaorganisaatiotuki on käytössä vain hedelmä- ja vihannesalalla. Ympäristöministeriö toi lausunnossaan muun muassa esille positiiviset ympäristövaikutukset nyt tehtyjen lakiesitysten muutosten osalta, mutta samalla toteaa, ettei vastaavia ympäristövaikutuksia ole niiltä osin kuin mainittuja tukijärjestelmiä ei ole muilla aloilla. Osassa lausunnoissa on myös todettu, että kansallisen suunnitelman välitarkastelun yhteydessä tulisi arvioida muiden alojen tuottajaorganisaatioiden toiminnan tukemista.

Lakiehdotuksen sisällön pohjana ja säännösten reunaehtoina on EU-lainsäädännön lisäksi Suomen suunnitelman sisältö ja siinä tehdyt linjaukset ja kirjaukset. Mainittu suunnitelmaehdotus

hyväksyttiin valtioneuvoston istunnossa 16.12.2021. Muiden tuotannonalojen tuottajaorganisaatioiden perustamista ja muuta tuottajien välistä yhteistyötä on tarkoitus tukea maaseudun kehittämisen toimenpiteiden kautta.

Ruokavirasto esitti lausunnossaan muun muassa harkittavaksi teknisluonteisia huomioita tiettyjen pykälien perusteluihin. Ruokavirasto esitti huomiona tarkastuksia koskeviin pykäliin, että ehdotettavan lain tarkastuksia koskevat pykälät olisi hyvä olla tarkasti säädetty. Ruokavirasto pyysi lausunnossaan, että harkitaan seuraamusmaksupykälän tarkentamista (75§). Tältä osin todetaan, että tarkastuksia koskevat ehdotuksen pykälät ovat tarkasti säädettyjä. Seuraamuspykälässä on pyritty huomioimaan EU:n horisontaaliasetuksen säännökset mahdollisimman tarkasti ja yksiselitteisesti. Ruokavirasto kannatti lausunnossaan sähköisen haun säännöstä sekä uusia tuottajaorganisaatio- ja mehiläishoitotukea koskevia säännöksiä.

Suomen mehiläishoitajien liitto (SML) esitti lausunnossaan ainoastaan ehdotuksen mehiläishoitotuen valintakriteereihin (27 a §) liittyen, jonka mukaan mehiläishoitotuen hakijan tulisi edustaa laajalla maantieteellisellä alueella Suomessa merkittävää määrää mehiläishoitolan toimijoita. Svenska lantbruksproducenternas centralförbund (SLC) totesi mainittuihin valintaperusteisiin liittyen muun muassa, että mehiläisalaan vaikuttavuuden lisäksi tulisi vaikuttavuutta olla myös maatalousalaan ja sen toimijoihin.

Tältä osin todetaan, että ehdotettavassa pykälässä esitetään valintakriteeriksi hankkeessa esitettyjen toimenpiteiden vaikuttavuus mehiläisalaan ja alan toimijoihin. Säännöskohtaisissa perusteluissa on huomioitu, että toimenpiteiden tulee hyödyttää laajasti mehiläishoitotilaa ja alalla toimivia. Ei ole nähty kuitenkaan tarkoituksenmukaiseksi rajata valintaa siten, että toimenpiteitä voitaisiin toteuttaa vain laajalla maantieteellisellä alueella. Säännöskohtaisten perustelujen mukaan hankkeen laatua arvioitaessa otetaan huomioon esimerkiksi se, että hanke toteuttaa kansallisessa suunnitelmassa kuvattuja tavoitteita ja toimenpiteitä. Lisäksi arvioidaan tarkoituksenmukaiseksi säätää valintaperusteeksi hankkeessa esitettyjen toimenpiteiden vaikuttavuus mehiläisalaan ja alan toimijoihin, koska tuen tarkoituksena on tukea mehiläishoitotilaa.

SML:n ja SLC:n ja lausunnoissa esitettiin samansuuntainen näkemys, siitä että mehiläishoitotuelle hankitun tiedon ja tuloksien tulisi olla julkisia. SLC:n lausunnossa esitettiin huomioita muun muassa tulevan CAP mehiläistukikauden tavoitteisiin, pesäkohtaisen tuen kohdentamiseen, kaksinkertaiseen rahoitukseen, tuenhakijan ja tuensaajan määrittelyyn, hankkeiden pituuteen, suunnitelman muuttamiseen, ennakkomaksuihin sekä valintakriteereiden käytännön arviointiin ja sidosryhmäyhteistyöhön.

Edellä mainitut seikat eivät edellytä esityksen muuttamista. Koska kyseessä on julkisella rahoituksella tehty hankkeet ja tavoitteena on hyödyttää koko mehiläisalaa, hankkeiden tietoja ja tuloksia julkistetaan tarkoituksenmukaisilta osin. Mehiläishoitotuen tavoitteet on määriteltävä kansallisessa suunnitelmassa. Pesäkohtaisesta tuesta säädetään muussa lainsäädännössä. Kaksinkertaisesta rahoituksesta, tuenhakijasta ja suunnitelman muuttamisesta säädetään yksityiskohtaisesti esityksessä. Hankkeiden pituudesta ja ennakkomaksuista on esityksessä valtioneuvoston asetusvaltuus. Valintakriteereitä on yksityiskohtaisesti selvitetty esityksen perusteluissa. Ruokavirasto ja ministeriö tekevät jatkossakin tiivistä yhteistyötä sidosryhmien kanssa. Hankepäätökset liittyvät kuitenkin viranomaistehtäviin.

7 Säännöskohtaiset perustelut

Voimassa olevassa markkinajärjestelylaissa on useita säännöksiä, joiden mukaan toimivaltainen viranomainen on Maaseutuvirasto tai Elintarviketurvallisuusvirasto. Kyseiset virastot ovat yhdistyneet Ruokavirastoksi. Tämän vuoksi lakiin tulisi tehdä useita viranomaisen nimeen liittyviä

teknisiä muutoksia. Tämän vuoksi tulisi muuttaa 4 §:n otsikko ja 1 momentti, 5 §:n johdantokappale ja 3 kohta, 6 §:n 2 momentti, 8 §:n 1—3 momentti, 9 §:n 1 ja 2 momentti, 10 §:n 2 momentti, 11 §:n 1 momentti, 12 §:n 1 ja 3 momentti, 12 a §:n 1 ja 2 momentti, 12 f §, 18 §:n 1 kohta, 19 §:n 1 momentin johdantokappale ja 2 momentti, 23 §:n 1 momentti, 24 §, 25 §:n 1 ja 2 momentti, 29 §:n 1 ja 3 momentti, 30 §:n 4 momentti, 31 § 1 momentti, 32 §, 33 c §:n 1 momentin johdantokappale ja 4 kohta, 34 §:n 1—3 momentti, 35 §:n 1 momentin 3 kohta, 36 §:n 1 momentin 3 kohta ja 2 momentti, 40 §:n 1—3 momentti, 46 §:n 1 momentti, 46 b §:n 4 momentti, 46 d §:n 1 momentti, 47 §:n 2 ja 3 momentti, 48 §:n 1—3 momentti, 49 §:n 1 momentti, 50 §, 51 §:n 1 momentti, 52 §:n 1 ja 2 momentti, 53 §:n 1 ja 3 momentti, 55 §:n 1 ja 2 momentti, 56 §:n 1 momentin johdantokappale sekä 3 ja 4 momentti, 58 d §:n otsikko ja 1 momentin johdantokappale sekä 2—4 momentti, 58 e §:n johdantokappale, 59 §:n 2 ja 3 momentti, 63 §:n otsikko sekä 1 ja 2 momentti, 64 §:n 1 ja 2 momentti, 65 §, 70 §:n 2 ja 3 momentti, 74 §:n 1 momentti, 75 §, 77 §, 79 §, 85 a §, 86 d §:n 3 momentti ja 89 §:n 1—3 momentti. Koska kyseessä ovat viranomaisen nimestä johtuvat tekniset muutokset, niitä ei jäljempänä enää erikseen perustella. Seuraavassa esitetään säännöskohtaiset perustelut siltä osin kuin kyse ei ole mainitusta muutoksesta.

1 §. *Soveltamisala.* Pykälän 1 momenttia muutettaisiin vastaamaan uudistettua EU:n lainsäädäntöä. Yleinen viittaus yhteiseen markkinajärjestelyyn korvattaisiin viittauksilla sitä säätelevään EU:n asetukseen. Momenttiin lisättäisiin kyseisen asetuksen määritelmä, josta nykyisin säädetään markkinajärjestelylain 2 §:ssä. Muutos olisi luonteeltaan tekninen. Samalla määriteltäisiin EU:n maatalouspolitiikan uudistuksen yhteydessä annettu uusi säädös, suunnitelma-asetus. Lisäksi momentissa huomioitaisiin markkinajärjestelystä suunnitelma-asetuksen III osaston III lukuun maatalouspolitiikan uudistuksen yhteydessä siirretyt tiettyjen alojen tukitoimet, joista jatkossakin säädetäisiin markkinajärjestelylaissa. Asiasisällöllisesti lain soveltamisala vastaisi nykytilaa. Pykälän 2 momentti säilyisi nykyisellään.

2 §. *Suhde muuhun lainsäädäntöön.* Pykälän 1 momentin 1 ja 4 kohtien viittaukset päivitetäisiin vastaamaan nykytilaa. Pykälän 2 momenttia muutettaisiin siten, että siinä huomioitaisiin markkinajärjestelyasetukseen tehdyt lisäykset ja muutokset. Viittaus kattaisi jatkossa myös markkinajärjestelyasetukseen lisätyn 210 a artiklan, jossa säädetään kestävyttä edistävien vertikaalisten aloitteiden kilpailuoikeudellisesta hyväksyttävyydestä. Kyseessä on suoraan sovellettava EU:n lainsäädännön säännös. Markkinajärjestelyasetuksessa säädettyjen kilpailuoikeudellisten poikkeusten osalta toimivalta on vakiintuneesti kuulunut kilpailuviranomaisille, mikä huomioitaisiin nykytilan mukaisesti muutettavassa momentissa.

3 §. *Määritelmät.* Pykälän mukaisia määritelmiä muutettaisiin vastaamaan nykytilaa. Kohdan 1 mukainen horisontaaliasetus on kumottu ja korvattu uudella, mikä huomioitaisiin kyseisessä kohdassa. Kohdan 2 mukainen vanhan markkinajärjestelyasetuksen määritelmä säilyisi nykyisellään. Se on edelleen tarpeellinen, koska vanhan markkinajärjestelyasetuksen nojalla annettuja, erityisesti kaupan pitämisen vaatimuksiin liittyviä komission asetuksia on edelleen voimassa. Kohdan 3 mukaiseen EU:n markkinajärjestelylainsäädännön määritelmään lisättäisiin suunnitelma-asetukseen siirretyt tiettyjen alojen toimenpiteitä koskevat säännökset. Mainitussa kohdassa viitattaisiin suunnitelma-asetuksen III osaston III lukuun. Kohdan 4 mukaisesta EU:n hampputuotteiden tuontilainsäädännön määritelmästä poistettaisiin tarpeettomana viittaus horisontaaliasetuksen hallinnollisia seuraamuksia koskeviin yleisiin jäsenvaltiolle osoitettuihin säännöksiin. Voimassa olevassa markkinajärjestelylaissa on tähän liittyvät säännökset. Kohdan 5 mukainen EU:n tuonti- ja vientitodistuslainsäädännön määritelmä siirrettäisiin 10 §:ään, koska sitä käytetään vain kyseisessä pykälässä. Kohtien 6, 7, 8, 8 a ja 9 mukaiset vientitukeen liittyvät määritelmät kumottaisiin tarpeettomina, koska vientitukea koskeva EU:n lainsäädäntö on kumottu. Kohdan 10 mukainen tuottajan määritelmä päivitetäisiin vastaamaan voimassa olevaa EU:n lainsäädäntöä. Koska nykyiset kohtien 5—9 määritelmät eivät ole enää tarpeellisia,

kohta 10 siirrettäisiin kohdaksi 5. Myös tätä seuraavien nykyisten kohtien numerointi muuttuisi samasta syystä.

Nykyisen 11 kohdan mukainen tuottajaorganisaatiotuen määritelmä päivitettäisiin vastaamaan voimassa olevaa EU:n lainsäädäntöä. Se olisi jatkossa kohta 6. Nykyisen 12 kohdan mukainen EU:n hedelmä- ja vihanneslainsäädännön määritelmä päivitettäisiin vastaamaan voimassa olevaa EU:n lainsäädäntöä. Se olisi jatkossa kohta 7. Uudessa suunnitelma-asetusta täydentävässä delegoidussa asetuksessa on eräitä säännöksiä, joita sovelletaan tuottajaorganisaatiotukeen. Määritelmän viittaus annettuun EU:n lainsäädäntöön kattaisi kyseisessä asetuksessa tarkoitetut säännökset. Kohdassa nykyisin viitatussa komission täytäntöönpanoasetuksessa tarkoitetuista valvontaan liittyvistä säännöksistä tulee säätää jatkossa kansallisesti. Nämä säännökset annettaisiin muutettavaksi ehdotettavassa laissa. Nykyisen kohdan 13 mukainen mehiläishoitoalan tuen määritelmä päivitettäisiin vastaamaan voimassa olevaa EU:n lainsäädäntöä. Se olisi jatkossa kohta 8.

Nykyisten 14 kohdan yksityisen varastoinnin tuen, 16 kohdan koulujakelutuen, 17 kohdan EU:n koulujakelulainsäädännön ja 19 kohdan EU:n ruhonluokituslainsäädännön määritelmät säilyisivät nykyisellään. Ne numeroitaisiin uudelleen kohdiksi 9—12. Nykyisen 20 kohdan mukainen EU:n sokerituotantolainsäädännön määritelmä kumottaisiin tarpeettomana EU:n lainsäädännössä tehtyjen muutosten vuoksi. Nykyisen kohdan 21 mukainen delegoidun maksajavirastoasetuksen määritelmä kumottaisiin tarpeettomana. Määritelmää on käytetty vain nykyisin voimassa olevan lain 47 §:ssä, jossa jatkossa viitattaisiin eri EU-säädökseen. Nykyisen kohdan 22 mukaisen EU:n kaupanormilainsäädännön määritelmä muutettaisiin vastaamaan nykytilaa. Siinä viitatuissa, aiemmin voimassa olleen horisontaaliasetuksen 59, 89 ja 90 artikloissa tarkoitetuista tarkastuksista säädetään nykyisin markkinajärjestelyasetuksen 90 a ja 116 a artikloissa. Se olisi jatkossa kohta 13. Nykyisen kohdan 23 mukainen maksajavirastoasetuksen määritelmä kumottaisiin tarpeettomana. Jatkossa nykyisin voimassa oleva maksajavirastoasetus päivitettäisiin vastaamaan voimassa olevaa EU:n lainsäädäntöä 47 § ja 64 §:ssä. Maksajavirastoasetuksen sijasta mainitussa pykälässä käytettäisiin nimeä varainhoitoasetus, joka vastaisi muissa maataloushallinnon laeissa käytettyä määritelmää. Nykyisten kohtien 24—26 mukaiset tuotealojen määritelmät säilyisivät nykyisellään. Ne olisivat jatkossa kohdat 14—16. Nykyisen kohdan 27 mukainen viinialan tuotteen määritelmä päivitettäisiin vastaamaan voimassa olevaa EU:n lainsäädäntöä. Se olisi jatkossa kohta 17. Nykyisten kohtien 28—33 mukaiset tuotealojen määritelmät säilyisivät nykyisellään. Ne olisivat jatkossa kohdissa 18—23. Nykyisen kohdan 34 mukainen EU:n interventiolainsäädännön määritelmä päivitettäisiin vastaamaan voimassa olevaa EU:n lainsäädäntöä. Se olisi jatkossa kohdassa 24. Nykyisen kohdan 35 mukainen markkina-häiriötilanteen määritelmä vastaisi nykytilaa. Se olisi jatkossa kohdassa 25.

4 §. Ruokaviraston yleistoimivalta ja EU:n lainsäädännössä tarkoitettu viranomainen. Pykälän otsikkoon ja 1 momenttiin tehtäisiin viranomaisen nimeä koskeva päivitys. Pykälän otsikkoa tarkennettaisiin teknisesti. Pykälän 1 momentissa huomioitaisiin erät markkinajärjestelystä kansalliseen suunnitelmaan siirretyt tehtävät lain soveltamisalaa koskevaa muutosta vastaavalla tavalla. Pykälän 2 momentissa viitattaisiin yhteisen maatalouspolitiikan strategiasuunnitelman hallinnoinnista annettuun lakiin, jäljempänä *hallinnointilaki*. Edellä mainittua lakia koskeva ehdotus sisältyy eduskunnalle syysistuntokaudella 2022 annettavaan hallituksen esitykseen laeiksi yhteisen maatalouspolitiikan strategiasuunnitelman hallinnoinnista ja maaseudun kehittämisen tukemisesta. Hallinnointilaissa säädettäisiin keskitetysti Suomen yhteisen maatalouspolitiikan strategiasuunnitelman vuosille 2023—2027 laatimiseen, toteuttamiseen, arviointiin, raportointiin ja seurantaan liittyvistä seikoista sekä muun muassa näihin liittyvistä viranomaistehtävistä. Edellä mainitun lain 3 luvussa säädettäisiin EU:n lainsäädännössä tarkoitetuista viranomaisista ja toimielimistä.

5 §. *Interventiovarastojen valinta.* Pykälän johdantokappaleeseen ja 3 kohtaan tehtäisiin viranomaisen nimeä koskeva tekninen muutos.

6 §. *Viljatuotteiden tarjoajan valtuutus.* Pykälän 2 momenttiin tehtäisiin viranomaisen nimeä koskeva tekninen muutos.

8 §. *Interventiovarastointiin liittyvien tuotteiden maksaminen ja kustannusten korvaaminen.* Pykälän 1–3 momenttiin tehtäisiin viranomaisen nimeä koskeva tekninen muutos

9 §. *Varastoitavien tuotteiden valmistusta koskevat vaatimukset.* Pykälän 1 ja 2 momenttiin tehtäisiin viranomaisen nimeä koskeva tekninen muutos

10 §. *Tuonti- ja vientitodistukset.* Pykälän 1 momenttiin siirrettäisiin määritelmiä koskevasta 3 §:stä EU:n tuontitodistuslainsäädännön määritelmän sisältö, koska sitä ei käytetä lain muissa säännöksissä. Lisäksi mainitun momentin määritelmää täsmennettäisiin. Pykälän 2 momentissa säädettyä määräystenantovaltuutta koskevaa säännöstä täsmennettäisiin lisäämällä siihen myös todistushakemuksissa esitettävät tiedot. Myös viranomaisen nimi päivitetäisiin vastaamaan nykytilaa. Muutokset olisivat luonteeltaan teknisiä.

11 §. *Hamppualan tuotteiden tuonnissa edellytettävä todistus.* Pykälän 1 momenttiin tehtäisiin viranomaisen nimeä koskeva tekninen muutos.

12 §. *Eräiden hampun siementen tuonnin erityiset vaatimukset.* Pykälän 1 ja 3 momenttiin tehtäisiin viranomaisen nimeä koskeva tekninen muutos.

12 a §. *Tuottaja- ja toimialaorganisaatioiden hyväksymistä koskevat yhteiset säännökset.* Pykälän 1 ja 2 momenttiin tehtäisiin viranomaisen nimeä koskeva tekninen muutos.

12 e §. *Tuotteiden kaupan pitäminen hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaation ulkopuolella.* Pykälän otsikkoa ja pykälää muutettaisiin siten, että se kattaisi varsinaisen suoramyyntin lisäksi myös muun tuottajaorganisaation ulkopuolella pidettävän tuotteiden kaupan pitämisen. Näistä jäsenvaltion harkintavaltaan kuuluvista seikoista on säädetty Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1308/2013 täydentämisestä hedelmä- ja vihannesalan sekä hedelmä- ja vihannesjalostealan osalta, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1306/2013 täydentämisestä mainituilla aloilla sovellettavien seuraamusten osalta ja komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) N:o 543/2011 muuttamisesta annetun komission delegoidun asetuksen (EU) N:o 2017/891, jäljempänä *hedelmä- ja vihannesalan delegoitu aset*us, 12 artiklassa.

Hedelmä- ja vihannesalan delegoidun asetuksen 12 artiklan 1 kohdassa säädetään, että tietyin edellytyksin tuottajajäsenet voivat: a) myydä tuotteita suoraan tai tilan ulkopuolella kuluttajille näiden omiin tarpeisiin; b) pitää kaupan itse tai oman tuottajaorganisaationsa osoittaman toisen tuottajaorganisaation välityksellä tuotteita, joiden määrä tai arvo on oman tuottajaorganisaation kaupan pidettävän asianomaisten tuotteiden tuotannon määrään tai arvoon nähden vähäinen; c) pitää kaupan itse tai oman tuottajaorganisaationsa osoittaman toisen tuottajaorganisaation välityksellä tuotteita, jotka eivät ensisijaisesti kuulu tuottajaorganisaation kaupallisen toiminnan piiriin ominaispiirteidensä vuoksi tai joiden osalta tuottajajäsenten tuotanto on määrältään tai arvoltaan vähäinen. Hedelmä- ja vihannesalan delegoidun asetuksen 12 artiklan 2 kohdassa säädetään, että tuottajaorganisaation ulkopuolelle tarkoitettu tuotannon prosenttiosuus, jonka tuottajajäsen voi pitää kaupan tuottajaorganisaation ulkopuolella, saa olla tietyin poikkeuksin enintään 25 prosenttia asianomaisten tuottajajäsenen kaupan pidettävän tuotannon määrästä tai arvosta.

Pykälään lisättäisiin valtuussäännös antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella hyväksyttävän myynnin kohteista ja määristä EU:n lainsäädännössä säädetyissä rajoissa. Markkinajärjestelylaissa on nykyisin säädetty, että tuotteista voidaan myydä suoraan kuluttajille enintään 25 prosentin osuus. Jatkossa vastaavista seikoista säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella. Myynnin kohteilla tarkoitetaan edellä mainitun delegoidun asetuksen 12 artiklan mukaisia säännöksiä myynnin kohteista, joita voitaisiin tarvittaessa tulevilla rahoituskaudella tarkentaa valtioneuvoston asetuksella.

12 f §. *Tuottajaorganisaation toimintaa koskevien tietojen ilmoittaminen.* Pykälää muutettaisiin siten, että se kattaisi maitoalan sijaan kaikkien tuotealojen tuottajaorganisaatiot. Pykälän mukaan hyväksytyn tuottajaorganisaation on toimitettava Ruokavirastolle sen jäsenmäärää ja kaupan pidetyn tuotannon arvoa tai määrää koskevat tiedot sekä muut vastaavat sen toimintaa koskevat tiedot, jos EU:n markkinajärjestelylainsäädäntö tätä edellyttää. Ehdotettavassa pykälässä huomioitaisiin muun muassa markkinajärjestelyasetuksen 149 artiklan 2 kohdan f alakohdassa mainittu edellytys, jonka mukaan 149 artiklassa tarkoitettu raakamaidon määrä on ilmoitettava jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle. Pykälä mahdollistaisi myös sen, että mikäli jatkossa EU-lainsäädännössä edellytetään myös muiden alojen tuottajaorganisaatioiden osalta toimittamaan markkinajärjestelylainsäädännössä edellytetyjä tietoja, tulisi ne toimittaa Ruokavirastolle. Mainittu artikla on EU:n suoraan sovellettavaa oikeutta. Artiklan nojalla mainitut tiedot tulee toimittaa jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle, joka on Suomessa Ruokavirasto. Tältä osin pykälä vastaa nykytilaa. Toimitettavista tiedoista ja niiden toimitusajankohdasta voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella. Säännöksen nojalla voitaisiin edellyttää esimerkiksi hyväksymisedellytysten täyttymiseen liittyviä taikka vuosikertomuksen tyyppisiä tietoja hyväksytyn tuottajaorganisaation toiminnasta tai tietoja, joita EU:n komissio edellyttää kansallisilta viranomaisilta.

12 g §. *Naudanliha- ja peltokasvialan tuottajaorganisaatiot.* Pykälä kumottaisiin, koska sen taustana oleva markkinajärjestelyasetuksen säännös on kumottu. Muutos olisi luonteeltaan tekninen.

13 §. *Vientituen hakemista koskeva ennakkoilmoitus ja vientitukituotteiden asettaminen esille.*

14 §. *Vientitukituotteita koskeva vienti-ilmoitus ja vientitukihakemus.* **15 §.** *Tarkastuslaitoksen hyväksyminen ja toiminta.* **16 §.** *Muonitusvaraston hyväksyminen ja toiminta.* Pykälät kumottaisiin tarpeettomina, koska ne liittyvät vientitukeen ja koska vientitukea koskevat markkinajärjestelyasetuksen säännökset on kumottu.

17 §. *Hedelmä- ja vihannesalan kansallinen strategia.* Pykälä kumottaisiin tarpeettomana, koska kansallista strategiaa koskeva markkinajärjestelyasetuksen säännöstä ei tulevilla rahoituskaudella sovelleta.

18 §. *Tuottajaorganisaatiotuen yleiset edellytykset.* Pykälän 1 kohtaan tehtäisiin viranomaisen nimeä koskeva tekninen muutos. Pykälään lisättäisiin uusi 4 kohta, jonka mukaan tuen saajan tulee täyttää hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaation hyväksymisen edellytykset. Tuottajaorganisaation hyväksymisen edellytyksistä säädetään 12 b §:ssä. Muutos olisi luonteeltaan teknisluonteinen tarkennus, sillä nykyisinkin tuottajaorganisaatiotuen edellytyksenä on ollut, että tuen saajana voi olla vain hyväksytty tuottajaorganisaatio.

19 §. *Hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaation toimintaohjelma.* Pykälän 1 momentin johdantokappaleeseen ja 2 momenttiin tehtäisiin viranomaisen nimeä koskeva tekninen muutos. Pykälästä poistettaisiin viittaukset EU:n lainsäädäntöön siltä osin kuin kyseisistä asioista ei enää säädetä EU:n lainsäädännössä ja toisaalta sitä täydennettäisiin sitä osin kuin kyseisistä asioista on jatkossa säädettävä kansallisesti.

Esimerkiksi toimintaohjelman täytäntöönpanon alkamisajankohdasta tulisi säätää nykyistä tarkemmin kansallisesti. Aikaisemmin toimintaohjelman hyväksymisen hakemisen määräajoista säädettiin suoraan EU:n hedelmä- ja vihanneslainsäädännössä. Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1308/2013 soveltamissäännöistä hedelmä- ja vihannesalan sekä hedelmä- ja vihannesjalostealan osalta annetussa komission täytäntöönpanoasetuksen EU N:o 2017/892, jäljempänä *hedelmä- ja vihannesalan täytäntöönpanoasetus*, 6 artiklassa säädettiin toimintaohjelmien toimittamisen määräajasta ja 7 artiklassa toimintaohjelmien täytäntöönpanojaksoista. Hedelmä- ja vihannesalan delegoidun asetuksen 33 artiklassa säädettiin määräajoista, jotka koskevat toimintaohjelmien hyväksymistä.

Pykälän 3 momenttia, jossa säädetään valtuudesta antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella, muutettaisiin siten, että se kattaisi myös toimintaohjelman sisältöä ja sen esittämisen määräaikoja koskevat säännökset. Näistä seikoista olisi tarpeen säätää tarkemmin kansallisesti, koska niitä koskevia EU:n säännöksiä ei tulevalla rahoituskaudella sovelleta. Valtioneuvoston asetuksella voitaisiin säätää esimerkiksi toimintaohjelman täytäntöönpanon alkamisajankohdasta ja milloin tuottajaorganisaation tulee esittää toimintaohjelma Ruokavirastolle.

20 §. *Hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaation tukikelpoiset toimenpiteet.* Pykälässä säädettäisiin toimenpiteistä, joihin tuottajaorganisaatiotukea voitaisiin myöntää. Tuottajaorganisaatiotukea voitaisiin 1 momentin mukaan myöntää hyväksytyyn toimintaohjelmaan sisältyvien suunnitelma-asetuksen 47 artiklan 1 kohdan a-i alakohdissa ja 2 kohdan b ja i alakohdissa tarkoitettujen toimenpiteiden toteuttamisesta aiheutuvien kulujen korvaamiseen. Suunnitelma-asetuksessa käytetään tukikelpoisista toimenpiteistä termiä interventiotyyppi, jolla tarkoitetaan käytännössä tuen kohteena olevia toimenpiteitä. Interventiotyyppi sanaan viitataan esityksessä termillä toimenpide. Momentissa viitattaisiin lisäksi informatiivisesti suoraan sovellettavaan EU:n lainsäädäntöön. Vastaava viittaus on nykyisin pykälän 3 momentissa.

Pykälän 1 momentissa tarkoitettuja suunnitelma-asetuksen 47 artiklan 1 kohdan tukitoimia ovat:

- a) investoinnit aineelliseen tai aineettomaan omaisuuteen, tutkimus ja koetuantanto sekä innovatiiviset tuotantomenetelmät ja muut toimet;
- b) neuvontapalvelut ja tekninen apu, jotka koskevat erityisesti kestäviä tuhoojien ja tautien torjuntamenetelmiä, kasvinsuojeluaineiden ja eläinterveystuotteiden kestävää käyttöä, ilmastonmuutokseen sopeutumista ja ilmastonmuutoksen hillitsemistä, työehtoja, työnantajan velvoitteita ja työterveyttä ja -turvallisuutta;
- c) koulutus, mukaan lukien valmennus ja parhaiden käytäntöjen vaihto, jotka koskevat erityisesti kestäviä tuhoojien ja tautien torjuntamenetelmiä, kasvinsuojeluaineiden ja eläinterveystuotteiden kestävää käyttöä, ilmastonmuutokseen sopeutumista ja ilmastonmuutoksen hillitsemistä sekä organisoitujen kaupankäyntijärjestelmien ja käteistavarapörssien sekä futuurimarkkinoiden käyttöä;
- d) luonnonmukainen tai integroitu tuotanto;
- e) toimet, joilla parannetaan kuljetusten ja tuotteiden varastoinnin kestävyyttä ja tehokkuutta;
- f) menekinedistäminen, tiedotus ja kaupan pitäminen, mukaan lukien toimet ja toiminnot, joiden tarkoituksena on erityisesti lisätä kuluttajien tietoisuutta unionin laatujärjestelmistä ja terveellisen ruokavalion merkityksestä sekä monipuolistaa ja vakiinnuttaa markkinoita;
- g) unionin ja kansallisten laatujärjestelmien täytäntöönpano;

h) jäljitettävyy- ja sertifiointijärjestelmien täytäntöönpano, erityisesti loppukuluttajille myytyjen tuotteiden laadun seuranta;

i) toimet ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi ja ilmastonmuutokseen sopeutumiseksi.

Pykälän 1 momentissa tarkoitettuja suunnitelma-asetuksen 47 artiklan 2 kohdan tukitoimia ovat:

b) aineelliseen tai aineettomaan omaisuuteen tehtävät investoinnit, joiden avulla voidaan tehostaa markkinoille saatettavien määrien hallintaa, yhteinen varastointi mukaan lukien;

i) sato- ja tuotantovakuutus, jolla autetaan suojaamaan tuottajien tuloja silloin kun luonnonkatastrofit, epäsuotuisat sääolot, taudit tai tuhojavahingot aiheuttavat menetyksiä, varmistaen samalla, että tuensaajat toteuttavat tarvittavat riskienehkäisytoimenpiteet.

Pykälän 2 momentin valtuussäännös muutettaisiin ehdottomaan muotoon. Muutos olisi luonteeltaan tekninen, koska nykyisinkin asiasta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Pykälän 3 momentti kumottaisiin. Siinä aiemmin säädetty viittaus EU:n lainsäädäntöön siirrettäisiin 1 momenttiin ja sen säännös kiellosta myöntää samalle toimenpiteelle muuta julkista rahoitusta siirrettäisiin uuteen 37 a §:ään.

21 §. Hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaation tukikelpoiset ympäristö-, ilmasto-, tutkimus- ja kehittämistoimet. Pykälän otsikossa huomioitaisiin ympäristötoimien ohella myös EU:n lainsäädännön mukaiset ilmasto-, tutkimus- ja kehittämistoimet. Pykälän 1 momentissa viitattaisiin tukikelpoisten ympäristö- ja ilmasto-, tutkimus- ja kehittämistoimien osalta suunnitelma-asetuksen säännöksiin. Momentin mukaan tuottajaorganisaatiotukea voitaisiin myöntää toimintaohjelmaan sisältyvien edellä mainittujen toimien toteuttamisesta aiheutuvien kulujen korvaamiseen. Pykälän 1 momentissa tarkoitettuja 46 artiklan d–f alakohdissa tarkoitettuihin tavoitteisiin liittyviä toimia ovat:

d) kestävien tuotantomenetelmien tutkimus ja kehittäminen, mukaan lukien tuhoojankestävyys, eläintautien vastustus, ilmastonmuutoksen hillintä ja siihen sopeutuminen sekä taloudellista kilpailukykyä ja markkinoiden kehitystä tukevat innovatiiviset käytännöt ja tuotantotekniikat;

e) seuraavien edistäminen, kehittäminen ja käyttöönotto:

i) ympäristöä kunnioittavat tuotantomenetelmät ja -tekniikat;

ii) tuhoajan- ja taudinkestävät tuotantokäytännöt;

iii) unionin ja kansallisessa oikeudessa vahvistettuja vähimmäisvaatimuksia pidemmälle menevät eläinten terveyttä ja hyvinvointia koskevat vaatimukset;

iv) jätteen vähentäminen ja sivutuotteiden ympäristöä säästävä käyttö ja hoito, mukaan lukien niiden uudelleenkäyttö ja hyödyntäminen;

v) luonnon monimuotoisuuden suojelu ja parantaminen sekä luonnonvarojen kestävä käyttö, erityisesti vesiensuojelu, maaperän suojelu ja ilmansuojelu.

f) ilmastonmuutoksen hillitsemisen ja ilmastonmuutokseen sopeutumisen edistäminen.

Nykytilan mukaisesti tukikelpoisista toimista säädettäisiin tarkemmin 2 momentin nojalla valtioneuvoston asetuksella. Valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin esimerkiksi tarkemmin tukitoimista ja niiden ehdoista. Valtuussäännöstä laajennettaisiin koskemaan myös toimille myönnettävän tuen määrää. Valtuutta rajaisi EU:n lainsäädännön asettamat reunaehdot.

Pykälän 3 momentissa ollut viittaus EU:n hedelmä- ja vihanneslainsäädäntöön siirrettäisiin 1 momenttiin. Momentin säännökselle tietystä vähimmäismäärästä ympäristötoimia tai ympäristötoimiin käytettävien menojen vähimmäismäärästä ei ole jatkossa tarvetta. Vastaavan kaltaisista seikoista säädettäisiin jatkossa 2 momentin valtuussäännöksen nojalla, jos EU-säädökset edellyttävät tarkempaa sääntelyä. Suunnitelma-asetuksen 50 artiklassa säädetään toimintaohjelmista ja niihin liittyvistä menojen vähimmäismääristä. Edellytettävien toimien sekä toimiin myönnettävän tuen määrästä voitaisiin säätää tarvittaessa tarkemmin 2 momentin valtuussäännöksen nojalla.

22 §. *Tuottajaorganisaatiotuen kustannusten tukikelpoisuus ja tuen enimmäismäärä.* Pykälän 1 momentti vastaa nykytilaa. Sen 2 ja 3 momentin tuottajaorganisaatiotuen enimmäismäärää koskevat säännökset yhdistettäisiin 2 momenttiin ja niiden sanamuotoa muutettaisiin, koska asiaa koskeva EU:n lainsäädäntö on muuttunut.

Tuottajaorganisaation enimmäismäärästä ja sen korottamisen edellytyksistä säädettiin aikaisemmin markkinajärjestelyasetuksen 34 artiklassa ja hedelmä- ja vihannesalan delegoidun asetuksen 30 ja 31 artikloissa. Asiasta säädetään nykyisin suunnitelma-asetuksen 52 artiklassa. Pykälän 2 momentin valtuussäännöstä muutettaisiin siten, että se kattaisi myös tuottajaorganisaatiotuen enimmäismäärän ja sen korottamisesta annettavat tarkemmat säännökset. Tarkempia säännöksiä voitaisiin antaa EU:n hedelmä- ja vihanneslainsäädännön rajoissa. Nykyisin tuottajaorganisaatiotuen enimmäismäärän korottamisen edellytyksenä olevan alle 20 prosentin markkinaosuuden täyttymisestä on säädetty valtioneuvoston asetuksella.

22 a §. *Hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaation toimintarahaston rahoitus ja toiminta.* Lakiin lisättäisiin uusi 22 a §, jossa säädettäisiin tuottajaorganisaation toimintarahaston rahoitukseen ja toimintaa liittyvistä vaatimuksista. Niitä koskevia suoraan sovellettuja EU:n säännöksiä ei sovelleta tulevalle rahoituskaudella ja vastaavista seikoista tulisi säätää kansallisesti.

Markkinajärjestelyasetuksen 32 artiklassa säädetään toimintarahastoista ja toimintarahaston rahoittamiseen liittyvistä maksuosuuksista. Hedelmä- ja vihannesalan delegoidun asetuksen 25 artiklassa säädettiin aikaisemmalla rahoituskaudella yksityiskohtaisesti toimintarahastojen rahoituksesta ja toimintarahastoja koskevista vaatimuksista. Hedelmä- ja vihannesalan delegoidun asetuksen 25 artiklan 1 kohdan mukaan tuottajaorganisaation on vahvistettava toimintarahastoon osoitettavat maksuosuudet. Mainitun artiklan 2 kohdan mukaan kaikkien tuottajajäsenten on voitava hyötyä toimintarahastosta ja voitava osallistua demokraattisesti päätöksiin, jotka koskevat tuottajaorganisaation tai tuottajaorganisaatioiden yhteenliittymän toimintarahaston käyttöä ja toimintarahastoon osoitettavien maksuosuuksien käyttöä. Mainitun artiklan 3 kohdassa asetetaan edellytyksiä maksuosuuksien määrittämiseen tuottajaorganisaation perussäännössä. Pykälän 1 ja 2 momentissa säädettäisiin kansallisesti mainituista seikoista.

Pykälän 3 momenttiin ehdotettavan valtuussäännöksen nojalla voitaisiin valtioneuvoston asetuksella antaa tarkempia säännöksiä maksuosuuksista, päätöksenteosta ja rahaston käytöstä.

22 b §. *Hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaation toimintarahaston hyväksyminen.* Lakiin lisättäisiin uusi 22 b §, jossa säädettäisiin tuottajaorganisaation toimintarahaston hyväksymisestä.

Ehdotettavan pykälän 1 momentin mukaan Ruokavirasto päättää hakemuksesta hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaation toimintarahaston hyväksymisestä, jos se täyttää EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä ja tässä laissa säädetty toimintarahaston suuruutta ja muita seikkoja koskevat vaatimukset. Aikaisemmalla rahoituskaudella toimintarahastoista säädettiin EU:n markkinajärjestelyasetuksessa ja hedelmä- ja vihannesalan delegoidun asetuksen säännöksissä. Uudella rahoituskaudella mainituista seikoista säädetään suunnitelma-asetuksessa ja suunnitelma-asetusta täydentävän delegoidun asetuksen suoraan sovellettavissa EU:n säännöksissä. Suunnitelma-asetuksen 51 artiklassa säädetään toiminta-rahastoista. Suunnitelma-asetusta täydentävän delegoidun asetuksen 31 artiklassa säädetään kaupan pidetyn tuotannon arvon laskentaperusteesta ja 32 artiklassa viitekaudesta. Lakiehdotuksen 22 a §:ssä säädetään hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaation toimintarahaston rahoituksesta ja toiminnasta. Ehdotuksen 23 §:ssä säädetään hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaation toimintarahastoa koskevista ilmoituksista ja kirjanpidosta. Mainituissa EU-säännöksissä ja lakiehdotuksen säännöksissä säädetään tarkemmin toimintarahastoa koskevista vaatimuksista.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että tuottajaorganisaation on toimintarahaston hyväksymistä koskevassa hakemuksessa esitettävä hyväksymisen edellytyksiä koskevat tiedot. Näiden hakemuksessa ilmoitettujen tietojen avulla Ruokavirasto tarkastaa, että toimintarahasto täyttää 1 momentissa tarkoitettut vaatimukset. Ruokavirasto voisi 2 momentin nojalla antaa tarkempia määräyksiä hakemuksessa esitettävistä tiedoista. Ruokavirastolle osoitettu määräystenantovaltuus liittyisi yksityiskohtaisiin ja teknisluonteisten yksityiskohtien määrittämiseen.

Pykälän 3 momenttiin ehdotettavan valtuussäännöksen nojalla voitaisiin valtioneuvoston asetuksella säätää toimintarahaston hyväksymisen hakemiselle ja sen täytäntöönpanon alkamisen ajankohdalle ja kestolle määräaika.

23 §. Hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaation toimintarahastoa koskevat ilmoitukset ja kirjanpito. Pykälän 1 momenttiin tehtäisiin viranomaisen nimeä koskevat tekniset muutokset. Pykälän otsikkoa ja pykälän 1 momenttia muutettaisiin siten, että niissä huomioitaisiin muuttunut EU:n lainsäädäntö. Hedelmä- ja vihannesalan delegoidun asetuksen 26 artiklan 1 kohdassa säädettiin aikaisemmin, että tuottajaorganisaation toimintaohjelmissa on esitettävä arvion taloudellisesta tuesta ja osuudesta, jonka tuottajaorganisaatio ja sen jäsenet suorittavat toimintarahastoon seuraavaksi vuodeksi. Mainitun artiklan 2 kohdassa säädettiin tarkemmin toimintarahastojen arvoidun määrän laskennasta. Nykyisin kaupanpidetyn tuotannon arvon laskentaperusteesta säädetään suunnitelma-asetusta täydentävän delegoidun asetuksen 31 artiklassa. Pykälän toimintarahastoa koskevista ilmoituksista olisi jatkossa säädettävä kansallisesti. Pykälän 1 momentissa poistettaisiin viittaukset tältä osin EU:n hedelmä- ja vihanneslainsäädäntöön ja asiasta säädettäisiin kansallisesti.

Pykälän 2 momenttiin tehtäisiin muuttuneista EU-säännöksistä johtuvat muutokset. Ilmoituksen esittämisen määräajasta ei enää säädetä suoraan sovellettavassa EU-lainsäädännössä. Tästä syystä ilmoituksen esittämisen määräajasta tulisi säätää kansallisesti. Ehdotettavan 2 momentin mukaan ilmoittamisen ajankohdalle voitaisiin asettaa määräaika. Valtioneuvoston asetuksella voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä määräajasta.

Pykälän 3 momentti vastaisi nykytilaa.

24 §. Tuottajaorganisaatiotuen hakeminen, myöntäminen ja maksaminen. Pykälän otsikkoa muutettaisiin siten, että pykälä kattaisi jatkossa myös tuottajaorganisaatiotuen hakemista, myöntämistä ja maksamista koskevat säännökset. Lisäksi pykälässä huomioitaisiin viranomaisen nimeä koskeva tekninen muutos.

Pykälästä poistettaisiin vanhentunut viittaus EU:n lainsäädäntöön. Aikaisemmin EU:n hedelmä- ja vihanneslainsäädännössä säädettiin tuen hakemisesta ja maksamisesta. Koska asiaa koskevia EU-säännöksiä ei tulevalla rahoituskaudella sovelleta, tulee mainituista seikoista säätää kansallisesti.

Pykälän 1 momentin mukaan Ruokavirasto päättäisi hakemuksesta tuottajaorganisaatiotuen myöntämisestä ja hakijalle myönnettävän tuottajaorganisaatiotuen määrästä. Mainittu säännös olisi luonteeltaan osittain informatiivinen, koska asiallisesti tuen myöntämiseen sisältyy edellä 19 §:ssä tarkoitettu toimintaohjelman hyväksyminen sekä 22 b §:ssä tarkoitettu toimintarahaston hyväksyminen. Käytännössä nämä ratkaistaan pääsääntöisesti samalla päätöksellä. Tukea koskeva hakemus tulee toimittaa asetettuna määräaikana. Hakemukseen on liitettävä tuen myöntämisen edellytyksiä koskevat tarvittavat selvitykset. Selvitykset koskevat 19—23 §:ssä tarkoitettuja tuen myöntämisen edellytyksiä, tuen kohteena olevien toimenpiteiden toteuttamista sekä niiden kustannuksia. Tuen myöntämisen edellytyksenä on, että esitetyt toimenpiteet ja niihin liittyvät kustannukset ovat hyväksyttäviä. Tästä syystä edellä mainitut selvitykset tarvittaisiin tuen myöntämiseksi. Mainittua säännöstä täsmennettäisiin, mutta käytännössä se vastaisi nykytilaa.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin tuensaajalle velvoite pitää kirjaa toteutuneista toimenpiteistä ja niihin liittyvistä kustannuksista.

Pykälän 3 momentin mukaan Ruokavirasto päättäisi hakemuksesta tuottajaorganisaatiotuen maksatuksesta. Hakemukseen tulee liittää toteutettuja toimenpiteitä ja niiden kustannuksia koskevat selvitys. Tuen maksamisen edellytyksenä on, että esitetyt toimenpiteet ja niihin liittyvät kustannukset ovat hyväksyttäviä. Tästä syystä edellä mainitut selvitykset tarvittaisiin tuen maksamiseksi.

Pykälän 4 momenttiin ehdotettavan valtuussäännöksen nojalla valtioneuvoston asetuksella annettaisiin tarkempia säännöksiä toimenpiteiden toteuttamisen hyväksyttävästä ajanjaksosta, sekä maksun hakemisen määräajoista. Momentin mukaan hakemuksissa esitettävistä tiedoista ja 2 momentissa tarkoitetuista kirjattavista tiedoista voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä Ruokaviraston määräyksellä. Ruokaviraston määräysenantovaltaan lisättäisiin myös kirjattavat tiedot. Ruokavirastolle osoitettu määräystenantovaltuus liittyisi yksityiskohtaisiin ja teknisluonteisten yksityiskohtien määrittämiseen.

25 §. Tuottajaorganisaation toimintaohjelman ja toimintarahaston muutokset. Pykälän otsikkoa muutettaisiin siten, että se kattaisi myös tuottajaorganisaation toimintarahaston. Pykälän 1 ja 2 momenttiin tehtäisiin viranomaisen nimeä koskeva tekninen muutos. Pykälän säännöksiä toimintaohjelman ja toimintarahaston muutosten edellytyksistä ja niihin liittyvistä menettelytavoista muutettaisiin, koska näistä seikoista ei uudella rahoituskaudella säädetä EU:n lainsäädännössä. Aikaisemmin toimintaohjelmien muutoksista säädettiin hedelmä- ja vihannesalan delegoidun asetuksen 34 artiklassa. Pykälän 1 momentista poistettaisiin vanhentunut viittaus EU:n lainsäädäntöön. Pykälän 1 momenttia muutettaisiin siten, että kansallisesti säädettäisiin tarkemmat edellytykset muutoksille. Ehdotettavan pykälän 1 momentin mukaan toimintaohjelmaa ja toimintarahastoa voitaisiin muuttaa edellyttäen, että muutos ei olennaisesti vaikuta toimintaohjelman tavoitteiden toteutumiseen. Muutosta ei saisi toteuttaa ennen sen hyväksymistä ennakolta. Ruokavirasto päättäisi hakemuksesta muutosten hyväksymisestä. Momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä hyväksyttävistä muutoksista ja hakemisen määräajasta. Hakemisen määräajan osalta valtuussäännös vastaisi nykytilaa, sillä hakemisen määräajasta on nykyisinkin säädetty valtioneuvoston asetuksella.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin sellaisista toimintaohjelman muutoksista, jotka voidaan tehdä ilman Ruokaviraston ennakkohyväksyntää. Hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaatio voisi muuttaa toimintaohjelmaansa sen toteuttamisvuoden aikana ilman hyväksymistä, jos kyseessä on vähäinen muutos, jolla ei ole vaikutusta toimintaohjelman tavoitteiden toteutumisen kannalta, ja jos se ilmoittaa muutoksesta Ruokavirastolle viipymättä muutostarpeen tultua ilmi. Momentissa kuvatut muutokset olisivat lähinnä teknisluonteisia muutoksia.

26 §. Mehiläishoitotuen tukikelpoiset toimenpiteet. Pykälän otsikosta poistettaisiin viittaus mehiläishoito-ohjelmaan, jota ei uudistetun EU:n lainsäädännön mukaisesti nykyisin tehdä. Ohjelman laatimista koskeva 1 momentti kumottaisiin samasta syystä ja 2 momentti siirrettäisiin 1 momentiksi. Sen viittaukset EU:n lainsäädäntöön päivitetäisiin ja sanamuotoja täsmennettäisiin.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin toimenpiteistä, joiden toteuttamisesta aiheutuvien kulujen korvaamiseen voidaan myöntää mehiläishoitotukea. Tukikelpoisia toimenpiteitä olisivat suunnitelma-asetuksen 55 artiklan 1 kohdan a, b i ja iv sekä c—f alakohdissa tarkoitetut toimet. Momentin mukaan tukikelpoisista toimenpiteistä ja niitä koskevista vaatimuksista annettaisiin tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella EU:n lainsäädännössä säädettyissä rajoissa. Valtuussäännös vastaisi nykytilaa, sillä tukikelpoisista toimista on nykyisinkin säädetty valtioneuvoston asetuksella. Mehiläishoitotuen myöntämisen edellytyksistä säädetään lisäksi EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä.

Pykälän 2 momentin mukaan toimenpiteiden toteuttamiselle voitaisiin asettaa ajanjakso, joka voi olla enintään viisi vuotta. Pykälään sisältyy valtioneuvoston asetusvaltuus, jonka mukaan ajanjaksosta voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä.

27 §. Mehiläishoitotuen hakija. Pykälän otsikkoa muutettaisiin vastamaan ehdotettavia uusia säännöksiä. Pykälän 1 momentin nojalla tuensaajan ei enää edellyttäisi toteutettavan kaikkia tukikelpoisia toimenpiteitä. Momentin mukaan tuensaajan tulisi kuitenkin edelleen olla mehiläishoitoalaa edustava taho, miltä osin ehdotettava momentti vastaisi nykytilaa. Momentissa säädettyjä tukeen oikeutettuja toimijoita koskevaa säännöstä muutettaisiin lisäksi siten, että se kattaisi jatkossa myös muut rekisteröidyt yhteisöt. Tämä mahdollistaisi jatkossa esimerkiksi sen, että osakeyhtiömuotoiset tuottajaorganisaatiot voisivat olla tuen hakijana.

Pykälän 2 momenttiin täsmennettäisiin, että siinä tarkoitetun valtionavustuslain (688/2001) 7 §:n 3 momentin mukaisen avustuksen siirtomenettelyn käytöstä tulisi ilmoittaa tukihakemuksen yhteydessä. Tämä olisi tarpeen, koska viranomaisen olisi tarpeen saada tuen myöntövaiheessa tieto mainitun menettelyn käyttämisestä ja siitä, keitä tahoja käytetään apuna yksittäisten toimenpiteiden toteutuksessa.

27 a §. Mehiläishoitotuen tuensaajien ja esitettyjen toimenpiteiden valintaperusteet. Lakiin lisättäisiin uusi 27 a §, jossa säädettäisiin mehiläishoitotuen tuensaajien ja tuen saajien esittämien toimenpiteiden valintaperusteista. Pykälän 1 momentin mukaan Ruokavirasto päättäisi tuensaajien ja esitettyjen toimenpiteiden valinnasta sekä hakijalle myönnettävän tuen määrästä. Tukea voitaisiin myöntää enintään jaettavissa olevien varojen rajoissa.

Tuen hakija voi hakea tukea yhdelle tai useammalle toimenpiteelle. Näin ollen hakijoiden ja esitettyjen toimenpiteiden valinnassa tulisi olla perusteet, joiden mukaan Ruokavirasto voi päättää tuen saajat ja toteutettavat toimenpiteet. Jaettavissa olevat varat määräytyvät EU:n Suomelle myöntämien määrärahojen puitteissa.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin tuensaajien ja esitettyjen toimenpiteiden valinnassa käytettävistä valintaperusteista, joita olisivat:

1) hankkeessa esitettyjen toimenpiteiden vaikuttavuus mehiläisalaan ja alan toimijoihin;

Esitettyjen toimenpiteiden tulee hyödyttää laajasti mehiläishoitoalaa ja mehiläisalalla toimivia ottaen huomioon kyseisen toimenpiteen luonne. Toimenpiteiden pitää viedä alaa kokonaisuutena eteenpäin. Tuen kohteena olevien toimenpiteiden tarkoituksena on jatkossakin tukea yksittäisten toimijoiden sijaan mehiläishoitoalaa laajemmin. Tämän tarkastelu on tarpeen erityisesti menekinedistämistoimenpiteiden osalta, jossa toimenpiteet eivät voi kohdistua vain yksittäisen yrityksen menekinedistämiseen.

2) hankkeen laatu, toteuttamiskelpoisuus ja kustannustehokkuus;

Hankkeen laatua arvioitaessa otetaan huomioon esimerkiksi se, että hanke toteuttaa kansallisessa suunnitelmassa kuvattuja tavoitteita ja toimenpiteitä. Lisäksi huomioitaisiin esitettyjen toimenpiteiden johdonmukaisuus hankkeessa asetettuihin tavoitteisiin nähden.

Hankkeen tulee olla toteuttamiskelpoinen. Toteuttamiskelpoisuutta arvioitaessa katsotaan esimerkiksi, että voisivatko toimenpiteet olla käytännössä toteuttamiskelpoisia ja voitaisiinko ne toteuttaa haetulla tukimäärällä. Hankesuunnitelma tulee olla kuvattu riittävän tarkalla tasolla, että pystytään tekemään arvio sen toteuttamiskelpoisuudesta.

Hanke tulee olla suunniteltu myös kustannustehokkaasti. Kustannustehokkuutta arvioidaan myös suhteessa hankkeen vaikuttavuuteen. Tässä tarkastelussa arvioidaan miten laajasti hakija ja toimenpiteet edustavat mehiläishoitoalaa. Hanke tulee olla suunniteltu siten, että varat pystytään hyödyntämään parhaalla mahdollisella tavalla ja toimenpiteissä on osattu suhteuttaa käytävissä olevat varat.

3) tuen hakijan osaaminen ja taloudelliset edellytykset toteuttaa hanke.

Tuen hakijalla tulee olla riittävä osaaminen hankkeen toteuttamiseen. Tuen hakija voi esimerkiksi palkata hankkeeseen työntekijöitä, se voi käyttää omaa henkilökuntaa hankkeen toteuttamiseen tai se voi käyttää ostopalveluita. Toteutuksessa käytetyn henkilöstön osaamista arvioitaisiin esimerkiksi koulutuksen ja työkokemuksen perusteella. Myös hakijan aiempaa kokemusta alan hankkeiden ja projektien toteutuksesta voidaan tarkastella.

Tuen hakijalla tulee olla taloudelliset edellytykset toteuttaa hanke, koska tuen hakija saa rahoituksen vasta toteutuneiden kustannusten mukaan. Tuen hakijalla tulee siis olla riittävästi resursseja tehdä toimenpiteitä ensin omalla kustannuksellaan, jonka jälkeen se voi hakea tukikelpoisten kustannusten korvausta Ruokavirastolta.

Pykälän 3 momentin mukaan esitettyjen toimenpiteiden kustannusten ylittäessä käytettävissä olevat varat voitaisiin toimenpiteitä rahoittaa vain osittain.

Tällaisessa tilanteessa voitaisiin käyttää vertailuperusteina esimerkiksi 2 momentin 1 ja 2 kohdissa kuvattuja valintaperusteita.

Pykälän 4 momenttiin sisältyvän valtuuden nojalla voitaisiin valintaperusteista ja -menettelystä antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

28 §. *Mehiläishoitotuen hyväksyttävät kustannukset ja tuen enimmäismäärä.* Pykälän 1 momenttiin tehtäisiin tekninen muutos säädösviittauksen osalta. Muilta osin pykälän 1 momentti vastaisi nykytilaa.

Nykyinen pykälän 2 momentti siirrettäisiin asiallisesti 27 a §:n 1 momenttiin. Ehdotettavassa uudessa 2 momentissa säädettäisiin kansallisen rahoituksen enimmäismäärästä ja enimmäismäärän korottamisen edellytyksistä. Mainituista asioista säädetään tarkemmin suunnitelma-asetuksen 55 artiklassa, johon momentissa viitattaisiin. Tuen enimmäismäärästä ja sen korottamisesta voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella EU:n lainsäädännön asettamissa rajoissa.

29 §. *Mehiläishoitotuen hakeminen, myöntäminen ja maksaminen.* Pykälän 1 ja 3 momenttiin tehtäisiin viranomaisen nimeä koskeva tekninen muutos.

Pykälän 1 momenttia muutettaisiin siten, että tuensaajan tulisi lisäksi liittää tuen myöntämisen edellytyksiä koskeva selvitys tukihakemukseen. Säännös on tarpeen koska tuen myöntämisvaiheessa viranomaisen selvittää tuen myöntämisen edellytykset. Käytännössä tuen myöntämisen edellytyksistä tarkistetaan muun muassa 27 §:ssä tarkoitettu vaatimus siitä, että tuensaaja on mehiläishoitoalaa edustava järjestö. Muilta osin momentti vastaisi nykytilaa.

Pykälän 2 momentti vastaa nykytilaa. Pykälän 3 momenttia täsmennettäisiin siten, että tuen maksamisen edellytyksenä myös olisi, että toteutetut toimenpiteet ja niihin liittyvät kustannukset ovat hyväksyttäviä ja toimenpiteet ovat toteutuneet hyväksyttynä ajanjaksona. Nykyisellä rahoituskaudella mainittu vaatimus hyväksyttävästä ajanjaksosta olisi tarpeen täsmentää kansallisesti, koska aikaisemmin se on tullut sovellettavasta EU-lainsäädännöstä. Käytännössä jäsenvaltion on suoritettava maksut tuensaajalle tiettyinä EU:n varainhoitovuoteen sidottuna aikana. Maksun hakemiselle voitaisiin asettaa määräaika. Muilta osin pykälän 3 momentti vastaisi nykytilaa.

Pykälän 4 momenttiin esitetyn valtuuden nojalla toimenpiteiden toteuttamisen hyväksyttävästä ajanjaksosta sekä maksun hakemisen määräajoista annettaisiin tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella. Pykälän 4 momentin mukaista valtuutta antaa tarkempia säännöksiä hakemuksissa esitettävistä tiedoista ja kirjattavista tiedoista muutettaisiin valtuuden säädöstason osalta. Ehdotettavan valtuuden nojalla mainitut teknisluonteiset tarkemmat säännökset voitaisiin antaa Ruokaviraston määräyksellä. Ruokavirastolle osoitettu määräystenantovaltuus liittyisi yksityiskohtaisiin ja teknisluonteisten yksityiskohtien määrittämiseen. Voimassa olevassa laissa on nykyisin vastaavasti 24 §:n valtuuden osalta säädöstasona vastaavan kaltaisten tarkempien tietojen osalta ollut Ruokaviraston määräyksenantovalta. Momentin mukainen määräyksenantovalta vastaisi myös ehdotettua 24 §:n mukaista säännöstä.

29 a §. *Mehiläishoitotukeen liittyvän suunnitelman muuttaminen.* Lakiin lisättäisiin uusi 29 a §, jossa säädettäisiin mehiläishoitotukeen liittyvän hankesuunnitelman muuttamisesta. Pykälässä säänneltäisiin tarkemmin edellytyksistä, joiden nojalla hankkeen sisältöä voitaisiin muuttaa sen hyväksymisen jälkeen hankkeen aikana. Pykälä rinnastuisi asiallisesti 25 §:n mukaiseen tuotajaorganisaatioiden toimintaohjelman muuttamiseen ja sen edellytyksiin.

Pykälän 1 momentin mukaan tuensaaja voisi muuttaa hankkeen perustana olevaa hankesuunnitelmaa edellyttäen, että muutos ei olennaisesti vaikuta hankkeen tavoitteiden toteutumiseen. Muutosta ei saisi toteuttaa ennen sen hyväksymistä ennakolta. Ruokavirasto päättäisi hakemuksesta muutosten hyväksymisestä. Momenttiin sisältyvän valtuuden nojalla valtioneuvoston asetuksella voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä hyväksyttävistä muutoksista ja hakemisen määräajasta.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin hankkeen muutoksista, jotka voitaisiin tehdä ilman Ruokaviraston ennakkohyväksyntää. Tuensaaja voisi muuttaa hankkeen perustana olevaa hankesuunnitelmaa sen toteuttamisvuoden aikana ilman hyväksymistä, jos kyseessä on vähäinen muutos, jolla ei ole vaikutusta hankkeen tavoitteiden toteutumisen kannalta, ja jos se ilmoittaa muutoksesta Ruokavirastolle viipymättä muutostarpeen tultua ilmi. Pykälässä kuvatut muutokset olisivat lähinnä teknisluonteisia muutoksia.

29 b §. *Tuottajaorganisaatio- ja mehiläishoitotukea koskevat seurantatiedot.* Lakiin lisättäisiin uusi 29 b §, jossa säädettäisiin tuottajaorganisaatio- ja mehiläishoitotukea koskevien tietojen antamisesta seurantaa varten. Ehdotettavan 1 momentin mukaan ruokavirastolla on oikeus saada tuottajaorganisaatio- ja mehiläishoitotuen tuensaajalta suunnitelma-asetuksen 7 artiklassa ja liitteessä I tarkoitetut tukien seurantaa ja vaikuttavuuden arviointia varten tarpeelliset selvitykset ja seurantatiedot. Suunnitelma-asetuksen 7 artiklassa säädetään suunnitelma-asetukseen sisältyviin tukiiin liittyvistä indikaattoreista. Mainitun artiklan mukaan tukijärjestelmien tavoitteita on arvioitava mainitun asetuksen liitteessä 1 esitettyjen tuotokseen, tulokseen, vaikutukseen ja asiayhteyteen liittyvien yhteisten indikaattorien perusteella. Näitä ovat muun muassa tuotosindikaattorit, tulosindikaattorit, vaikuttavuusindikaattorit ja taustaindikaattorit.

Ehdotettavan pykälän 2 momenttiin sisältyisi valtuus säätää tarkemmin valtioneuvoston asetuksella selvitysten ja seurantatietojen sisällöstä. Asetuksella voitaisiin tarkentaa tarvittaessa suunnitelma-asetuksen 7 artiklan mukaisten indikaattorien sisältöä ja niihin liittyvien tietojen toimitamista. Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tarkemmin selvitysten ja seurantatietojen sisällöstä.

30 §. *Yksityistä varastointia koskevat vaatimukset.* Pykälän 4 momenttiin tehtäisiin viranomaisen nimeä koskeva tekninen muutos.

31 §. *Yksityistä varastointia koskevien tietojen ilmoittaminen ja kirjaaminen.* Pykälän 1 momenttiin tehtäisiin viranomaisen nimeä koskeva tekninen muutos.

32 §. *Yksityistä varastointia koskeva sopimus.* Pykälään tehtäisiin viranomaisen nimeä koskeva tekninen muutos.

33 a §. *Koulujakelutuen kohderyhmä.* Pykälän 1 momentissa täsmennettäisiin koulujakelutuen kohderyhmiä vastaamaan paremmin nykyisin muun muassa varhaiskasvatuslaissa (540/2018) ja perusopetuslaissa (628/1998) käytettyä terminologiaa. Tältä osin säännöksessä on kysymyksessä teknisluonteiset terminologiset täsmennykset. Momenttiin tehtäisiin lisäksi teknisluonteinen täsmennys, jonka mukaan momentissa mainittujen laitosten tulee olla julkisia tai viranomaisen hyväksymiä. Nykyisin voimassa olevassa lainsäädännössä tämä on säädetty lain 34 §:ssä. Mainitulla teknisellä muutoksella huomioitaisiin tarkemmin markkinajärjestelyasetuksen 22 artikla, jonka mukaan tukiohjelma, jolla pyritään parantamaan maataloustuotteiden jakelua ja lasten ruokailutottumuksia, on suunnattu lapsille, jotka käyvät säännöllisesti jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten hallinnoimissa tai tunnustamissa päiväkodeissa, esikouluissa ja ensimmäisen ja toisen asteen oppilaitoksissa. Momentissa lisäksi täsmennettäisiin, että jakelun on tapahduttava mainituissa paikoissa. Momentissa tehtäisiin viittaus tukikelpoisten tuotteiden osalta 33 §:ään, jonka mukaan tukikelpoisista tuotteista säädetään EU-lainsäädännössä. Säännös vastaisi asiasisällöllisesti nykykäytäntöä.

33 b §. *Koulujakelutuen määrä ja tukikausi.* Pykälän 2 momenttiin lisättäisiin sana opiskelija edellä 33 a §:ssä selvitettyjen perusteluiden mukaisesti. Muutos olisi luonteeltaan tekninen ja vastaisi asiallisesti nykytilaa.

33 c §. *Koulujakelutuen liitännäis-, arviointi- ja tiedotustoimenpiteet.* Pykälän 1 momentin johdantokappaleeseen ja 4 kohtaan tehtäisiin viranomaisen nimeä koskeva tekninen muutos.

34 §. *Koulujakelutuen hakijoiden hyväksyminen.* Pykälän 1 momentin johdantokappaleeseen sekä 2 ja 3 momenttiin tehtäisiin viranomaisen nimeä koskeva tekninen muutos.

Pykälän 1 momentissa täsmennettäisiin koulujakelutuen hakijoita vastaamaan nykyisin käytettyjä nimityksiä edellä 33 a §:ssä selvitettyjen perusteluiden mukaisesti. Hakijat todettaisiin 1 momenttiin lisättäväksi ehdotettavissa kohdissa. Mainitun momentin 1 kohtaan tehtäisiin lisäksi terminologinen täsmennys edellä 33 a §:n mainittujen perusteluiden mukaisesti. Mainitun momentin 1 kohtaan lisättäisiin myös rekisteröidyt oikeushenkilöt, koska käytännössä tuenhakijat eivät ole aina viranomaisia. Kohdan 2 mukaan tukea voisi hakea myös viranomaisen puolesta toimiva kyseisten tuotteiden hankinnoista vastaava sidosyksikkö. Mainitussa kohdassa tarkoitettu hankinnoista vastaava sidosyksikkö olisi esimerkiksi kunnan omistama ruokapalveluyhtiö. Säännöksellä huomioitaisiin se, että kunnat ovat usein yhtiöittäneet ruokapalveluitaan ja kunnan ruokapalveluyhtiö voisi tällöin suoraan hakea tukea. Pykälät 2—4 vastaavat nykytilaa.

35 §. *Hyväksyttyä koulujakelutuen hakijaa koskevat vaatimukset.* Pykälän 1 ja 3 kohdassa täsmennettäisiin koulujakelutuen kohderyhmiä vastaamaan nykyisin käytettyjä nimityksiä edellä 33 a §:ssä selvitettyjen perusteluiden mukaisesti. Pykälän 3 kohtaan tehtäisiin viranomaisen nimeä koskeva tekninen muutos. Muilta osin pykälä vastaa nykytilaa.

36 §. *Hyväksyttyä koulujakelutuotteiden toimittajaa koskevat vaatimukset.* Pykälän 1 momentin 3 kohtaan ja 2 momenttiin tehtäisiin viranomaisen nimeä koskeva tekninen muutos.

37 a §. *Kaksoisrahoituksen kieltö.* Lakiin lisättäisiin uusi 37 a §, jossa säädettäisiin kaksoisrahoituksen kiellosta. Sen mukaan markkinajärjestelylaissa tarkoitettua tukea ei voisi myöntää toimenpiteelle, johon on myönnetty muuta julkista rahoitusta, jos se aiheuttaa horisontaalisen rahoituksen 36 artiklassa tarkoitetun kaksinkertaisen rahoituksen. Säännös perustuisi horisontaalisen rahoituksen 36 artiklassa jäsenvaltiolle asetettuun velvoitteeseen. Tukea ei voitaisi pykälän mukaan myöntää, jos samalle toimenpiteelle on myönnetty muuta rahoitusta. Pykälä oikeuttaisi tarvittaviin takaisinperintätoimiin ryhtymisen, jos tuen myöntämisen jälkeen tulisi esille, että tuen hakija on saanut tuen tai ei ole ilmoittanut hakeneensa samaan toimenpiteeseen myönnettäväksi tukea jostakin muustakin rahoituslähteestä kuin unionin talousarvion maataloustukirahastosta.

37 b §. *Tuen edellytyksiä koskevien säännösten kiertäminen.* Lakiin lisättäisiin uusi 37 b §, jossa säädettäisiin tuen edellytyksiä koskevien säännösten kiertämisestä. Sen mukaan markkinajärjestelylaissa tarkoitettua tukea ei voisi myöntää, jos sen myöntämisen edellytykset on luotu keinotekoisesti, kyseisen lainsäädännön tavoitteiden vastaisesti ja järjestelyn ilmeisenä tarkoituksena on ollut kiertää tuen myöntämistä koskevia säännöksiä oikeudettoman taloudellisen hyödyn tavoittelemiseksi. Säännös perustuisi horisontaalisen rahoituksen 62 artiklassa jäsenvaltiolle asetettuun velvoitteeseen. Tukea ei siten voitaisi myöntää esimerkiksi toimenpiteelle, jonka saamiseksi on esitetty virheellistä tietoa esimerkiksi tekaistuilla asiakirjoilla. Säännös oikeuttaisi myös tarvittaviin takaisinperintätoimiin ryhtymisen, jos tuen myöntämisen jälkeen tulisi esille, että tuen hakija on toiminut edellä kuvaillulla tavalla.

37 c §. *Julkisia hankintoja koskevien sääntöjen noudattamatta jättäminen.* Lakiin lisättäisiin uusi 37 c §, jossa säädettäisiin julkisia hankintoja koskevan lainsäädännön noudattamatta jättämisestä. Sen mukaan tukea ei maksettaisi tai tuen maksatus lopetettaisiin ja jo maksettu tuki

perittäisiin takaisin säädösten vastaisen hankinnan osalta siten kuin horisontaaliasetuksen 61 artiklassa säädetään. Säännös perustuisi horisontaaliasetuksen 61 artiklassa jäsenvaltiolle asetettuun velvoitteeseen.

40 §. *Ruhonluokittajan hyväksyminen.* Pykälän 1—3 momenttiin tehtäisiin viranomaisen nimeä koskeva tekninen muutos.

41 §. *Velvollisuus ilmoittaa hintoja ja muita tietoja.* Pykälän 1 momentin johdantokappaleeseen lisättäisiin EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä tarkoitettuja muita seikkoja koskeva ilmoitusvelvollisuus. Tämä olisi tarpeen, koska EU:n lainsäädännössä edellytetään myös muiden kuin säännöksessä nykyisin lueteltujen tietojen toimittamista. Tällaisia ovat esimerkiksi toimialasopimukset, joiden toimittamisesta säädetään Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EU) N:o 1307/2013 ja (EU) N:o 1308/2013 soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä komissiolle toimitettavien tietojen ja asiakirjojen tiedoksiantamisen osalta sekä useiden komission asetusten muuttamisesta ja kumoamisesta annetun komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2017/1185 (*hintaselvityasetus*) liitteen III kohdan 2 alakohdassa E. Pykälän 1 momentin 5 kohtaan lisättäisiin öljy- ja valkuaiskasvialan toimijat. Näiltä edellytetään nykyisin tietoja mainitun komission asetuksen nojalla ja asia vastaisi näin ollen asiasisällöllisesti nykytilaa.

Pykälään lisättäisiin uusi 10 kohta. Mainitun kohdan nojalla tietoja olisivat velvollisia toimittamaan myös muut toimijat, joita koskevien tietojen toimittamista EU:n markkinajärjestelylainsäädäntö edellyttää. Mainitun kohdan tietojen toimittamisvelvollisuutta rajoittaa 1 momentin mukaiset säännökset. Lisäksi tietojen toimittamisvelvollisuus voisi koskea vain sellaisia tietoja, joiden toimittamista EU:n säännökset edellyttävät. Nykytilanteessa ei säännös aiheuttaisi uusille toimijoille tietojenantovelvollisuutta, mutta säännös olisi tarpeellinen tilanteissa, joissa EU-säädökset muuttuvat nopealla aikataululla ja edellyttävät jäsenvaltiolta uusien tietojen toimittamista. Hintaselvitysasetuksessa on määritelty tuotekohtaisesti esimerkiksi tietyt tuotantorajat, jolloin jäsenvaltion ilmoitusvelvollisuus aktualisoituu. Jos mainitut rajat ylittyisivät voisi mainitun kohdan mukainen ilmoitusvelvollisuus tulla kyseeseen.

Pykälän valtuussäännöksen laajentaminen olisi myös tarpeellinen, jotta voitaisiin varmistaa EU:n markkinajärjestelylainsäädäntöön tulevat uudet velvoitteet tietojen toimittamisesta komissiolle. Markkinajärjestelyasetukseen lisättiin uudistuksen yhteydessä uusi 222 a artikla, jossa säädetään unionin markkinoiden seurantakeskuksista. Mainitun artiklan mukaan komissio perustaa unionin markkinoiden seurantakeskuksia, jotta voidaan parantaa elintarvikeketjun avoimuutta, antaa tietoa talouden toimijoiden ja viranomaisten valintoja varten ja helpottaa markkinatilanteen kehityksen ja markkinahäiriöuhkien seurantaa. Unionin markkinoiden seurantakeskusten on asetettava saataville markkinatilanteen kehityksen ja markkinahäiriöuhkien seurantaa varten tarvittavat tilastotiedot ja muita tietoja. Mainitun artiklan mukaan jäsenvaltioiden on kerättävä artiklassa tarkoitettut tiedot ja toimitettava ne komissiolle. Näitä tietoja ovat erityisesti seuraavat:

- a) tuotanto, tarjonta ja varastot;
- b) hinnat, kustannukset ja mahdollisuuksien mukaan voittomarginaalit elintarvikeketjun kaikilla tasoilla;
- c) ennusteet markkinakehityksestä lyhyellä ja keskipitkällä aikavälillä;
- d) maataloustuotteiden tuonti ja vienti, erityisesti maataloustuotteiden tuontia unioniin koskevien tariffikiintiöiden täyttyminen.

43 §. *Ilmoitettujen tietojen rekisteröinti, käyttö, luovutus ja julkisuus.* Pykälän 1 momenttia täsmennettäisiin vastaamaan nykyisin voimassa olevaa EU:n lainsäädäntöä. Mainittua momenttia muutettaisiin, siten että ilmoitettuja tietoja voitaisiin käyttää vain EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä tarkoitetulla tavalla. Nykyisin säädetty raja, jonka mukaan tietoja voidaan käyttää EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä tarkoitetulla tavalla tuotealan keskimääräisen hinnan määrittämiseen, ei nykyisin kata kaikkia hintaselvitysasetuksen edellyttämiä tietoja. Tällaisia olisivat esimerkiksi hintaselvitysasetuksen edellä 41 §:ssä perustellut toimialasopimuksia koskevat tiedot.

46 §. *Sokerijuurikkaan toimialakohtaisia sopimuksia koskevat vaatimukset.* Pykälän 1 momenttiin tehtäisiin viranomaisen nimeä koskeva tekninen muutos. Pykälän 1 momentin viittaukseen EU:n lainsäädäntöön tehtäisiin tekninen muutos, joka johtuu 3 §:n 20 kohdan määritelmän poistosta. Momentissa tarkoitetuista toimialasopimuksista säädetään nykytilaa vastaavasti markkinajärjestelyasetuksen 125 artiklassa.

Pykälän 2 momentissa tarkoitetun riippumattoman asiantuntijan nimeämiselle ei ole enää EU-lainsäädännön mukaista säädöspohjaa. Tästä syystä mainitut säännökset poistettaisiin tarpeettomana. Pykälän 2 momentissa säädettäisiin tarkemmin toimialasopimusten vähimmäissisällön hyväksymisen menettelystä. Markkinajärjestelyasetuksen 125 artiklan mukaan toimialakohtaisten sopimusten on oltavan kyseisen asetuksen liitteessä X vahvistettujen ostoehtojen mukaisia. Kyseinen artikla on suoraan velvoittavaa EU-lainsäädäntöä, jonka nojalla toimialasopimuksille asetetaan tietty määrämuotoinen sisältö. Pykälän 2 momentin mukaan toimialasopimus tulisi voimaan vasta sen jälkeen, kun Ruokavirasto on päätöksellään hyväksynyt toimialasopimuksen täyttävän vähimmäissisältöä koskevat vaatimukset. Käytännössä Ruokavirasto tarkistaisi toimialasopimuksen vain vähimmäissisällön osalta ja kyseessä on toimenpide, jolla varmistetaan sopimuksen määrämuodon täyttymisen vaatimukset, joita markkinajärjestelyasetus sopimukselta edellyttää.

46 b §. *Kaupan pitämisen vaatimuksiin liittyvissä hakemuksissa ja ilmoituksissa toimivaltainen viranomainen.* Pykälän 2 momentissa muutettaisiin hakemuksissa ja ilmoituksissa toimivaltaisen viranomaisen tehtäviä tietyn alkoholipitoisuuden ylittävien viinialan tuotteiden osalta. Ehdotettavan momentin mukaan hakemus ja ilmoitus olisi toimitettava Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle, jos kyse on viinialan tuotteista, joiden alkoholipitoisuus ylittää 2,8 tilavuusprosenttia, eikä kyse ole 1 momentissa tarkoitetusta tuonnista. Mainitun rajan alittavien viinialan tuotteiden osalta sovellettaisiin pykälän 4 momenttia, joiden osalta toimivaltainen viranomainen on Ruokavirasto. Muutos vastaisi mainittujen viranomaisten osalta elintarvikelainsäädännössä olevaa nykykäytäntöä. Elintarvikelain (297/2021) 28 §:n 1 kohdan mukaan Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto suunnittelee, ohjaa ja suorittaa yli 2,8 tilavuusprosenttia etyylialkoholia sisältävien juomien valvontaa. Pykälän 3 momentissa mainittu kunnan elintarvikevalvontaviranomaisen nimi päivitettäisiin vastaamaan nykytilaa. Pykälän 4 momenttiin tehtäisiin viranomaisen nimeä koskeva tekninen muutos.

46 c §. *Kaupan pitämisen vaatimuksiin liittyvät hyväksymiset, todistukset, luvat ja vapautukset.* Pykälän 1 momentista poistettaisiin pakkaamon luvan ja tunnuksen antamiseen liittyvä tekninen viittaus eläintunnistusjärjestelmästä annettuun lakiin (238/2010). Nykyisin mainittu lupa myönnetään ja siihen liittyvä tunnus annetaan ilman erillistä hakemusta elintarvikelaissa (297/2021) tarkoitetun elintarvikehuoneiston hyväksymisen yhteydessä. Koska mainittu pykälän 1 momentin mukainen viittaus on lähinnä informatiivinen, siitä säädettäisiin jatkossa valtioneuvoston asetuksella pykälän 2 momentin nojalla.

46 d §. *Hedelmiä ja vihanneksia koskevien tietojen ilmoittaminen.* Pykälän 1 momenttiin tehtäisiin viranomaisen nimeä koskeva tekninen muutos.

46 e §. *Viinialan tuotteita koskevien tietojen ilmoittaminen.* Pykälä kumottaisiin tarpeettomana.

Nykyisen EU-lainsäädännön nojalla Suomella ei enää ole velvollisuutta ilmoittaa viinivarastoja, koska Suomi ei ylläpidä viinitila-rekisteriä. Asiasta säädetään nykyisin Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1308/2013 täydentämisestä viini-istutusten lupajärjestelmän, viinitilarekisterin, saateasiakirjojen ja todistusten, saapuvien ja lähtevien erien rekisterin, pakollisten ilmoitusten sekä tiedoksiantojen ja tiedoksiannettujen tietojen julkistamisen osalta, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1306/2013 täydentämisestä asianomaisten tarkastusten ja seuraamusten osalta, komission asetusten (EY) N:o 555/2008, (EY) N:o 606/2009 ja (EY) N:o 607/2009 muuttamisesta sekä komission asetuksen (EY) N:o 436/2009 ja komission delegoidun asetuksen (EU) 2015/560 kumoamisesta annetun komission delegoidun asetuksen (EU) 2018/273 32 artiklassa. Käytännössä mainittujen säännösten nojalla varasto- ja tuotantoilmoitukset vaaditaan vain suurilta viinin tuottajamailta markkinatietojen keruun helpottamiseksi.

46 g §. *Kaupan pitämiseen liittyvien tietojen rekisteröiminen, käyttö ja luovuttaminen.* Pykälän 4 momentti kumottaisiin tarpeettomana. Momentin viittaus ei vastaa enää nykytilaa. Ruokavirasto antaa nykykäytännön mukaisesti EU:n kaupanormilainsäädännössä tarkoitetun kananmunatuottajien tuottajakoodin ja siipikarjan poikasiin liittyvien laitosten ja hautomojen tunnuksen ilman erillistä hakemusta eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä annetussa laissa (1069/2021) tarkoitetun rekisteröinnin yhteydessä. Koska mainitun momentin mukainen viittaus on lähinnä informatiivinen, siitä säädettäisiin jatkossa valtioneuvoston asetuksella 46 c §:n 2 momentin nojalla.

47 §. *Vakuusmuodot, takaajan hyväksyminen ja vakuuden asettaminen.* Pykälän 1 momenttiin tehtäisiin informatiivinen lisäys siitä, että se koskee Ruokavirastolle tehtäviä vakuuksiin liittyviä hakemuksia tai tarjouksia. Osassa yhteisen markkinajärjestelyn kattamista maataloustuotteiden tuontiin liittyvistä tuontitariffikiintiöistä (niin sanotut ensin tullutta palvelaan ensin – kiintiöt) toimivaltainen viranomainen on suoraan sovellettavan EU:n lainsäädännön mukaisesti Tulli ja niihin mahdollisesti liittyvät vakuudet hallinnoidaan näin ollen myös Tullissa. Muutettavaksi ehdotettava säännös koskee näin ollen vain Ruokaviraston hallinnoimia yhteisen markkinajärjestelyn mukaisia järjestelyjä, joissa edellytetään vakuuden asettamista.

Pykälän 1 ja 3 momentin viittaukset EU:n lainsäädäntöön päivitettäisiin vastaamaan nykytilaa. Koska 3 momentissa käytettyä delegoidun maksajavirastoasetuksen määritelmää käytetään vain muutettavaksi ehdotettavassa pykälässä, määritelmä poistettaisiin 3 §:stä ja tässä momentissa viitattaisiin yleisemmin horisontaaliasetuksen nojalla annettuun EU:n lainsäädäntöön. Vakuuksista säädetään jatkossa horisontaaliasetuksen 64 artiklassa ja sen nojalla annetussa EU:n lainsäädännössä. Muilta osin pykälä vastaisi asiasisällöllisesti nykytilaa.

Pykälän 2 ja 3 momenttiin tehtäisiin viranomaisen nimeä koskeva tekninen muutos.

48 §. *Vakuuden kohdistaminen, vapauttaminen ja pidättäminen.* Pykälän 1 momenttiin tehtäisiin 47 §:ään ehdotettua vastaava informatiivinen lisäys siitä, että se koskee Ruokavirastolle tehtäviä vakuuksiin liittyviä hakemuksia tai tarjouksia. Momentin sanamuotoa muutettaisiin vastaamaan nykykäytäntöä, jossa vakuuden kohdistamisesta ei tehdä erillistä hallintopäätöstä. Pykälän 1—3 momenttiin tehtäisiin viranomaisen nimeä koskeva tekninen muutos. Muilta osin pykälä vastaisi asiasisällöllisesti nykytilaa.

49 §. *Tarkastusten yleinen ohjaus, tarkastuskohteiden valinta, yleiset tarkastusmenettelyt ja tarkastuksista raportointi.* Pykälän 1 momenttiin tehtäisiin viranomaisen nimeä koskeva tekninen muutos. Pykälän 1 momenttia muutettaisiin siten, että ruhonluokituksen ja kaupan pitämisen

vaatimusten tarkastusten yleisestä ohjauksesta vastaisi maa- ja metsätalousministeriön sijaan Ruokavirasto. Näin säännös vastaisi paremmin nykykäytäntöä. Muutos olisi perusteltu myös 4 §:ssä säädetyn Ruokaviraston yleistoimivallan näkökulmasta.

Horisontaalasetuksen 60 artiklassa säädetään suoritettavia tarkastuksia koskevista säännöistä. Mainitun artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltioiden hallinto- ja valvontajärjestelmiin on sisällyttävä järjestelmällisiä tarkastuksia, jotka on kohdennettava muun muassa sellaisiin aloihin, joilla virheiden riski on suurin. Artiklan 2 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava unionin taloudellisiin etuihin kohdistuvien riskien tehokkaaseen hallintaan tarvittavien tarkastusten taso. Asiaankuuluvan viranomaisen on tehtävä koko hakijamäärästä tarkastusotos, johon sisältyy tarvittaessa satunnaisotannalla valittu osa ja riskiotannalla valittu osa.

Pykälän 2 momentin mukaan tarkastuksia suorittava viranomainen päättää tarkastusten määrästä ja valitsee tarkastuskohteet riskianalyysiin tai satunnaisotantaan perustuen, jollei asiasta EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä muuta säädetä. Säännös vastaa nykytilaa. Pykälän 2 momenttiin lisättäisiin kuitenkin valtuussäännös, jonka mukaan tarkastuksia koskevasta edellä mainituista seikoista voitaisiin tarvittaessa antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella. Valtuussäännöstä ei kuitenkaan lähtökohtaisesti käytettäisi vaan tarkastusviranomainen esimerkiksi määrittää horisontaalasetuksessa tarkoitetun tarkastusten määrän ja tason valvontastrategiassaan ja valvontasuunnitelmassaan ottaen huomioon mahdollisesta suoraan sovellettavasta EU-lainsäädännöstä tulevat vaatimukset. Valtuussäännös olisi kuitenkin tarpeellinen esimerkiksi tilanteessa, jossa EU:n säännöksiä muutettaisiin nopealla aikataululla ja ne edellyttäisivät kansallista tarkentamista valtioneuvoston asetuksella. Nykytilanteen mukaan edellä mainittua EU-säädösten muutosta ei ole tiedossa. Valtuuden nojalla säädettäisiin tarkemmin seikoista, jotka lähinnä velvoittaisivat valvontaviranomaista.

50 §. Hakemusten ja ilmoitusten tarkastukset. Pykälästä poistettaisiin vientitukea koskeva säännös tarpeettomana. Pykälään tehtäisiin viranomaisen nimeä koskeva tekninen muutos.

51 §. Varastointiin liittyvät tarkastukset. Pykälän 1 momenttiin tehtäisiin viranomaisen nimeä koskeva tekninen muutos. Pykälään tehtäisiin esitystekninen muutos, jolla yhdistettäisiin Maa-seutuvirastolle ja Elintarviketurvallisuusvirastolle aiemmin kuuluneet tehtävät samaan säännökseen.

52 §. Varastoitavien tuotteiden valmistajan tarkastus. Pykälän 1 ja 2 momenttiin tehtäisiin viranomaisen nimeä koskeva tekninen muutos.

53 §. Varastoon toimitettavien ja sieltä poistettavien tuotteiden tarkastus. Pykälän 1 ja 3 momenttiin tehtäisiin viranomaisen nimeä koskeva tekninen muutos.

54 §. Tuonnin ja viennin tarkastukset. Pykälän 1, 2 ja 4 momenteista poistettaisiin vientitukeen liittyvät säännökset tarpeettomina, koska vientitukea koskevat säännökset on kumottu markkinajärjestelyasetuksesta. Muilta osin pykälä vastaa nykytilaa.

55 §. Tuen hakijoiden ja saajien tarkastukset. Pykälän 1 ja 2 momenttiin tehtäisiin viranomaisen nimeä koskeva tekninen muutos. Pykälän 1 momentista poistettaisiin viittaus EU-säädöksiin sekä erillinen säännös mehiläishoitotuen tarkastamisesta tarpeettomana. Mehiläishoitotuen tarkastukset sisältävät nykytilan mukaisesti pykälän soveltamisalaan. Mikäli EU-säännöksissä on tarkemmin edellytetty tiettyjä tarkastusmenettelyjä, noudattaa tarkastusviranomainen suoraan sovellettavaa EU-lainsäädäntöä.

56 §. *Hyväksytyjen toimijoiden ja hintaselvityksiä antavien toimijoiden tarkastukset.* Pykälän 1 momentin johdantokappaleeseen sekä 3 ja 4 momenttiin tehtäisiin viranomaisen nimeä koskeva tekninen muutos. Pykälän 1 momentin nykyinen 1 kohta kumottaisiin tarpeettomana. Siinä tarkoitetut tarkastuslaitokset ja muonitusvarastot liittyvät vientitukeen, jota koskevat EU:n lainsäädännön säännökset on kumottu. Pykälän nykyiseen 6 kohtaan tehtäisiin määritelmien muutoksesta johtuva tekninen muutos. Siinä tarkoitettujen tarkastusten sisällöstä säädetään markkinajärjestelylain 125 artiklassa, erityisesti sen 3 kohdassa.

57 §. *Tuotteiden käytön ja määräpaikan tarkastukset.* Pykälän 1 momentista poistettaisiin viittaus vientitukeen, jota koskevat EU:n säännökset on kumottu.

58 b §. *Kaupan pitämisen vaatimukseen liittyvät Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston tarkastukset.* Pykälän 1 momentissa muutettaisiin valvontaviranomaistehtäviä tietyn alko-holipitoisuuden ylittävien viinialan tuotteiden tarkastuksen osalta. Pykälän mukaiset 2,8 tilavuusprosenttia ylittävien viinialan tuotteiden tarkastukset kuuluisivat jatkossa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviranomaiselle, lukuun ottamatta 58 a §:ssä tarkoitettuja tarkastuksia. Mainitun rajan alittavien viinialan tuotteiden tarkastukset kuuluisivat jatkossa 58 d §:n nojalla Ruokavirastolle. Muutos vastaisi edellä 46 b §:ssä esitettyjen perustelujen mukaisesti nykytilaa mainittujen viranomaisten osalta.

58 c §. *Kaupan pitämisen vaatimukseen liittyvät kuntien tarkastukset.* Pykälän 1 momentissa mainittu kunnan elintarvikevalvontaviranomaisen nimi ja 2 momentin viittaus elintarvikelakiin päivitettäisiin vastaamaan nykytilaa. Muutos olisi luonteeltaan tekninen.

58 d §. *Kaupan pitämisen vaatimukseen liittyvät Ruokaviraston tarkastukset.* Pykälän otsikkoon ja 1—4 momenttiin tehtäisiin viranomaisen nimeä koskeva tekninen muutos. Samalla 1 momentin eri tuotteita koskeva listaus poistettaisiin. Näin selkeytettäisiin, että kaupan pitämisen vaatimukseen liittyvät tarkastustehtävät, joista ei säädetä 58 a, 58 b tai 58 c §:ssä, kuuluvat Ruokavirastolle. Listauksen poistaminen ei aiheuttaisi nykytilaan muutosta 58 b §:ssä tarkoitettujen vähäalkoholisten viinien tarkastustehtävien siirtoa lukuun ottamatta.

58 e §. *Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen käyttö apuna kaupan pitämisen vaatimusten tarkastuksissa.* Pykälän johdantokappaleeseen tehtäisiin viranomaisen nimeä koskeva tekninen muutos.

58 f §. *Kaupan pitämisen vaatimusten tarkastuksiin liittyvä ohjaus, raportointi, tietojen käyttö ja maksu.* Pykälän viittaukset elintarvikelakiin päivitettäisiin vastaamaan nykytilaa.

59 §. *Yksityisten toimijoiden käyttö apuna tarkastuksissa.* Pykälän 2 ja 3 momenttiin tehtäisiin viranomaisen nimeä koskeva tekninen muutos.

60 §. *Todentamisviranomaisen tarkastukset.* Pykälän 1 momentin viittaukset todentamisviranomaiseen päivitettäisiin vastaamaan nykytilaa.

61 §. *Näytteenotto ja näytteiden tutkiminen.* Pykälän 2 momentin viittaus elintarvikelakiin päivitettäisiin vastaamaan nykytilaa.

63 §. *Maa- ja metsätalousministeriön, Ruokaviraston ja tarkastusviranomaisen tiedonsaantioikeus.* Pykälän otsikkoon sekä 1 momenttiin tehtäisiin viranomaisen nimeä koskeva tekninen muutos. Pykälän nykyinen 2 momentti siirrettäisiin 3 momentiksi ja siinä huomioitaisiin viranomaisen nimeä koskeva tekninen muutos.

Pykälään tehtäisiin uusi 2 momentti. Ehdotettavan momentin mukaan 1 momentissa mainituilla viranomaisilla olisi oikeus salassapitosäännösten estämättä saada maksutta pykälässä mainituilta viranomaisilta hakijaa koskevat tiedot veroihin, lakisääteisiin eläke-, tapaturma- tai työtömyysvakuutusmaksuihin liittyvien rekisteröitymis-, ilmoitus- ja maksuvelvollisuuksien hoitamisesta, toiminnasta, taloudesta sekä kytkennöistä, jos tiedot ovat välttämättömiä tuen myöntämiseksi, maksamiseksi tai tuen käytön valvomiseksi.

Laissa olisi myös nimenomainen maininta siitä, että tiedot olisi annettava korvauksetta. Esimerkiksi veroviranomaiselta voitaisiin pyytää tietoja siitä, onko yrityksellä tukea haettaessa tai maksatusvaiheessa erääntyneitä veroja tai muita julkisoikeudellisia maksuja maksamatta. Lisäksi tietoja voitaisiin pyytää esimerkiksi ulosotto-, tull- ja poliisiviranomaiselta. Eri viranomaistiedot voitaisiin pyytää myös hyödyntäen Verohallinnon harmaan talouden selvitysyksikön laatimia velvoitteidenhoitoselvityksiä. Tietoja koskeva pyyntö olisi aina yksilöitävä ja tiedon käyttötarkoitus ilmoitettava. Näin saatua tietoa ei saisi käyttää muuhun kuin pyynnössä ilmoitettuun tarkoitukseen. Verohallinnon harmaan talouden selvitysyksikön toiminnasta säädetään harmaan talouden selvitysyksiköstä annetulla lailla.

Verohallinnon harmaan talouden selvitysyksikön laatimia velvoitteidenhoitoselvityksiä käytettäisiin erityisesti sen selvittämiseksi, onko tuen saaja tukea hakiessa tai tuen maksamista hakiessa olennaisesti laiminlyönyt velvollisuuksiaan suorittaa veroja tai muita julkisoikeudellisia maksuja. Esimerkiksi 27 a §:n nojalla mehiläishoitotuen osalta tulisi tarkistaa, että hakijalla on riittävät taloudelliset resurssit hankkeen toimeenpanoon ja toimimiseen tukipäätöksen ehtojen edellyttämällä tavalla. Tämän vuoksi toimivaltaisilla viranomaisilla olisi välttämätön tarve selvittää hakijoiden julkisten velvoitteiden hoitamista osana tuen myöntämis-, maksamis- ja tuen käytön valvontaprosessia.

Edellä tarkemmin selvitetystä 37 b §:ssä säädetään tuen edellytyksiä koskevien sääntöjen kiertämisestä. Mainitun säännöksen mukaan markkinajärjestelylaissa tarkoitettua tukea ei voisi myöntää, jos sen myöntämisen edellytykset on luotu keinotekoisesti, kyseisen lainsäädännön tavoitteiden vastaisesti ja järjestelyn ilmeisenä tarkoituksena on ollut kiertää tuen myöntämistä koskevia säännöksiä oikeudettoman taloudellisen hyödyn tavoittelemiseksi. Mainittu säännös perustuu horisontaaliasetuksen 62 artiklassa jäsenvaltioille asetettuun velvoitteeseen. Horisontaaliasetuksen 59 artiklassa säädetään unionin taloudellisten etujen suojaamisesta. Mainitun artiklan mukaan jäsenvaltioiden on annettava tarvittavat säädökset sekä toteutettava muut tarvittavat toimenpiteet unionin taloudellisten etujen suojaamiseksi. Näiden säännösten on liityttävä muun muassa:

a) maataloustukirahastosta rahoitettavien toimien laillisuuden ja sääntöjenmukaisuuden tarkistamiseen;

b) tehokkaan suojan varmistaminen petoksia vastaan;

c) sääntöjenvastaisuuksien ja petosten ehkäiseminen, havaitseminen ja korjaaminen.

Mainitun artiklan 2 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on perustettava tehokas hallinto- ja valvontajärjestelmä varmistaakseen unionin interventioita säätelevän unionin lainsäädännön noudattamisen.

Edellä tarkemmin esitettyjen horisontaaliasetuksen jäsenvaltioille asettamien velvoitteiden tarkastamiseksi olisi toimivaltaisilla viranomaisilla välttämätön tarve selvittää hakijoiden julkisten velvoitteiden hoitamista osana tuen myöntämistä, maksamista tai tuen käytön valvomista.

Hallituksen esitykseen eduskunnalle laeiksi yhteisen maatalouspolitiikan strategiasuunnitelman hallinnoinnista ja maaseudun kehittämisen tukemisesta rahoituskaudella 2023—2027 sekä eräiksi niihin liittyviksi laeiksi sisältyy lakiehdotus Harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain 6 §:n muuttamisesta. Mainitun pykälän 1 momentissa säädetään siitä, mihin käyttötarkoitukseen velvoitteidenhoitoselvitystä voidaan käyttää. Mainitulla lakiehdotuksella kyseisen lain 6 §:n 1 momenttiin lisättäisiin uusi 31, 32 ja 33 kohta. Viimeiseksi mainitun kohdan perusteella selvityksiä voitaisiin käyttää markkinajärjestelylain mukaisten tukien myöntämisen, maksamisen ja valvonnan tukemiseksi.

64 §. *Tarkastuksia ohjaavien viranomaisten ja EU:n lainsäädännössä tarkoitettujen viranomaisten tarkastus- ja tiedonsaantioikeus.* Pykälän 1 ja 2 momenttiin tehtäisiin viranomaisen nimeä koskeva tekninen muutos.

65 §. *Viranomaisen oikeus luovuttaa tietoja muille viranomaisille.* Ehdotettavassa pykälässä huomioitaisiin uusi ruokahallinnon tietovarannosta annettu laki (560/2021). Ehdotettavassa pykälän mukaan maa- ja metsätalousministeriön, Ruokaviraston ja tässä laissa tarkoitettun tarkastuksesta vastaavan viranomaisen tämän lain toimeenpanossa saamien tietojen tiedonluovutukseen muille viranomaisille tai EU-toimielimille sovelletaan ruokahallinnon tietovarannosta annetun lain (560/2021) 8 §:ää.

Tietovarantolain 8 §:ssä säädetään tietojen luovuttamisesta salassapitosäännösten estämättä muille viranomaisille ja kansainvälisille toimielimille. Mainitun pykälän 1 momentin mukaan ruokahallinnon tietovarantoon sisältyviä tietoja saadaan salassapitosäännösten estämättä luovuttaa ulkomaan viranomaiselle ja toimielimelle, jos Euroopan unionin lainsäädännössä tai Suomea sitovassa kansainvälisessä sopimuksessa tätä edellytetään. Pykälän 2 momentin mukaan edellä 1 §:ssä tarkoitettuja hallintotehtäviä hoitava viranomainen voi lisäksi omasta aloitteestaan luovuttaa salassapitosäännösten estämättä ruokahallinnon tietovarannon tietoja, jotka ovat välttämättömiä:

- 1) esitutkintaviranomaisille rikosten ennalta estämistä, paljastamista, selvittämistä ja syyteharjintaan saattamista varten;
- 2) syyttäjälle Syyttäjälaitoksesta annetun lain (32/2019) 9 §:ssä säädettyjä tehtäviä varten;
- 3) rahanpesun selvittelykeskukselle rahanpesun selvittelykeskuksesta annetun lain (445/2017) 2 §:ssä säädettyjä tehtäviä varten;
- 4) Verohallinnolle Verohallinnosta annetun lain (503/2010) 2 §:ssä säädettyjä tehtäviä varten;
- 5) työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetussa laissa (44/2006) tarkoitettulle työsuojeluviranomaiselle työsuojelua koskevia lakisääteisiä valvontatehtäviä varten.

Ehdotettavassa pykälässä säädettäisiin oikeudesta luovuttaa tietoja salassapitosäännösten estämättä Euroopan unionin lainsäädännössä tai Suomea sitovassa kansainvälisessä sopimuksessa tarkoitettulle viranomaiselle tai toimielimelle, jos kyseiset säännökset tai määräykset tätä edellyttävät. Pykälään sisältyisi myös säännös viranomaisen oikeudesta luovuttaa tietyissä tilanteissa ruokahallinnon tietovarannon tietoja toiselle viranomaiselle oma-aloitteisesti salassapitosäännösten estämättä. Ehdotettu säännös perustuu tarpeeseen parantaa harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjunnan edellytyksiä viranomaisyhteistyön ja tietojen vaihdon avulla. Tavoitteen saavuttamista edellytetään valtioneuvoston periaatepäätöksessä kansalliseksi harmaan

talouden ja talousrikollisuuden torjunnan strategiaksi 2016—2020 (28.4.2016). Momentti mahdollistaisi sellaisten tietojen luovuttamisen, jotka ovat välttämättömiä esitutkintaviranomaisille, syyttäjälle, rahanpesun selvittelykeskukselle, Verohallinnolle tai työsuojeluviranomaiselle momentissa yksilöitäviä tehtäviä varten.

70 §. *Hakemusten ja ilmoitusten muotovaatimukset.* Pykälän 1 momentin vientitukeen liittyvä säännös poistettaisiin tarpeettomana. Pykälän 2 ja 3 momenttiin tehtäisiin viranomaisen nimeä koskeva tekninen muutos. Pykälän 4 momentti vastaa nykytilaa.

70 a §. *Sähköinen haku.* Lakiin lisättäisiin uusi 70 a §, jonka mukaan tukea voitaisiin edellyttää haettavan vain sähköisesti. Säännös kattaisi sekä tuen myöntämistä että maksamista koskevat hakemukset. Pykälän 1 momentin mukaan tukea haettaisiin sähköisesti siihen tarkoitettussa verkkopalvelussa. Hakemisessa käytettävä verkkopalvelu on osa ruokahallinnon tietovarannosta annetussa laissa (560/2021) tarkoitettua tietovarantoa. Hakija tunnistetaan vahvalla sähköisellä tunnistamisella, siten kuin vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä luottamuspalveluista annetusta laissa (617/2009) säädetään.

Sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annettua lakia (13/2003) sovelletaan hallintoasian, tuomioistuinasian, syyteasian ja ulosottoasian vireillepanoon, käsittelyyn ja päätöksen tiedoksiantoon. Lähtökohtana sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetussa laissa on, että vireillepanossa ja asian muussa käsittelyssä vaatimuksen kirjallisesta muodosta täyttää myös viranomaiselle toimitettu sähköinen asiakirja. Mahdollisuudesta sähköiseen asiointiin ei näin ollen ole tarvetta säätää erikseen. Jos sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annettusta laista ei poiketa, siihen ei tarvitse viitata.

Ehdotettavassa pykälässä on kuitenkin tarkoitus poiketa sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetusta laista siten, että tukien hakeminen sähköisesti voitaisiin edellyttää ainoaksi tuen hakemisen vaihtoehdoksi. Tästä syystä olisi välttämätöntä säätää pykälässä tukien sähköisestä hakemisesta, koska tältä osin erityissäädöksellä poiketaan peruslähtökohdasta, jonka mukaan sähköinen tukien hakeminen on paperihakemisen lisäksi käytössä oleva mahdollisuus, josta ei ole tarve erikseen säätää. Sen sijaan pykälässä ei olisi erillistä viittausta sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annettuun lakiin, jota yleislakina tulee soveltaa sähköiseen asiointiin.

Pykälän 1 momenttiin sisältyisi valtioneuvoston asetusvaltuus, jonka nojalla säädettäisiin tuista, joita sähköinen haku voi koskea. Säädösvaltuutta rajaisi se, että hakemus voitaisiin tehdä vain pykälässä mainittujen menettelyjen mukaisesti. Ehdotettavassa pykälässä säädettäisiin tarkkarajaisesti sähköisen haun menettelystä. Valtuutta voitaisiin käyttää vain markkinajärjestelylaissa säädettyihin järjestelmiin. Näitä ovat yksityinen varastoinnin tuki, interventiovarastointi, tuottajaorganisaatiotuki, mehiläishoitotuki ja koulujakelutuki. Markkinajärjestelyyn liittyvien tukien hakijana on pääsääntöisesti yritys, kunta, yhdistys tai muu yhteisö eli useimmiten käytännössä oikeushenkilö. Viljan interventiovarastoinnissa tarjouksia voivat jättää myös maatilat, joten myös yksityiset elinkeinonharjoittajat eli toiminimiyrittäjät voivat olla asiakkaina. Markkinajärjestelyyn liittyviä tuenhakijoita on tarkemmin selvitetty edellä esityksen luvussa 3, joka koskee nykytilaa ja sen arviointia. Pykälän valtuuden nojalla voitaisiin huomioida edellä mainittuihin tukijärjestelmiin liittyvien sähköisen haun tietojärjestelmähankkeiden valmistumisaiakataulu. Tietojärjestelmät ovat valmistelussa ja ne ovat käyttövalmiita tulevien vuosien aikana asteittain. Valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin sähköisestä hausta, kun tietojärjestelmä kunkin tukijärjestelmän osalta on valmis. Koulujakelutukea koskien tietojärjestelmä on jo olemassa ja valtuutta käytettäisiin ensivaiheessa siihen. Muiden tukijärjestelmien osalta tietojärjestelmät ovat valmistelussa. Edellä selvitetyn mukaisesti markkinajärjestelyyn liittyvien tukien kohteena olisivat pääsääntöisesti oikeushenkilöt.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin poikkeuksesta sähköiseen tuen hakemiseen. Vaikka tukien sähköinen hakeminen olisi pääasiallinen tuen hakemismuoto, momentissa varauduttaisiin tilanteisiin, joissa paperinen tuen hakeminen olisi perusteltua mahdollistaa. Ruokavirastolle annettaisiin momentissa määräyksenantovaltuus mahdollistaa muu kuin sähköinen hakeminen kiireellisissä tilanteissa. Tukijärjestelmän toimeenpanon kiireellisyys liittyisi tapauksiin, joissa sähköinen järjestelmä ei toimisi merkittävien teknisten ongelmien vuoksi, ja pitäisi nopeasti toimeenpanna paperinen hakemusmenettely.

Pykälän 3 momentissa Ruokavirastolle annettaisiin valtuudet antaa tarkemmat määräykset hakemukseen liitettävistä asiakirjoista, hakemisen menettelyistä sekä suunnitelmien ja selvitysten esitystavasta. Ruokavirastolle osoitettu määräystenantovaltuus liittyisi yksityiskohtaisiin ja teknisluonteisten yksityiskohtien määrittämiseen. Pykälän 4 momentissa tehtäisiin teknisluonteinen käsiteviittaus. Ehdotettavan momentin mukaan mitä pykälässä säädettäisiin tuesta, sovellettaisiin myös interventiovarastointia koskevaan hakemukseen tai tarjoukseen.

Pykälä vastaisi sähköisen haun perusedellytysten osalta asiasisällöllisesti muilla maatalouslain-säädännön sektoreilla CAP-uudistuksen yhteydessä käyttöön otettavia säännöksiä.

73 §. Tuen maksaminen ennakolta tai useassa erässä. Pykälän 1 momentin vientitukeen liittyvä säännös poistettaisiin tarpeettomana. Momentin sanamuotoa muutettaisiin siten, että tuen ennakolta maksamisen edellytyksistä säädetään EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä. Tämä olisi johdonmukaista sen vuoksi, että ennakoiden maksamisen on lähtökohtaisesti perustuttava EU-säädöksiin. Momenttiin lisättäisiin valtuus antaa tarkempia säännöksiä tuen ennakolta maksamisesta valtioneuvoston asetuksella.

Pykälän 2 momentin viittaus EU:n hedelmä- ja vihannesalan lainsäädäntöön poistettaisiin, koska asiasta ei enää säädetä mainitussa EU:n lainsäädännössä. Pykälän 2 ja 3 momentin säännökset yhdistettäisiin ehdotettavassa 2 momentissa, koska tuottajaorganisaatiotuesta ei ole tulevalla rahoituskaudella erityissäännöksiä useassa erän maksamisen osalta. Pykälän 3 momentin mehiläishoitotukea koskevalle säännökselle ei olisi tarvetta, koska jatkossa mehiläishoitotuen osalta useassa erässä maksamisesta säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella pykälän 2 momentin nojalla. Pykälän 2 momenttiin ehdotettavan valtuuden nojalla voitaisiin säätää erän vähimmäismäärien lisäksi myös erien lukumäärästä ja hakemusten määräajoista. Mainituista seikoista ei tulevalla rahoituskaudella säädetä EU-säännöksissä.

74 §. Tuen maksamisen lopettaminen ja takaisinperintä. Pykälään lisättäisiin säännökset tuen maksamisen lopettamisesta ja takaisinperinnästä. Säännös perustuu horisontaaliasetuksen 59 artiklassa jäsenvaltioille asetettuun velvoitteeseen. Mainitun artiklan 1 kohdan e alakohdan mukaan jäsenvaltion on annettava tarvittavat säädökset, joiden on liityttävä aiheuttomasti suoritettujen maksujen perimiseen takaisin korkoineen. Pykälässä säädettäisiin jatkossa kansallisesti virheellisesti tai perusteetta maksetun tuen maksamisen lopettamisesta ja takaisinperintää koskevista tilanteista. Pykälän otsikkoa ja säännöksiä muutettaisiin siten, että niihin lisättäisiin ilmaisu tuen maksamisen lopettamisesta. Ehdotettu muutos kuvaisi käytäntöä yksiselitteisemmin kuin nykyisin säännöksessä oleva termi, jonka käsittelee ainoastaan takaisinperintää. Pykälän 1 momentin mehiläishoitotukea koskeva viittaus valtionavustuslakiin poistettaisiin samassa yhteydessä tarpeettomana. Pykälän nykyisestä 2 momentin säännöksestä poistettaisiin viittaus vientitukeen myös tarpeettomana. Pykälän 1 momentin johdantokappaleessa viitattaisiin ensisijaisesti EU:n markkinajärjestelylainsäädäntöön, jossa esimerkiksi koulujakelutuen osalta säädetään takaisinperinnöistä. Tuottajaorganisaatiotuen ja mehiläishoitotuen osalta vastaavista seikoista ei ole tulevalla rahoituskaudella EU-säännöksiä. Pykälän 1 momentin kohdissa 1-4 säädettäisiin luettelo virheellisen tai perusteetta maksetun tuen maksamisen lopettamista ja takaisinperintää koskevista tilanteista. Näitä olisivat:

- 1) tuen myöntämisen tai maksamisen edellytykset eivät ole täyttyneet;
- 2) tuen ehtoja ei ole noudatettu;
- 3) tuen saaja on antanut sellaisen virheellisen tai puutteellisen tiedon, joka on olennaisesti vaikuttanut tuen myöntämiseen tai maksamiseen;
- 4) tuen saaja laiminlyö 62 §:ssä tarkoitetun avustamisvelvollisuuden tarkastuksessa;

Pykälän 2 momenttiin lisättäisiin säännökset takaisinperintätilanteesta, jossa tuki on myönnetty yhteisesti useammalle tuensaajalle. Tällöin kaikki tuensaajat vastaisivat yhteisvastuullisesti takaisinperittävän tuen maksamisesta. Momentissa muutettaisiin sanamuotoa enintään sanan osalta aiemmin käytetyn termin alle sijasta. Tämä vastaisi muiden maataloushallinnon alojen lakien nykyistä käytäntöä.

Pykälä vastaisi pääosiltaan asiallisesti muilla maatalouslainsäädännön sektoreilla CAP-uudistuksen yhteydessä käyttöön otettavia säännöksiä.

75 §. Seuraamusmaksun määrääminen. Pykälästä poistettaisiin viittaus vientitukeen tarpeettomana. Pykälään lisättäisiin säännökset seuraamuksista horisontaalasetuksen 59 artiklassa tarkoitetuissa tilanteissa. Mainitun artiklan 1 kohdan d alakohdan mukaan jäsenvaltion on annettava tarvittavat säädökset, joihin on liityttävä tehokkaiden, oikeasuhteisten ja varoittavien seuraamusten määrääminen unionin oikeuden tai sen puuttuessa kansallisen oikeuden mukaisesti. Pykälässä säädettäisiin jatkossa kansallisesti edellä mainitusta seuraamusjärjestelmästä. Mainitun artiklan 5 kohdan mukaan jäsenvaltion on toteutettava asianmukaiset varotoimet, joilla varmistetaan, että 1 kohdan d alakohdassa tarkoitetut sovellettavat seuraamukset ovat oikeasuhteisia ja suhteutettuja havaitun noudattamatta jättämisen vakavuuteen, laajuuteen, pysyvyyteen ja toistuvuuteen.

Horisontaalasetuksen 59 artiklan 5 kohdassa on säädetty tilanteista, joissa seuraamuksia ei voida määrätä. Tämän kohdan mukaan jäsenvaltioiden käyttöön ottamalla järjestelyillä on voitava varmistaa, ettei seuraamuksia määrätä varsinkaan jos: a) noudattamatta jättäminen johtuu 3 artiklan mukaisesta ylivoimaisesta esteestä tai poikkeuksellisista olosuhteista; b) noudattamatta jättäminen johtuu toimivaltaisen viranomaisen tai muun viranomaisen virheestä ja henkilö, jota hallinnollinen seuraamus koskee, ei olisi voinut kohtuudella havaita kyseistä virhettä; c) asianomainen henkilö voi osoittaa toimivaltaista viranomaista tyydyttävällä tavalla, ettei tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitettu noudattamatta jättäminen ole hänen syytään, tai jos toimivaltaisen viranomaisen on muutoin vakuuttunut siitä, ettei noudattamatta jättäminen ole asianomaisen henkilön syytä. Lisäksi mainitun artiklan 5 kohdan 3 alakohdan mukaan, jos tuen myöntämisedellytysten noudattamatta jättäminen johtuu 3 artiklan mukaisesta ylivoimaisesta esteestä tai poikkeuksellisista olosuhteista, tuensaaja säilyttää oikeutensa tukeen.

Aikaisemmalla rahoituskaudella tuottajaorganisaatiotukeen liittyvistä seuraamuksista tukeen kelpaamattomien määrien osalta säädettiin hedelmä- ja vihannesalan delegoidun asetuksen 61 artiklassa. Käytännössä mainitun artiklan mukaan seuraamus tulee sovellettavaksi, jos määrä, joka olisi maksettava tuensaajalle yksinomaan hakemuksen perusteella on yli kolme prosenttia suurempi kuin määrä, joka on maksettava tuensaajalle hakemuksen tukikelpoisuuden tarkastelun jälkeen. Mainitun asetuksen mukaan seuraamuksen määrä on haetun ja tukikelpoisen määrän erotus. Artiklan mukaan seuraamusta ei kuitenkaan sovelleta, jos tuottajaorganisaatio voi osoittaa, ettei se ole vastuussa tukeen kelpaamattoman määrän sisällyttämisestä. Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1308/2013 soveltamissäännöistä mehiläis-

hoitoalan tuen osalta annetussa komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2015/1368 9 artiklassa säädetään aiheettomasti suoritetuista maksuista ja seuraamuksista. Mainitussa artiklassa säädetään, että kun kyseessä on petos tai vakava laiminlyönti, josta tuensaja on vastuussa, tuensajan on sen lisäksi, että se maksaa takaisin aiheettomasti saadut maksut korkoineen, maksettava määrä, joka vastaa alun perin maksetun määrän ja sen määrän, johon tuensaja on oikeutettu, välistä erotusta. Uudella rahoituskaudella mainittuja EU-säännöksiä ei sovelleta. Ehdotettavassa pykälässä otettaisiin huomioon edellä mainituissa EU-säännöksissä säädetty seuraamuksen maksimimäärä.

Ehdotettavassa pykälässä säädettäisiin seuraamusmaksusta, jos tuen hakija tai saaja rikkoo tai laiminlyö tuen myöntämisen edellytyksiä. Ehdotettavassa pykälässä on huomioitu edellä mainitut horisontaalasetuksen 59 artiklasta tulevat vaatimukset sekä aiemmin voimassa olleet tuottajaorganisaatiotuen ja mehiläishoitotuen seuraamuksen enimmäismääriä koskevat EU-säännökset. Ehdotettavaa pykälää sovellettaisiin, jollei seuraamusmaksun edellytyksistä ja määrittämisestä EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä muuta säädetä. Esimerkiksi koulujakelutuen EU-säännöksissä säädetään seuraamuksista. Tuottajaorganisaatiotuen ja mehiläishoitotuen osalta vastaavista seikoista ei ole EU-säännöksiä tulevalla rahoituskaudella. Ehdotettavan pykälän mukaan seuraamusta ei määrättäisi, jos rikkomus tai laiminlyönti olisi vähäinen. Pykälässä ehdotettava seuraamuksen enimmäismäärä vastaisi aiemmin voimassa olleita tuottajaorganisaatiotuen EU-säännöksiä. Seuraamuksen enimmäismäärä voisi olla korkeintaan haetun ja myönnettävissä olevan tuen erotus. Seuraamusta määrättäessä otettaisiin huomioon rikkomuksen tai laiminlyönnin vakavuus ja kesto. Asiallisesti vakavuudella ja kestolla tarkoitettaisiin horisontaalasetuksessa käytettyjä käsitteitä vakavuus, laajuus, pysyvyys ja toistuvuus. Seuraamusmaksua ei kuitenkaan määrättäisi, mikäli tilannetta koskisi edellä selvitetty horisontaalasetuksen 59 artiklan 5 kohdassa tarkoitettu peruste.

Seuraamusten osalta on huomioitava muun muassa markkinajärjestelylain rangaistusluonteiset säännökset. Lain 87 §:ssä on säädetty maataloustuotteiden markkinajärjestelysäännösten rikkomisesta. Mainitun pykälän mukaan, joka tahallaan rikkoo 62 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettua avustamisvelvollisuuden tarkastuksissa, on tuomittava, jollei siitä muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, maataloustuotteiden markkinajärjestelysäännösten rikkomisesta sakkoon. Pykälän 4 momentin mukaan rangaistusta ei voida määrätä sille, jolle on samasta teosta määrätty 75 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu. Rikoslaisissa (39/1889) on kriminalisoitu väärän todistuksen antaminen viranomaiselle (16 luvun 8 §) sekä avustuspetos (29 luvun 5 §).

76 §. *Takaisinperittävän tuen ja seuraamusmaksun korko.* Pykälän 2 momentti, joka liittyy vientitukeen, kumottaisiin tarpeettomana. Muilta osin pykälä vastaisi nykytilaa.

77 §. *Oikaisu.* Pykälään tehtäisiin viranomaisen nimeä koskeva tekninen muutos.

78 §. *Tuelle maksettava korko.* Pykälän 1 ja 2 momentissa käytettäisiin kuuden prosentin vuotuisen koron sijasta korkolain 4 §:n 1 momentissa tarkoitettua vuotuista viivästyskorkoa. Korkotasoksi olisi muutoksen jälkeen yhdenmukainen lain 76 §:n mukaiseen takaisinperittävän määrän korkoon nähden. Säännös vastaisi sisällöllisesti muilla maatalouslainsäädännön sektoreilla CAP-uudistuksen yhteydessä käyttöön otettavia säännöksiä. Muilta osin pykälä vastaa nykytilaa.

79 §. *Viranomaiselle suoritettujen maksujen palautus.* Pykälään tehtäisiin viranomaisen nimeä koskeva tekninen muutos.

85 a §. *Tuottaja- ja toimialaorganisaatioihin liittyvät hallinnolliset pakkokeinot.* Pykälään tehtäisiin viranomaisen nimeä koskeva tekninen muutos.

86 d §. *Kunnan päätös hallinnollisten pakkokeinojen käytöstä.* Pykälän 3 momenttiin tehtäisiin viranomaisen nimeä koskeva tekninen muutos.

89 §. *Viljatuotteiden alustavaan laaduntarkastukseen liittyvät erityiset menettelyt ja valtion korvausvastuu.* Pykälän 1-3 momenttiin tehtäisiin viranomaisen nimeä koskeva tekninen muutos.

91 a §. *Todentamisviranomainen.* Todentamisviranomaista koskeva viittaus päivitettäisiin vastaamaan nykytilaa.

8 Lakia alemman asteinen sääntely

Esityksessä ehdotetaan tehtäväksi teknisiä muutoksia eräisiin pykäliin, joiden nojalla voidaan antaa valtioneuvoston asetuksia. Tällaisia ovat 20 §:n 2 momentti, 22 §:n 1 momentti, 23 §:n 2 ja 3 momentti, 28 §:n 1 momentti, 33 a §, 33 b §:n 2 momentti, 40 §:n 2 momentti, 52 §:n 2 momentti, 59 §:n 2 ja 3 momentti. Tekniset muutokset koskisivat myös 31 §:n 1 momenttia sekä 68 §:n 3 momenttia, joissa säädetään valtuudesta antaa maa- ja metsätalousministeriön asetuksia sekä 6 §:n 2 momenttia, 8 §:n 2 momenttia, 9 §:n 2 momenttia, 10 §:n 2 momenttia, 12 §:n 3 momenttia, 12 a §:n 2 momenttia, 19 §:n 2 momenttia, 23 §:n 1 momenttia, 34 §:n 3 momenttia, 48 §:n 3 momenttia, 70 §:n 3 momenttia ja 89 §:n 1 ja 3 momenttia, joissa säädetään Ruokaviraston oikeudesta antaa tarkempia määräyksiä. Teknisiä muutoksia tehtäisiin myös 57 §:n 1 momenttiin, jossa säädetään Tullin oikeudesta antaa tarkempia määräyksiä. Näihin säännöksiin ei pääosin esitetä valtuuden sisältöä koskevia muutoksia, vaan muutokset koskisivat säännöksissä mainitun EU:n lainsäädännön viittausten tai viranomaisen nimen päivittämistä.

Varsinaisia sisältömuutoksia esitetään 19 §:n 3 momenttiin, 21 §:n 2 momenttiin, 22 §:n 2 momenttiin, 25 §:n 1 momenttiin, 26 §:n 1 momenttiin, 29 §:n 4 momenttiin ja 73 § 2 momenttiin, joiden nojalla voidaan antaa valtioneuvoston asetuksia. Lisäksi 12 e §:ään, 12 f §:n 2 momenttiin, 22 a §:n 3 momenttiin, 22 b §:n 3 momenttiin, 26 §:n 2 momentti, 27 a §:n 4 momenttiin, 28 §:n 2 momenttiin, 29 a §:n 1 momenttiin, 29 b §:n 2 momenttiin 49 §:n 2 momenttiin, 70 a §:n 1 momenttiin, ja 73 §:n 1 momenttiin ehdotetaan uutta valtuusäännöstä, jonka nojalla voitaisiin antaa valtioneuvoston asetuksella tarkempia säännöksiä. Lisäksi 22 b §:n 2 momenttiin, 24 §:n 4 momenttiin, 29 §:n 4 momenttiin ja 70 a §:n 3 momenttiin ehdotetaan uutta valtuusäännöstä, jonka nojalla Ruokavirasto voisi antaa tarkentavia määräyksiä.

9 Voimaantulo

Ehdotetaan, että laki tulee voimaan 1.1.2023.

10 Toimeenpano ja seuranta

Ruokavirasto on toimivaltainen kansallinen viranomainen EU:n yhteisen maatalouspolitiikan markkinajärjestelyn ja suunnitelma-asetuksen III osaston III luvun täytäntöönpanossa ja vastaa markkinajärjestelyyn ja mainittuun lukuun liittyvien kansalliselle viranomaiselle kuuluvien toimenpiteiden täytäntöönpanosta. Hallinnointilakia sovelletaan maa- ja metsätalousministeriön toimialalla kansallisen suunnitelman laatimiseen, toteuttamiseen, arviointiin, seurantaan ja raportointiin. Ruokavirasto on hallinnointilain 10 §:n mukaan suunnitelman toimeenpanosta, seurannasta ja raportoinnista sekä varojen maksamisesta ja varojen käytön riittävästä valvonnasta vastaava viranomainen.

Suunnitelma-asetuksen VII osastossa säädetään seurannasta, raportoinnista ja arvioinnista yksityiskohtaisesti. Mainitun osaston I luvussa säädetään suoritusperusteisen kehyksen laatimi-

sesta. Jäsenvaltiot ja komissio ovat yhdessä vastuussa suoritusperusteisen kehysten laatimisesta. Suoritusperusteinen kehys mahdollistaa YMP:n strategiasuunnitelman tuloksellisuuden seurannan ja arvioinnin ja sitä koskevan raportoinnin YMP:n strategiasuunnitelman täytäntöönpanon aikana. Suoritusperusteisen kehysten tavoitteina on

a) arvioida YMP:n vaikutusta, vaikuttavuutta, tehokkuutta, asiaankuuluvuutta, johdonmukaisuutta ja unionin tasolla saatavaa lisäarvoa;

b) seurata YMP:n strategiasuunnitelmien tavoitteiden saavuttamista;

c) arvioida YMP:n strategiasuunnitelmien interventioiden vaikutusta, vaikuttavuutta, tehokkuutta, asiaankuuluvuutta ja johdonmukaisuutta;

d) tukea seurantaan ja arviointiin liittyvää yhteistä oppimisprosessia.

Suunnitelma-asetuksen VII osaston II luvussa säädetään vuotuisista tuloksellisuuskertomuksista. Vuotuisissa tuloksellisuuskertomuksissa on muun muassa esitettävä keskeiset laadulliset ja määrälliset tiedot YMP:n strategiasuunnitelman täytäntöönpanosta taloudellisten tietojen ja tuotos- ja tulosindikaattoreiden avulla, tapauksen mukaan myös aluetasolla.

Suunnitelma-asetuksen VII osaston IV luvussa säädetään suunnitelman arvioinnista. Mainitun osaston V luvussa säädetään komission suorittamasta tuloksellisuusarvioinnista. Jäsenvaltion on perustettava suunnitelma-asetuksen 124 artiklan mukaan seurantakomitea. Seurantakomitea kokoontuu vähintään kerran vuodessa ja tarkastelee seikkoja, jotka vaikuttavat suunnitelman edistymiseen sille asetetuissa tavoitteissa.

Yhteisen maatalouspolitiikan soveltamista koskevien lakien toimivuutta on tarkoitus seurata niiden voimaantulon jälkeen eri keinoin. Erilaiset arvoinnit, jotka liittyvät kansallisen suunnitelman toimeenpanon arviointiin palvelevat myös säädettävien lakien toimivuuden arviointia. Suunnitelmaa toimeenpantaessa laaditaan koko rahoituskauden pituinen arviointisuunnitelma koskien jokaista erityistavoitetta. Arvioinnissa tarkastellaan, miten näihin määritellyt vaikuttavuustavoitteet toteutuvat. Arviointisuunnitelmassa kuvataan eri teemoihin suunnitellut arvoinnit. Suunnitelma-asetuksen nojalla vuotuisissa tuloksellisuuskertomuksissa jäsenmaa kertoo suunnitelman täytäntöönpanosta edellisenä varainhoitovuotena. Komissio hyväksyy tuloksellisuuskertomukset. Joka toinen vuosi tarkastellaan tuloksellisuutta tulosindikaattoreiden toteutuman perusteella. Edelleen rahoituskauden päätyttyä tehdään suunnitelman jälkiarviointi.

Mehiläishoitotuen ja tuottajaorganisaatiotuen seuranta liittyy kansallisen suunnitelman yleiseen seurantaan. Suunnitelma-asetuksen 7 artiklassa säädetään suunnitelma-asetukseen sisältyviin tukiin liittyvistä indikaattoreista. Mainitun artiklan mukaan tukijärjestelmien tavoitteita on arvioitava mainitun asetuksen liitteessä I esitettyjen tuotokseen, tulokseen, vaikutukseen ja asia-yhteyteen liittyvien yhteisten indikaattorien perusteella. Näitä ovat muun muassa tuotosindikaattorit, tulosindikaattorit, vaikuttavuusindikaattorit ja taustaindikaattorit.

Ehdotettujen säännösten toimivuutta on tarkoitus seurata maa- ja metsätalousministeriössä viranomaisten ja muiden sidosryhmien kanssa tehtävän tavanomaisen yhteistyön kautta sekä tarvittaessa toteuttamalla asiaa koskevia kyselyitä ja selvityksiä.

11 Suhde muihin esityksiin

11.1 Esityksen riippuvuus muista esityksistä

Esityksen käsittelyn yhteydessä olisi huomioitava, että tässä esityksessä on liittynyt muihin lakiesityksiin, joita nykytiedon mukaan käsitellään samaan aikaan eduskunnassa. Edellä mainittu liittynyt olisi alla kuvattuihin lakiesityksiin.

Ehdotettavan lain 2 §:ssä säädetään ehdotettavan lain suhteesta muuhun lainsäädäntöön. Pykälän 1 momentin 4 kohdassa viitataan Euroopan unionin suorista tuista maataloudelle annettuun lakiin (193/2013). Pykälän 1 momentin 4 kohdassa olevaa lakiviittausta muutettaisiin vastaamaan nykytilaa. Jatkossa pykälässä viitattaisiin Euroopan unionin suorista viljelijätuista annettuun lakiin. Edellä mainittua lakia koskeva ehdotus sisältyy eduskunnalle syysistuntokaudella 2022 annettavaan hallituksen esitykseen tiettyjä pinta-ala- ja eläinperusteisia tukia koskeviksi laeiksi.

Ehdotettavan lain 4 §:ssä viitataan yhteisen maatalouspolitiikan strategiasuunnitelman hallinnoinnista annettuun lakiin. Hallinnointilakia koskeva ehdotus sisältyy eduskunnalle syysistuntokaudella 2022 annettavaan hallituksen esitykseen laeiksi yhteisen maatalouspolitiikan strategiasuunnitelman hallinnoinnista ja maaseudun kehittämisen tukemisesta rahoituskaudella 2023–2027 sekä eräiksi niihin liittyviksi laeiksi. Hallinnointilaissa säädettäisiin keskitetysti Suomen yhteisen maatalouspolitiikan strategiasuunnitelman vuosille 2023–2027 laatimiseen, toteuttamiseen, arviointiin, raportointiin ja seurantaan liittyvistä seikoista sekä muun muassa näihin liittyvistä viranomaistehtävistä. Hallinnointilain 3 luvussa säädettäisiin EU:n lainsäädännössä tarkoitetuista viranomaisista ja toimielimistä. Lisäksi edellä mainittuun hallitukseen esitykseen sisältyy lakiehdotus Harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain 6 §:n muuttamisesta. Mainitun lakiehdotuksen nojalla velvoitteidenhoitoselvityksiä voitaisiin käyttää maatalouden markkinajärjestelylain mukaisten tukien myöntämisen, maksamisen ja valvonnan tukemiseksi. Mainittu säännös liittyy tämän lakiesityksen 62 §:n 2 momenttiin.

Esitys liittyy valtion vuoden 2023 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

11.2 Suhde talousarvioesitykseen

Mehiläishoitotuesta aiheutuviin menoihin momentilla 30.20.46 (EU-rahoitteinen ruokaketjun kehittäminen) arvioidaan tarvittavan vuosien 2023—2027 aikana 400 000 euroa vuosittain, mikä on jo otettu huomioon momentin VN-kehysten tasossa.

Hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaatiotukeen momentilla 30.20.46 arvioidaan tarvittavan vuosien 2023—2027 aikana 4—5 miljoonaa euroa vuosittain. Vuonna 2023 mahdollisesti tarvittava määrärahan lisäys katetaan momentilla olevasta vuodelta 2022 siirtyneestä määrärahasta. Mahdolliset muutokset määrärahaan arvioidaan vuosittain ja tehdään tarvittaessa normaalein valtiontalouden kehys- ja talousarviopäätöksin. Hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaatiotuki on EU:n kokonaan rahoittamaa.

Momentin 30.20.46 menoihin liittyvät tulot on merkitty momentille 12.30.01 (EU:n maataloustukirahastosta saatavat tulot).

12 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi säännöksiä, jotka koskevat viranomaisen tiedonsaantioikeuksia Verohallinnolta saatavien tietojen osalta (63 §), viranomaisen oikeutta luovuttaa tietoja muille viranomaisille (65 §) sekä seuraamusmaksun määräämistä (75 §). Lisäksi esityksessä ehdotetaan lisättäväksi säännökset sähköistä hakua koskien (70 a §). Esitykseen sisältyy myös norminantovaltuuksia sisältäviä säännöksiä. Ehdotetut säännökset ovat merkityksellisiä erityisesti perustuslain 2 §:ssä tarkoitetun julkisen vallan käytön, 6 §:ssä tarkoitetun yhdenvertaisuuden, 8 §:ssä tarkoitetun rikosoikeudellisen laillisuusperiaatteen, 10 §:ssä tarkoitetun yksityiselämän suojan, 12 §:ssä tarkoitetun julkisuusperiaatteen, 21 §:ssä säädettyjen oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin ja hyvän hallinnon takeiden näkökulmasta sekä 80 §:ssä tarkoitetun asetuksen antamisen ja lainsäädäntövallan siirtämisen näkökulmasta.

Muilta osin esityksessä tehdään vain teknisiä tai vähäisiä arvioituja muutoksia säännöksiin, joilla arvioidaan olevan perustuslaillista merkitystä. Näiden säännösten suhdetta perustuslakiin on käsitelty markkinajärjestelylain antamista koskevassa esityksessä (HE 131/2012 vp). Kyseiset säännökset on annettu perustuslakivaliokunnan myötävaikutuksella (PeVL 34/2012 vp).

Viranomaisen tiedonsaantioikeudet ja tietojen luovutus

Esityksessä ehdotetaan lisättäväksi säännös, joka koskee viranomaisen tiedonsaantioikeuksia Verohallinnolta saatavien tietojen osalta (63 § 2 momentti) ja esityksessä ehdotetaan muutettavaksi säännöstä, joka koskee viranomaisen oikeutta luovuttaa tietoja muille viranomaisille (65 §). Mainittuja säännöksiä on tarkemmin selvitetty säännöskohtaisissa perusteluissa.

Perustuslakivaliokunta on arvioinut viranomaisten tietojen saamista ja luovuttamista salassapitovelvollisuuden estämättä koskevaa sääntelyä perustuslain 10 §:n 1 momentissa säädetyn yksityiselämän ja henkilötietojen suojan kannalta ja kiinnittänyt huomiota muun muassa siihen, mihin ja ketä koskeviin tietoihin tiedonsaantioikeus ulottuu ja miten tiedonsaantioikeus sidotaan tietojen välttämättömyyteen. Viranomaisen tietojensaantioikeus ja tietojen luovuttamismahdollisuus ovat voineet liittyä jonkin tarkoituksen kannalta "tarpeellisiin tietoihin", jos tarkoitetut tietosisällöt on pyritty luettelemaan laissa tyhjentävästi. Jos taas tietosisältöjä ei ole samalla tavoin luetteloitu, sääntelyyn on pitänyt sisällyttää vaatimus "tietojen välttämättömyydestä" jonkin tarkoituksen kannalta (PeVL 7/2019 vp).

Ehdotettavan 63 §:n 2 momentin tiedonsaantioikeus on sidottu välttämättömyysvaatimukseen. Ehdotettavassa 65 §:ssä viitattaisiin ruokavarannon tietojärjestelmää koskevan lain 8 §:ään, jossa säädetään ruokahallinnon tietovarannon tietojen luovuttamisesta salassapitosäännösten estämättä erälle harmaan talouden torjuntaan liittyville viranomaisille sekä Euroopan unionin lainsäädännössä tai Suomea sitovassa kansainvälisessä sopimuksessa tarkoitetulle viranomaiselle tai toimielimelle silloin, kun kyseiset säännökset tai määräykset tätä edellyttävät. Ehdotettava säännös koskee laissa tarkoitettujen viranomaisten oikeutta luovuttaa tietoja salassapitosäännösten estämättä. Ehdotettavan 65 §:n mukaiset oikeudet luovuttaa tietoja salassapitosäännösten estämättä on kytketty välttämättömyysvaatimukseen. Kansainvälisten viranomaisten ja toimielinten tiedonsaantioikeus liittyy EU-oikeuden etusijaperiaatteeseen ja Suomen tekemiin kansainvälisiin sitoumuksiin, joten tällä perusteella tietojen luovutus mainituille tahoille liittyy välttämättömyyteen. Ehdotetut säännökset tietojensaantioikeudesta ja salassa pidettävien tietojen luovuttamisesta eivät siten olisi ristiriidassa perustuslaissa säädetyn yksityisyyden suojan kanssa.

Henkilötietojen käsittelyä koskee Euroopan unionin yleinen tietosuoja-asetus (EU) 2016/679, jäljempänä tietosuoja-asetus, joka on suoraan sovellettava säädös. Tietosuoja-asetuksen 6 artiklassa säädetään henkilötietojen käsittelyn perusteista. Tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan e alakohdan mukaan henkilötietojen käsittely on lainmukaista, jos se on tarpeen rekisterinpitäjälle kuuluvan julkisen vallan käyttämiseksi. Tässä julkisen vallan käyttö perustuu EU-lainsäädäntöön ja sen toimeenpanoon liittyvään lakiehdotukseen. Tiedonsaantioikeuden kohteena olevat tiedot on yksilöity lakiehdotuksen 63 §:n 2 momentissa tarkasti, jolloin tiedonsaantioikeuden rajat ovat selkeät. Lakiehdotuksen 63 §:n 2 momentista käy ilmi, että henkilötietojen käsittelyn tarkoituksena ovat tuen myöntämiseen, maksamiseen ja tuen käytön valvomiseen liittyvät pykälässä mainittujen viranomaisten tehtävät. Näistä tehtävistä taas säädetään tarkemmin mainitussa lakiehdotuksessa. Kun tietojen saanti on kytketty tietojen välttämättömyyteen, esityksessä katsotaan, että henkilötietojen käyttötarkoitus ja tietosisältö on riittävällä tavalla yksilöity. Edellä olevan perusteella katsotaan, että ehdotettu 63 §:n 2 momentti on perustuslakivaliokunnan käytännön mukainen.

Sähköinen haku

Lakiehdotuksessa esitetään siirtymistä sähköiseen asiointiin tuen saajien ja viranomaisten välillä poistamalla mahdollisuus paperihakemusten tekemiseen tuen hakemisen ja maksatuksen hakemisen yhteydessä (70 a §). Perustuslakivaliokunta on arvioinut sähköistä asiointia perustuslain 21 §:ssä tarkoitettujen hyvän hallinnon periaatteiden sekä perustuslain 6 §:ssä säädetyn yhdenvertaisuuden kannalta. Perustuslakivaliokunta on katsonut, että tietojärjestelmän sähköiseen luonteeseen ja tavoitteisiin liittyen voi sähköisen asioinnin edellyttämiselle olla hyväksyttävät perusteet. Velvollisuuden tulisi kohdistua ensisijaisesti oikeushenkilöihin, ei yksityisiin henkilöihin.

Perustuslakivaliokunta on hallituksen esitystä eduskunnalle laiksi huoneistotietojärjestelmästä (HE 127/2018 vp) koskevassa lausunnossaan 32/2018 vp. katsonut, että sähköisen asioinnin edellyttämisellä voitiin katsoa olevan edellä mainitut perusteet. Perustuslakivaliokunta piti lausunnossaan merkityksellisenä sitä, että velvollisuus sähköiseen asiointiin ei koskisi välittömästi yksityisiä henkilöitä, vaan velvollisuuden kohteena olisivat ensisijaisesti oikeushenkilöt. Välillisesti velvollisuuden kohteina olisivat lähinnä kiinteistöalan ammattihenkilöt ja toimijat, joilla voidaan edellyttää olevan tekniset valmiudet ja riittävä kyvykyys sähköisen asioinnin käyttämiseen. Perustuslakivaliokunnan mielestä velvollisuutta sähköiseen asiointiin ei sääntelykonteksti sekä sääntelyn kohteen ja alan toimijoiden tiedolliset ja taidolliset erityispiirteet huomioiden ottaen voitu pitää ongelmallisena yhdenvertaisuuden, oikeusturvan tai hyvän hallinnon perusteiden kannalta.

Perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännön mukaan lailla ei voida mielivaltaisesti asettaa kansalaisia tai kansalaisryhmiä toisia edullisempaan tai epäedullisempaan asemaan. Yhdenvertaisuusnäkökohdilla on merkitystä myönnettäessä etuja ja oikeuksia kansalaisille. Toisaalta lainsäädännölle on ominaista, että se saattaa kohdella tietyn hyväksyttävän yhteiskunnallisen intressin vuoksi ihmisiä eri tavoin edistääkseen muun muassa tosiasiallista tasa-arvoa (PeVL 4/2016 vp). Erityinen kohtelu ei ole kuitenkaan syrjintää, jos kohtelu perustuu lakiin ja sillä on hyväksyttävä tavoite ja keinot ovat oikeasuhtaisia (esimerkiksi PeVL 31/2014 vp, PeVL 18/2006 vp, PeVL 46/2006 vp, PeVL 35/2010, PeVL 2/2011 vp ja PeVL 11/2012 vp).

Markkinajärjestelyyn kuuluvia tukijärjestelmiä ja tuensaajia on tarkemmin selvitetty edellä luvussa 3 sekä säännöskohtaisissa perusteluissa. Markkinajärjestelyyn liittyvien tukien hakijana on pääsääntöisesti yritys tai muu yhteisö eli useimmiten käytännössä oikeushenkilö. Mainittuja tukia voidaan myöntää myös tietyissä tukijärjestelmissä yksityisille elinkeinonharjoittajille eli

toiminimiyrityksille. Velvollisuus sähköiseen asiointiin koskisi näin ollen pääasiassa oikeushenkilöitä, mutta myös vähäisissä määrin elinkeinotoimintaa harjoittavia yksityishenkilöitä. Velvollisuuden kohteena olisivat yhdistysten, yritysten tai muiden yhteisöjen vastuuhenkilöt sekä elinkeinotoimintaa harjoittavat yksityishenkilöt, joilla voidaan katsoa olevan riittävät tekniset valmiudet ja kyvykyys sähköisen asioinnin käyttämiseen.

Seuraamusmaksu

Esityksessä ehdotetaan, että seuraamusmaksun perusteista säädettäisiin lailla ja että niiden määräämisestä päättäisi Ruokavirasto (75 §). Ehdotetun säännöksen perusteluissa tarkemmin selvitetyn mukaisesti ehdotus perustuu horisontaaliasetuksen 59 artiklan mukaiseen jäsenvaltioille asetettuun velvoitteeseen säätää tarkemmin seuraamuksista. EU:n lainsäädännön lähtökohtana on siten seuraamusmaksut. Seuraamussäännöstä on pidetty tarpeellisena, jotta EU:n lainsäädännössä jäsenvaltiolta edellytetty seuraamusjärjestelmän tehokkuus, oikeasuhtaisuus ja varoittavuus voidaan varmistaa. Säädöstarvetta ja horisontaaliasetusta on selvitetty tarkemmin 87 §:n perusteluissa.

Ehdotettavat seuraamussäännökset ovat merkityksellisiä perustuslain 8 §:ssä tarkoitetun rikos-oikeudellisen laillisuusperiaatteen kannalta. Perustuslakivaliokunta on katsonut rangaistusluonteisen hallinnollisen seuraamuksen määräämiseen sisältyvän merkittävää julkisen vallan käyttöä (PeVL 49/2017 vp, PeVL 14/2013 vp, PeVL 57/2010 vp, PeVL 55/2005 vp ja PeVL 32/2005 vp). Hallinnollisen seuraamuksen yleisistä perusteista on säädettävä perustuslain 2 §:n 3 momentin mukaan lailla, koska niiden määräämiseen sisältyy julkisen vallan käyttöä.

Hallinnollisille sanktioille on oltava painava yhteiskunnallinen tarve ja perusoikeusjärjestelmän kannalta hyväksyttävä peruste (PeVL 23/1997 vp). Suhteellisuusvaatimus edellyttää sen arvioimista, onko sanktiointi välttämätön sen taustalla olevan oikeushyvän suojaamiseksi ja onko vastaava tavoite saavutettavissa muulla perusoikeuteen vähemmän puuttuvalla tavalla kuin teon säätämällä rangaistavaksi (PeVL 23/1997 vp). Perustuslakivaliokunta on vakiintuneesti korostanut, että hallinnollisia sanktioita koskevan sääntelyn tulee täyttää oikeasuhtaisuuden vaatimukset (PeVL 28/2014 vp ja PeVL 15/2014 vp). Seuraamuksen tulee olla oikeassa suhteessa teon laatuun tai sen haitallisuuteen nähden. Ehdotuksessa on huomioitu nämä seikat siten, että seuraamusmaksun määrässä otettaisiin huomioon rikkomuksen tai laiminlyönnin vakavuus ja kesto.

Ehdotettavan hallinnollisen seuraamuksen lähtökohtana olisi edellä mainittu horisontaaliasetuksen jäsenvaltioille asetettu velvoite säätää tarkemmin kansallisesti seuraamuksista. Aikaisemman rahoituskauden aikana EU-säädöksissä säädettiin yksityiskohtaisesti seuraamuksista. Ehdotettua säännöstä voidaan pitää välttämättömänä, koska nykyisessä kansallisessa lainsäädännössä ei ole riittävän ennaltaehkäisevää ja tehokasta seuraamusjärjestelmää. Näihin seikkoihin perustuen on katsottu, että ehdotettaville seuraamussäännöksille on perustuslain edellytykset täyttävä peruste. Ehdotettavissa seuraamussäännöksissä on suhteellisuusperiaatteen mukaisesti huomioitu nykyisin vastaavantyyppiseen EU-sääntelyyn liittyvien hallinnollisten seuraamusten tasot. Lisäksi on huomioitu, että hallinnollisten sanktioiden kohteena olevilla toimijoilla on tosiasialliset edellytykset noudattaa sanktioinnin kohteena olevia lakisääteisiä velvoitteita ja suoriutua seuraamuksista. Seuraamusmaksun tulee toisaalta olla sen kohteena olevalle riittävän tuntuva, jotta sillä olisi ennalta ehkäisevä vaikutus. Seuraamusmaksun suuruuden osalta huomioitaisiin myös rikkomuksen laatu ja laajuus, moitittavuuden aste sekä kesto aika.

Ehdotettavassa pykälässä on huomioitu pykälän säännöskohtaisissa perusteluissa tarkemmin selvitetty horisontaaliasetuksen 59 artiklasta tulevat vaatimukset sekä aiemmin voimassa olleet

tuottajaorganisaatio- ja mehiläishoitotuen seuraamuksen enimmäismääriä koskevat EU-säännökset. Ehdotettavaa pykälää sovellettaisiin, jollei seuraamusmaksun edellytyksistä ja määramisestä EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä muuta säädetä. Esimerkiksi koulujakelutuen EU-säännöksissä säädetään seuraamuksista. Tuottajaorganisaatiotuen ja mehiläishoitotuen osalta vastaavista seikoista ei ole EU-säännöksiä tulevalla rahoituskaudella. Ehdotettavan säännöksen mukaan seuraamusta ei määrättäisi, jos rikkomus tai laiminlyönti olisi vähäinen. Ehdotettava seuraamuksen enimmäismäärä vastaisi aiemmin voimassa olleita tuottajaorganisaatiotuen ja mehiläishoitotuen EU-säännöksiä. Ehdotettavassa säännöksessä on tarkasti rajattu seuraamuksen enimmäismäärä. Seuraamuksen enimmäismäärä voisi olla korkeintaan haetun ja myönnettävissä olevan tuen erotus. Seuraamusmaksua ei kuitenkaan määrättäisi, mikäli tilanetta koskisi edellä säännöskohtaisissa perusteluissa esitetty horisontaalasetuksen 59 artiklan 5 kohdassa tarkoitettu peruste. Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi tarkkarajaisesti niistä käytännöistä, joista voi seurata seuraamusmaksu. Myös seuraamusmaksun määrästä ja perusteista, jotka sen suuruuteen vaikuttavat, on pyritty säätämään yksiselitteisesti. Lakiehdotuksessa on määritelty maksun suuruutta määrättäessä huomioon otettavat seikat.

Perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännön mukaan rangaistusluonteiset hallinnolliset seuraamukset rinnastuvat asiallisesti rikosoikeudellisiin seuraamuksiin (PeVL 61/2014 vp, PeVL 28/2014 vp, PeVL 14/2013 vp ja PeVL 32/2005 vp). Vaikka perustuslain 8 §:n rikosoikeudellisen laillisuusperiaatteen täsmällisyysvaatimus ei sellaisenaan kohdistu hallinnollisten sanktioiden sääntelyyn, ei tarkkuuden yleistä vaatimusta kuitenkaan voida tällaisen sääntelyn yhteydessä sivuuttaa (PeVL 9/2012 vp, PeVL 74/2002 vp, PeVL 57/2010 vp). Sanktioista säädettäessä on kiinnitettävä erityistä huomiota sääntelyn tarkkarajaisuuteen sekä sanktioiden kohteena olevien oikeusturvaan (PeVL 49/2017 vp). Laista tulee käydä nimenomaisesti ilmi, minkä lainsäädännön vastaisista teoista tai laiminlyönneistä voi olla seuraamuksena sanktio. Sanktioitavat teot ja laiminlyönnit on lisäksi laissa luonnehdittava niiden yksilöimiseksi (PeVL 60/2010 vp, PeVL 57/2010 vp, PeVL 11/2009 vp ja PeVL 12/2006 vp). Erityisen tärkeää on, että säännökset antavat sääntelyn kohteena oleville riittävän ennustettavuuden sanktioiden määräämisestä. Perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännön mukaan laissa on täsmällisesti ja selkeästi säädettävä maksuvelvollisuuden ja maksun suuruuden perusteista sekä maksuvelvollisen oikeusturvasta samoin kuin lain täytäntöönpanon perusteista (PeVL 9/2012 vp, PeVL 57/2010 vp, PeVL 55/2005 vp ja PeVL 32/2005 vp).

Hallinnollisten sanktioiden kannalta merkityksellisiä ovat myös perustuslain 21 §:n mukaiset oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin takeet, varsinkin syyttömyysolettama ja oikeusturva. Syyttömyysolettaman keskeisenä sisältönä on, että todistustaakka rikosasioissa kuuluu aina syyttäjälle eikä epäillyn tarvitse todistaa syyttömyyttään välttyäkseen rangaistukselta. Syyttömyysolettamasta määrätään myös Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6 artiklan 2 kappaleessa sekä YK:n kansalais- ja poliittisia oikeuksia koskevan sopimuksen 14 artiklan 2 kappaleessa. Syyttömyysolettama tulee lähtökohtaisesti noudatettavaksi myös rikosoikeudelliseen rangaistukseen rinnastuvan hallinnollisen sanktion määräämisessä. Hallinnollinen sanktio tulee kohdistaa nimenomaan rikkomuksen tekijään ja viranomaisen on esitettävä riittävä näyttö seuraamuksen määräämiseksi. Tämä on huomioitu esityksen säännöksessä siten, että niiden noudattamisesta vastaava toimija ja sisältö on mahdollisimman yksiselitteinen.

Perustuslakivaliokunta on vakiintuneesti todennut pitävänsä niin sanottuun ankaraan objektiiviseen vastuuseen ja puhtaasti käännetyn todistustaakan varaan perustuvaa hallinnollisen sanktion määräämistä perustuslain 21 §:än sisältyvän syyttömyysolettaman vastaisena (PeVL 2/2017 vp, PeVL 57/2010 vp, PeVL 4/2004 vp, ks. myös PeVL 15/2016 vp). Jotta hallinnollisia sanktioita koskeva sääntely olisi perustuslain 21 §:ssä turvatus syyttömyysolettaman kannalta hyväksyttävää, se tulee lähtökohtaisesti muotoilla muuten kuin ankaraan objektiiviseen vastuuseen perustuvaksi. Tämä edellyttää etenkin enimmäismäärältään tuntuvien seuraamusmaksujen

tai sanktion kohteena olevan oikeusasemaan muutoin merkittävästi vaikuttavien sanktioiden kohdalla varmistumista säännöspäätöksistä siitä, että määräämismenettelyyn ryhtymistä tai seuraamuksen suuruutta arvioitaessa otetaan objektiivisten tunnusmerkkien ohella huomioon tekijän tuottamus ja tahallisuus sekä vastuusta vapauttavat perusteet. Esityksessä ei ole katsottu olevan kyse tilanteesta, jossa olisi perusteita objektiiviseen vastuuseen perustuvaan sääntelyyn, vaan näyttövelvollisuus olisi aina seuraamuksen määräämistä esittävällä viranomaisella.

Seuraamusten osalta on huomioitava markkinajärjestelylain rangaistusluonteiset säännökset. Jos hallinnollisia sanktioita koskevista säännöksistä tarkoitettu teko tai laiminlyönti saattaa täyttää rikoslain tai muussa laissa säädetyn rikoksen tunnusmerkistön, sääntely muodostuu merkitykselliseksi Euroopan ihmisoikeussopimuksen 7. lisäpöytäkirjan 4 artiklassa määritellyn kaksoisrangaistavuuden kiellon (PeVL 17/2013 vp) kannalta. Kaksoisrangaistavuuden kiello kattaa myös samaa tekoa koskevat rangaistusluonteiset hallinnolliset seuraamukset. Lain 87 §:ssä on säädetty maataloustuotteiden markkinajärjestelysäännösten rikkomisesta. Mainitun pykälän mukaan, joka tahallaan rikkoo 62 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettua avustamisvelvollisuuden tarkoituksessa, on tuomittava, jollei siitä muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, maataloustuotteiden markkinajärjestelysäännösten rikkomisesta sakkoon. Pykälän 4 momentin mukaan rangaistusta ei voida määrätä sille, jolle on samasta teosta määrätty 75 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu.

Hallinnollisten sanktioiden määrääminen on hallintoasian käsittelyä. Määräämismenettelyssä noudatetaan siten hallintolakia, joka sisältää perustuslain 21 §:n kannalta keskeiset hyvää hallintoa koskevat perussäännökset ja ennakkolista oikeusturvaa korostavat menettelysäännökset. Hallinnolliset sanktiot määrätään hallintoviranomaisen päätöksellä hallintolain mukaisessa menettelyssä. Toimivalta sanktioiden määräämiseksi on osoitettu yksiselitteisesti Ruokavirastolle, joka on tukien valvonnasta vastaava viranomainen ja jolla on parhaat edellytykset ja asiantuntemus arvioida määräämisen perusteena olevia seikkoja. Syyttömyysolettama huomioon ottaen hallinnollisten sanktioiden määräämisessä lähtökohtana on, että toimivaltaisella viranomaisella on vastuu rikkomuksen tai laiminlyönnin riittävästä ja asianmukaisesta selvittämisestä sekä sen toteuttamisesta. Viranomaisen selvitysvastuusta säädetään hallintolain 31 §:ssä.

Voimassa olevassa markkinajärjestelylaissa on seuraamusmaksuun liittyviä muita asiaankuuluvia säännöksiä. Mainitun lain 76 §:ssä säädetään tarkemmin seuraamusmaksun korosta. Lain 80 §:ssä säädetään seuraamusmaksua koskevan päätöksen ajankohdasta. Lain 86 §:ssä säädetään seuraamusmaksua koskevan päätöksen täytäntöönpanosta ja lain 90 §:ssä säädetään muutoksenhausta. Mainittuja säännöksiä ei lakiesityksellä ehdoteta muutettavaksi.

Edellä mainituilla perusteilla katsotaan, että ehdotettu 75 § on perustuslakivaliokunnan käytännön mukainen.

Norminantovaltuus

Perustuslain 80 §:n 1 momentin mukaan lailla on säädettävä yksilön oikeuksista ja velvollisuuksien perusteista sekä asioista, jotka perustuslain mukaan muuten kuuluvat lain alaan. Ehdotettavan norminantovaltuuden osalta on huomioitu perustuslain 80 §:n asettamat sääntelyn täsmällisyyttä ja tarkkarajaisuutta koskevat vaatimukset, joita on käsitelty esimerkiksi lausunnossa PeVL 1/2004 vp. Perustuslakivaliokunta on lakiehdotuksen kohteena olevaa markkinajärjestelylakia käsitellessään (PeVL 34/2012 vp) todennut, että asetuksenantajan valtaa rajoittaa lakiehdotuksen säännösten lisäksi verraten yksityiskohtainen maataloustuotteiden markkinajärjestelyä koskeva lainsäädäntö, ja että tämä sääntely muodostaa valiokunnan lausuntokäytäntö (PeVL

37/2005 vp) huomioon ottaen sen kokonaisuuden, jota tarkempia säännöksiä voidaan valtuuksien nojalla antaa. Lisäksi markkinajärjestelyyn liittyvää norminantovaltuutta rajaa sitä koskevan EU:n lainsäädännön sisältö.

Lakiehdotuksessa ehdotetaan tehtäväksi teknisiä muutoksia eräisiin pykäliin, joiden nojalla voidaan antaa valtioneuvoston asetuksia. Tällaisia ovat 20 §:n 2 momentti, 22 §:n 1 momentti, 23 §:n 2 ja 3 momentti, 28 §:n 1 momentti, 33 a §, 33 b §:n 2 momentti, 40 §:n 2 momentti, 52 §:n 2 momentti, 59 §:n 2 ja 3 momentti. Tekniset muutokset koskisivat myös 31 §:n 1 momenttia, jossa säädetään valtuudesta antaa maa- ja metsätalousministeriön asetus sekä 6 §:n 2 momenttia, 8 §:n 2 momenttia, 9 §:n 2 momenttia, 10 §:n 2 momenttia, 12 §:n 3 momenttia, 12 a §:n 2 momenttia, 19 §:n 2 momenttia, 23 §:n 1 momenttia, 34 §:n 3 momenttia, 48 §:n 3 momenttia, 70 §:n 3 momenttia ja 89 §:n 1 ja 3 momenttia, joissa säädetään Ruokaviraston oikeudesta antaa tarkempia määräyksiä. Teknisiä muutoksia tehtäisiin myös 57 §:n 1 momenttiin, jossa säädetään Tullin oikeudesta antaa tarkempia määräyksiä. Näihin säännöksiin ei pääosin esitetä valtuuden sisältöä koskevia muutoksia, vaan muutokset koskisivat säännöksissä mainitun EU:n lainsäädännön viittausten tai viranomaisen nimen päivittämistä. Kaikki nämä säännökset lukuun ottamatta 12 a §:n 2 momenttia, 33 a § ja 33 b §:n 2 momenttia, on annettu perustuslakivaliokunnan myötävaikutuksella (PeVL 34/2012 vp). Perustuslakivaliokunnan käsittelyn jälkeen annettujen säännösten muutosehdotusten osalta 12 a §:n 2 momentin, 33 a § ja 33 b §:n 2 momentin kohdalla on kyse jo voimassa olevasta sääntelystä. Näitä pykälä on myöhemmin tietyiltä osin muutettu, mutta ei asiasisällöllisesti.

Varsinaisia sisältömuutoksia esitetään 19 §:n 3 momenttiin, 21 §:n 2 momenttiin, 22 §:n 2 momenttiin, 25 §:n 1 momenttiin, 26 §:n 1 momenttiin, 29 §:n 4 momenttiin ja 73 § 2 momenttiin. Niiden soveltamisalaa rajoittaa EU:n lainsäädäntö sekä mainituissa pykälissä säädetty rajoitukset, joita tarkennetaan tarvittaessa asetuksella. Lisäksi 12 e §:ään, 12 f §:n 2 momenttiin, 22 a §:n 3 momenttiin, 22 b §:n 3 momenttiin, 26 §:n 2 momentti, 27 a §:n 4 momenttiin, 28 §:n 2 momenttiin, 29 a §:n 1 momenttiin, 29 b §:n 2 momenttiin, 49 §:n 2 momenttiin, 70 a §:n 1 momenttiin ja 73 §:n 1 momenttiin ehdotetaan uutta valtuusäännöstä, jonka nojalla voitaisiin antaa valtioneuvoston asetuksella tarkempia säännöksiä. Lisäksi 22 b §:n 2 momenttiin, 24 §:n 4 momenttiin, 29 §:n 4 momenttiin ja 70 a §:n 3 momenttiin ehdotetaan uutta valtuusäännöstä, jonka nojalla Ruokavirasto voisi antaa tarkentavia määräyksiä. Valtuutta rajoittaisi momentissa esitettävät rajaukset sekä EU:n lainsäädäntö siten kuin edellä mainittuja pykälä koskevissa yksityiskohtaisissa perusteluissa on tarkemmin selvitetty.

Perustuslain 80 §:n 1 momentin mukaan lailla on säädettävä yksilön oikeuksista ja velvollisuuksien perusteista sekä asioista, jotka perustuslain mukaan muuten kuuluvat lain alaan. Ehdotettavan norminantovaltuuden osalta on huomioitu perustuslain 80 §:n asettamat sääntelyn täsmällisyyttä ja tarkkarajaisuutta koskevat vaatimukset, joita on käsitelty esimerkiksi lausunnossa PeVL 1/2004 vp. Perustuslakivaliokunta on lakiehdotuksen kohteena olevaa markkinajärjestelyä käsitellessään (PeVL 34/2012 vp) todennut, että asetuksenantajan valtaa rajoittaa lakiehdotuksen säännösten lisäksi verraten yksityiskohtainen maataloustuotteiden markkinajärjestelyä koskeva lainsäädäntö, ja että tämä sääntely muodostaa valiokunnan lausuntokäytäntö (PeVL 37/2005 vp) huomioon ottaen sen kokonaisuuden, jota tarkempia säännöksiä voidaan valtuuksien nojalla antaa. Lisäksi markkinajärjestelyyn liittyvää norminantovaltuutta rajaa sitä koskevan EU:n lainsäädännön sisältö.

Lainsäädäntövallan siirtämisestä muulle viranomaiselle kuin ministeriölle säädetään perustuslain 80 §:n 2 momentissa. Säännöksen mukaan myös muu viranomainen voidaan lailla valtuuttaa antamaan oikeussääntöjä määrätyistä asioista, jos siihen on sääntelyn kohteeseen liittyviä erityisiä syitä eikä sääntelyn asiallinen merkitys edellytä, että asiasta säädetään lailla tai asetuksella. Tällaisen valtuutuksen tulee olla soveltamisaltaan täsmällisesti rajattu. Erityinen syy

säättää viranomaisen määräystenantovallostaan on perustuslain esitöiden (HE 1/1998 vp, s.133/II) mukaan käsillä lähinnä silloin, kun kysymyksessä on tekninen ja vähäisiä yksityiskohtia koskeva sellainen sääntely, johon ei liity merkittävää harkintavallan käyttöä. Perustuslakivaliokunnan mukaan erityinen syy on käsillä esimerkiksi silloin, kun kysymyksessä on tekninen ja vähäisiä yksityiskohtia koskeva sääntely, johon ei liity merkittävää harkintavallan käyttöä (PeVL 36/2021 vp).

Edellä mainittujen säännösten osalta määräystenantovalta olisi tarkoituksenmukaista ja perusteltua osoittaa Ruokavirastolle. Ruokavirastolle osoitetut määräystenantovaltuudet liittyvät yksityiskohtaisiin ja teknisluonteisten yksityiskohtien määrittämiseen. Lisäksi säädeltävä asiakokonaisuudet ovat selkeästi rajattuja. Voidaan katsoa, että ehdotetulle sääntelylle olisi sen kohteeseen liittyviä erityisiä syitä.

Lakiehdotuksissa tarkoitettu määräystenantovalta Ruokavirastolle rajautuisi sellaisiin seikkoihin, joiden asiallinen merkitys ei edellytä, että niistä säädettäisiin lailla tai asetuksella. Perustuslakivaliokunta on lausuntokäytännössään korostanut, että perustuslain 80 §:n 2 momentti jo itsessään rajoittaa suoraan valtuussäännösten tulkintaa ja määräystenantovaltuuksia on tämän vuoksi tulkittava supistavasti (PeVL 52/2001 vp ja PeVL 24/2002 vp). Valtuudet Ruokavirastolle olisivat lakiehdotuksissa yksilöity tarkasti vain tiettyyn asiakokonaisuuteen liittyviin yksityiskohtiin ja olisivat luonteeltaan lisäksi teknisiä. Myöskään määräystenantoon ei liittyisi merkittävää harkintavallan käyttöä.

Edellä mainittujen asetuksenantovaltuussäännösten voidaan katsoa olevan soveltamisalaltaan täsmällisiä ja tarkkarajaisia ja niillä annetaan vain tarkempia säännöksiä yksilön oikeuksiin ja velvollisuuksiin liittyvistä yksityiskohdista. Ruokavirastolle osoitetut määräystenantovaltuudet ovat puolestaan luonteeltaan teknisiä yksityiskohtia koskevia.

Ruokavirastolle ja Tullille ehdotetut määräystenantovaltuudet rajautuvat pääosiltaan teknisluonteisiin ja vähäisiä yksityiskohtia koskeviin seikkoihin, eikä niihin liity merkittävää harkintavallan käyttöä. Tässä yhteydessä määräystenantajan toimivaltaa rajaa lakiehdotuksen säännösten lisäksi EU:n lainsäädäntö. Lisäksi perustuslain 80 §:n 1 ja 2 momentin säännökset rajoittavat suoraan viranomaismääräysten sisältöä samoin kuin valtuussäännösten tulkintaa. Viranomaismääräyksellä ei siten voida säätää yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteista eikä muista lain alaan kuuluvista asioista.

Edellä esitetyillä perusteilla voidaan katsoa, että ehdotetut asetuksen- ja määräystenantovaltuudet täyttävät perustuslain 80 §:n 2 momentissa asetetut vaatimukset. Näin ollen on katsottu, että ehdotettavat valtuussäännökset täyttävät edellytykset, joilla lainsäädäntövaltaa voidaan perustuslain 80 §:n 2 momentin ja sitä koskevan perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännön (muun muassa PeVL 46/2001 vp.) mukaan siirtää.

Edellä mainitun mukaisesti katsotaan, että lakiehdotus vastaa perustuslakivaliokunnan ratkaisukäytäntöä ja voidaan käsitellä tavallisen lain säätämismenettelyssä.

Ponsi

Koska EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä on säännöksiä, joita ehdotetaan täydennettäväksi lailla, annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

maataloustuotteiden markkinajärjestelystä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan maataloustuotteiden markkinajärjestelystä annetun lain (999/2012) 12 g, 13—17, 46 e § ja 46 g §:n 4 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 12 g § laissa 329/2016, 13 ja 46 e § sekä 46 g §:n 4 momentti laissa 1194/2013, 14 § osaksi laeissa 313/2016 ja 1194/2013 sekä 16 § osaksi laissa 313/2016,

muutetaan 1—6, 8—12, 12 a, 12 e, 12 f ja 18—29 §, 30 §:n 4 momentti, 31 §:n 1 momentti, 32 ja 33 a §, 33 b §:n 2 momentti, 33 c §:n 1 momentti, 34 §, 35 §:n 1 momentti, 36 §:n 1 ja 2 momentti, 40 §, 41 §:n 1 momentti, 43 §:n 1 momentti, 46 §, 46 b § 2—4 momentti, 46 c §:n 1 momentti, 46 d §:n 1 momentti, 47 ja 48 §, 49 §:n 1—2 momentti, 50 §, 51 §:n 1 ja 2 momentti, 52 §:n 1 ja 2 momentti, 53 §:n 1 ja 3 momentti, 54—56 §, 57 §:n 1 momentti, 58 b §:n 1 momentti, 58 c—58 e §, 58 f §:n 1 momentti, 59 §:n 2 ja 3 momentti, 60 §:n 1 momentti, 61 §:n 2 momentti, 63—65 §, 70 ja 73—79 §, 85 a §, 86 d §:n 3 momentti, 89 ja 91 a §, sellaisina kuin niistä ovat 1 ja 12 f §, 46 b §:n 3—4 momentti, 46 c §:n 1 momentti, 46 d §:n 1 momentti, 49 §:n 1 momentti, 50 ja 54 §, 57 §:n 1 momentti, 58 c—58 e §, 58 f §:n 1 momentti, 63 § ja 86 d §:n 3 momentti laissa 1194/2013, 4 ja 26 §, 51 §:n 2 momentti, 64 § osaksi laissa 1194/2013, 91 a § laissa 937/2014, 2 §, 30 §:n 4 momentti, 31 §:n 1 momentti, 32 §, 53 §:n 1 ja 3 momentti ja 85 a § laissa 1074/2016, 3 § osaksi laeissa 1194/2013, 937/2014, 1363/2014, 313/2016, 1074/2016, 375/2017 ja 207/2018, 8 § osaksi laissa 1074/2016, 12 a § osaksi laeissa 1194/2013 ja 1074/2016, 12 e ja 19—25 §, 41 §:n 1 momentti, 46 ja 56 §, 58 b §:n 1 momentti, 60 §:n 1 momentti, 46 b §:n 2 momentti ja 73 § laissa 207/2018, 33 a §, 33 b §:n 2 momentti, 33 c §:n 1 momentti, 34 §, 35 §:n 1 momentti ja 36 § 1 ja 2 momentti laissa 375/2017, 40 § osaksi laissa 207/2018, 43 §:n 1 momentti laissa 565/2021, 47 § ja 52 §:n 1 momentti laissa 937/2014, 48 ja 76 § osaksi laissa 937/2014, 79 § laissa 313/2016 ja 70 § osaksi laissa 313/2016, sekä

lisätään lakiin uusi 22 a, 22 b, 27 a, 29 a, 29 b, 37 a, 37 b, 37 c ja 70 a §, seuraavasti:

1 §

Soveltaisala

Tässä laissa säädetään maataloustuotteiden yhteisestä markkinajärjestelystä ja neuvoston asetusten (ETY) N:o 992/72, (ETY) N:o 234/79, (EY) N:o 1037/2001 ja (EY) N:o 1234/2007 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1308/2013, jäljempänä *markkinajärjestelyasetus*, ja jäsenvaltioiden yhteisen maatalouspolitiikan nojalla laadittavien, Euroopan maatalouden tukirahastosta (*maataloustukirahasto*) ja Euroopan maaseudun kehittämisen maatalous-rahastosta (*maaseuturahasto*) rahoitettavien strategiasuunnitelmien (*YMP:n strategia-suunnitelmat*) tukea koskevista säännöistä sekä asetusten (EU) N:o 1305/2013 ja (EU) N:o 1307/2013 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/2115, jäljempänä *suunnitelma-asetus* III osaston III luvun säännösten täytäntöönpanosta.

Tätä lakia ei sovelleta elintarvikkeisiin, alkoholijuomiin eikä alkoholivalmisteisiin siltä osin kuin niistä säädetään muussa laissa.

2 §

Suhde muuhun lainsäädäntöön

Sen lisäksi, mitä tässä laissa säädetään:

1) markkinajärjestelyasetuksessa tarkoitetusta mehiläishoitoalan kansallisesta tuesta ja soke-rijuurikkaan viljelijöille myönnettävästä tuesta sekä kansallisesti tietyille aloille Suomessa maksettavista tuista, säädetään maa- ja puutarhatalouden kansallisista tuista annetussa laissa (1559/2001);

2) markkinajärjestelyasetuksessa tarkoitetun porojen ja porotuotteiden tuotantoon ja kaupan pitämiseen liittyvän tuen täytäntöönpanosta säädetään porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annetussa laissa (986/2011);

3) markkinajärjestelyasetuksessa tarkoitettujen tuontitullien ja lisätuontitullien kantamisesta säädetään tullilaissa (304/2016);

4) markkinahäiriötilanteissa viljelijöille myönnettävistä tuista säädetään Euroopan unionin suorista viljelijätuista annetussa laissa (/20).

Tämän lain nojalla hyväksytyjen tuottaja- ja toimialaorganisaatioiden sopimusten, päätösten ja menettelytapojen hyväksyttävyydestä, hyväksyttävyyden arvioinnista ja muista maataloustuotteiden tuotantoon ja kauppaan liittyvistä sopimuksista, päätöksistä ja menettelytavoista sekä näissä asioissa toimivaltaisista viranomaisista säädetään markkinajärjestelyasetuksessa ja kilpailulaissa (948/2011).

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *horisontaaliasetuksella* yhteisen maatalouspolitiikan rahoituksesta, hallinnoinnista ja seurannasta sekä asetuksen (EU) N:o 1306/2013 kumoamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2021/2116;

2) *vanhalla markkinajärjestelyasetuksella* maatalouden yhteisestä markkinajärjestelystä ja tiettyjä maataloustuotteita koskevista erityissäännöksistä (yhteisiä markkinajärjestelyä koskeva asetus) annettua neuvoston asetusta (EY) N:o 1234/2007;

3) *EU:n markkinajärjestelylainsäädännöllä* markkinajärjestelyasetusta, horisontaaliasetusta ja suunnitelma-asetuksen III osaston III luvun sekä niiden ja vanhan markkinajärjestelyasetuksen nojalla annettua EU:n lainsäädäntöä;

4) *EU:n hampputuotteiden tuontilainsäädännöllä* markkinajärjestelyasetuksen 189 artiklaa sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1308/2013 täydentämisestä tuonti- ja vientitodistusjärjestelmän soveltamista koskevien sääntöjen osalta, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1306/2013 täydentämisestä tällaisten todistusten osalta asetettujen vakuuksien vapauttamista ja pidättämistä koskevien sääntöjen osalta, komission asetusten (EY) N:o 2535/2001, (EY) N:o 1342/2003, (EY) N:o 2336/2003, (EY) N:o 951/2006, (EY) N:o 341/2007 ja (EY) N:o 382/2008 muuttamisesta sekä komission asetusten (EY) N:o 2390/98, (EY) N:o 1345/2005, (EY) N:o 376/2008 ja (EY) N:o 507/2008 kumoamisesta annetun komission delegoidun asetuksen (EU) 2016/1237 9 artiklaa ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1308/2013 soveltamista koskevista säännöistä tuonti- ja vientitodistusjärjestelmän osalta annetun komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2016/1239 hampputuotteiden tuontia koskevia säännöksiä;

5) *tuottajalla* suunnitelma-asetuksen 3 artiklan 1 alakohdassa tarkoitettua viljelijää;

6) *tuottajaorganisaatiotuella* suunnitelma-asetuksen 42 artiklan a alakohdassa tarkoitettua tukea hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaatioille;

7) *EU:n hedelmä- ja vihanneslainsäädännöllä* markkinajärjestelyasetuksen II osan I osaston II luvun 3 jakson, II osan II osaston I luvun, II osan II osaston III luvun, IV osan I luvun ja horisontaaliasetuksen tuottajaorganisaatiotukea koskevia säännöksiä sekä suunnitelma-asetuksen III osaston III luvun hedelmä- ja vihannesalan toimenpiteitä koskevia sekä niiden täytäntöönpanosta annetun EU:n lainsäädännön säännöksiä;

8) *mehiläishoitotuella* suunnitelma-asetuksen 42 artiklan b alakohdassa tarkoitettua EU:n varoista myönnettävää mehiläishoito-alan tukea;

9) *yksityisen varastoinnin tuella* markkinajärjestelyasetuksen II osan I osaston I luvun 3 jaksossa tarkoitettua yksityiselle varastoinnille myönnettävää tukea;

10) *koulujakelutuella* markkinajärjestelyasetuksen II osan I osaston II luvun 1 jaksossa tarkoitettua tukea maitotuotteiden, hedelmien ja vihannesten toimittamiseksi koulujen oppilaille;

11) *EU:n koulujakelulainsäädännöllä* markkinajärjestelyasetuksen II osan I osaston II luvun 1 jakson ja horisontaaliasetuksen koulujakelutukea koskevia säännöksiä sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1308/2013 soveltamissäännöistä hedelmien ja vihannesten, banaanien ja maidon toimittamisesta oppilaitoksiin myönnettävän unionin tuen osalta annettua komission täytäntöönpanoasetusta (EU) 2017/39, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1308/2013 täydentämisestä hedelmien ja vihannesten, banaanien ja maidon toimittamiseen oppilaitoksille myönnettävän unionin tuen osalta sekä komission delegoidun asetuksen (EU) N:o 907/2014 muuttamisesta annettua komission delegoitua asetusta (EU) 2017/40 ja maataloustuotteiden yhteiseen markkinajärjestelyyn liittyvien tiettyjen tukien ja vientitukien vahvistamista koskevien toimenpiteiden määrittämisestä annettua neuvoston asetusta (EU) N:o 1370/2013;

12) *EU:n ruhonluokituslainsäädännöllä* markkinajärjestelyasetuksen 10 artiklan, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1308/2013 täydentämisestä naudan-, sian- ja lampaanruhojen unionin luokitusasteikkojen sekä tiettyihin luokkiin kuuluvien ruhojen ja elävien eläinten markkinahintaselvitysten osalta annetun komission delegoidun asetuksen (EU) 2017/1182 ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1308/2013 soveltamissäännöistä naudan-, sian- ja lampaanruhojen unionin luokitusasteikkojen sekä tiettyihin luokkiin kuuluvien ruhojen ja elävien eläinten markkinahintaselvitysten osalta annetun komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2017/1184 säännöksiä;

13) *EU:n kaupanormilainsäädännöllä* markkinajärjestelyasetuksen 73—123, 147 ja 223 artiklan, 230 artiklan 1 kohdan c alakohdan ja niiden täytäntöönpanosta annetun sekä vanhan markkinajärjestelyasetuksen nojalla annetun EU:n lainsäädännön maataloustuotteiden kaupan pitämisen vaatimuksia ja viinialan tuotteiden nimityksiä, merkintöjä, valmistusmenetelmiä, rypälelajikkeita, tietojen ilmoittamista, saateasiakirjojen käyttöä ja tietojen kirjaamista koskevia säännöksiä;

14) *oliivialan tuotteilla* markkinajärjestelyasetuksen 1, 75 ja 78 artiklassa tarkoitettuja oliiviöljyjä ja syötäväksi tarkoitettuja oliiveja;

15) *hedelmillä ja vihanneksilla* markkinajärjestelyasetuksen 1, 75 ja 76 artiklassa tarkoitettuja hedelmiä ja vihanneksia, banaaneja sekä hedelmä- ja vihannesjalosteita;

16) *humala-alan tuotteilla* markkinajärjestelyasetuksen 1, 75 ja 77 artiklassa ja liitteessä II tarkoitettua humalaa;

17) *viinialan tuotteilla* markkinajärjestelyasetuksen 1, 75, 78, 80 ja 81 artiklassa ja liitteessä II tarkoitettuja viinialan tuotteita;

18) *etyylialkoholilla* markkinajärjestelyasetuksen 1 artiklassa tarkoitettua maatalousperäistä etyylialkoholia;

19) *vasikanlihalla* markkinajärjestelyasetuksen liitteessä VII tarkoitettua enintään 12 kuukauden ikäisistä nautaeläimistä peräisin olevaa lihaa;

20) *maitotuotteilla* markkinajärjestelyasetuksen 78 artiklassa tarkoitettua maitoa ja mainituissa artiklassa tarkoitettuja maitotuotteita;

21) *levitettävillä rasvoilla* markkinajärjestelyasetuksen 1, 75 ja 78 artiklassa tarkoitettuja levitettäviä rasvoja;

22) *muna-alan tuotteilla* markkinajärjestelyasetuksen 1, 75 ja 78 artiklassa tarkoitettuja munia lukuun ottamatta liitteessä II tarkoitettuja siitosmunia;

23) *siipikarjanliha-alan tuotteilla* markkinajärjestelyasetuksen 1, 75 ja 78 artiklassa tarkoitettua siipikarjanlihaa ja liitteessä II tarkoitettuja siipikarjanliha-alan tuotteita ja siitosmunia;

24) *EU:n interventiolainsäädännöllä* markkinajärjestelyasetuksen II osan I osaston I luvun 1—4 jaksoa, horisontaalasetuksen 9, 11, 59, 60, 62, 64 artiklaa sekä niiden täytäntöönpanosta annettua sekä vanhan markkinajärjestelyasetuksen nojalla annettua maataloustuotteiden julkista ja yksityistä varastointia koskevaa EU:n lainsäädäntöä;

25) *markkinahäiriötilanteella* markkinajärjestelyasetuksen 219—221 artiklassa tarkoitettua tilannetta.

4 §

Ruokaviraston yleistoimivalta ja EU:n lainsäädännössä tarkoitettu viranomainen

Ruokavirasto on toimivaltainen kansallinen viranomainen EU:n yhteisen maatalouspolitiikan markkinajärjestelyn ja suunnitelma-asetuksen III osaston III luvun täytäntöönpanossa ja vastaa markkinajärjestelyyn ja mainittuun lukuun liittyvien kansalliselle viranomaiselle kuuluvien toimenpiteiden täytäntöönpanosta ja täytäntöönpanon edellyttämistä päätöksistä, jollei jäljempänä tässä laissa toisin säädetä.

Yhteisen maatalouspolitiikan strategiasuunnitelman hallinnoinnista annetun lain (/20), jäljempänä *hallinnointilaki*, 3 luvussa säädetään EU:n lainsäädännössä tarkoitetuista viranomaisista ja toimielimistä.

5 §

Interventiovarastojen valinta

Ruokavirasto on markkinajärjestelyasetuksessa tarkoitettussa julkisessa interventiossa (*interventiovarastointi*) käytettävien varastojen (*interventiovarasto*) ja varastointiin liittyvien palvelujen hankinnan yhteydessä varmistettava, että:

1) varastot ja varastointimenettelyt täyttävät EU:n interventiolainsäädännössä ja tässä laissa säädetty vaatimukset;

2) interventiovarastoinnista vastaavan toimijan (*interventiovarastonpitäjä*) kanssa laaditaan EU:n interventiolainsäädännössä tarkoitettu sopimus, jossa vahvistetaan interventiovarastonpitäjän korvausvastuu ja muut EU:n interventiolainsäädännössä edellytetyt seikat;

3) interventiovarastonpitäjä sitoutuu pitämään kirjaa ja ilmoittamaan Ruokavirastolle ja tässä laissa tarkoitettulle varastoinnin tarkastuksesta vastaavalle viranomaiselle varastoja ja varastointimenettelyä koskevat EU:n interventiolainsäädännössä ja tässä laissa tarkoitettut tiedot.

6 §

Viljatuotteiden tarjoajan valtuutus

EU:n interventiolainsäädännössä tarkoitettu viljatuotteiden tarjoamiseen kelpoinen toimija voi valtuuttaa toisen tarjoamiseen kelpoisen toimijan tarjoamaan puolestaan.

Valtuutetun tarjouksen tekijän on esitettävä Ruokavirastolle tarjouksen yhteydessä valtuutusta koskeva selvitys. Selvityksessä on oltava valtuuttajaa koskevat tiedot ja tämän suostumus valtuutuksen kohteena olevien tuotteiden tarkastukseen tuotteiden varastointiin käytettävissä ti-loissa ennen interventiovarastoon toimitusta. Ruokavirasto voi antaa tarkempia määräyksiä valtuutuksesta esitettävistä tiedoista.

8 §

Interventiovarastointiin liittyvien tuotteiden maksaminen ja kustannusten korvaaminen

Viljatuotteiden interventiomyyjän oikeudesta tarjota tuotteet otettavaksi interventiovaraston haltuun niiden varastointipaikassa ilman kuljetusta sekä viranomaisen velvollisuudesta tässä tapauksessa vähentää tuotteiden hinnasta tuotteiden kuljetusta ja varastosta poistoa koskevat kustannukset säädetään EU:n interventiolainsäädännössä. Kustannusten vähentämisestä päättää Ruokavirasto.

Interventiovarastoon toimitettavien tuotteiden hinnan ja kuljetuskustannusten korvaamisen perusteista säädetään muilta kuin 1 momentissa tarkoitetuilta osin EU:n interventiolainsäädännössä. Interventiomyyjän on esitettävä Ruokavirastolle tuotteiden hinnan ja kuljetuskustannusten korvaamisen määrittämisessä tarpeelliset tiedot. Ruokavirasto voi antaa tarkempia määräyksiä korvausten hakemisen yhteydessä esitettävistä tiedoista.

Jos viljatuotteiden luovuttamisen yhteydessä tehtävässä tarkastuksessa luovutettujen tuotteiden määrä todetaan interventio-ostajan ja Ruokaviraston välillä sovittua määrää pienemmäksi eikä puuttuvaa määrää ole mahdollista luovuttaa, Ruokavirasto palauttaa interventio-ostajalle puuttuvaa tuotemäärää vastaavan osuuden hinnasta. Jos luovutettu määrä todetaan sovittua suuremmaksi, interventio-ostajan on maksettava liikaa luovutettua määrää vastaava hinta Ruokavirastolle.

9 §

Varastoitavien tuotteiden valmistusta koskevat vaatimukset

Interventiovarastoon toimitettavaa voita tai maitojauhetta valmistavan laitoksen velvollisuudesta hakea hyväksymistä ja hyväksymisen edellytyksistä säädetään EU:n interventiolainsäädännössä. Ruokavirasto myöntää hyväksymisen hakemuksesta hyväksymisedellytykset täytävälle laitokselle (*hyväksytty varastoitavien tuotteiden valmistaja*). Hyväksyminen on voimassa toistaiseksi. Hyväksymisen peruuttamisen ja peruutetun hyväksymisen uudelleen voimaansaatamisen edellytyksistä säädetään EU:n interventiolainsäädännössä.

Hyväksytyn varastoitavien tuotteiden valmistajan velvollisuudesta ilmoittaa ennakolta viranomaiselle kyseisten tuotteiden tuotannon aloittamisesta, ilmoituksen määräajasta ja muista hyväksyttyä varastoitavien tuotteiden valmistajaa koskevista vaatimuksista säädetään EU:n interventiolainsäädännössä. Ruokavirasto voi antaa EU:n interventiolainsäädännössä säädetyissä rajoissa määräyksiä kyseisessä lainsäädännössä tarkoitettua määräaikaa myöhäisemmästä määräajasta, jos tämä ei vaaranna tuotannon valvonnan järjestämistä.

10 §

Tuonti- ja vientitodistukset

Tuojan velvollisuudesta esittää tuontitodistus tuotaessa EU:n ulkopuolelta maataloustuotteita ja viejän velvollisuudesta esittää vientitodistus vietäessä maataloustuotteita EU:n ulkopuolelle sekä todistuksissa esitettävistä tiedoista ja todistusten käytöstä säädetään markkinajärjestelyasetuksen III osan I ja III luvuissa ja niiden täytäntöönpanosta annetussa EU:n lainsäädännössä.

Ruokavirasto voi antaa 1 momentissa tarkoitettussa EU:n lainsäädännössä sallittuja tai edellytettyjä tarkempia määräyksiä todistuksissa ja todistushakemuksissa esitettäviä tietoja ja todistusten käyttöä koskevista tuotteiden seurannan varmistamiseksi tarpeellisista vähäisistä täydennyksistä ja sellaisista vähäisistä poikkeuksista, jotka eivät vaaranna tuotteiden seurantaa eivätkä tuotteiden tuontia ja vientiä valvovien viranomaisten riittävää tiedonsaantia.

11 §

Hamppualan tuotteiden tuonnissa edellytettävä todistus

EU:n hampputuotteiden tuontilainsäädännössä säädetään hamppualan tuotteista, joiden tuonti EU:n ulkopuolelta edellyttää todistusta, sekä todistusta koskevassa hakemuksessa esitettävistä tiedoista ja todistuksen myöntämisen edellytyksistä. Todistuksen myöntämisestä päättää hakemuksesta Ruokavirasto.

Tuojan on esitettävä todistus tuonnin yhteydessä tullitoimipaikalle, joka tekee tuotteiden tuontimenettelyyn asettamisen yhteydessä todistukseen tuotavaa erää vastaavan merkinnän.

12 §

Eräiden hampun siementen tuonnin erityiset vaatimukset

EU:n hampputuotteiden tuontilainsäädännössä säädetään muista kuin kylvettäväksi tarkoitettua hampun siemenistä (*hampun siemenet*), joiden tuonti edellyttää 11 §:ssä tarkoitetun todistuksen lisäksi, että tuoja on tähän tarkoitukseen hyväksytty (*hyväksytty hampun siementen tuoja*). Ruokavirasto päättää hakemuksesta hyväksymisestä. Hyväksymisen edellytyksenä on, että tuoja antaa sitoumuksen noudattaa EU:n hampputuotteiden tuontilainsäädännössä ja tässä laissa tarkoitettuja hampun siementen tuontia koskevia vaatimuksia. Hyväksyminen on voimassa toistaiseksi.

EU:n hampputuotteiden tuontilainsäädännössä säädetään:

- 1) tuotujen hampun siementen hyväksyttävistä käyttötavoista;
- 2) määräajasta, jonka kuluessa hampun siemenet on käytettävä;
- 3) hyväksytyn hampun siementen tuojan velvollisuudesta antaa viranomaiselle sitoumus hampun siementen käyttöä koskevien asiakirjojen esittämisestä.

Hyväksytyn hampun siementen tuojan on esitettävä Ruokavirastolle kuuden kuukauden kuluessa 2 momentin 2 kohdassa tarkoitetun hampun siementen käyttöä koskevan määräajan päättymisestä asiakirjat, jotka osoittavat hampun siementen käyttötavan. Ruokavirasto voi antaa tarkempia määräyksiä esitettävistä asiakirjoista.

12 a §

Tuottaja- ja toimialaorganisaatioiden hyväksymistä koskevat yhteiset säännökset

Ruokavirasto päättää tässä luvussa tarkoitetun tuottajaorganisaation ja toimialaorganisaation hyväksymisestä hakemuksesta.

Hakijan on hakemuksessaan esitettävä selvitys hyväksymisen edellytysten täyttymisestä. Lisäksi on esitettävä selvitys tuotteista tai tuoteryhmistä, joita hyväksyttävä toiminta koskee. Ruokavirasto voi antaa tarkempia määräyksiä hakemuksessa esitettävistä tiedoista ja käytettävistä lomakkeista.

Hyväksyminen on voimassa toistaiseksi, jollei EU:n lainsäädännössä toisin säädetä

12 e §

Tuotteiden kaupan pitäminen hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaation ulkopuolella

Tuottajaorganisaation tuottajajäsenen oikeudesta pitää tuotteita kaupan tuottajaorganisaation ulkopuolella säädetään Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1308/2013 täytäntöäpäästä hedelmä- ja vihannesalan sekä hedelmä- ja vihannesjalostealan osalta, Euroopan

parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1306/2013 täydentämisestä mainituilla aloilla sovellettavien seuraamusten osalta ja komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) N:o 543/2011 muuttamisesta annetun komission delegoidun asetuksen (EU) 2017/891 12 artiklassa. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä hyväksyttävän myynnin kohteista ja määrästä EU:n lainsäädännössä säädetyissä rajoissa.

12 f §

Tuottajaorganisaation toimintaa koskevien tietojen ilmoittaminen

Hyväksytyn tuottajaorganisaation on toimitettava Ruokavirastolle sen jäsenmäärää ja kaupan pidetyn tuotannon arvoa tai määrää koskevat tiedot sekä muut vastaavat sen toimintaa koskevat tiedot, jos EU:n markkinajärjestelylainsäädäntö tätä edellyttää.

Toimitettavista tiedoista ja niiden toimitusajankohdasta annetaan tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

18 §

Tuottajaorganisaatiotuen yleiset edellytykset

Tuottajaorganisaatiotuen myöntämisen edellytyksenä on, että:

- 1) Ruokavirasto hyväksyy tukea hakevan hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaation toimintaohjelman;
- 2) hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaation toteuttamat toimenpiteet ja niistä aiheutuvat kustannukset ovat tässä luvussa tarkoitetulla tavalla tukikelpoisia;
- 3) hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaation toimintarahasto täyttää tässä luvussa tarkoitetut vaatimukset;
- 4) tuen saaja täyttää hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaation hyväksymisen edellytykset.

19 §

Hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaation toimintaohjelma

Ruokavirasto hyväksyy hakemuksesta tukea hakevan hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaation laatiman toimintaohjelman, jos toimintaohjelma täyttää EU:n hedelmä- ja vihanneslainsäädännössä ja tässä luvussa tarkoitetut seuraavia seikkoja koskevat vaatimukset:

- 1) alkutilanteen kuvaus, toimintaohjelman tavoitteet ja tavoitteiden toteutumisen arvioinnissa käytettävät kriteerit;
- 2) toimintaohjelman täytäntöönpanon alkamisajankohta ja kesto;
- 3) toteutettavat toimenpiteet, kustannukset ja rahoitus;
- 4) selvitys toimintarahaston perustamisesta ja tuottajaorganisaatiolta edellytettävät sitoumukset.

Hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaation on toimintaohjelman hyväksymistä koskevassa hakemuksessa esitettävä hyväksymisen edellytyksiä koskevat tiedot. Ruokavirasto voi antaa tarkempia määräyksiä esitettävistä tiedoista.

Toimintaohjelman hyväksymisen hakemiselle ja sen täytäntöönpanon alkamisen ajankohdalle ja kestolle voidaan asettaa määräaika. Toimintaohjelmaa koskevista vaatimuksista ja sen esittämistä koskevista määräajoista voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

20 §

Hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaation tukikelpoiset toimenpiteet

Tuottajaorganisaatiotukea voidaan myöntää hyväksytyyn toimintaohjelmaan sisältyvien suunnitelma-asetuksen 47 artiklan 1 kohdan a—i alakohdissa ja 2 kohdan b ja i alakohdissa tarkoitettujen toimenpiteiden toteuttamisesta aiheutuneiden kulujen korvaamiseen. Tuottajaorganisaatiotuen myöntämisen edellytyksistä säädetään lisäksi EU:n hedelmä- ja vihanneslainsäädännössä.

Edellä 1 momentissa tarkoitetuista tukikelpoisista toimenpiteistä annetaan tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella EU:n lainsäädännössä säädetyissä rajoissa.

21 §

Hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaation tukikelpoiset ympäristö-, ilmasto-, tutkimus- ja kehittämistoimet

Tuottajaorganisaatiotukea voidaan myöntää hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaatiolle toimintaohjelmaan sisältyvien ympäristö-, ilmasto-, tutkimus- ja kehittämistoimien toteuttamisesta aiheutuneiden kulujen korvaamiseen, jos toimenpide koskee suunnitelma-asetuksen 46 artiklan d-f alakohdissa tarkoitettuihin tavoitteisiin liittyviä toimenpiteitä. Ympäristö-, ilmasto-, tutkimus- ja kehittämistoimia koskevista vaatimuksista säädetään lisäksi EU:n hedelmä- ja vihanneslainsäädännössä.

Edellä 1 momentissa tarkoitetuista tukikelpoisista ympäristö-, ilmasto-, tutkimus- ja kehittämistoimista sekä näihin toimiin myönnettävän tuen määrästä annetaan tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella EU:n lainsäädännössä säädetyissä rajoissa.

22 §

Tuottajaorganisaatiotuen kustannusten tukikelpoisuus ja tuen enimmäismäärä

Tuottajaorganisaatiotuella voidaan korvata sellaiset 20 ja 21 §:ssä tarkoitettujen toimenpiteiden ja toimien toteuttamisesta aiheutuneet tarpeelliset ja kohtuulliset kustannukset, jotka ovat syntyneet hyväksytyn toimintaohjelman toteuttamisen aloittamisen jälkeen. Tukikelpoisista kustannuksista ja niitä koskevista rajoituksista säädetään lisäksi EU:n hedelmä- ja vihanneslainsäädännössä. Tukikelpoisista kustannuksista annetaan tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella EU:n lainsäädännössä säädetyissä rajoissa.

Tuottajaorganisaatiotuen enimmäismäärästä ja enimmäismäärän korottamisen edellytyksistä säädetään EU:n hedelmä- ja vihanneslainsäädännössä. Tuen enimmäismäärästä ja sen korottamisesta annetaan tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella EU:n lainsäädännön asettamissa rajoissa.

22 a §

Hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaation toimintarahaston rahoitus ja toiminta

Tuottajaorganisaation on vahvistettava toimintarahastoon osoitettavat jäsenten maksuosuudet.

Tuottajaorganisaation on varmistettava, että tuottajajäsenet voivat osallistua toimintarahaston käyttöä ja maksuosuuksia koskeviin päätöksiin yhdenvertaisesti ja että tuottajajäsenet voivat hyötyä toimintarahastosta.

Maksuosuuksista, päätöksenteosta ja rahaston käytöstä voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

22 b §

Hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaation toimintarahaston hyväksyminen

Ruokavirasto päättää hakemuksesta hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaation toimintarahaston hyväksymisestä, jos se täyttää EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä ja tässä laissa säädetyt toimintarahaston suuruutta ja muita seikkoja koskevat vaatimukset.

Hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaation on toimintarahaston hyväksymistä koskevassa hakemuksessa esitettävä edellä 1 momentissa tarkoitettujen hyväksymisen edellytyksiä koskevat tiedot. Ruokavirasto voi antaa tarkempia määräyksiä hakemuksissa esitettävistä tiedoista.

Toimintaohjelmaan sisältyvän toimintarahaston hyväksymisen hakemiselle ja sen täytäntöönpanon alkamisen ajankohdalle ja kestolle voidaan asettaa määräaika. Määräajasta annetaan tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

23 §

Hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaation toimintarahastoa koskevat ilmoitukset ja kirjanpito

Hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaation on ilmoitettava vuosittain arvio toimintarahastonsa suuruudesta seuraavana toimintaohjelman toteuttamisvuonna. Ilmoitus annetaan Ruokavirastolle. Ilmoituksessa on esitettävä tiedot, joiden perusteella voidaan arvioida toimintarahaston suuruus ja kaupan pidetyn tuotannon arvo. Ruokavirasto voi antaa tarkempia määräyksiä ilmoituksessa esitettävistä tiedoista.

Ilmoittamisen ajankohdalle voidaan asettaa määräaika. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä määräajasta.

Hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaation on järjestettävä toimintarahaston kirjanpito siten, että tilintarkastajat voivat vuosittain tunnistaa, tarkastaa ja varmentaa toimintarahastoon liittyvät menot. Toimintarahaston kirjanpitoa koskevista vaatimuksista voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella EU:n lainsäädännössä säädetyissä rajoissa.

24 §

Tuottajaorganisaatiotuen hakeminen, myöntäminen ja maksaminen

Ruokavirasto päättää hakemuksesta tuottajaorganisaatiotuen myöntämisestä ja hakijalle myönnettävän tuottajaorganisaatiotuen määrästä. Tukea koskeva hakemus on toimitettava asetettuna määräaikana. Hakemukseen on liitettävä edellä 19—23 §:ssä tarkoitettuja tuen myöntämisen edellytyksiä koskeva selvitys sekä tuen kohteena olevien toimenpiteiden toteuttamista ja niiden kustannuksia koskeva suunnitelma ja selvitys. Tuen myöntämisen edellytyksenä on, että esitetyt toimenpiteet ja niihin liittyvät kustannukset ovat hyväksyttäviä.

Tuensaajan on pidettävä kirjaa toteutetuista toimenpiteistä ja niihin liittyvistä kustannuksista.

Ruokavirasto päättää hakemuksesta tuottajaorganisaatiotuen maksatuksesta. Hakemukseen on liitettävä toteutettuja toimenpiteitä ja niiden kustannuksia koskeva selvitys. Tuen maksamisen edellytyksenä on, että toteutetut toimenpiteet ja niihin liittyvät kustannukset ovat hyväksyttäviä ja toimenpiteet ovat toteutuneet hyväksyttynä ajanjaksona. Maksun hakemiselle voidaan asettaa määräaika.

Toimenpiteiden toteuttamisen hyväksyttävästä ajanjaksosta, sekä maksun hakemisen määräajoista annetaan tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella. Hakemuksissa esitettävistä

tiedoista ja 2 momentissa tarkoitetuista kirjattavista tiedoista voidaan antaa tarkempia säännöksiä Ruokaviraston määräyksellä.

25 §

Tuottajaorganisaation toimintaohjelman ja toimintarahaston muutokset

Hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaation hyväksyttyä toimintaohjelmaa ja toimintarahastoa voidaan muuttaa edellyttäen, että muutos ei olennaisesti vaikuta toimintaohjelman tavoitteiden toteutumiseen. Muutosta ei saa toteuttaa ennen sen hyväksymistä ennakolta. Ruokavirasto päättää hakemuksesta muutosten hyväksymisestä. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä hyväksyttävistä muutoksista ja hakemisen määräajasta.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaatio voi muuttaa toimintaohjelmaansa sen toteuttamisvuoden aikana ilman hyväksymistä, jos kyseessä on vähäinen muutos, jolla ei ole vaikutusta toimintaohjelman tavoitteiden toteutumisen kannalta, ja jos se ilmoittaa muutoksesta Ruokavirastolle viipymättä muutostarpeen tultua ilmi.

26 §

Mehiläishoitotuen tukikelpoiset toimenpiteet

Toimenpiteistä, joiden toteuttamisesta aiheutuvien kulujen korvaamiseen voidaan myöntää mehiläishoitotukea, säädetään suunnitelma-asetuksen 55 artiklan 1 kohdan a, b i ja iv sekä c—f alakohdissa. Tukikelpoisista toimenpiteistä ja niitä koskevista vaatimuksista annetaan tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella EU:n lainsäädännössä säädetyissä rajoissa. Mehiläishoitotuen myöntämisen edellytyksistä säädetään lisäksi EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä.

Toimenpiteiden toteuttamiselle voidaan asettaa ajanjakso, joka voi olla enintään viisi vuotta. Ajanjaksosta voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

27 §

Mehiläishoitotuen hakija

Mehiläishoitotukea voidaan myöntää mehiläishoitoalaa edustavalle rekisteröidylle yhteisölle. Tukea voi hakea useampi tuenhakija yhdessä.

Tuenhakija voi käyttää yksittäisten toimenpiteiden toteutuksessa apuna muuta julkisoikeudellista tai yksityisoikeudellista rekisteröityä yhteisöä. Tällöin sovelletaan, mitä valtionavustuslain (688/2001) 7 §:n 3 momentissa säädetään velvollisuudesta tehdä sopimus avustuksen käytöstä, käytön valvonnasta ja niiden ehdoista hanketta toteuttavan kanssa. Tästä menettelystä on ilmoitettava tukihakemuksen yhteydessä.

27 a §

Mehiläishoitotuen tuensaajien ja esitettyjen toimenpiteiden valintaperusteet

Ruokavirasto päättää tuensaajien ja esitettyjen toimenpiteiden valinnasta sekä hakijalle myönnettävän tuen määrästä jaettavissa olevien varojen rajoissa.

Tuensaajien ja esitettyjen toimenpiteiden valinnassa käytetään seuraavia valintaperusteita:

- 1) hankkeessa esitettyjen toimenpiteiden vaikuttavuus mehiläisalaan ja alan toimijoihin;
- 2) hankkeen laatu, toteuttamiskelpoisuus ja kustannustehokkuus;
- 3) tuen hakijan osaaminen ja taloudelliset edellytykset toteuttaa hanke.

Jos haetut toimenpiteet ylittävät käytettävissä olevat varat, voidaan toimenpiteitä rahoittaa vain osittain.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä valintaperusteista ja -menetelystä.

28 §

Mehiläishoitotuen hyväksyttävät kustannukset ja tuen enimmäismäärä

Mehiläishoitotukeen kelpoisia kustannuksia ovat 26 §:ssä tarkoitettujen tukikelpoisten toimenpiteiden toteuttamisesta aiheutuneet tarpeelliset ja kohtuulliset kustannukset. Hyväksyttävistä kustannuksista annetaan tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

Mehiläishoitotuen kansallisen rahoituksen enimmäismäärästä ja enimmäismäärän korottamisen edellytyksistä säädetään suunnitelma-asetuksen 55 artiklassa. Tuen enimmäismäärästä ja sen korottamisesta voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella EU:n lainsäädännön asettamissa rajoissa.

29 §

Mehiläishoitotuen hakeminen, myöntäminen ja maksaminen

Ruokavirasto päättää hakemuksesta mehiläishoitotuen myöntämisestä. Tukea koskeva hakemus on toimitettava hakuilmoituksessa ilmoitettavana aikana. Hakemukseen on liitettävä tuen myöntämisen edellytyksiä koskeva selvitys sekä tuen kohteena olevien toimenpiteiden toteuttamista ja niiden kustannuksia koskeva suunnitelma. Tuen myöntämisen edellytyksenä on, että esitetyt toimenpiteet ja niihin liittyvät kustannukset ovat hyväksyttäviä.

Tuensaajan on pidettävä kirjaa toteutetuista toimenpiteistä ja niihin liittyvistä kustannuksista.

Ruokavirasto päättää hakemuksesta mehiläishoitotuen maksatuksesta. Hakemukseen on liitettävä toteutettuja toimenpiteitä ja niiden kustannuksia koskeva selvitys. Tuen maksamisen edellytyksenä on, että toteutetut toimenpiteet ja niihin liittyvät kustannukset ovat hyväksyttäviä ja toimenpiteet ovat toteutuneet hyväksyttynä ajanjaksona. Maksun hakemiselle voidaan asettaa määräaika.

Toimenpiteiden toteuttamisen hyväksyttävästä ajanjaksosta, sekä maksun hakemisen määräajoista annetaan tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella. Hakemuksissa esitettävistä tiedoista ja 2 momentissa tarkoitetuista kirjattavista tiedoista voidaan antaa tarkempia säännöksiä Ruokaviraston määräyksellä.

29 a §

Mehiläishoitotukeen liittyvän suunnitelman muuttaminen

Tuensaaja voi muuttaa 29 §:n 1 momentissa tarkoitettua suunnitelmaa edellyttäen, että muutos ei olennaisesti vaikuta suunnitelman tavoitteiden toteutumiseen. Muutosta ei saa toteuttaa ennen sen hyväksymistä ennakolta. Ruokavirasto päättää hakemuksesta muutosten hyväksymisestä. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä hyväksyttävistä muutoksista ja hakemisen määräajasta.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, tuensaaja voi muuttaa suunnitelmaa sen toteuttamisjakson aikana ilman hyväksymistä, jos kyseessä on vähäinen muutos, jolla ei ole vaikutusta suunnitelman tavoitteiden toteutumisen kannalta, ja jos se ilmoittaa muutoksesta Ruokavirastolle viipymättä muutostarpeen tultua ilmi.

29 b §

Tuottajaorganisaatio- ja mehiläishoitotukea koskevat seurantatiedot

Ruokavirastolla on oikeus saada tuottajaorganisaatio- ja mehiläishoitotuen tuensaajalta suunnitelma-asetuksen 7 artiklassa ja liitteessä I tarkoitettujen tukien seurantaa ja vaikuttavuuden arviointia varten tarpeelliset selvitykset ja seurantatiedot.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tarkemmin selvitysten ja seurantatietojen sisällöstä.

30 §

Yksityistä varastointia koskevat vaatimukset

Yksityisen varastoinnin tuen hakija voi siirtää tuen kohteena olevia tuotteita toiseen varastoon vain Ruokaviraston luvalla. Luvan myöntämisen edellytyksenä on, että siirto on tarpeen tuotteiden asianmukaisten säilytysolosuhteiden turvaamisen tai muun vastaavan poikkeuksellisen ja ennakoimattoman syyn vuoksi. Yksityisen varastoinnin tuen hakijan velvollisuudesta toimittaa tuotteet varastoon ja poistaa ne sieltä määräajassa sekä muista tuen hakijan varastointiin liittyvistä velvollisuuksista säädetään EU:n interventiolainsäädännössä.

31 §

Yksityistä varastointia koskevien tietojen ilmoittaminen ja kirjaaminen

Yksityisen varastoinnin tuen saajan on pidettävä kirjaa ja ilmoitettava Ruokavirastolle tiedoista, jotka ovat tarpeellisia varastointia koskevien vaatimusten noudattamisen varmistamiseksi. Tuotteiden varastointiin liittyvien tietojen kirjaamista ja ilmoittamista koskevista vaatimuksista voidaan antaa tarkempia säännöksiä maa- ja metsätalousministeriön asetuksella EU:n lainsäädännössä säädetyissä rajoissa. Tuen hakijan velvollisuudesta ilmoittaa tuotteiden toimitusta, käytettäviä varastoja, varastointimenettelyjä ja varastosta poistoa koskevia tietoja säädetään lisäksi EU:n interventiolainsäädännössä.

32 §

Yksityistä varastointia koskeva sopimus

Velvollisuudesta vahvistaa tuen myöntävän viranomaisen ja tuen hakijan välinen yksityistä varastointia koskeva sopimus säädetään EU:n interventiolainsäädännössä. Sopimuksen laatii Ruokavirasto. Ruokaviraston on varmistettava, että sopimukseen sisällytetään EU:n interventiolainsäädännössä ja tässä laissa tarkoitettujen yksityistä varastointia koskevien vaatimukset.

33 a §

Koulujakehutuen kohderyhmä

Koulujakehutukea voidaan myöntää julkisessa tai viranomaisen hyväksymässä yksityisessä päiväkodissa oleville lapsille, esiopetuksessa oleville oppilaille sekä perusopetuksen koulua tai toisen asteen oppilaitosta käyville oppilaille tai opiskelijoille mainituissa paikoissa jaettavien

edellä 33 §:ssä tarkoitettujen tuotteiden hankintaan. Tuki voidaan kohdentaa tietyille ikäryhmälle, jos tämä on terveellisten ruokailutottumusten edistämisen vaikuttavuuden, käytettävissä olevan tuen määrän ja jakelun tehokkaan toteuttamisen kannalta perusteltua. Tuen kohdentamisesta voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

33 b §

Koulujakelutuen määrä ja tukikausi

Yksittäiselle tukikelpoiselle tuotetyypille myönnettävän tuen määrässä ja tukikauden pituudessa voidaan ottaa huomioon tuen enimmäismäärän lisäksi lasten, oppilaiden ja opiskelijoiden arvioitu määrä sekä tuotteiden hinta, määrä ja tuotantotapa. Tukitaso määräytyy tuotteen toimitusajankohdan mukaan. Koulujakelutuen määrästä ja tukikauden pituudesta annetaan tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella EU:n lainsäädännön asettamissa rajoissa.

33 c §

Koulujakelutuen liitännäis-, arviointi- ja tiedotustoimenpiteet

EU:n koulujakelulainsäädännössä tarkoitetut liitännäis-, arviointi- ja tiedotustoimenpiteet toteutetaan julkisina hankintoina. Ruokaviraston on hankinnan yhteydessä varmistettava, että:

- 1) toimenpiteiden toteuttajaksi hakeva toimija antaa EU:n koulujakelulainsäädännössä säädetyn sitoumuksen;
 - 2) toimenpiteiden toteuttajaksi valittu toimija ja tämän toteuttamat toimenpiteet täyttävät EU:n koulujakelulainsäädännössä säädetyt vaatimukset;
 - 3) toimenpiteiden toteuttajaksi valitun toimijan kanssa laaditaan sopimus, jossa vahvistetaan EU:n koulujakelulainsäädännössä säädetyt liitännäistoimenpiteiden toteutukseen liittyvät velvollisuudet ja vastuut;
 - 4) toimenpiteiden toteuttajaksi valittu toimija sitoutuu pitämään kirjaa ja ilmoittamaan Ruokavirastolle toimenpiteiden toteuttamista koskevat tiedot.
-

34 §

Koulujakelutuen hakijoiden hyväksyminen

Koulujakelutuen hakijan velvollisuudesta hakea hyväksymistä tähän tarkoitukseen säädetään EU:n koulujakelulainsäädännössä. Ruokavirasto päättää hakemuksesta hyväksymisestä (*hyväksytty koulujakelutuen hakija*). Hyväksymisen edellytyksenä on sen lisäksi, mitä EU:n koulujakelulainsäädännössä säädetään, että hakija on:

- 1) julkisen tai viranomaisen hyväksymän yksityisen päiväkodin, esiopetuksen, perusopetuksen koulun tai toisen asteen oppilaitoksen toiminnasta vastaava viranomainen tai rekisteröity oikeushenkilö;
- 2) viranomaisen puolesta toimiva kyseisten tuotteiden hankinnoista vastaava sidosyksikkö.

Koulujakelutukea voi hakea hyväksytyn koulujakelutuen hakijan puolesta tälle koulujakelutuen kohteena olevia tuotteita toimittava toimija, joka on hyväksytty tähän tarkoitukseen (*hyväksytty koulujakelutuotteiden toimittaja*). Ruokavirasto päättää hakemuksesta hyväksymisestä. Hyväksymisen edellytyksenä on sen lisäksi, mitä EU:n koulujakelulainsäädännössä säädetään, että tuotteiden toimittaja esittää hyväksytyn koulujakelutuen hakijan antaman valtuutuksen tuen hakemiseen tämän puolesta.

Tässä pykälässä tarkoitettua hyväksymistä hakevan toimijan on esitettävä hyväksymistä koskevassa hakemuksessa tässä pykälässä tarkoitetut hyväksymisen edellytyksiä koskevat tiedot. Ruokavirasto voi antaa tarkempia määräyksiä hakemuksissa esitettävistä tiedoista.

Myönnetty hyväksyminen on voimassa toistaiseksi. Hyväksymisen peruuttamisen edellytyksistä ja peruutetun hyväksymisen uudelleen voimaansaatamisen edellytyksistä säädetään EU:n koulujakelulainsäädännössä.

35 §

Hyväksyttyä koulujakelutuen hakijaa koskevat vaatimukset

Hyväksytyn koulujakelutuen hakijan on:

- 1) varmistettava tuen kohteena olevien tuotteiden jakelu ainoastaan tuen kohderyhmään kuuluville lapsille, oppilaille tai opiskelijoille;
 - 2) pidettävä kirjaa jaetuista tukikelpoisista tuotteista; ja
 - 3) ilmoitettava Ruokavirastolle 1 kohdassa tarkoitettujen lapsien, oppilaiden ja opiskelijoiden lukumäärää ja näille jaettuja tuotteita koskevat tiedot.
-

36 §

Hyväksyttyä koulujakelutuotteiden toimittajaa koskevat vaatimukset

Jos koulujakelutukea hakee hyväksytty koulujakelutuotteiden toimittaja, tuen myöntämisen edellytyksenä on, että tämä:

- 1) alentaa tukihakemuksen kohteena olevien tuotteiden hintaa vähintään maksettavaa tukea vastaavalla määrällä siten, että alennetun hinnan ja tuen yhteenlaskettu määrä ei ylitä hintaa, jonka vastaavantuypiset asiakkaat maksavat kyseiselle tuotteiden toimittajalle;
- 2) pitää kirjaa tuotteiden hinnan alentamista koskevista tiedoista tietojärjestelmällä, josta voidaan todentaa 1 kohdassa tarkoitettujen vaatimuksen noudattaminen;
- 3) ilmoittaa Ruokavirastolle tämän pyynnöstä ilman aiheutonta viivytystä tiedot, joiden perusteella voidaan varmistaa hinnan alentaminen kunkin hyväksytyn koulujakelutuen hakijan osalta.

Ruokavirastolla on oikeus saada 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettut tiedot salassapitosäätöjen estämättä.

37 a §

Kaksoisrahoituksen kieltö

Tässä laissa tarkoitettua tukea ei voi myöntää toimenpiteelle, johon on myönnetty muuta julkista rahoitusta, jos se aiheuttaa horisontaaliasetuksen 36 artiklassa tarkoitetun kaksinkertaisen rahoituksen.

37 b §

Tuen edellytyksiä koskevien säännösten kiertäminen

Tässä laissa tarkoitettua tukea ei voi myöntää, jos sen myöntämisen edellytykset on luotu keinotekoisesti, kyseisen lainsäädännön tavoitteiden vastaisesti ja järjestelyn ilmeisenä tarkoituksena on ollut kiertää tuen myöntämistä koskevia säännöksiä oikeudettoman taloudellisen hyödyn tavoittelemiseksi.

37 c §

Julkisia hankintoja koskevien sääntöjen noudattamatta jättäminen

Jos tuensaaja on jättänyt noudattamatta julkisia hankintoja koskevaa lainsäädäntöä, tukea ei makseta tai tuen maksatus lopetetaan ja jo maksettu tuki peritään takaisin säädösten vastaisen hankinnan osalta siten kuin horisontaaliasetuksen 61 artiklassa säädetään.

40 §

Ruhonluokittajan hyväksyminen

EU:n ruhonluokituslainsäädännössä tarkoitettun ruhonluokituksen saa suorittaa vain Ruokaviraston tähän tehtävään hyväksymä henkilö (*hyväksytty ruhonluokittaja*). Hyväksyminen kattaa luokituksen lisäksi ruhon punninnan ja tunnistemerkinillä varustamisen. Ruokavirasto päättää hakemuksesta hyväksymisestä.

Hyväksymisen edellytyksenä on riittävä 1 momentissa tarkoitettuun toimintaan liittyvään Ruokaviraston hyväksymään koulutukseen perustuva pätevyys ja luokitusta koskeva Ruokaviraston hyväksymä työnäyte. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä koulutuksen ja työnäytteen sisällöstä ja toteuttamistavasta.

Ruokavirasto voi päättää hyväksymisestä enintään kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Ruokavirasto päättää uudesta hyväksymisestä, jos ruhonluokittaja tätä hakee ja esittää selvityksen hyväksymisen edellytysten täyttymisestä. Hakijan ei kuitenkaan ole annettava uutta työnäytettä, ellei tähän ole erityisiä syitä.

41 §

Velvollisuus ilmoittaa hintoja ja muita tietoja

Jos EU:n markkinajärjestelylainsäädännön täytäntöönpano edellyttää jäsenvaltiolta tuotteiden hintoja, määrää tai laatua taikka tuotantoa tai muita seikkoja koskevien tietojen toimittamista (*hintaselvitys*) ja jos viranomaisella ei ole käytettävissään näitä tietoja eikä niitä voida hankkia julkisista tilastoista tai erillisten selvitysten avulla, niitä ovat velvollisia ilmoittamaan:

- 1) toimijat, jotka valmistuksen jälkeen ensi kertaa myyvät markkinoille tai ensi kertaa ostavat markkinoilla kuluttajille tarkoitettua maitoa tai maitotuotteita;
- 2) sianlihan ja lampaanlihan teurastamot;
- 3) lampaanlihan tukkukauppiaat;
- 4) siipikarjanlihan teurastamot ja munien pakkaamot;
- 5) viljan jalostajat ja toimijat, jotka vievät viljaa Suomen ulkopuolelle sekä öljy- ja valkuaiskasvialan toimijat;
- 6) hedelmien, vihannesten ja hedelmä- ja vihannesjalosteiden maahantuojat ja tukkukauppiaat;
- 7) sokerin tuottajat ja puhdistamot;

- 8) naudanlihan teurastamot ja teurastamoon nautaeläimiä lähettävät toimijat;
9) etyylialkoholia tuottavat ja maahantuovat toimijat;
10) muut toimijat, joita koskevien tietojen toimittamista EU:n markkinajärjestelylainsäädäntö edellyttää.
-

43 §

Ilmoitettujen tietojen rekisteröinti, käyttö, luovutus ja julkisuus

Edellä 42 §:ssä tarkoitetut viranomaiset ovat vastaanottamiensa tietojen rekisterinpitäjiä. Ilmoitettuja tietoja voidaan käyttää vain EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä tarkoitettulla tavalla.

46 §

Sokerijuurikkaan toimialakohtaisia sopimuksia koskevat vaatimukset

Sokerijuurikkaan toimialakohtaisia sopimuksia koskevista vaatimuksista sekä sokerin valmistajan velvollisuudesta ilmoittaa viranomaiselle toimialakohtaisia sopimuksia koskevia tietoja säädetään markkinajärjestelyasetuksen 125 artiklassa. Tiedot on ilmoitettava Ruokavirastolle.

Toimialasopimus tulee voimaan vasta sen jälkeen, kun Ruokavirasto on päätöksellään hyväksynyt sopimuksen täyttävän 1 momentissa tarkoitetut toimialasopimuksen vähimmäissisältöä koskevat vaatimukset.

46 b §

Kaupan pitämisen vaatimuksiin liittyvissä hakemuksissa ja ilmoituksissa toimivaltainen viranomainen

Hakemus ja ilmoitus on toimitettava Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle, jos kyse on viinialan tuotteista, joiden alkoholipitoisuus ylittää 2,8 tilavuusprosenttia, eikä kyse ole 1 momentissa tarkoitetusta tuonnista.

EU:n kaupanormilainsäädännössä tarkoitettua muna-alan tuotteiden pakkaamon lupaa ja pakkaamon toimintaa koskeva hakemus tai ilmoitus on toimitettava kunnan valvontaviranomaiselle.

Muissa kuin 1—3 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa hakemus ja ilmoitus on toimitettava Ruokavirastolle, jollei tässä laissa toisin säädetä.

46 c §

Kaupan pitämisen vaatimuksiin liittyvät hyväksymiset, todistukset, luvat ja vapautukset

Kaupan pitämisen vaatimusten noudattamisesta vastaaville toimijoille myönnettävistä hyväksymisistä, todistuksista, luvista, vapautuksista sekä niiden myöntämisen edellytyksistä säädetään EU:n kaupanormilainsäädännössä. Hyväksymiset, todistukset, luvat, ja vapautukset myöntää edellytykset täyttävälle toimijoille hakemuksesta 46 b §:ssä tarkoitettu toimivaltainen viranomainen.

46 d §

Hedelmiä ja vihanneksia koskevien tietojen ilmoittaminen

EU:n kaupanormilainsäädännössä säädetään niistä hedelmistä ja vihanneksista, joita koskevat kaupan pitämisen vaatimukset, sekä velvollisuudesta ilmoittaa ennakolta niiden kaupan pitämisestä. Velvollisuutta sovelletaan tuotteita Suomessa kaupan pitäviin toimijoihin riippumatta näiden sijoittautumisvaltiosta. Tiedot on ilmoitettava Ruokavirastolle.

47 §

Vakuusmuodot, takaajan hyväksyminen ja vakuuden asettaminen

Jos Ruokavirastolle tehtävän hakemuksen tai tarjouksen tekeminen edellyttää EU:n markkinajärjestelylainsäädännön mukaan vakuuden asettamista, vakuutena voidaan käyttää Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/2116 soveltamissäännöistä maksajavirastojen ja muiden elinten, varainhoidon, tilien tarkastamisen ja hyväksymisen, tarkastusten, vakuuksien ja avoimuuden osalta annetun komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2022/128, jäljempänä *varainhoitoasetus*, 52 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua käteistalletusta tai takausta. Takauksen myöntäjän on oltava tähän tarkoitukseen hyväksytty takaaja.

Ruokavirasto päättää takaajan hakemuksesta hyväksymisen myöntämisestä. Hyväksymisen edellytyksenä on, että takaaja on luottolaitostoiminnasta annetun lain (610/2014) 1 luvun 7 §:n 1 momentissa tarkoitettu luottolaitos, 2 momentissa tarkoitettu ulkomainen luottolaitos tai 3 momentissa tarkoitettu ulkomainen ETA-luottolaitos taikka vakuutusyhtiölaissa (521/2008) tarkoitettu vahinkovakuutusyhtiö. Hyväksyminen on voimassa toistaiseksi.

Jos hakija käyttää vakuutena käteistalletusta, tämän on talletettava se Ruokaviraston osoittamalle tilille. Jos hakija käyttää vakuutena takausta, hyväksytyn takaajan on annettava Ruokavirastolle osoitettu takaussitoumus. Muista vakuuden asettamisessa sovellettavista menettelyistä säädetään horisontaaliasetuksen 64 artiklassa ja horisontaaliasetuksen nojalla annetussa EU:n lainsäädännössä.

48 §

Vakuuden kohdistaminen, vapauttaminen ja pidättäminen

Kun hakija tekee Ruokavirastolle hakemuksen tai tarjouksen, jonka käsittely edellyttää vakuutta, Ruokavirasto kohdistaa asetetun vakuuden EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä edellytetyn vakuuden määrän mukaisesti. Asetettua vakuutta ei voi kohdistetulta osin käyttää muuhun tarkoitukseen.

Ruokavirasto päättää kohdistetun vakuuden vapauttamisesta tai pidättämisestä EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä säädettyjen edellytysten mukaisesti. Vakuutta ei kuitenkaan pidätetä, jos pidätettävän vakuuden määrä on alle 100 euroa tai jos vakuutta ei tule EU:n markkinajärjestelylainsäädännön nojalla pidättää.

Jos EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä edellytetään jäsenvaltion määrittävän asiakirjan tai menettelyn, jota vakuuden asettaneen toimijan on vakuuden vapauttamiseksi käytettävä, Ruokavirasto voi antaa tarkempia määräyksiä käytettävästä asiakirjasta tai menettelystä.

49 §

Tarkastusten yleinen ohjaus, tarkastuskohteiden valinta, yleiset tarkastusmenettelyt ja tarkastuksista raportointi

Tarkastuksia ja niihin liittyvää raportointia koskevasta yleisestä ohjauksesta vastaa hintaselvityksiä lukuun ottamatta Ruokavirasto. Hintaselvityksiin liittyvien tarkastusten osalta yleisestä ohjauksesta vastaa maa- ja metsätalousministeriö.

Tämän luvun mukaisesti tarkastuksia suorittava viranomainen päättää tarkastusten määrästä ja valitsee tarkastuskohteet riskianalyysiin tai satunnaisotantaan perustuen, jollei asiasta EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä muuta säädetä. Mainituista seikoista voidaan tarvittaessa antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

50 §

Hakemusten ja ilmoitusten tarkastukset

Ruokavirasto tarkastaa hakemukseen ja ilmoitukseen liittyvät tuen myöntämisen ja maksamisen edellytyksiä sekä muun hakemuksessa tai ilmoituksessa tarkoitetun toimenpiteen edellytyksiä koskevat tiedot. Kaupan pitämisen vaatimuksiin liittyvät hakemukset ja ilmoitukset tarkastaa niiden käsittelystä tämän lain 46 b ja 46 d—46 f §:n mukaisesti vastaava viranomainen.

51 §

Varastointiin liittyvät tarkastukset

Ennen interventiovarastoinnin aloittamista Ruokavirasto tarkastaa voim, maitojauheen ja viljatuotteiden varastointiin tarkoitettujen tilojen vaatimustenmukaisuuden.

Interventiovarastoinnin aikana varastojen, varastointiolosuhteiden ja varastointimenettelyjen sekä varastoitujen tuotteiden määrän, laadun, pakkaustavan ja pakkausmerkintöjen vaatimustenmukaisuuden tarkastaa EU:n interventiolainsäädännössä edellytetyllä tavalla Ruokavirasto. Voim, maitojauheen ja naudanlihan osalta tarkastuksesta vastaa kuitenkin Tulli.

52 §

Varastoitavien tuotteiden valmistajan tarkastus

Ruokavirasto tarkastaa varastoitavien tuotteiden valmistajan hyväksymistä hakevien ja hyväksytyjen varastoitavien tuotteiden valmistajien hyväksymisedellytykset ja tuotannon vaatimustenmukaisuuden EU:n interventiolainsäädännössä edellytetyllä tavalla. Tulli tarkastaa hyväksytyjen varastoitavien tuotteiden valmistajien tuotantoa koskevan kirjanpidon vaatimustenmukaisuuden EU:n interventiolainsäädännössä edellytetyllä tavalla.

Ruokavirasto voi käyttää tarkastuksissa apunaan kunnan valvontaviranomaisia, jos Ruokavirasto ja kunta, jonka toimialueella kyseinen laitos sijaitsee, näin sopivat. Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin tarkastustehtävistä, joissa kunnan elintarvikeviranomainen avustaa Ruokavirastoa.

53 §

Varastoon toimitettavien ja sieltä poistettavien tuotteiden tarkastus

Ruokavirasto tarkastaa luuttomaksi leikattavan naudanlihan, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus viljatuotteiden ja Tulli muiden tuotteiden määrän, laadun, pakkaustavan ja pakkausmerkintöjen vaatimustenmukaisuuden tuotteiden interventiovarastoon ja yksityisessä varastoinnissa käytettäviin tiloihin toimittamisen yhteydessä EU:n interventiolainsäädännössä tarkoitettulla tavalla. Ruokavirasto ottaa ja tutkii näytteet interventiovarastoon toimitettavasta voista ja maitojauheesta sekä tutkii interventiovarastoon toimitettavista viljatuotteista otetut näytteet.

Tulli tarkastaa tuotteiden määrän, laadun, pakkaustavan ja pakkausmerkintöjen vaatimustenmukaisuuden yksityisessä varastoinnissa käytettävistä tiloista poistamisen yhteydessä EU:n interventiolainsäädännössä tarkoitettulla tavalla. Ruokavirasto tarkastaa luuttomaksi leikattavan naudanlihan, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus viljatuotteiden ja Tulli muiden tuotteiden määrän, laadun, pakkaustavan ja pakkausmerkintöjen vaatimustenmukaisuuden interventiovarastosta poistamisen yhteydessä, jos tämä on tarpeen tuotteiden vaatimustenmukaisuuden varmistamiseksi.

54 §

Tuonnin ja viennin tarkastukset

Tulli tarkastaa tuonti- ja vientitodistusten, tuonti- ja vienti-ilmoitusten ja muiden tuonnin ja viennin yhteydessä esitettävien asiakirjojen ja näihin liittyvien tuotteiden vaatimustenmukaisuuden tuotteiden tullimenettelyyn asettamisen yhteydessä ja sen aikana, jollei tässä laissa toisin säädetä

Tullilla on tarkastuksen toimittamiseksi oikeus päästä varastoihin, tiloihin ja muihin paikkoihin, missä tuotteita kuljetetaan, säilytetään tai lastataan, ja tarkastaa tuotteet sekä tuotteita, tuotteiden haltijaa, muuta asianosaista ja kulkuneuvoa koskevat asiakirjat tuotteiden ja niistä esitettyjen tietojen vaatimustenmukaisuuden varmistamisen edellyttämässä laajuudessa. Tarkastusta ei kuitenkaan saa suorittaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävässä tilassa.

Tulli voi tarkastusten yhteydessä edellyttää tuotteiden tarkastettavaksi asettamista ja purkamista kulkuneuvosta ja asettaa tullivalvonnassa olevaan kulkuneuvon tullisinetin. Tulli voi esittää tuotteiden tuonnin Suomen alueelle tai viennin Suomesta, jos tuonti tai vienti edellyttää EU:n markkinajärjestelylainsäädännön nojalla tuonti- tai vientitodistusta eikä sitä ole taikka jos tuonti edellyttää tuontitullin tai maksun maksamista eikä sitä ole maksettu.

55 §

Tuen hakijoiden ja saajien tarkastukset

Ruokavirasto tarkastaa tässä laissa tarkoitettuja tuen hakijoita ja saajia tuen myöntämisen ja maksamisen edellytysten vaatimustenmukaisuuden selvittämiseksi.

Ruokavirastolla on oikeus päästä tuen kohteena olevaan toimintaan liittyviin tuen hakijan ja saajan tiloihin ja tarkastaa tuotteet, asiakirjat ja kirjanpito toimenpiteiden vaatimustenmukaisuuden ja tuen myöntämis- ja maksamisedellytysten noudattamisen varmistamisen edellyttämässä laajuudessa. Tarkastusta ei kuitenkaan saa suorittaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävässä tilassa.

Hyväksytyjen toimijoiden ja hintaselvityksiä antavien toimijoiden tarkastukset

Ruokavirasto tarkastaa:

1) hyväksytyn hampun siementen tuojan hyväksymisedellytysten täyttymisen ja toiminnan vaatimustenmukaisuuden;

2) hyväksymistä hakevan ja hyväksytyn ruhonluokittajan hyväksymisedellytysten täyttymisen ja toiminnan vaatimustenmukaisuuden;

3) hintaselvityksen antamisesta vastaavan toimijan ilmoitusvelvollisuuden kattaman toiminnan vaatimustenmukaisuuden;

4) hyväksymistä hakevan ja hyväksytyn tuottaja- ja toimialaorganisaation hyväksymisedellytysten täyttymisen ja toiminnan vaatimustenmukaisuuden;

5) sokerialan yrityksen ilmoitusvelvollisuutta ja toimialasopimuksia koskevien vaatimusten noudattamisen EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä edellytetyllä tavalla.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto tarkastaa etyylialkoholiin liittyvien tietojen ilmoittamisesta vastaavan toimijan toiminnan vaatimustenmukaisuuden.

Ruokavirastolla on sille tämän pykälän nojalla kuuluvien tarkastustehtävien hoitamiseksi oikeus päästä hyväksymistä hakevan ja hyväksytyn toimijan hyväksymisen kohteena olevaa toimintaa koskeviin tiloihin ja tarkastaa tuotteet, laitteet, asiakirjat ja kirjanpito hyväksymisedellytysten täyttymisen ja toiminnan vaatimustenmukaisuuden varmistamisen edellyttämässä laajuudessa. Jos hyväksytyn hampun siementen tuojan tuomia hampun siemeniä käyttää muu kuin hyväksytty hampun siementen tuoja, Ruokavirastolla on lisäksi oikeus päästä tuotteiden käyttäjän tiloihin ja tarkastaa edellä mainitut seikat tuotteiden käytön vaatimustenmukaisuuden valvonnan edellyttämässä laajuudessa. Tarkastusta ei kuitenkaan saa suorittaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävässä tilassa.

Ruokavirastolla ja Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolla on oikeus päästä hintaselvityksen ja etyylialkoholiin liittyvien tietojen antamisesta vastaavan toimijan tiloihin ja tarkastaa ilmoitusvelvollisuuden kattamaan toimintaan liittyvät asiakirjat ja kirjanpito ilmoitusvelvollisuuden noudattamisen ja ilmoitettujen tietojen oikeellisuuden varmistamisen edellyttämässä laajuudessa. Tarkastusta ei kuitenkaan saa suorittaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävässä tilassa.

Tuotteiden käytön ja määräpaikan tarkastukset

Jos EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä edellytetään interventiovarastosta peräisin olevien tuotteiden tai muiden markkinajärjestelyyn liittyvien tuotteiden käytön tai määräpaikkaan saapumisen valvontaa tähän tarkoitukseen vahvistetulla asiakirjalla tai menettelyllä, Tulli tarkastaa kyseiset tuotteet ja asiakirjat. Tulli voi antaa EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä sallittuja tuotteiden käytön tai määräpaikkaan saapumisen todistamisesta vastaavaa toimijaa koskevia tarkempia määräyksiä asiakirjoja koskevista vähäisistä täydennyksistä, jos nämä ovat tarpeen tuotteiden käytön tai määräpaikkaan saapumisen todistamiseksi.

58 b §

Kaupan pitämisen vaatimuksiin liittyvät Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston tarkastukset

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto tarkastaa EU:n kaupanormilainsäädännössä tarkoitettujen toimijoiden toiminnan ja näiden hallinnassa olevien tuotteiden ja asiakirjojen vaatimustenmukaisuuden mainitussa lainsäädännössä tarkoitettulla tavalla, kun kyse on viinialan tuotteista, joiden alkoholipitoisuus ylittää 2,8 tilavuusprosenttia, lukuun ottamatta 58 a §:ssä tarkoitettuja tarkastuksia.

58 c §

Kaupan pitämisen vaatimuksiin liittyvät kuntien tarkastukset

Kunnan valvontaviranomainen tarkastaa EU:n kaupanormilainsäädännössä tarkoitettujen toimijoiden toiminnan ja näiden hallinnassa olevien tuotteiden ja asiakirjojen vaatimustenmukaisuuden mainitussa lainsäädännössä tarkoitettulla tavalla, kun kyse on:

- 1) vasikanlihasta lukuun ottamatta teurastamossa ja niiden yhteydessä olevissa laitoksissa tehtäviä tarkastuksia;
- 2) maitotuotteista;
- 3) levitettävistä rasvoista;
- 4) muna-alan tuotteista lukuun ottamatta tuotantotapoja koskevia vaatimuksia.

Tarkastustehtävien järjestämiseen kunnissa sovelletaan, mitä niistä elintarvikelain (297/2021) 27 §:ssä säädetään.

58 d §

Kaupan pitämisen vaatimuksiin liittyvät Ruokaviraston tarkastukset

Ruokavirasto tarkastaa EU:n kaupanormilainsäädännössä tarkoitettujen toimijoiden toiminnan ja näiden hallinnassa olevien tuotteiden ja asiakirjojen vaatimustenmukaisuuden mainitussa lainsäädännössä tarkoitettulla tavalla siltä osin kuin kyse ei ole 58 a—58 c §:ssä tarkoitetuista tarkastuksista.

Ruokavirasto vastaa sille 46 b ja 46 c §:n nojalla kuuluvan hyväksymisen, todistuksen, luvan tai vapautuksen myöntämisedellytysten täyttymisen varmistamiseksi tarvittavista tarkastuksista.

Ruokavirasto toimii EU:n kaupanormilainsäädännössä tarkoitettuna:

- 1) hedelmä- ja vihannesalan koordinoituviranomaisena; ja
- 2) vasikanliha-alan keskusviranomaisena.

Ruokavirasto voi lisäksi suorittaa 58 c §:ssä tarkoitettuja tarkastuksia.

58 e §

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen käyttö apuna kaupan pitämisen vaatimusten tarkastuksissa

Ruokavirasto voi käyttää kaupan pitämisen vaatimuksiin liittyvissä tarkastuksissa apunaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksia, kun kyse on:

- 1) hedelmistä tai vihanneksista;
- 2) muna-alan tuotteiden tuotantotavoista;

3) siipikarjanliha-alan tuotteiden tuotantotapaa koskevista vapaaehtoisista merkinnöistä.

58 f §

Kaupan pitämisen vaatimusten tarkastuksiin liittyvä ohjaus, raportointi, tietojen käyttö ja maksu

Kaupan pitämisen vaatimusten tarkastusten suunnitteluun, ohjaukseen, arviointiin ja raportointiin sovelletaan, mitä niistä elintarvikelain 24, 25, 38, 39 ja 45 §:ssä säädetään. Tarkastuksissa voidaan salassapitosäännösten estämättä käyttää ja niitä varten voidaan luovuttaa elintarvikelain mukaisissa tarkastuksissa saatuja tietoja.

59 §

Yksityisten toimijoiden käyttö apuna tarkastuksissa

Ruokavirasto voi oikeuttaa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen käyttämään interventiovarastoon toimitettavien viljatuotteiden tarkastuksessa apuna viljatuotteiden interventiovarastonpitäjää tämän suostumuksella, jos tämä on tarpeen tarkastusten tarkoituksenmukaiseksi toteuttamiseksi. Interventiovarastonpitäjällä on oltava tehtävän edellyttämät riittävät tekniset ja hallinnolliset resurssit ja tämän tarkastuksessa käyttämällä henkilöstöllä tehtävän edellyttämä kokemukseen tai koulutukseen perustuva riittävä ammattitaito. Interventiovarastonpitäjän on kirjattava ja ilmoitettava Ruokavirastolle toteutettuihin tarkastuksiin liittyvät tiedot. Henkilökunnan ammattitaidosta, interventiovarastolta edellytettävistä resursseista sekä kirjattavista ja ilmoitettavista tiedoista voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

Ruokavirasto voi käyttää ruhonluokituksen tarkastuksessa apuna yksityisoikeudellista yhteisöä tämän suostumuksella, jos tämä on tarpeen tarkastuksen tarkoituksenmukaiseksi toteuttamiseksi. Yhteisöllä on oltava käytettävissä tehtävään riittävä määrä henkilöitä, joilla on tarkastusten toteuttamisen edellyttämä koulutukseen tai kokemukseen perustuva ammattitaito. Edellytettävästä ammattitaidosta voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella. Yhteisön on nimettävä tarkastuksista vastuulliset henkilöt.

60 §

Todentamisviranomaisen tarkastukset

Hallinnointilain 8 §:ssä tarkoitettu todentamisviranomainen voi horisontaaliasetuksen 12 artiklassa säädetyn lausunnon myöntämiseksi välttämättömien tutkimusten tekemiseksi sekä muiden erikseen EU:n lainsäädännössä todentamisviranomaisen tehtäväksi säädettyjen tarkastusten suorittamiseksi tehdä tarkastuksia niissä viranomaisissa tai yhteisöissä, jotka suorittavat maksajavirastolle säädettyjä tehtäviä, taikka tuensaajan tai interventiovarastonpitäjän luona.

Jos tarkastuksen toteuttaminen edellyttää näytteiden laadun analysointia laboratoriossa, analysointi toteutetaan tarkastuksen toimittamisesta huolehtivan viranomaisen laboratoriossa taikka elintarvikelain 34 §:ssä tarkoitetussa virallisessa laboratoriossa tai nimetyssä omavalvontalaboratoriossa.

Maa- ja metsätalousministeriön, Ruokaviraston ja tarkastusviranomaisen tiedonsaantioikeus

Maa- ja metsätalousministeriöllä ja Ruokavirastolla sekä tämän luvun mukaisesti tarkastuksista vastaavilla ja tarkastuksissa apuna käytettävillä viranomaisilla on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada maksutta valtion ja kunnan viranomaiselta asian käsittelemiseksi välttämättömiä hakijaa, tämän taloudellista asemaa ja liike- tai ammattitoimintaa tai muita tuen tai muun tässä laissa tai EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä tarkoitetun asian käsittelemisen, tarkastuksen suorittamisen tai raportoinnin toteuttamisen kannalta merkityksellistä olosuhdetta koskevia tietoja.

Edellä 1 momentissa mainituilla viranomaisilla on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada maksutta Verohallinnolta hakijaa koskevat tiedot veroihin sekä muulta viranomaiselta ja julkista tehtävää hoitavalta edellä mainittua tahoa koskevat tiedot lakisääteisiin eläke-, tapaturma- tai työttömyysvakuutusmaksuihin liittyvien rekisteröitymis-, ilmoitus- ja maksuvelvollisuuksien hoitamisesta, toiminnasta, taloudesta sekä kytkennöistä, jos tiedot ovat välttämättömiä tuen myöntämiseksi, maksamiseksi tai tuen käytön valvomiseksi.

Maa- ja metsätalousministeriöllä ja Ruokavirastolla sekä tämän luvun mukaisesti tarkastuksista vastaavilla ja tarkastuksissa apuna käytettävillä viranomaisilla on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada maksutta tässä laissa tai EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä tarkoitettua toimintaa harjoittavilta toimijoilta tässä laissa tai EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä tarkoitetun asian käsittelemisen, tarkastuksen suorittamisen tai raportoinnin kannalta välttämättömät asiakirjat ja tiedot.

Tarkastuksia ohjaavien viranomaisten ja EU:n lainsäädännössä tarkoitettujen viranomaisten tarkastus- ja tiedonsaantioikeus

Mitä tässä luvussa säädetään tarkastuksesta vastaavan viranomaisen tarkastusoikeudesta, koskee myös kyseisen tarkastuksen yleisestä ohjauksesta vastaavaa maa- ja metsätalousministeriötä ja Ruokavirastoa.

EU:n varojen asianmukaisen hallinnon ja käytön varmistamiseksi Ruokavirastolla on oikeus suorittaa varainhoitoasetuksessa tarkoitettua laadunvalvontaa niissä viranomaisissa, jotka suorittavat maksajavirastolle säädettyjä tehtäviä.

Mitä tässä luvussa säädetään tarkastuksesta vastaavan viranomaisen tarkastus- ja tiedonsaantioikeudesta, koskee myös horisontaaliasetuksessa tarkoitettuja EU:n komission tarkastustehtäviä suorittavia henkilöitä. Vastaava tarkastus- ja tiedonsaantioikeus on muilla EU:n lainsäädännössä tarkoitetuilla viranomaisilla, joiden tehtäviin kuuluu vastaavanlaisia tarkastustehtäviä.

65 §

Viranomaisen oikeus luovuttaa tietoja muille viranomaisille

Maa- ja metsätalousministeriön, Ruokaviraston ja tässä laissa tarkoitetun tarkastuksesta vastaavan viranomaisen tämän lain toimeenpanossa saamien tietojen tiedonluovutukseen muille viranomaisille tai EU-toimielimille sovelletaan ruokahallinnon tietovarannosta annetun lain 8 §:ää.

70 §

Hakemusten ja ilmoitusten muotovaatimukset

Hakemus ja ilmoitus on tehtävä kirjallisesti ja allekirjoitettava.

Sen lisäksi, mitä EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä säädetään velvollisuudesta käyttää määrämuotoista hakemusta tai ilmoitusta, tukea koskeva hakemus on tehtävä Ruokaviraston tähän tarkoitukseen vahvistamalla lomakkeella.

Hakemukseen ja ilmoitukseen on liitettävä sen käsittelemisen kannalta tarpeelliset selvitykset. Ruokavirasto voi antaa määräyksiä hakemuksissa ja ilmoituksissa esitettävistä tiedoista.

Jos EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä säädetään, että tuotteiden myynti interventiovarastoon tai osto sieltä tai tuen hakeminen taikka muu toimenpide on toteutettava hakemuksen sijaan tarjouksen perusteella, tarjoukseen sovelletaan, mitä tässä laissa säädetään hakemuksesta.

70 a §

Sähköinen haku

Tukea voidaan edellyttää haettavan sähköisesti verkkopalvelussa, joka on osa ruokahallinnon tietovarannosta annetussa laissa tarkoitettua ruokahallinnon tietovarantoa. Hakija tunnistetaan vahvalla sähköisellä tunnistamisella, siten kuin vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä luottamuspalveluista annetusta laista (617/2009) säädetään. Valtioneuvoston asetuksella säädetään tässä laissa tarkoitetuista tuista, joita koskeva hakemus voidaan tehdä vain tässä pykälässä tarkoitettulla tavalla.

Ruokavirasto voi 1 momentista poiketen antaa määräyksen siitä, että tiettyä tukea haetaan muutoin kuin sähköisessä järjestelmässä, jos tukijärjestelmän toimeenpanon kiireellisyys sitä välttämättä edellyttää.

Ruokavirasto voi antaa tarkemmat määräykset hakemukseen liitettävistä asiakirjoista, hakemisen menettelyistä sekä suunnitelmien ja selvitysten esitystavasta.

Mitä tässä pykälässä säädetään tuesta, sovelletaan myös interventiovarastointia koskevaan hakemukseen tai tarjoukseen.

73 §

Tuen maksaminen ennakolta tai useassa erässä

Tuen ennakolta maksamisen edellytyksistä säädetään EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä. Tuen ennakolta maksamisesta voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

Sen lisäksi, mitä EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä säädetään jäsenvaltion velvollisuudesta maksaa tukea useassa erässä, voidaan tuottajaorganisaatiotukea ja mehiläishoitotukea maksaa hakemuksesta useassa erässä toteutuneista toimenpiteistä aiheutuneiden kustannusten

perusteella. Lisäksi edellytyksenä on, että yksittäinen erä ei ole määrältään vähäinen. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä maksettavan erän vähimmäismäärästä, erien lukumäärästä ja hakemusten määräajoista.

74 §

Tuen maksamisen lopettaminen ja takaisinperintä

Jollei EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä muuta säädetä, Ruokaviraston on lopetettava tuen maksaminen ja perittävä takaisin virheellisesti tai perusteetta maksettu tuki, jos:

- 1) tuen myöntämisen tai maksamisen edellytykset eivät ole täyttyneet;
 - 2) tuen ehtoja ei ole noudatettu;
 - 3) tuen saaja on antanut sellaisen virheellisen tai puutteellisen tiedon, joka on olennaisesti vaikuttanut tuen myöntämiseen tai maksamiseen;
 - 4) tuen saaja laiminlyö 62 §:ssä tarkoitetun avustamisvelvollisuuden tarkastuksessa;
- Jos tuki on myönnetty yhteisesti useammalle tuensaajalle, vastaavat kaikki tuensaajat yhteisvastuullisesti takaisinperittävän tuen maksamisesta. Tukea ei peritä takaisin, jos perittävä määrä on tukijärjestelmässä myönnetyn yksittäisen tuen osalta ilman korkoja enintään 100 euroa.

75 §

Seuraamusmaksun määrääminen

Jos tuen hakija tai saaja rikkoo tai laiminlyö tuen myöntämisen edellytyksiä, eikä rikkomus tai laiminlyönti ole vähäinen, Ruokavirasto määrää tälle seuraamusmaksun, jonka määrä on enintään haetun ja myönnettävissä olevan tuen erotus ottaen huomioon rikkomuksen tai laiminlyönnin vakavuus ja kesto, jollei seuraamusmaksun edellytyksistä ja määräämisestä EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä muuta säädetä. Seuraamusmaksua ei kuitenkaan määrätä, jos kyse on horisontaalasetuksen 59 artiklan 5 kohdassa tarkoitetusta perusteesta.

76 §

Takaisinperittävän tuen ja seuraamusmaksun korko

Takaisinperittävälle tuelle on suoritettava korkoa, joka lasketaan sen ajan perusteella, joka alkaa 60 päivää takaisinperintäpäätöksen tekemisajankohdasta ja päättyy saatavan suorittamisajankohtaan, jollei koron laskemistavasta tai koron perimättä jättämisestä EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä muuta säädetä.

Määrätylle seuraamusmaksulle on suoritettava korkoa siten kuin EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä säädetään.

Takaisinperittävälle määrälle on suoritettava korkolain (633/1982) 4 §:n 1 momentissa tarkoitettua vuotuista viivästyskorkoa, jollei EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä muuta säädetä.

77 §

Oikaisu

Jos tuenhakija on saanut tukea vähemmän kuin tämän olisi pitänyt saada tai jos tuki on perusteettomasti kokonaan hylätty, Ruokavirasto voi päätöksen lainvoimaisuuden estämättä ja ilman eri hakemusta oikaista virheellisen päätöksen, jos tarkoitusta varten on käytettävissä varoja.

78 §

Tuelle maksettava korko

Jos tuenhakijalle myönnetään tukea tai myönnetyn tuen määrää korotetaan oikaisun johdosta, oikaisun kohteena olevalle tuen määrälle voidaan maksaa korkolain 4 §:n 1 momentissa tarkoitettua vuotuista viivästyskorkoa laskettuna siitä päivästä, jolloin oikaistava päätös oli tehty, oikaisupäätöksen tekopäivään saakka. Korkoa ei kuitenkaan makseta, jos oikaisun tarve on johnutun tuenhakijan toiminnasta.

Jos tuenhakijalle myönnetään muutoksenhaun johdosta tukea tai tuen määrää korotetaan, tälle määrälle voidaan maksaa korkolain 4 §:n 1 momentissa tarkoitettua vuotuista viivästyskorkoa laskettuna valituksenalaisen päätöksen tekopäivästä muutoksenhakuviranomaisen päätöksen tekopäivään. Koron maksamisesta päättää tällöin muutoksenhakuviranomainen.

79 §

Viranomaiselle suoritettujen maksujen palautus

Ruokaviraston on palautettava väärin perustein tai liikaa peritty maksu, takaisinperitty määrä tai seuraamusmaksu. Palautettavalle määrälle suoritetaan korkoa siten kuin tullilain 93 §:ssä säädetään.

85 a §

Tuottaja- ja toimialaorganisaatioihin liittyvät hallinnolliset pakkokeinot

Jos tuottaja- tai toimialaorganisaatio ei toimita EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä tai tässä laissa edellytetyjä tietoja määräajassa, Ruokavirasto voi antaa tuottaja- tai toimialaorganisaatiolle määräyksen toimittaa puuttuvat tiedot määräajassa. Ruokavirasto voi asettaa tietojen toimittamista koskevan määräyksen noudattamisen tehosteeksi uhkasakon. Uhkasakosta säädetään uhkasakkolaissa.

86 d §

Kunnan päätös hallinnollisten pakkokeinojen käytöstä

Tämän lain mukaan kunnalle kuuluvien 86 a—86 c §:ssä tarkoitettujen hallinnollisten pakkokeinojen käyttämisestä päättää Ruokavirasto, jos asia koskee yhtä kuntaa laajempaa aluetta. Ruokaviraston on viipymättä ilmoitettava tekemästään päätöksestä asianomaisille kunnille.

89 §

Viljatuotteiden alustavaan laaduntarkastukseen liittyvät erityiset menettelyt ja valtion korvausvastuu

Jos viljatuotteiden alustava laaduntarkastus osoittaa, että tuotteiden laatu ei vastaa EU:n interventiolainsäädännössä tarkoitettuja vaatimuksia, Ruokavirasto tekee päätöksen kuorman hylkäämisestä eikä kyseistä kuormaa vastaanoteta interventiovarastoon. Hylättyjen tuotteiden tarjoaja voi hakea määräajassa Ruokavirastolta viljatuotteiden alustavan laaduntarkastuksen yhteydessä otetun näytteen analysointia laboratoriossa. Ruokavirasto antaa määräyksen määräajan

pituudesta. Jos analyysi osoittaa, etteivät hylätyt tuotteet vastanneet vaatimuksia, tarjoaja vastaa analysoinnista aiheutuvista kustannuksista.

Jos 1 momentissa tarkoitettu analysointi osoittaa tuotteiden täyttävän säädetyt vaatimukset, tarjoajalla on oikeus korvaukseen tälle tuotteiden hylkäämisestä aiheutuneista kohtuullisista ylimääräisistä kuljetuskustannuksista. Jos tuotteiden toimittaminen interventiovarastoon ei ole enää mahdollista EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä tarkoitettussa määräajassa ja jos tarjoaja myy hylätyt tuotteet kohtuullisen ajan kuluessa hylkäämisestä alempaan hintaan, jonka tämä olisi saanut myydessään tuotteet interventiovarastoon, tällä on lisäksi oikeus korvaukseen interventiohinnan ja vallitsevan hintatason välisestä hintaerosta. Tarjoajan on tehtävä korvausta koskeva hakemus Ruokavirastolle kuuden kuukauden kuluessa analyysin tuloksen tiedoksi-saannista.

Kustannusten ja hinnaneron korvaamisesta päättää hakemuksesta Ruokavirasto. Hakemukseen on liitettävä selvitys kustannuksista ja myynnistä. Ruokavirasto voi antaa tarkempia määräyksiä hakemuksessa esitettävistä tiedoista.

91 a §

Todentamisviranomainen

Todentamisviranomaisen nimeämiseen, tehtäviin ja toimivaltaan sovelletaan, mitä hallinnointilaissa säädetään todentamisviranomaisesta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä 19.9.2022

Pääministeri

Sanna Marin

Maa- ja metsätalousministeri Antti Kurvinen

Laki

maataloustuotteiden markkinajärjestelystä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan maataloustuotteiden markkinajärjestelystä annetun lain (999/2012) 12 g, 13—17, 46 e § ja 46 g §:n 4 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 12 g § laissa 329/2016, 13 ja 46 e § sekä 46 g §:n 4 momentti laissa 1194/2013, 14 § osaksi laeissa 313/2016 ja 1194/2013 sekä 16 § osaksi laissa 313/2016,

muutetaan 1—6, 8—12, 12 a, 12 e, 12 f ja 18—29 §, 30 §:n 4 momentti, 31 §:n 1 momentti, 32 ja 33 a §, 33 b §:n 2 momentti, 33 c §:n 1 momentti, 34 §, 35 §:n 1 momentti, 36 §:n 1 ja 2 momentti, 40 §, 41 §:n 1 momentti, 43 §:n 1 momentti, 46 §, 46 b § 2—4 momentti, 46 c §:n 1 momentti, 46 d §:n 1 momentti, 47 ja 48 §, 49 §:n 1—2 momentti, 50 §, 51 §:n 1 ja 2 momentti, 52 §:n 1 ja 2 momentti, 53 §:n 1 ja 3 momentti, 54—56 §, 57 §:n 1 momentti, 58 b §:n 1 momentti, 58 c—58 e §, 58 f §:n 1 momentti, 59 §:n 2 ja 3 momentti, 60 §:n 1 momentti, 61 §:n 2 momentti, 63—65 §, 70 ja 73—79 §, 85 a §, 86 d §:n 3 momentti, 89 ja 91 a §, sellaisina kuin niistä ovat 1 ja 12 f §, 46 b §:n 3—4 momentti, 46 c §:n 1 momentti, 46 d §:n 1 momentti, 49 §:n 1 momentti, 50 ja 54 §, 57 §:n 1 momentti, 58 c—58 e §, 58 f §:n 1 momentti, 63 § ja 86 d §:n 3 momentti laissa 1194/2013, 4 ja 26 §, 51 §:n 2 momentti, 64 § osaksi laissa 1194/2013, 91 a § laissa 937/2014, 2 §, 30 §:n 4 momentti, 31 §:n 1 momentti, 32 §, 53 §:n 1 ja 3 momentti ja 85 a § laissa 1074/2016, 3 § osaksi laeissa 1194/2013, 937/2014, 1363/2014, 313/2016, 1074/2016, 375/2017 ja 207/2018, 8 § osaksi laissa 1074/2016, 12 a § osaksi laeissa 1194/2013 ja 1074/2016, 12 e ja 19—25 §, 41 §:n 1 momentti, 46 ja 56 §, 58 b §:n 1 momentti, 60 §:n 1 momentti, 46 b §:n 2 momentti ja 73 § laissa 207/2018, 33 a §, 33 b §:n 2 momentti, 33 c §:n 1 momentti, 34 §, 35 §:n 1 momentti ja 36 § 1 ja 2 momentti laissa 375/2017, 40 § osaksi laissa 207/2018, 43 §:n 1 momentti laissa 565/2021, 47 § ja 52 §:n 1 momentti laissa 937/2014, 48 ja 76 § osaksi laissa 937/2014, 79 § laissa 313/2016 ja 70 § osaksi laissa 313/2016, sekä

lisätään lakiin uusi 22 a, 22 b, 27 a, 29 a, 29 b, 37 a, 37 b, 37 c ja 70 a §, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

1 §

Soveltamisala

Soveltamisala

Tässä laissa säädetään Euroopan unionin (EU) yhteisen maatalouspolitiikan mukaisen maataloustuotteiden yhteisen markkinajärjestelyn täytäntöönpanosta.

Tässä laissa säädetään *maataloustuotteiden yhteisestä markkinajärjestelystä ja neuvoston asetusten (ETY) N:o 992/72, (ETY) N:o 234/79, (EY) N:o 1037/2001 ja (EY) N:o 1234/2007 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1308/2013, jäljempänä markkinajärjestelyasetus, ja jäsenvaltioiden yhteisen maatalouspolitiikan nojalla laadittavien, Euroopan*

Tätä lakia ei sovelleta elintarvikkeisiin, alkoholijuomiin eikä alkoholivalmisteisiin siltä osin kuin niistä säädetään muussa laissa.

2 §

Suhde muuhun lainsäädäntöön

Sen lisäksi, mitä tässä laissa säädetään:

1) *maataloustuotteiden yhteisestä markkinajärjestelystä ja neuvoston asetusten (ETY) N:o 992/72, (ETY) N:o 234/79, (EY) N:o 1037/2001 ja (EY) N:o 1234/2007 kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 1308/2013, jäljempänä markkinajärjestelyasetus*, tarkoitettusta mehiläishoitoalan kansallisesta tuesta ja sokerijuurikkaan viljelijöille myönnettävästä tuesta sekä kansallisesti tietyille aloille Suomessa maksettavista tuista, säädetään maa- ja puutarhatalouden kansallisista tuista annetussa laissa (1559/2001);

2) markkinajärjestelyasetuksessa tarkoitettujen porojen ja porotuotteiden tuotantoon ja kaupan pitämiseen liittyvän tuen täytäntöönpanosta säädetään porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annetussa laissa (986/2011);

3) markkinajärjestelyasetuksessa tarkoitettujen tuontitullien ja lisätuontitullien kantamisesta säädetään tullilaissa (304/2016);

4) markkinahäiriötilanteissa viljelijöille myönnettävistä tuista säädetään Euroopan unionin suorista tuista maataloudelle annetussa laissa (193/2013).

Tämän lain nojalla hyväksytyjen tuottaja- ja toimialaorganisaatioiden sopimusten, pää-

maatalouden tukirahastosta (maataloustukirahasto) ja Euroopan maaseudun kehittämisen maatalous-rahastosta (maaseuturahasto) rahoitettavien strategiasuunnitelmien (YMP:n strategia-suunnitelmat) tukea koskevista säännöistä sekä asetusten (EU) N:o 1305/2013 ja (EU) N:o 1307/2013 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/2115, jäljempänä suunnitelma-asetus III osaston III luvun säännösten täytäntöönpanosta.

Tätä lakia ei sovelleta elintarvikkeisiin, alkoholijuomiin eikä alkoholivalmisteisiin siltä osin kuin niistä säädetään muussa laissa.

2 §

Suhde muuhun lainsäädäntöön

Sen lisäksi, mitä tässä laissa säädetään:

1) markkinajärjestelyasetuksessa tarkoitusta mehiläishoitoalan kansallisesta tuesta ja sokerijuurikkaan viljelijöille myönnettävästä tuesta sekä kansallisesti tietyille aloille Suomessa maksettavista tuista, säädetään maa- ja puutarhatalouden kansallisista tuista annetussa laissa (1559/2001);

2) markkinajärjestelyasetuksessa tarkoitettujen porojen ja porotuotteiden tuotantoon ja kaupan pitämiseen liittyvän tuen täytäntöönpanosta säädetään porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annetussa laissa (986/2011);

3) markkinajärjestelyasetuksessa tarkoitettujen tuontitullien ja lisätuontitullien kantamisesta säädetään tullilaissa (304/2016);

4) markkinahäiriötilanteissa viljelijöille myönnettävistä tuista säädetään Euroopan unionin suorista *viljelijätuista* annetussa laissa (/20).

Tämän lain nojalla hyväksytyjen tuottaja- ja toimialaorganisaatioiden sopimusten, pää-

tösten ja menettelytapojen hyväksyttävyydestä, hyväksyttävyyden arvioinnista ja näissä asioissa toimivaltaisista viranomaisista säädetään markkinajärjestelyasetuksessa ja kilpailulaissa (948/2011).

tösten ja menettelytapojen hyväksyttävyydestä, hyväksyttävyyden arvioinnista ja *muista maataloustuotteiden tuotantoon ja kauppaan liittyvistä sopimuksista, päätöksistä ja menettelytavoista* sekä näissä asioissa toimivaltaisista viranomaisista säädetään markkinajärjestelyasetuksessa ja kilpailulaissa (948/2011).

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *horisontaaliasetuksella* yhteisen maatalouspolitiikan rahoituksesta, hallinnoinnista ja seurannasta ja neuvoston asetusten (ETY) N:o 352/78, (EY) N:o 165/94, (EY) N:o 2799/98, (EY) N:o 814/2000, (EY) N:o 1290/2005 ja (EY) N:o 485/2008 kumoamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) N:o 1306/2013;

2) *vanhalla markkinajärjestelyasetuksella* maatalouden yhteisestä markkinajärjestelystä ja tiettyjä maataloustuotteita koskevista erityissäännöksistä (yhteisiä markkinajärjestelyjä koskeva asetus) annettua neuvoston asetusta (EY) N:o 1234/2007;

3) *EU:n markkinajärjestelylainsäädännöllä* markkinajärjestelyasetusta, horisontaaliasetusta sekä niiden ja vanhan markkinajärjestelyasetuksen nojalla annettua EU:n lainsäädäntöä;

4) *EU:n hampputuotteiden tuontilainsäädännöllä* markkinajärjestelyasetuksen 189 artiklaa ja *horisontaaliasetuksen 64 artiklaa* sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1308/2013 täydentämisestä tuonti- ja vientitodistusjärjestelmän soveltamista koskevien sääntöjen osalta, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1306/2013 täydentämisestä tällaisten todistusten osalta asetettujen vakuuksien vapauttamista ja pidättämistä koskevien sääntöjen osalta, komission asetusten (EY) N:o 2535/2001, (EY) N:o 1342/2003, (EY) N:o 2336/2003, (EY) N:o 951/2006, (EY) N:o

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *horisontaaliasetuksella* yhteisen maatalouspolitiikan rahoituksesta, hallinnoinnista ja seurannasta sekä asetuksen (EU) N:o 1306/2013 kumoamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2021/2116;

2) *vanhalla markkinajärjestelyasetuksella* maatalouden yhteisestä markkinajärjestelystä ja tiettyjä maataloustuotteita koskevista erityissäännöksistä (yhteisiä markkinajärjestelyjä koskeva asetus) annettua neuvoston asetusta (EY) N:o 1234/2007;

3) *EU:n markkinajärjestelylainsäädännöllä* markkinajärjestelyasetusta, horisontaaliasetusta ja *suunnitelma-asetuksen III osaston III luvun* sekä niiden ja vanhan markkinajärjestelyasetuksen nojalla annettua EU:n lainsäädäntöä;

4) *EU:n hampputuotteiden tuontilainsäädännöllä* markkinajärjestelyasetuksen 189 artiklaa sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1308/2013 täydentämisestä tuonti- ja vientitodistusjärjestelmän soveltamista koskevien sääntöjen osalta, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1306/2013 täydentämisestä tällaisten todistusten osalta asetettujen vakuuksien vapauttamista ja pidättämistä koskevien sääntöjen osalta, komission asetusten (EY) N:o 2535/2001, (EY) N:o 1342/2003, (EY) N:o 2336/2003, (EY) N:o 951/2006, (EY) N:o 341/2007 ja (EY) N:o 382/2008 muuttamisesta sekä komission asetusten (EY) N:o

341/2007 ja (EY) N:o 382/2008 muuttamisesta sekä komission asetusten (EY) N:o 2390/98, (EY) N:o 1345/2005, (EY) N:o 376/2008 ja (EY) N:o 507/2008 kumoamisesta annetun komission delegoidun asetuksen (EU) 2016/1237 9 artiklaa ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1308/2013 soveltamista koskevista säännöistä tuonti- ja vientitodistusjärjestelmän osalta annetun komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2016/1239 hampputuotteiden tuontia koskevia säännöksiä;

5) **EU:n tuonti- ja vientitodistuslainsäädännöllä** markkinajärjestelyasetuksen III osan I luvun ja sen täytäntöönpanosta annetun sekä vanhan markkinajärjestelyasetuksen nojalla annetun tuonti- ja vientitodistuksia koskevan EU:n lainsäädännön säännöksiä;

6) **vientituella** markkinajärjestelyasetuksen III osan VI luvussa sekä tiettyihin maataloustuotteiden jalostuksessa tuotettuihin tavaroihin sovellettavasta kauppajärjestelmästä sekä neuvoston asetusten (EY) N:o 1216/2009 ja (EY) N:o 614/2009 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 510/2014 III luvussa tarkoitettua tuotteiden viennille EU:n ulkopuolelle myönnettävää tukea;

7) **vientitukiasetuksella** maataloustuotteiden vientitukijärjestelmän soveltamista koskevista yhteisistä yksityiskohtaisista säännöistä annettua komission asetusta (EY) N:o 612/2009;

8) **tullikooodeksilla** unionin tullikooodeksista annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) N:o 952/2013;

8 a) **tullikooodeksin delegoidulla asetuksella** Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 952/2013 täydentämisestä tiettyjä unionin tullikooodeksin säännöksiä koskevien yksityiskohtaisten sääntöjen osalta annettua komission delegoitua asetusta (EU) 2015/2446;

2390/98, (EY) N:o 1345/2005, (EY) N:o 376/2008 ja (EY) N:o 507/2008 kumoamisesta annetun komission delegoidun asetuksen (EU) 2016/1237 9 artiklaa ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1308/2013 soveltamista koskevista säännöistä tuonti- ja vientitodistusjärjestelmän osalta annetun komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2016/1239 hampputuotteiden tuontia koskevia säännöksiä;

5) **tuottajalla suunnitelma-asetuksen 3 artiklan 1 alakohdassa** tarkoitettua viljelijää;

6) **tuottajaorganisaatiotuella** suunnitelma-asetuksen 42 artiklan a alakohdassa tarkoitettua tukea hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaatioille;

7) **EU:n hedelmä- ja vihanneslainsäädännöllä** markkinajärjestelyasetuksen II osan I osaston II luvun 3 jakson, II osan II osaston I luvun, II osan II osaston III luvun, IV osan I luvun ja horisontaalasetuksen tuottajaorganisaatiotukea koskevia säännöksiä sekä suunnitelma-asetuksen III osaston III luvun hedelmä- ja vihannesalan toimenpiteitä koskevia sekä niiden täytäntöönpanosta annetun EU:n lainsäädännön säännöksiä;

8) **mehiläishoitotuella** suunnitelma-asetuksen 42 artiklan b alakohdassa tarkoitettua EU:n varoista myönnettävää mehiläishoitotalan tukea;

9) **eläinkuljetusten vientitukiasetuksella** yksityiskohtaisten sääntöjen säätämisestä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1234/2007 nojalla elävien nautaeläinten hyvinvointia kuljetuksen aikana koskevien, vientitukia myönnettäessä noudatettavien vaatimusten osalta annettua komission asetusta (EU) N:o 817/2010;

10) **tuottajalla** horisontaalasetuksen 2 artiklassa tarkoitettua viljelijää;

11) **tuottajaorganisaatiotuella** markkinajärjestelyasetuksen II osan I osaston II luvun 3 jaksossa tarkoitettua yhteisön taloudellista tukea hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaatioille;

12) **EU:n hedelmä- ja vihanneslainsäädännöllä** markkinajärjestelyasetuksen II osan I osaston II luvun 3 jakson, II osan II osaston I luvun, II osan I osaston III luvun, III osan I–III luvun ja IV osan I luvun hedelmä- ja vihannestuotteita koskevia säännöksiä, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1308/2013 täydentämisestä hedelmä- ja vihannesalan sekä hedelmä- ja vihannesjalostealan osalta, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1306/2013 täydentämisestä mainituilla aloilla sovellettavien seuraamusten osalta ja komission täytäntöön-

9) **yksityisen varastoinnin tuella** markkinajärjestelyasetuksen II osan I osaston I luvun 3 jaksossa tarkoitettua yksityiselle varastoinnille myönnettävää tukea;

10) **koulujakelutuella** markkinajärjestelyasetuksen II osan I osaston II luvun 1 jaksossa tarkoitettua tukea maitotuotteiden, hedelmien ja vihannesten toimittamiseksi koulujen oppilaille;

11) **EU:n koulujakelulainsäädännöllä** markkinajärjestelyasetuksen II osan I osaston II luvun 1 jakson ja horisontaalasetuksen koulujakelutukea koskevia säännöksiä sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1308/2013 soveltamissäännöistä hedelmien ja vihannesten, banaanien ja maidon toimittamisesta oppilaitoksiin myönnettävän unionin tuen osalta annettua komission täytäntöönpanoasetusta (EU) 2017/39, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1308/2013 täydentämisestä hedelmien ja vihannesten, banaanien ja maidon toimittamiseen oppilaitoksille myönnettävän unionin tuen osalta sekä komission delegoidun asetuksen (EU) N:o 907/2014 muuttamisesta annettua komission delegoitua asetusta (EU) 2017/40 ja maataloustuotteiden yhteiseen markkinajärjestelyyn liittyvien tiettyjen tukien ja vientitukien vahvistamista koskevien toimenpiteiden määrittämisestä annettua neuvoston asetusta (EU) N:o 1370/2013;

12) **EU:n ruhonluokituslainsäädännöllä** markkinajärjestelyasetuksen 10 artiklan, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1308/2013 täydentämisestä naudan-, sian- ja lampaanruhojen unionin luokitusasteikkojen sekä tiettyihin luokkiin kuuluvien ruhojen ja elävien eläinten markkinahintaselvitysten osalta annetun komission delegoidun asetuksen (EU) 2017/1182 ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1308/2013 soveltamissäännöistä naudan-, sian- ja lampaanruhojen unionin luokitusasteikkojen sekä tiettyihin luokkiin kuuluvien

panoasetuksen (EU) N:o 543/2011 muuttamisesta annettua komission delegoitua asetusta (EU) 2017/891 ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1308/2013 soveltamissäännöistä hedelmä- ja vihanneksien sekä hedelmä- ja vihanneksialueiden osalta annettua komission täytäntöönpanoasetusta (EU) 2017/892 sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1234/2007 soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä hedelmä- ja vihanneksien sekä hedelmä- ja vihanneksialueiden osalta annettua komission täytäntöönpanoasetusta (EU) N:o 543/2011;

13) *mehiläishoituella* markkinajärjestelyasetuksen 55 artiklassa tarkoitettua EU:n varoista myönnettävää mehiläishoito-*ohjelmien rahoitustukea*;

14) *yksityisen varastoinnin tuella* markkinajärjestelyasetuksen II osan I osaston I luvun 3 jaksossa tarkoitettua yksityiselle varastoinnille myönnettävää tukea;

(15 kohta on kumottu L:lla 9.12.2016/1074)

16) *koulujakelutuelle* markkinajärjestelyasetuksen II osan I osaston II luvun 1 jaksossa tarkoitettua tukea maitotuotteiden, hedelmien ja vihannesten toimittamiseksi koulujen oppilaille;

17) *EU:n koulujakelulainsäädännöllä* markkinajärjestelyasetuksen II osan I osaston II luvun 1 jakson ja horisontaalisen koulujakelutukea koskevia säännöksiä sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1308/2013 soveltamissäännöistä hedelmien ja vihannesten, banaanien ja maidon toimittamisesta oppilaitoksiin myönnettävän unionin tuen osalta annettua komission täytäntöönpanoasetusta (EU) 2017/39, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o

ruhojen ja elävien eläinten markkinahintaselvitysten osalta annetun komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2017/1184 säännöksiä;

13) *EU:n kaupanormilainsäädännöllä* markkinajärjestelyasetuksen 73–123, 147 ja 223 artiklan, 230 artiklan 1 kohdan c alakohdan ja niiden täytäntöönpanosta annetun sekä vanhan markkinajärjestelyasetuksen nojalla annetun EU:n lainsäädännön maataloustuotteiden kaupan pitämisen vaatimuksia ja viinialan tuotteiden nimityksiä, merkintöjä, valmistusmenetelmiä, rypälelajikkeita, tietojen ilmoittamista, saateasiakirjojen käyttöä ja tietojen kirjaamista koskevia säännöksiä;

14) *oliivialan tuotteilla* markkinajärjestelyasetuksen 1, 75 ja 78 artiklassa tarkoitettuja oliiviöljyjä ja syötäväksi tarkoitettuja oliiveja;

15) *hedelmillä ja vihanneksilla* markkinajärjestelyasetuksen 1, 75 ja 76 artiklassa tarkoitettuja hedelmiä ja vihanneksia, banaaneja sekä hedelmä- ja vihanneksialueita;

16) *humala-alan tuotteilla* markkinajärjestelyasetuksen 1, 75 ja 77 artiklassa ja liitteessä II tarkoitettua humalaa;

17) *viinialan tuotteilla* markkinajärjestelyasetuksen 1, 75, 78, 80 ja 81 artiklassa ja liitteessä II tarkoitettuja viinialan tuotteita;

1308/2013 täydentämisestä hedelmien ja vihannesten, banaanien ja maidon toimittamiseen oppilaitoksille myönnettävän unionin tuen osalta sekä komission delegoidun asetuksen (EU) N:o 907/2014 muuttamisesta annettua komission delegoitua asetusta (EU) 2017/40 ja maataloustuotteiden yhteiseen markkinajärjestelyyn liittyvien tiettyjen tukien ja vientitukien vahvistamista koskevien toimenpiteiden määrittämisestä annettua neuvoston asetusta (EU) N:o 1370/2013;

(18 kohta on kumottu L:lla 6.4.2018/207.)

19) *EU:n ruhonluokituslainsäädännöllä* markkinajärjestelyasetuksen 10 artiklan, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1308/2013 täydentämisestä naudan-, sian- ja lampaanruhojen unionin luokitusasteikkojen sekä tiettyihin luokkiin kuuluvien ruhojen ja elävien eläinten markkinahintaselvitysten osalta annetun komission delegoidun asetuksen (EU) 2017/1182 ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1308/2013 soveltamissäännöistä naudan-, sian- ja lampaanruhojen unionin luokitusasteikkojen sekä tiettyihin luokkiin kuuluvien ruhojen ja elävien eläinten markkinahintaselvitysten osalta annetun komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2017/1184 säännöksiä;

20) *EU:n sokerituotantolainsäädännöllä* markkinajärjestelyasetuksen II osan II osaston II luvun I jakson säännöksiä sekä maataloustuotteiden yhteiseen markkinajärjestelyyn liittyvien tiettyjen tukien ja vientitukien vahvistamista koskevien toimenpiteiden määrittämisestä annettua neuvoston asetusta (EU) N:o 1370/2013, neuvoston asetuksen (EY) N:o 318/2006 soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä sokerin sisämarkkinoiden ja kiintiöjärjestelmän hallinnoinnin osalta annettua komission asetusta (EY) N:o 952/2006 ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 318/2006 täytäntöönpanoa koskevista yksityiskohtaisista säännöistä kiintiön ulkopuolisen tuotannon osalta sokerialalla annettua komission asetusta (EY) N:o 967/2006 sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EU) N:o

18) *etyylialkoholilla* markkinajärjestelyasetuksen 1 artiklassa tarkoitettua maatalousperäistä etyylialkoholia;

19) *vasikanlihalla* markkinajärjestelyasetuksen liitteessä VII tarkoitettua enintään 12 kuukauden ikäisistä nautaeläimistä peräisin olevaa lihaa;

20) *maitotuotteilla* markkinajärjestelyasetuksen 78 artiklassa tarkoitettua maitoa ja mainitussa artiklassa tarkoitettuja maitotuotteita;

1307/2013 ja (EU) N:o 1308/2013 soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä komissiolle toimitettavien tietojen ja asiakirjojen tiedoksiantamisen osalta sekä useiden komission asetusten muuttamisesta ja kumoamisesta annetun komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2017/1185 sokerialan tuotteita koskevia säännöksiä;

21) **delegoidulla maksajavirastoasetuksella Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1306/2013 täydentämisestä maksajavirastojen ja muiden elinten, varainhoidon, tilien tarkastamisen, vakuuksien sekä euron käytön osalta annettua komission delegoitua asetusta (EU) N:o 907/2014;**

22) **EU:n kaupanormilainsäädännöllä markkinajärjestelyasetuksen 73–123, 147 ja 223 artiklan ja 230 artiklan 1 kohdan c alakohdan ja horisontaalasetuksen 59, 89 ja 90 artiklan ja niiden täytäntöönpanosta annetun sekä vanhan markkinajärjestelyasetuksen nojalla annetun EU:n lainsäädännön maataloustuotteiden kaupan pitämisen vaatimuksia ja viinialan tuotteiden nimityksiä, merkintöjä, valmistusmenetelmiä, rypälelajikkeita, tietojen ilmoittamista, saateasiakirjojen käyttöä ja tietojen kirjaamista koskevia säännöksiä;**

23) **maksajavirastoasetuksella Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1306/2013 soveltamissäännöistä maksajavirastojen ja muiden elinten, varainhoidon, tilien tarkastamisen ja hyväksymisen, tarkastuksia koskevien sääntöjen, vakuuksien ja avoimuuden osalta annettua komission täytäntöönpanoasetusta (EU) N:o 908/2014;**

24) **oliivialan tuotteilla markkinajärjestelyasetuksen 1, 75 ja 78 artiklassa tarkoitettuja oliiviöljyjä ja syötäväksi tarkoitettuja oliiveja;**

25) **hedelmillä ja vihanneksilla markkinajärjestelyasetuksen 1, 75 ja 76 artiklassa tarkoitettuja hedelmiä ja vihanneksia, banaaneja sekä hedelmä- ja vihanneksialosteita;**

21) **levitettävillä rasvoilla markkinajärjestelyasetuksen 1, 75 ja 78 artiklassa tarkoitettuja levitettäviä rasvoja;**

22) **muna-alan tuotteilla markkinajärjestelyasetuksen 1, 75 ja 78 artiklassa tarkoitettuja munia lukuun ottamatta liitteessä II tarkoitettuja siitosmunia;**

23) **siipikarjanliha-alan tuotteilla markkinajärjestelyasetuksen 1, 75 ja 78 artiklassa tarkoitettua siipikarjanlihaa ja liitteessä II tarkoitettuja siipikarjanliha-alan tuotteita ja siitosmunia;**

24) **EU:n interventiolainsäädännöllä markkinajärjestelyasetuksen II osan I osaston I luvun 1–4 jaksoa, horisontaalasetuksen 9, 11, 59, 60, 62, 64 artiklaa sekä niiden täytäntöönpanosta annettua sekä vanhan markkinajärjestelyasetuksen nojalla annettua maataloustuotteiden julkista ja yksityistä varastointia koskevaa EU:n lainsäädäntöä;**

25) **markkinahäiriötilanteella markkinajärjestelyasetuksen 219–221 artiklassa tarkoitettua tilannetta.**

26) *humala-alan tuotteilla* markkinajärjestelyasetuksen 1, 75 ja 77 artiklassa ja liitteessä II tarkoitettua humalaa;

27) *viinialan tuotteilla* markkinajärjestelyasetuksen 78 ja 81 artiklassa ja liitteessä II tarkoitettuja viinialan tuotteita;

28) *etyylialkoholilla* markkinajärjestelyasetuksen 1 artiklassa tarkoitettua maatalousperäistä etyylialkoholia;

29) *vasikanlihalla* markkinajärjestelyasetuksen liitteessä VII tarkoitettua enintään 12 kuukauden ikäisistä nautaeläimistä peräisin olevaa lihaa;

30) *maitotuotteilla* markkinajärjestelyasetuksen 78 artiklassa tarkoitettua maitoa ja mainitussa artiklassa tarkoitettuja maitotuotteita;

31) *levitettävillä rasvoilla* markkinajärjestelyasetuksen 1, 75 ja 78 artiklassa tarkoitettuja levitettäviä rasvoja;

32) *muna-alan tuotteilla* markkinajärjestelyasetuksen 1, 75 ja 78 artiklassa tarkoitettuja munia lukuun ottamatta liitteessä II tarkoitettuja siitosmunia;

33) *siipikarjanliha-alan tuotteilla* markkinajärjestelyasetuksen 1, 75 ja 78 artiklassa tarkoitettua siipikarjanlihaa ja liitteessä II tarkoitettuja siipikarjanliha-alan tuotteita ja siitosmunia;

34) *EU:n interventiolainsäädännöllä* markkinajärjestelyasetuksen II osan I osaston I luvun 1–4 jaksoa, horisontaaliasetuksen 7, 8, 58–60, 62, 64 ja 66 artiklaa sekä niiden täytäntöönpanosta annettua sekä vanhan markkinajärjestelyasetuksen nojalla annettua maataloustuotteiden julkista ja yksityistä varastointia koskevaa EU:n lainsäädäntöä;

35) *markkinahäiriötilanteella* markkinajärjestelyasetuksen 219–221 artiklassa tarkoitettua tilannetta.

4 §

Maaseutuviraston yleistoimivalta ja EU:n lainsäädännössä tarkoitettu toimivaltainen viranomainen

Maaseutuvirasto on toimivaltainen kansallinen viranomainen EU:n yhteisen maatalouspolitiikan markkinajärjestelyn täytäntöönpanossa ja vastaa markkinajärjestelyyn liittyvien kansalliselle viranomaiselle kuuluvien toimenpiteiden täytäntöönpanosta ja täytäntöönpanon edellyttämistä päätöksistä, jollei jäljempänä tässä laissa toisin säädetä.

Maa- ja metsätalousministeriö toimii maksajavirastoasetuksen 1 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena.

Maaseutuvirasto toimii horisontaaliasetuksen 7 artiklassa tarkoitettuna maksajavirastona.

5 §

Interventiovarastojen valinta

Maaseutuviraston on markkinajärjestelyasetuksessa tarkoitetussa julkisessa interventiossa (*interventiovarastointi*) käytettävien varastojen (*interventiovarasto*) ja varastointiin liittyvien palvelujen hankinnan yhteydessä varmistettava, että:

1) varastot ja varastointimenettelyt täyttävät EU:n interventiolainsäädännössä ja tässä laissa säädetty vaatimukset;

2) interventiovarastoinnista vastaavan toimijan (*interventiovarastonpitäjä*) kanssa laaditaan EU:n interventiolainsäädännössä tarkoitettu sopimus, jossa vahvistetaan interventiovarastonpitäjän korvausvastuu ja muut EU:n interventiolainsäädännössä edellytetyt seikat;

3) interventiovarastonpitäjä sitoutuu pitämään kirjaa ja ilmoittamaan Maaseutuvirastolle ja tässä laissa tarkoitettulle varastoinnin tarkastuksesta vastaavalle viranomaiselle varastoja ja varastointimenettelyä koskevat EU:n interventiolainsäädännössä ja tässä laissa tarkoitetut tiedot.

4 §

Ruokaviraston yleistoimivalta ja EU:n lainsäädännössä tarkoitettu viranomainen

Ruokavirasto on toimivaltainen kansallinen viranomainen EU:n yhteisen maatalouspolitiikan markkinajärjestelyn ja suunnitelma-asetuksen III osaston III luvun täytäntöönpanossa ja vastaa markkinajärjestelyyn ja mainittuun lukuun liittyvien kansalliselle viranomaiselle kuuluvien toimenpiteiden täytäntöönpanosta ja täytäntöönpanon edellyttämistä päätöksistä, jollei jäljempänä tässä laissa toisin säädetä.

Yhteisen maatalouspolitiikan strategia-suunnitelman hallinnoinnista annetun lain, jäljempänä hallinnointilaki (/20), 3 luvussa säädetään EU:n lainsäädännössä tarkoitettuja viranomaisista ja toimielimistä.

5 §

Interventiovarastojen valinta

Ruokaviraston on markkinajärjestelyasetuksessa tarkoitetussa julkisessa interventiossa (*interventiovarastointi*) käytettävien varastojen (*interventiovarasto*) ja varastointiin liittyvien palvelujen hankinnan yhteydessä varmistettava, että:

1) varastot ja varastointimenettelyt täyttävät EU:n interventiolainsäädännössä ja tässä laissa säädetty vaatimukset;

2) interventiovarastoinnista vastaavan toimijan (*interventiovarastonpitäjä*) kanssa laaditaan EU:n interventiolainsäädännössä tarkoitettu sopimus, jossa vahvistetaan interventiovarastonpitäjän korvausvastuu ja muut EU:n interventiolainsäädännössä edellytetyt seikat;

3) interventiovarastonpitäjä sitoutuu pitämään kirjaa ja ilmoittamaan Ruokavirastolle ja tässä laissa tarkoitettulle varastoinnin tarkastuksesta vastaavalle viranomaiselle varastoja ja varastointimenettelyä koskevat EU:n interventiolainsäädännössä ja tässä laissa tarkoitetut tiedot.

6 §

Viljatuotteiden tarjoajan valtuutus

EU:n interventiolainsäädännössä tarkoitettu viljatuotteiden tarjoamiseen kelpoinen toimija voi valtuuttaa toisen tarjoamiseen kelpoisen toimijan tarjoamaan puolestaan.

Valtuutetun tarjouksen tekijän on esitettävä Maaseutuvirastolle tarjouksen yhteydessä valtuutusta koskeva selvitys. Selvityksessä on oltava valtuuttajaa koskevat tiedot ja tämän suostumus valtuutuksen kohteena olevien tuotteiden tarkastukseen tuotteiden varastointiin käytettävissä tiloissa ennen interventiovarastoon toimitusta. Maaseutuvirasto voi antaa tarkempia määräyksiä valtuutuksesta esitettävistä tiedoista.

8 §

Interventiovarastointiin liittyvien tuotteiden maksaminen ja kustannusten korvaaminen

Viljatuotteiden interventiomyyjän oikeudesta tarjota tuotteet otettavaksi interventiovaraston haltuun niiden varastointipaikassa ilman kuljetusta sekä viranomaisen velvollisuudesta tässä tapauksessa vähentää tuotteiden hinnasta tuotteiden kuljetusta ja varastosta poistoa koskevat kustannukset säädetään EU:n interventiolainsäädännössä. Kustannusten vähentämisestä päättää Maaseutuvirasto.

Interventiovarastoon toimitettavien tuotteiden hinnan ja kuljetuskustannusten korvaamisen perusteista säädetään muilta kuin 1 momentissa tarkoitetuilta osin EU:n interventiolainsäädännössä. Interventiomyyjän on esitettävä Maaseutuvirastolle tuotteiden hinnan ja kuljetuskustannusten korvaamisen määrittämisessä tarpeelliset tiedot. Maaseutuvirasto voi antaa tarkempia määräyksiä korvausten hakemisen yhteydessä esitettävistä tiedoista.

Jos viljatuotteiden luovuttamisen yhteydessä tehtävässä tarkastuksessa luovutettujen tuotteiden määrä todetaan interventio-ostajan ja Maaseutuviraston välillä sovittua määrää pienemmäksi eikä puuttuvaa määrää ole mahdollista luovuttaa, Maaseutuvirasto palauttaa

6 §

Viljatuotteiden tarjoajan valtuutus

EU:n interventiolainsäädännössä tarkoitettu viljatuotteiden tarjoamiseen kelpoinen toimija voi valtuuttaa toisen tarjoamiseen kelpoisen toimijan tarjoamaan puolestaan.

Valtuutetun tarjouksen tekijän on esitettävä Ruokavirastolle tarjouksen yhteydessä valtuutusta koskeva selvitys. Selvityksessä on oltava valtuuttajaa koskevat tiedot ja tämän suostumus valtuutuksen kohteena olevien tuotteiden tarkastukseen tuotteiden varastointiin käytettävissä tiloissa ennen interventiovarastoon toimitusta. Ruokavirasto voi antaa tarkempia määräyksiä valtuutuksesta esitettävistä tiedoista.

8 §

Interventiovarastointiin liittyvien tuotteiden maksaminen ja kustannusten korvaaminen

Viljatuotteiden interventiomyyjän oikeudesta tarjota tuotteet otettavaksi interventiovaraston haltuun niiden varastointipaikassa ilman kuljetusta sekä viranomaisen velvollisuudesta tässä tapauksessa vähentää tuotteiden hinnasta tuotteiden kuljetusta ja varastosta poistoa koskevat kustannukset säädetään EU:n interventiolainsäädännössä. Kustannusten vähentämisestä päättää Ruokavirasto.

Interventiovarastoon toimitettavien tuotteiden hinnan ja kuljetuskustannusten korvaamisen perusteista säädetään muilta kuin 1 momentissa tarkoitetuilta osin EU:n interventiolainsäädännössä. Interventiomyyjän on esitettävä Ruokavirastolle tuotteiden hinnan ja kuljetuskustannusten korvaamisen määrittämisessä tarpeelliset tiedot. Ruokavirasto voi antaa tarkempia määräyksiä korvausten hakemisen yhteydessä esitettävistä tiedoista.

Jos viljatuotteiden luovuttamisen yhteydessä tehtävässä tarkastuksessa luovutettujen tuotteiden määrä todetaan interventio-ostajan ja Ruokaviraston välillä sovittua määrää pienemmäksi eikä puuttuvaa määrää ole mahdol-

interventio-ostajalle puuttuvaa tuotemäärää vastaavan osuuden hinnasta. Jos luovutettu määrä todetaan sovittua suuremmaksi, interventio-ostajan on maksettava liikaa luovutettua määrää vastaava hinta Maaseutuvirastolle.

lista luovuttaa, *Ruokavirasto* palauttaa interventio-ostajalle puuttuvaa tuotemäärää vastaavan osuuden hinnasta. Jos luovutettu määrä todetaan sovittua suuremmaksi, interventio-ostajan on maksettava liikaa luovutettua määrää vastaava hinta *Ruokavirastolle*.

9 §

9 §

*Varastoitavien tuotteiden valmistusta koskevat vaatimukset**Varastoitavien tuotteiden valmistusta koskevat vaatimukset*

Interventiovarastoon toimitettavaa voita tai maitojauhetta valmistavan laitoksen velvollisuudesta hakea hyväksymistä ja hyväksymisen edellytyksistä säädetään EU:n interventiolainsäädännössä. Maaseutuvirasto myöntää hyväksymisen hakemuksesta hyväksymisedellytykset täyttävälle laitokselle (*hyväksytty varastoitavien tuotteiden valmistaja*). Hyväksyminen on voimassa toistaiseksi. Hyväksymisen peruuttamisen ja peruutetun hyväksymisen uudelleen voimaansaattamisen edellytyksistä säädetään EU:n interventiolainsäädännössä.

Interventiovarastoon toimitettavaa voita tai maitojauhetta valmistavan laitoksen velvollisuudesta hakea hyväksymistä ja hyväksymisen edellytyksistä säädetään EU:n interventiolainsäädännössä. *Ruokavirasto* myöntää hyväksymisen hakemuksesta hyväksymisedellytykset täyttävälle laitokselle (*hyväksytty varastoitavien tuotteiden valmistaja*). Hyväksyminen on voimassa toistaiseksi. Hyväksymisen peruuttamisen ja peruutetun hyväksymisen uudelleen voimaansaattamisen edellytyksistä säädetään EU:n interventiolainsäädännössä.

Hyväksytyn varastoitavien tuotteiden valmistajan velvollisuudesta ilmoittaa ennakolta viranomaiselle kyseisten tuotteiden tuotannon aloittamisesta, ilmoituksen määräajasta ja muista hyväksyttyä varastoitavien tuotteiden valmistajaa koskevista vaatimuksista säädetään EU:n interventiolainsäädännössä. Maaseutuvirasto voi antaa EU:n interventiolainsäädännössä säädetyissä rajoissa määräyksiä kyseisessä lainsäädännössä tarkoitettua määräaika myöhäisemmästä määräajasta, jos tämä ei vaaranna tuotannon valvonnan järjestämistä.

Hyväksytyn varastoitavien tuotteiden valmistajan velvollisuudesta ilmoittaa ennakolta viranomaiselle kyseisten tuotteiden tuotannon aloittamisesta, ilmoituksen määräajasta ja muista hyväksyttyä varastoitavien tuotteiden valmistajaa koskevista vaatimuksista säädetään EU:n interventiolainsäädännössä. *Ruokavirasto* voi antaa EU:n interventiolainsäädännössä säädetyissä rajoissa määräyksiä kyseisessä lainsäädännössä tarkoitettua määräaika myöhäisemmästä määräajasta, jos tämä ei vaaranna tuotannon valvonnan järjestämistä.

10 §

10 §

*Tuonti- ja vientitodistukset**Tuonti- ja vientitodistukset*

Tuojan velvollisuudesta esittää tuontitodistus tuotaessa EU:n ulkopuolelta maataloustuotteita ja viejän velvollisuudesta esittää vientitodistus viettäessä maataloustuotteita EU:n ulkopuolelle sekä todistuksissa esitett-

Tuojan velvollisuudesta esittää tuontitodistus tuotaessa EU:n ulkopuolelta maataloustuotteita ja viejän velvollisuudesta esittää vientitodistus viettäessä maataloustuotteita EU:n ulkopuolelle sekä todistuksissa esitett-

vistä tiedoista ja todistusten käytöstä säädetään EU:n tuonti- ja vientitodistuslainsäädännössä.

Maaseutuvirasto voi antaa EU:n tuonti- ja vientitodistuslainsäädännössä sallittuja tai edellytettyjä tarkempia määräyksiä todistuksissa esitettäviä tietoja ja todistusten käyttöä koskevista tuotteiden seurannan varmistamiseksi tarpeellisista vähäisistä täydennyksistä ja sellaisista vähäisistä poikkeuksista, jotka eivät vaaranna tuotteiden seurantaan eivätkä tuotteiden tuontia ja vientiä valvovien viranomaisten riittävää tiedonsaantia.

11 §

Hamppualan tuotteiden tuonnissa edellytettävä todistus

EU:n hampputuotteiden tuontilainsäädännössä säädetään hamppualan tuotteista, joiden tuonti EU:n ulkopuolelta edellyttää todistusta, sekä todistusta koskevassa hakemuksessa esitettävistä tiedoista ja todistuksen myöntämisen edellytyksistä. Todistuksen myöntämisestä päättää hakemuksesta Maaseutuvirasto.

Tuojan on esitettävä todistus tuonnin yhteydessä tullitoimipaikalle, joka tekee tuotteiden tuontimenettelyyn asettamisen yhteydessä todistukseen tuotavaa erää vastaavan merkin.

12 §

Eräiden hampun siementen tuonnin erityiset vaatimukset

EU:n hampputuotteiden tuontilainsäädännössä säädetään muista kuin kylvettäväksi tarkoitetuista hampun siemenistä (*hampun siemenet*), joiden tuonti edellyttää 11 §:ssä tarkoitettua todistuksen lisäksi, että tuoja on tähän tarkoitukseen hyväksytty (*hyväksytty hampun siementen tuoja*). Maaseutuvirasto päättää hakemuksesta hyväksymisestä. Hyväksymisen edellytyksenä on, että tuoja antaa

vistä tiedoista ja todistusten käytöstä säädetään *markkinajärjestelyasetuksen III osan I ja III luvuissa ja niiden täytäntöönpanosta annetussa EU:n lainsäädännössä*.

Ruokavirasto voi antaa *I momentissa tarkoitettussa* EU:n lainsäädännössä sallittuja tai edellytettyjä tarkempia määräyksiä todistuksissa *ja todistushakemuksissa* esitettäviä tietoja ja todistusten käyttöä koskevista tuotteiden seurannan varmistamiseksi tarpeellisista vähäisistä täydennyksistä ja sellaisista vähäisistä poikkeuksista, jotka eivät vaaranna tuotteiden seurantaan eivätkä tuotteiden tuontia ja vientiä valvovien viranomaisten riittävää tiedonsaantia.

11 §

Hamppualan tuotteiden tuonnissa edellytettävä todistus

EU:n hampputuotteiden tuontilainsäädännössä säädetään hamppualan tuotteista, joiden tuonti EU:n ulkopuolelta edellyttää todistusta, sekä todistusta koskevassa hakemuksessa esitettävistä tiedoista ja todistuksen myöntämisen edellytyksistä. Todistuksen myöntämisestä päättää hakemuksesta *Ruokavirasto*.

Tuojan on esitettävä todistus tuonnin yhteydessä tullitoimipaikalle, joka tekee tuotteiden tuontimenettelyyn asettamisen yhteydessä todistukseen tuotavaa erää vastaavan merkin.

12 §

Eräiden hampun siementen tuonnin erityiset vaatimukset

EU:n hampputuotteiden tuontilainsäädännössä säädetään muista kuin kylvettäväksi tarkoitetuista hampun siemenistä (*hampun siemenet*), joiden tuonti edellyttää 11 §:ssä tarkoitettua todistuksen lisäksi, että tuoja on tähän tarkoitukseen hyväksytty (*hyväksytty hampun siementen tuoja*). *Ruokavirasto* päättää hakemuksesta hyväksymisestä. Hyväksymisen edellytyksenä on, että tuoja antaa sitoumuksen noudattaa EU:n hampputuotteiden

sitoumuksen noudattaa EU:n hampputuotteiden tuontilainsäädännössä ja tässä laissa tarkoitettuja hampun siementen tuontia koskevia vaatimuksia. Hyväksyminen on voimassa toistaiseksi.

EU:n hampputuotteiden tuontilainsäädännössä säädetään:

- 1) tuotujen hampun siementen hyväksyttävistä käyttötavoista;
- 2) määräajasta, jonka kuluessa hampun siemenet on käytettävä;
- 3) hyväksytyn hampun siementen tuojan velvollisuudesta antaa viranomaiselle sitoumus hampun siementen käyttöä koskevien asiakirjojen esittämisestä.

Hyväksytyn hampun siementen tuojan on esitettävä Maaseutuvirastolle kuuden kuukauden kuluessa 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettua hampun siementen käyttöä koskevan määräajan päättymisestä asiakirjat, jotka osoittavat hampun siementen käyttötavan. Maaseutuvirasto voi antaa tarkempia määräyksiä esitettävistä asiakirjoista.

12 a §

Tuottaja- ja toimialaorganisaatioiden hyväksymistä koskevat yhteiset säännökset

Maaseutuvirasto päättää tässä luvussa tarkoitetun tuottajaorganisaation ja toimialaorganisaation hyväksymisestä hakemuksesta.

Hakijan on hakemuksessaan esitettävä selvitys hyväksymisen edellytysten täyttymisestä. Lisäksi on esitettävä selvitys tuotteista tai tuoteryhmistä, joita hyväksyttävä toiminta koskee. Maaseutuvirasto voi antaa tarkempia määräyksiä hakemuksessa esitettävistä tiedoista ja käytettävistä lomakkeista.

Hyväksyminen on voimassa toistaiseksi, jollei EU:n lainsäädännössä toisin säädetä.

tuontilainsäädännössä ja tässä laissa tarkoitettuja hampun siementen tuontia koskevia vaatimuksia. Hyväksyminen on voimassa toistaiseksi.

EU:n hampputuotteiden tuontilainsäädännössä säädetään:

- 1) tuotujen hampun siementen hyväksyttävistä käyttötavoista;
- 2) määräajasta, jonka kuluessa hampun siemenet on käytettävä;
- 3) hyväksytyn hampun siementen tuojan velvollisuudesta antaa viranomaiselle sitoumus hampun siementen käyttöä koskevien asiakirjojen esittämisestä.

Hyväksytyn hampun siementen tuojan on esitettävä *Ruokavirastolle* kuuden kuukauden kuluessa 2 momentin 2 kohdassa tarkoitetun hampun siementen käyttöä koskevan määräajan päättymisestä asiakirjat, jotka osoittavat hampun siementen käyttötavan. *Ruokavirasto* voi antaa tarkempia määräyksiä esitettävistä asiakirjoista.

12 a §

Tuottaja- ja toimialaorganisaatioiden hyväksymistä koskevat yhteiset säännökset

Ruokavirasto päättää tässä luvussa tarkoitetun tuottajaorganisaation ja toimialaorganisaation hyväksymisestä hakemuksesta.

Hakijan on hakemuksessaan esitettävä selvitys hyväksymisen edellytysten täyttymisestä. Lisäksi on esitettävä selvitys tuotteista tai tuoteryhmistä, joita hyväksyttävä toiminta koskee. *Ruokavirasto* voi antaa tarkempia määräyksiä hakemuksessa esitettävistä tiedoista ja käytettävistä lomakkeista.

Hyväksyminen on voimassa toistaiseksi, jollei EU:n lainsäädännössä toisin säädetä

Voimassa oleva laki

Ehdotus

12 e §

12 e §

Hedelmä- ja vihannesalan suoramyynä

Tuotteiden kaupan pitäminen hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaation ulkopuolella

Hedelmä- ja vihannesalan tuottajajäsen voi EU:n hedelmä- ja vihanneslainsäädännössä tarkoitettulla tavalla myydä tuotteistaan suoraan kuluttajille enintään 25 prosentin osuuden.

Tuottajaorganisaation tuottajajäsenen oikeudesta pitää tuotteita kaupan tuottajaorganisaation ulkopuolella säädetään Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1308/2013 täydentämisestä hedelmä- ja vihannesalan sekä hedelmä- ja vihannesjalostealan osalta, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1306/2013 täydentämisestä mainituilla aloilla sovellettavien seuraamusten osalta ja komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) N:o 543/2011 muuttamisesta annetun komission delegoidun asetuksen (EU) 2017/891 12 artiklassa. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä hyväksyttävän myynnin kohteista ja määrästä EU:n lainsäädännössä säädetyissä rajoissa.

12 f §

12 f §

Maitoalan tuottajaorganisaation toimintaa koskevat vaatimukset

Tuottajaorganisaation toimintaa koskevien tietojen ilmoittaminen

Hyväksytyn maitoalan tuottajaorganisaation on toimitettava Maaseutuvirastolle vuosittain tammikuun loppuun mennessä sen jäsenmäärää ja kaupan pidetyn raakamaidon määrää koskevat tiedot.

Hyväksytyn tuottajaorganisaation on toimitettava Ruokavirastolle sen jäsenmäärää ja kaupan pidetyn tuotannon arvoa tai määrää koskevat tiedot sekä muut vastaavat sen toimintaa koskevat tiedot, jos EU:n markkinajärjestelylainsäädäntö tätä edellyttää.

Toimitettavista tiedoista ja niiden toimitusajankohdasta annetaan tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

12 g §

(kumotaan)

Naudanliha- ja peltokasvialan tuottajaorganisaatiot

Tuottajaorganisaatioksi voidaan hyväksyä myös markkinajärjestelyasetuksessa tarkoitettu naudanliha-alan tuottajaorganisaatio ja asetuksen 171 artiklassa tarkoitettujen tietty-

jen peltokasvialan tuotteiden tuottajaorganisaatio. Hyväksymisen edellytyksiin sovelletaan, mitä 12 b §:ssä säädetään.

Naudanliha-alan ja peltokasvialan tuottajaorganisaation velvollisuudesta ilmoittaa sopimusneuvottelujen kohteena olevan tuotannon määrästä säädetään EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä. Ilmoitukset on tehtävä Maa-seutuvirastolle.

13 §

(kumotaan)

Vientituen hakemista koskeva ennakkoilmoitus ja vientitukituotteiden asettaminen esille

Vientituen hakijan velvollisuudesta esittää Tullille vientituen kohteena olevien tuotteiden (*vientitukituote*) lastaamista ja vientituen hakemista koskeva ennakkoilmoitus ja sen määräajasta säädetään vientitukiasetuksessa. Tulli voi antaa vientitukiasetuksessa sallittuja määräyksiä siinä säädettyä määräaikaan myöhäisemmästä määräajasta.

Ennakkoilmoituksessa on esitettävä vientitukituotteita, lastauspaikkaa, lastausaika ja kuljetusvälinettä koskevat tiedot. Tulli antaa tarkempia määräyksiä ennakkoilmoituksessa esitettävistä tiedoista EU:n lainsäädännössä säädettyissä rajoissa.

Vientituen hakijan on asetettava vientitukituotteet esille muista tuotteista erottuvalla tavalla siten, että tuotteet ja niiden kuljetus voidaan tunnistaa ja tuotteet tarkastaa välittömästi ennen ennakkoilmoituksessa esitettyä lastauksen alkamisajankohtaa. Tulli voi antaa tarkempia määräyksiä tuotteiden esille asettamisen tavasta EU:n lainsäädännössä säädettyissä rajoissa.

14 §

(kumotaan)

Vientitukituotteita koskeva vienti-ilmoitus ja vientitukihakemus

Vientituen hakijan velvollisuudesta esittää toimivaltaiselle tulliviranomaiselle vientitukituotteita koskeva vienti-ilmoitus säädetään vientitukiasetuksessa. Vientituen hakijan on

esitettävä vienti-ilmoituksessa tuen laske-
miseksi tarvittavat tiedot. Maaseutuvirasto an-
taa tarkempia määräyksiä vienti-ilmoituk-
sessa esitettävistä tuen laskemisessa tarvitta-
vista tiedoista EU:n lainsäädännössä sääde-
tyissä rajoissa. Muista vienti-ilmoituksessa
esitettävistä tiedoista säädetään tullikoodexin
delegoidun asetuksen 2 artiklassa.

Vienti-ilmoitusta, jossa viejä ilmoittaa ha-
kevansa vientitukea ja josta ilmenee 1 mo-
mentissa tarkoitetut tiedot, pidetään vientitu-
kea koskevana tukihakemuksena.

Tukihakemus on esitettävä Tullille siten,
että Tullilla on ennen ennakoilmoituksessa
ilmoitettua lastausajankohtaa riittävästi aikaa
hakemuksen käsittelyyn ja tuotteiden tarkas-
tamisen tarpeellisuuden arviointiin. Tulli voi
antaa tarkempia määräyksiä hakemuksen
määräajasta.

Tukihakemusta ei saa peruuttaa, jos aikaa
ennen ilmoitettua lastausaikaa on vähemmän
kuin kaksi tuntia. Tullitoimipaikka voi kuiten-
kin hyväksyä myöhemminkin tehdyn peruu-
tuksen, jos se johtuu tuotteiden kuljetukseen
varatun ajoneuvon rikkoontumisesta matkalla
lastauspaikalle tai myöhästymisestä rajanyl-
tyksessä tai muusta vastaavasta poikkeuksel-
lisesta syystä.

15 §

(kumotaan)

Tarkastuslaitoksen hyväksyminen ja toiminta

Vientitukiasetuksessa säädetään vientituen
hakijan oikeudesta käyttää vientituen myöntä-
misen edellytyksenä olevien vientitukituottei-
den tullimuodollisuuksien täyttymistä, kulje-
tusta koskevien vaatimusten noudattamista ja
tuotteiden purkamista osoittavien tietojen var-
mistamisessa tähän tarkoitukseen hyväksyttyä
tarkastukseen ja valvontaan erikoistunutta lai-
tosta (*hyväksytty tarkastuslaitos*). Hyväksy-
misen edellytyksistä ja hyväksymisen määrä-
ajasta sekä hyväksymisen keskeyttämisen ja
peruuttamisen edellytyksistä säädetään vienti-
tukiasetuksessa. Maaseutuvirasto päättää ha-
kemuksesta tarkastuslaitoksen hyväksymi-
sestä.

Hyväksytyn tarkastuslaitoksen toimintaa koskevista vaatimuksista säädetään vientitukiasetuksessa ja eläinkuljetusten vientitukiasetuksessa. Hyväksytyn tarkastuslaitoksen on Maaseutuviraston pyynnöstä esitettävä tullimuodollisuuksien täyttymistä, kuljetusta ja purkamista koskevien tietojen perusteena olevat tiedot.

16 §

(kumotaan)

Muonitusvaraston hyväksyminen ja toiminta

Vientituen hakijan oikeudesta käyttää vientitukituotteiden vientimenettelyn yhteydessä tähän tarkoitukseen hyväksyttyä muonitusvarastoa (*hyväksytty muonitusvarasto*) säädetään vientitukiasetuksessa. Hyväksymisen edellytyksistä ja hyväksymisen kohteena olevaa toimintaa koskevista vaatimuksista säädetään vientitukiasetuksessa ja tullikoodeksin 240 artiklassa tarkoitettua tullivarastoa koskevissa säännöksissä. Maaseutuvirasto päättää hakemuksesta muonitusvaraston hyväksymisestä.

Hyväksyminen on voimassa kolme vuotta. Maaseutuvirasto päättää hakemuksesta uudesta hyväksymisestä. Hakemuksessa on oltava selvitys hyväksymisen edellytyksistä.

17 §

(kumotaan)

Hedelmä- ja vihannesalan kansallinen strategia

Markkinajärjestelyasetuksessa tarkoitetun hedelmä- ja vihannesmarkkinoilla toteutettavien toimenpiteiden kansallisen strategian laatii maa- ja metsätalousministeriö.

18 §

18 §

Tuottajaorganisaatiotuen yleiset edellytykset

Tuottajaorganisaatiotuen yleiset edellytykset

Tuottajaorganisaatiotuen myöntämisen edellytyksenä on, että:

1) Maaseutuvirasto hyväksyy tukea hakevan hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaation toimintaohjelman;

Tuottajaorganisaatiotuen myöntämisen edellytyksenä on, että:

1) Ruokavirasto hyväksyy tukea hakevan hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaation toimintaohjelman;

2) hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaation toteuttamat toimenpiteet ja niistä aiheutuvat kustannukset ovat tässä luvussa tarkoitettulla tavalla tukikelpoisia;

3) hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaation toimintarahasto täyttää tässä luvussa tarkoitettut vaatimukset.

19 §

Hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaation toimintaohjelma

Maaseutuvirasto hyväksyy hakemuksesta tukea hakevan hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaation laatiman toimintaohjelman, jos toimintaohjelma täyttää EU:n hedelmä- ja vihanneslainsäädännössä ja tässä luvussa tarkoitettut seuraavia seikkoja koskevat vaatimukset:

1) alkutilanteen kuvaus, toimintaohjelman tavoitteet ja tavoitteiden toteutumisen arvioinnissa käytettävät kriteerit;

2) toimintaohjelman kesto;

3) toteutettavat toimenpiteet, kustannukset ja rahoitus;

4) selvitys toimintarahaston perustamisesta ja tuottajaorganisaatiolta edellytettävät sitoumukset.

Hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaation on toimintaohjelman hyväksymistä koskevassa hakemuksessa esitettävä hyväksymisen edellytyksiä koskevat tiedot. Maaseutuvirasto voi antaa tarkempia määräyksiä esitettävistä tiedoista.

Toimintaohjelman hyväksymisen hakemisen määräajasta säädetään EU:n hedelmä- ja vihanneslainsäädännössä. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa EU:n hedelmä- ja vihanneslainsäädännössä sallittuja säännöksiä myöhemmästä määräajasta, jos tämä on tarpeen sen varmistamiseksi, että tuottajaorganisaatiolla on riittävästi aikaa koota ilmoitettavat tiedot.

2) hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaation toteuttamat toimenpiteet ja niistä aiheutuvat kustannukset ovat tässä luvussa tarkoitettulla tavalla tukikelpoisia;

3) hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaation toimintarahasto täyttää tässä luvussa tarkoitettut vaatimukset;

4) *tuen saaja täyttää hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaation hyväksymisen edellytykset.*

19 §

Hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaation toimintaohjelma

Ruokavirasto hyväksyy hakemuksesta tukea hakevan hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaation laatiman toimintaohjelman, jos toimintaohjelma täyttää EU:n hedelmä- ja vihanneslainsäädännössä ja tässä luvussa tarkoitettut seuraavia seikkoja koskevat vaatimukset:

1) alkutilanteen kuvaus, toimintaohjelman tavoitteet ja tavoitteiden toteutumisen arvioinnissa käytettävät kriteerit;

2) toimintaohjelman *täytäntöönpanon alkamisajankohta* ja kesto;

3) toteutettavat toimenpiteet, kustannukset ja rahoitus;

4) selvitys toimintarahaston perustamisesta ja tuottajaorganisaatiolta edellytettävät sitoumukset.

Hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaation on toimintaohjelman hyväksymistä koskevassa hakemuksessa esitettävä hyväksymisen edellytyksiä koskevat tiedot. *Ruokavirasto* voi antaa tarkempia määräyksiä esitettävistä tiedoista.

Toimintaohjelman *hyväksymisen hakemiselle ja sen täytäntöönpanon alkamisen ajankohdalle ja kestolle* voidaan asettaa *määräaika*. *Toimintaohjelmaa* koskevista vaatimuksista ja sen esittämistä koskevista *määräajoista* voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

20 §

Hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaation tukikelpoiset toimenpiteet

Tuottajaorganisaatiotukea voidaan myöntää hyväksyttyyn toimintaohjelmaan sisältyvien seuraavien EU:n hedelmä- ja vihanneslainsäädännössä tarkoitettujen toimenpiteiden toteuttamisesta aiheutuneiden kulujen korvaamiseen:

- 1) tuotannonsuunnittelu;
- 2) tuotteiden laadun parantaminen tai säilyttäminen;
- 3) kaupan pitämisen parantaminen;
- 4) tutkimus tai koetuotanto;
- 5) koulutus tai neuvontapalvelujen lisääminen;
- 6) markkinoiden kriisinehkäisyyden ja hallintaan liittyvä satovakuutus;
- 7) ympäristötoimi.

Edellä 1 momentissa tarkoitetuista tukikelpoisista toimenpiteistä voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella EU:n lainsäädännössä säädetyissä rajoissa.

Tuottajaorganisaatiotukea ei voida myöntää toimenpiteelle, johon on saatu muuta julkista rahoitusta. Muista tukikelpoisista toimenpiteistä koskevista rajoituksista säädetään EU:n hedelmä- ja vihanneslainsäädännössä.

21 §

Hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaation tukikelpoiset ympäristötoimet

Tuottajaorganisaatiotukea voidaan myöntää hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaatiolle toimintaohjelmaan sisältyvien ympäristötoimien toteuttamisesta aiheutuneiden lisäkustannusten tai tulon menetysten korvaamiseen, jos toimi koskee:

- 1) ilmastomuutoksen hillitsemistä;
- 2) luonnonsuojelua ja biologista monimuotoisuutta;
- 3) ympäristön, terveyden tai elämänlaadun kohentamista;
- 4) luonnonvarojen suojelua;

20 §

Hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaation tukikelpoiset toimenpiteet

Tuottajaorganisaatiotukea voidaan myöntää hyväksyttyyn toimintaohjelmaan sisältyvien *suunnitelma-asetuksen 47 artiklan 1 kohdan a-i alakohdissa ja 2 kohdan b ja i alakohdissa tarkoitettujen toimenpiteiden* toteuttamisesta aiheutuneiden kulujen korvaamiseen. Tuottajaorganisaatiotuen myöntämisen edellytyksistä säädetään lisäksi EU:n hedelmä- ja vihanneslainsäädännössä.

Edellä 1 momentissa tarkoitetuista tukikelpoisista toimenpiteistä *annetaan* tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella EU:n lainsäädännössä säädetyissä rajoissa.

21 §

Hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaation tukikelpoiset ympäristö-, ilmasto-, tutkimus- ja kehittämistoimet

Tuottajaorganisaatiotukea voidaan myöntää hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaatiolle toimintaohjelmaan sisältyvien *ympäristö-, ilmasto-, tutkimus- ja kehittämistoimien* toteuttamisesta aiheutuneiden kulujen korvaamiseen, jos *toimenpide* koskee *suunnitelma-asetuksen 46 artiklan d-f alakohdissa tarkoitettuihin tavoitteisiin liittyviä toimenpiteitä*. Ympäristö-, ilmasto-, tutkimus- ja kehittämistoimia koskevista vaatimuksista säädetään lisäksi EU:n hedelmä- ja vihanneslainsäädännössä.

5) jätteiden käsittelyä; tai
6) ympäristötoimiin liittyvää koulutusta tai neuvontaa.

Edellä 1 momentissa tarkoitetuista tukikelpoisista ympäristötoimista annetaan tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella EU:n lainsäädännössä säädetyissä rajoissa.

Hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaation on toteutettava vähintään kaksi 1 momentissa tarkoitettua ympäristötointa tai käytettävä niihin vähintään kymmenen prosenttia toimintaohjelman menoista. Ympäristötoimia koskevista vaatimuksista säädetään lisäksi EU:n hedelmä- ja vihanneslainsäädännössä.

22 §

Tuottajaorganisaatiotuen kustannusten tukikelpoisuus ja tuen enimmäismäärä

Tuottajaorganisaatiotuella voidaan korvata sellaiset 20 ja 21 §:ssä tarkoitettujen toimenpiteiden ja toimien toteuttamisesta aiheutuneet tarpeelliset ja kohtuulliset kustannukset, jotka ovat syntyneet hyväksytyn toimintaohjelman toteuttamisen aloittamisen jälkeen. Tukikelpoisista kustannuksista ja niitä koskevista rajoituksista säädetään lisäksi EU:n hedelmä- ja vihanneslainsäädännössä. Tukikelpoisista kustannuksista annetaan tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella EU:n lainsäädännössä säädetyissä rajoissa.

Tuottajaorganisaatiotuen enimmäismäärästä säädetään EU:n hedelmä- ja vihanneslainsäädännössä.

Tuottajaorganisaatiotuen enimmäismäärän korottamisen edellytyksistä säädetään markkinajärjestelyasetuksen 34 artiklassa. Asetuksen 34 artiklan mukaisen, tuen enimmäismäärän korottamisen edellytyksenä olevan alle 20 prosentin markkinaosuuden täyttymisestä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Edellä 1 momentissa tarkoitetuista tukikelpoisista ympäristö-, ilmasto-, tutkimus- ja kehittämistoimista sekä näihin toimiin myönnettävän tuen määrästä annetaan tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella EU:n lainsäädännössä säädetyissä rajoissa.

22 §

Tuottajaorganisaatiotuen kustannusten tukikelpoisuus ja tuen enimmäismäärä

Tuottajaorganisaatiotuella voidaan korvata sellaiset 20 ja 21 §:ssä tarkoitettujen toimenpiteiden ja toimien toteuttamisesta aiheutuneet tarpeelliset ja kohtuulliset kustannukset, jotka ovat syntyneet hyväksytyn toimintaohjelman toteuttamisen aloittamisen jälkeen. Tukikelpoisista kustannuksista ja niitä koskevista rajoituksista säädetään lisäksi EU:n hedelmä- ja vihanneslainsäädännössä. Tukikelpoisista kustannuksista annetaan tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella EU:n lainsäädännössä säädetyissä rajoissa.

Tuottajaorganisaatiotuen enimmäismäärästä ja enimmäismäärän korottamisen edellytyksistä säädetään EU:n hedelmä- ja vihanneslainsäädännössä. Tuen enimmäismäärästä ja sen korottamisesta annetaan tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella EU:n lainsäädännön asettamissa rajoissa.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

(uusi)

22 a §

Hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaation toimintarahaston rahoitus ja toiminta

Tuottajaorganisaation on vahvistettava toimintarahastoon osoitettavat jäsenten maksuosuudet.

Tuottajaorganisaation on varmistettava, että tuottajajäsenet voivat osallistua toimintarahaston käyttöä ja maksuosuuksia koskeviin päätöksiin yhdenvertaisesti ja että tuottajajäsenet voivat hyötyä toimintarahastosta.

Maksuosuuksista, päätöksenteosta ja rahaston käytöstä voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

(uusi)

22 b §

Hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaation toimintarahaston hyväksyminen

Ruokavirasto päättää hakemuksesta hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaation toimintarahaston hyväksymisestä, jos se täyttää EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä ja tässä laissa säädetty toimintarahaston suuruutta ja muita seikkoja koskevat vaatimukset.

Hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaation on toimintarahaston hyväksymistä koskevassa hakemuksessa esitettävä edellä 1 momentissa tarkoitetut hyväksymisen edellytyksiä koskevat tiedot. Ruokavirasto voi antaa tarkempia määräyksiä hakemuksissa esitettävistä tiedoista.

Toimintaohjelmaan sisältyvän toimintarahaston hyväksymisen hakemiselle ja sen täytäntöönpanon alkamisen ajankohdalle ja kestolle voidaan asettaa määräaika. Määräajasta annetaan tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

23 §

Hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaation toimintarahasto

Hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaation velvollisuudesta ilmoittaa vuosittain arvio toimintarahastonsa suuruudesta seuraavana toimintaohjelman toteuttamisvuonna säädetään EU:n hedelmä- ja vihanneslainsäädännössä. Ilmoitus annetaan Maaseutuvirastolle. Ilmoituksessa on esitettävä tiedot, joiden perusteella voidaan arvioida toimintarahaston suuruus ja kaupan pidetyn tuotannon arvo. Maaseutuvirasto voi antaa tarkempia määräyksiä ilmoituksessa esitettävistä tiedoista.

Ilmoituksen esittämisen määräajasta säädetään EU:n hedelmä- ja vihanneslainsäädännössä. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa EU:n hedelmä- ja vihanneslainsäädännössä sallittuja säännöksiä myöhäisemmästä määräajasta, jos tämä on tarpeen sen varmistamiseksi, että tuottajaorganisaatiolla on riittävästi aikaa koota ilmoitettavat tiedot.

Hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaation on järjestettävä toimintarahaston kirjanpito siten, että tilintarkastajat voivat vuosittain tunnistaa, tarkastaa ja varmentaa toimintarahastoon liittyvät menot. Toimintarahaston kirjanpitoa koskevista vaatimuksista voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella EU:n lainsäädännössä säädetyissä rajoissa.

24 §

Tuottajaorganisaatituen hakemisen yhteydessä esitettävät tiedot

Tuottajaorganisaatitukea koskevan hakemuksen yhteydessä on esitettävä toteutettuja toimenpiteitä ja toimia sekä niistä aiheutuneita kustannuksia koskeva selvitys. Tuen hakemisesta ja maksamisesta säädetään lisäksi EU:n hedelmä- ja vihanneslainsäädännössä. Maaseutuvirasto voi antaa tarkempia määräyksiä esitettävistä tiedoista.

23 §

Hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaation toimintarahastoa koskevat ilmoitukset ja kirjanpito

Hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaation on ilmoitettava vuosittain arvio toimintarahastonsa suuruudesta seuraavana toimintaohjelman toteuttamisvuonna. Ilmoitus annetaan Ruokavirastolle. Ilmoituksessa on esitettävä tiedot, joiden perusteella voidaan arvioida toimintarahaston suuruus ja kaupan pidetyn tuotannon arvo. Ruokavirasto voi antaa tarkempia määräyksiä ilmoituksessa esitettävistä tiedoista.

Ilmoittamisen ajankohdalle voidaan asettaa määräaika. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä määräajasta.

Hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaation on järjestettävä toimintarahaston kirjanpito siten, että tilintarkastajat voivat vuosittain tunnistaa, tarkastaa ja varmentaa toimintarahastoon liittyvät menot. Toimintarahaston kirjanpitoa koskevista vaatimuksista voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella EU:n lainsäädännössä säädetyissä rajoissa.

24 §

Tuottajaorganisaatituen hakeminen, myöntäminen ja maksaminen

Ruokavirasto päättää hakemuksesta tuottajaorganisaatituen myöntämisestä ja hakijalle myönnettävän tuottajaorganisaatituen määrästä. Tukea koskeva hakemus on toimitettava asetettuna määräaikana. Hakemukseen on liitettävä edellä 19-23 §:ssä tarkoitettuja tuen myöntämisen edellytyksiä koskeva

selvitys sekä tuen kohteena olevien toimenpiteiden toteuttamista ja niiden kustannuksia koskeva suunnitelma ja selvitys. Tuen myöntämisen edellytyksenä on, että esitetyt toimenpiteet ja niihin liittyvät kustannukset ovat hyväksyttäviä.

Tuensaajan on pidettävä kirjaa toteutetuista toimenpiteistä ja niihin liittyvistä kustannuksista.

Ruokavirasto päättää hakemuksesta tuottajaorganisaatiotuen maksatuksesta. Hakemukseen on liitettävä toteutettuja toimenpiteitä ja niiden kustannuksia koskeva selvitys. Tuen maksamisen edellytyksenä on, että toteutetut toimenpiteet ja niihin liittyvät kustannukset ovat hyväksyttäviä ja toimenpiteet ovat toteutuneet hyväksyttynä ajanjaksona. Maksun hakemiselle voidaan asettaa määräaika.

Toimenpiteiden toteuttamisen hyväksyttävästä ajanjaksosta, sekä maksun hakemisen määräaajoista annetaan tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella. Hakemuksissa esitettävistä tiedoista ja 2 momentissa tarkoitetuista kirjattavista tiedoista voidaan antaa tarkempia säännöksiä Ruokaviraston määräyksellä.

25 §

Tuottajaorganisaation toimintaohjelman muutokset

Hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaation velvollisuudesta hakea hyväksyttyä toimintaohjelmaa koskeville muutoksille ennakolta hyväksymistä ja muutosten hyväksymisen edellytyksistä säädetään EU:n hedelmä- ja vihanneslainsäädännössä. Maaseutuvirasto päättää hakemuksesta muutosten hyväksymisestä. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa säännöksiä hakemisen määräajasta.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaatio voi muuttaa toimintaohjelmaansa sen toteuttamisvuoden aikana ilman hyväksymistä, jos kyseessä on vähäinen muutos, jolla ei ole vaikutusta toimenpiteiden toteutumisen

25 §

Tuottajaorganisaation toimintaohjelman ja toimintarahaston muutokset

Hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaation hyväksyttyä toimintaohjelmaa ja toimintarahastoa voidaan muuttaa edellyttäen, että muutos ei olennaisesti vaikuta toimintaohjelman tavoitteiden toteutumiseen. Muutosta ei saa toteuttaa ennen sen hyväksymistä ennakolta. Ruokavirasto päättää hakemuksesta muutosten hyväksymisestä. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä hyväksyttävistä muutoksista ja hakemisen määräajasta.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaatio voi muuttaa toimintaohjelmaansa sen toteuttamisvuoden aikana ilman hyväksymistä, jos kyseessä on vähäinen muutos, jolla

kannalta, ja jos se ilmoittaa muutoksesta Maa-seutuvirastolle viipymättä muutostarpeen tultua ilmi.

ei ole vaikutusta *toimintaohjelman tavoitteiden* toteutumisen kannalta, ja jos se ilmoittaa muutoksesta *Ruokavirastolle* viipymättä muutostarpeen tultua ilmi.

26 §

26 §

Mehiläishoito-ohjelma ja mehiläishoitotuen tukikelpoiset toimenpiteet

Mehiläishoitotuen tukikelpoiset toimenpiteet

Markkinajärjestelyasetuksessa tarkoitetun mehiläishoitotuen myöntämisen edellytyksenä olevan mehiläishoito-ohjelman laatii maa- ja metsätalousministeriö.

Toimenpiteistä, joiden toteuttamisesta aiheutuvien kulujen korvaamiseen voidaan myöntää mehiläishoitotukea, säädetään suunnitelma-asetuksen 55 artiklan 1 kohdan a, b i ja iv sekä c–f alakohdissa. Tukikelpoisista toimenpiteistä ja niitä koskevista vaatimuksista annetaan tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella EU:n lainsäädännössä säädetyissä rajoissa. Mehiläishoitotuen myöntämisen edellytyksistä säädetään lisäksi EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä.

Toimenpiteistä, joihin mehiläishoitotukea voi saada, säädetään markkinajärjestelyasetuksen 55 artiklassa. Tukikelpoisista toimenpiteistä ja niitä koskevista vaatimuksista annetaan tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella EU:n lainsäädännössä säädetyissä rajoissa.

Toimenpiteiden toteuttamiselle voidaan asettaa ajanjakso, joka voi olla enintään viisi vuotta. Ajanjaksosta voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

27 §

27 §

Mehiläishoitotukeen oikeutetut

Mehiläishoitotuen hakija

Mehiläishoitotukea voidaan myöntää mehiläishoitoalaa edustavalle rekisteröidylle yhdistykselle tai osuuskunnalle, joka sitoutuu toteuttamaan kaikki tukikelpoiset toimenpiteet. Tukea voi hakea useampi tukeen oikeutettu toimija yhdessä.

Mehiläishoitotukea voidaan myöntää mehiläishoitoalaa edustavalle rekisteröidylle yhteisölle. Tukea voi hakea useampi *tuenhakija* yhdessä.

Tukeen oikeutettu toimija voi käyttää yksittäisten toimenpiteiden toteutuksessa apuna muuta julkisoikeudellista tai yksityisoikeudellista rekisteröityä yhteisöä. Tällöin sovelletaan, mitä valtionavustuslain (688/2001) 7 §:n 2 momentissa säädetään velvollisuudesta tehdä sopimus avustuksen käytöstä, käytön valvonnasta ja niiden ehdoista hanketta toteuttavan kanssa.

Tuenhakija voi käyttää yksittäisten toimenpiteiden toteutuksessa apuna muuta julkisoikeudellista tai yksityisoikeudellista rekisteröityä yhteisöä. Tällöin sovelletaan, mitä valtionavustuslain (688/2001) 7 §:n 3 momentissa säädetään velvollisuudesta tehdä sopimus avustuksen käytöstä, käytön valvonnasta ja niiden ehdoista hanketta toteuttavan kanssa. *Tästä menettelystä on ilmoitettava tukihakemuksen yhteydessä.*

(uusi)

27 a §

Mehiläishoitotuen tuensaajien ja esitettyjen toimenpiteiden valintaperusteet

Ruokavirasto päättää tuensaajien ja esitettyjen toimenpiteiden valinnasta sekä hakijalle myönnettävän tuen määräästä jaettavissa olevien varojen rajoissa.

Tuensaajien ja esitettyjen toimenpiteiden valinnassa käytetään seuraavia valintaperusteita:

1) hankkeessa esitettyjen toimenpiteiden vaikuttavuus mehiläisalaan ja alan toimijoihin;

2) hankkeen laatu, toteuttamiskelpoisuus ja kustannustehokkuus;

3) tuen hakijan osaaminen ja taloudelliset edellytykset toteuttaa hanke.

Jos haetut toimenpiteet ylittävät käytettävissä olevat varat, voidaan toimenpiteitä rahoittaa vain osittain.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä valintaperusteista ja menettelystä.

28 §

Mehiläishoitotuen hyväksyttävät kustannukset ja tuen enimmäismäärä

Mehiläishoitotukeen kelpoisia kustannuksia ovat 26 §:n 2 momentissa tarkoitettujen tukikelpoisten toimenpiteiden toteuttamisesta aiheutuneet tarpeelliset ja kohtuulliset kustannukset. Hyväksyttävistä kustannuksista annetaan tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

Maaseutuvirasto päättää hakijalle myönnettävän mehiläishoitotuen enimmäismäärästä.

28 §

Mehiläishoitotuen hyväksyttävät kustannukset ja tuen enimmäismäärä

Mehiläishoitotukeen kelpoisia kustannuksia ovat 26 §:ssä tarkoitettujen tukikelpoisten toimenpiteiden toteuttamisesta aiheutuneet tarpeelliset ja kohtuulliset kustannukset. Hyväksyttävistä kustannuksista annetaan tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

Mehiläishoitotuen kansallisen rahoituksen enimmäismäärästä ja enimmäismäärän korottamisen edellytyksistä säädetään suunnitelma-asetuksen 55 artiklassa. Tuen enimmäismäärästä ja sen korottamisesta voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella EU:n lainsäädännön asettamissa rajoissa.

29 §

Mehiläishoitotuen hakeminen, myöntäminen ja maksaminen

Maaseutuvirasto päättää hakemuksesta mehiläishoitotuen myöntämisestä. Tukea koskeva hakemus on toimitettava hakuilmoituksessa ilmoitettavana aikana. Hakemukseen on liitettävä tuen kohteena olevien toimenpiteiden toteuttamista ja niiden kustannuksia koskeva suunnitelma. Tuen myöntämisen edellytyksenä on, että esitetyt toimenpiteet ja niihin liittyvät kustannukset ovat hyväksyttäviä.

Tuensaajan on pidettävä kirjaa toteutetuista toimenpiteistä ja niihin liittyvistä kustannuksista.

Maaseutuvirasto päättää hakemuksesta mehiläishoitotuen maksatuksesta. Hakemukseen on liitettävä toteutettuja toimenpiteitä ja niiden kustannuksia koskeva selvitys. Tuen maksamisen edellytyksenä on, että toteutetut toimenpiteet ja niihin liittyvät kustannukset ovat hyväksyttäviä.

Hakemuksissa esitettävistä tiedoista ja 2 momentissa tarkoitetuista kirjattavista tiedoista voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

(uusi)

29 §

Mehiläishoitotuen hakeminen, myöntäminen ja maksaminen

Ruokavirasto päättää hakemuksesta mehiläishoitotuen myöntämisestä. Tukea koskeva hakemus on toimitettava hakuilmoituksessa ilmoitettavana aikana. Hakemukseen on liitettävä tuen myöntämisen edellytyksiä koskeva selvitys sekä tuen kohteena olevien toimenpiteiden toteuttamista ja niiden kustannuksia koskeva suunnitelma. Tuen myöntämisen edellytyksenä on, että esitetyt toimenpiteet ja niihin liittyvät kustannukset ovat hyväksyttäviä.

Tuensaajan on pidettävä kirjaa toteutetuista toimenpiteistä ja niihin liittyvistä kustannuksista.

Ruokavirasto päättää hakemuksesta mehiläishoitotuen maksatuksesta. Hakemukseen on liitettävä toteutettuja toimenpiteitä ja niiden kustannuksia koskeva selvitys. Tuen maksamisen edellytyksenä on, että toteutetut toimenpiteet ja niihin liittyvät kustannukset ovat hyväksyttäviä ja toimenpiteet ovat toteutuneet hyväksyttynä ajanjaksona. Maksun hakemiselle voidaan asettaa määräaika.

Toimenpiteiden toteuttamisen hyväksyttävästä ajanjaksosta, sekä maksun hakemisen määräajoista annetaan tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella. Hakemuksissa esitettävistä tiedoista ja 2 momentissa tarkoitetuista kirjattavista tiedoista voidaan antaa tarkempia säännöksiä Ruokaviraston määräyksellä.

29 a §

Mehiläishoitotukeen liittyvän suunnitelman muuttaminen

Tuensaaja voi muuttaa 29 §:n 1 momentissa tarkoitettua suunnitelmaa edellyttäen, että muutos ei olennaisesti vaikuta suunnitelman tavoitteiden toteutumiseen. Muutosta ei saa toteuttaa ennen sen hyväksymistä ennakolta. Ruokavirasto päättää hakemuksesta muutos-

ten hyväksymisestä. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä hyväksyttävistä muutoksista ja hakemisen määräajasta.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, tuensaaja voi muuttaa suunnitelmaa sen toteuttamisjakson aikana ilman hyväksymistä, jos kyseessä on vähäinen muutos, jolla ei ole vaikutusta suunnitelman tavoitteiden toteutumisen kannalta, ja jos se ilmoittaa muutoksesta Ruokavirastolle viipymättä muutostarpeen tultua ilmi.

(uusi)

29 b §

Tuottajaorganisaatio- ja mehiläishoitotukea koskevat seurantatiedot

Ruokavirastolla on oikeus saada tuottajaorganisaatio- ja mehiläishoitotuen tuensaajalta suunnitelma-asetuksen 7 artiklassa ja liitteessä I tarkoitetut tukien seurantaa ja vaikuttavuuden arviointia varten tarpeelliset selvitykset ja seurantatiedot.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tarkemmin selvitysten ja seurantatietojen sisällöstä.

30 §

30 §

Yksityistä varastointia koskevat vaatimukset

Yksityistä varastointia koskevat vaatimukset

Yksityisen varastoinnin tuen hakija voi siirtää tuen kohteena olevia tuotteita toiseen varastoon vain Maaseutuviraston luvalla. Luvan myöntämisen edellytyksenä on, että siirto on tarpeen tuotteiden asianmukaisten säilytysolosuhteiden turvaamisen tai muun vastaavan poikkeuksellisen ja ennakoimattoman syyn vuoksi. Yksityisen varastoinnin tuen hakijan velvollisuudesta toimittaa tuotteet varastoon ja poistaa ne sieltä määräajassa sekä muista tuen hakijan varastointiin liittyvistä velvollisuuksista säädetään EU:n interventiolainsäädännössä.

Yksityisen varastoinnin tuen hakija voi siirtää tuen kohteena olevia tuotteita toiseen varastoon vain Ruokaviraston luvalla. Luvan myöntämisen edellytyksenä on, että siirto on tarpeen tuotteiden asianmukaisten säilytysolosuhteiden turvaamisen tai muun vastaavan poikkeuksellisen ja ennakoimattoman syyn vuoksi. Yksityisen varastoinnin tuen hakijan velvollisuudesta toimittaa tuotteet varastoon ja poistaa ne sieltä määräajassa sekä muista tuen hakijan varastointiin liittyvistä velvollisuuksista säädetään EU:n interventiolainsäädännössä.

31 §

Yksityistä varastointia koskevien tietojen ilmoittaminen ja kirjaaminen

Yksityisen varastoinnin tuen saajan on pidettävä kirjaa ja ilmoitettava Maaseutuvirastolle tiedoista, jotka ovat tarpeellisia varastointia koskevien vaatimusten noudattamisen varmistamiseksi. Tuotteiden varastointiin liittyvien tietojen kirjaamista ja ilmoittamista koskevista vaatimuksista voidaan antaa tarkempia säännöksiä maa- ja metsätalousministeriön asetuksella EU:n lainsäädännössä säädetyissä rajoissa. Tuen hakijan velvollisuudesta ilmoittaa tuotteiden toimitusta, käytettäviä varastoja, varastointimenettelyjä ja varastosta poistoa koskevia tietoja säädetään lisäksi EU:n interventiolainsäädännössä.

31 §

Yksityistä varastointia koskevien tietojen ilmoittaminen ja kirjaaminen

Yksityisen varastoinnin tuen saajan on pidettävä kirjaa ja ilmoitettava *Ruokavirastolle* tiedoista, jotka ovat tarpeellisia varastointia koskevien vaatimusten noudattamisen varmistamiseksi. Tuotteiden varastointiin liittyvien tietojen kirjaamista ja ilmoittamista koskevista vaatimuksista voidaan antaa tarkempia säännöksiä maa- ja metsätalousministeriön asetuksella EU:n lainsäädännössä säädetyissä rajoissa. Tuen hakijan velvollisuudesta ilmoittaa tuotteiden toimitusta, käytettäviä varastoja, varastointimenettelyjä ja varastosta poistoa koskevia tietoja säädetään lisäksi EU:n interventiolainsäädännössä.

32 §

Yksityistä varastointia koskeva sopimus

Velvollisuudesta vahvistaa tuen myöntävän viranomaisen ja tuen hakijan välinen yksityistä varastointia koskeva sopimus säädetään EU:n interventiolainsäädännössä. Sopimuksen laatii Maaseutuvirasto. Maaseutuviraston on varmistettava, että sopimukseen sisällytetään EU:n interventiolainsäädännössä ja tässä laissa tarkoitetut yksityistä varastointia koskevat vaatimukset.

32 §

Yksityistä varastointia koskeva sopimus

Velvollisuudesta vahvistaa tuen myöntävän viranomaisen ja tuen hakijan välinen yksityistä varastointia koskeva sopimus säädetään EU:n interventiolainsäädännössä. Sopimuksen laatii *Ruokavirasto*. *Ruokaviraston* on varmistettava, että sopimukseen sisällytetään EU:n interventiolainsäädännössä ja tässä laissa tarkoitetut yksityistä varastointia koskevat vaatimukset.

33 a §

Koulujakelutuen kohderyhmä

Koulujakelutukea voidaan myöntää päiväkodissa oleville lapsille tai oppilaitosta käyville lapsille tai oppilaille jaettavien maitotuotteiden, hedelmien ja vihannesten hankintaan. Tuki voidaan kohdentaa tietyille ikäryhmälle, jos tämä on terveellisten ruokailutottumusten edistämisen vaikuttavuuden, käytettävissä olevan tuen määrän ja jakelun tehokkaan

33 a §

Koulujakelutuen kohderyhmä

Koulujakelutukea voidaan myöntää *julkisessa tai viranomaisen hyväksymässä yksityisessä päiväkodissa oleville lapsille, esiopetuksessa oleville oppilaille sekä perusopetuksen koulua tai toisen asteen oppilaitosta käyville oppilaille tai opiskelijoille mainituissa paikoissa jaettavien edellä 33 §:ssä tarkoitettujen tuotteiden hankintaan*. Tuki voidaan kohdentaa tietyille ikäryhmälle, jos tämä on terveellisten ruokailutottumusten edistämisen

toteuttamisen kannalta perusteltua. Tuen kohdentamisesta voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

vaikuttavuuden, käytettävissä olevan tuen määrän ja jakelun tehokkaan toteuttamisen kannalta perusteltua. Tuen kohdentamisesta voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

33 b §

33 b §

Koulujakelutuen määrä ja tukikausi

Koulujakelutuen määrä ja tukikausi

Yksittäiselle tukikelpoiselle tuotetyypille myönnettävän tuen määrässä ja tukikauden pituudessa voidaan ottaa huomioon tuen enimmäismäärän lisäksi lasten ja oppilaiden arvioitu määrä sekä tuotteiden hinta, määrä ja tuotantotapa. Tukitaso määräytyy tuotteen toimitusajankohdan mukaan. Koulujakelutuen määrästä ja tukikauden pituudesta annetaan tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella EU:n lainsäädännön asettamissa rajoissa.

Yksittäiselle tukikelpoiselle tuotetyypille myönnettävän tuen määrässä ja tukikauden pituudessa voidaan ottaa huomioon tuen enimmäismäärän lisäksi lasten, oppilaiden ja opiskelijoiden arvioitu määrä sekä tuotteiden hinta, määrä ja tuotantotapa. Tukitaso määräytyy tuotteen toimitusajankohdan mukaan. Koulujakelutuen määrästä ja tukikauden pituudesta annetaan tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella EU:n lainsäädännön asettamissa rajoissa.

33 c §

33 c §

Koulujakelutuen liitännäis-, arviointi- ja tiedotustoimenpiteet

Koulujakelutuen liitännäis-, arviointi- ja tiedotustoimenpiteet

EU:n koulujakelulainsäädännössä tarkoitetut liitännäis-, arviointi- ja tiedotustoimenpiteet toteutetaan julkisina hankintoina. Maa-seutuviraston on hankinnan yhteydessä varmistettava, että:

EU:n koulujakelulainsäädännössä tarkoitetut liitännäis-, arviointi- ja tiedotustoimenpiteet toteutetaan julkisina hankintoina. Ruokaviraston on hankinnan yhteydessä varmistettava, että:

- 1) toimenpiteiden toteuttajaksi hakeva toimija antaa EU:n koulujakelulainsäädännössä säädetyn sitoumuksen;
- 2) toimenpiteiden toteuttajaksi valittu toimija ja tämän toteuttamat toimenpiteet täyttävät EU:n koulujakelulainsäädännössä säädetty vaatimukset;
- 3) toimenpiteiden toteuttajaksi valitun toimijan kanssa laaditaan sopimus, jossa vahvistetaan EU:n koulujakelulainsäädännössä säädetty liitännäistoimenpiteiden toteutukseen liittyvät velvollisuudet ja vastuut;
- 4) toimenpiteiden toteuttajaksi valittu toimija sitoutuu pitämään kirjaa ja ilmoittamaan

- 1) toimenpiteiden toteuttajaksi hakeva toimija antaa EU:n koulujakelulainsäädännössä säädetyn sitoumuksen;
- 2) toimenpiteiden toteuttajaksi valittu toimija ja tämän toteuttamat toimenpiteet täyttävät EU:n koulujakelulainsäädännössä säädetty vaatimukset;
- 3) toimenpiteiden toteuttajaksi valitun toimijan kanssa laaditaan sopimus, jossa vahvistetaan EU:n koulujakelulainsäädännössä säädetty liitännäistoimenpiteiden toteutukseen liittyvät velvollisuudet ja vastuut;
- 4) toimenpiteiden toteuttajaksi valittu toimija sitoutuu pitämään kirjaa ja ilmoittamaan

Maaseutuvirastolle toimenpiteiden toteuttamista koskevat tiedot.

Ruokavirastolle toimenpiteiden toteuttamista koskevat tiedot.

34 §

Koulujakelutuen hakijoiden hyväksyminen

Koulujakelutuen hakijan velvollisuudesta hakea hyväksymistä tähän tarkoitukseen säädetään EU:n koulujakelulainsäädännössä. Maaseutuvirasto päättää hakemuksesta hyväksymisestä. Hyväksymisen edellytyksenä on sen lisäksi, mitä EU:n koulujakelulainsäädännössä säädetään, että hakija on julkinen tai viranomaisen hyväksymä yksityinen päiväkotijärjestö, esikoulu, perusasteen oppilaitos tai toisen asteen oppilaitos taikka niiden toiminnasta vastaava viranomainen (*hyväksytty koulujakelutuen hakija*).

Koulujakelutukea voi hakea hyväksytyn koulujakelutuen hakijan puolesta tälle koulujakelutuen kohteena olevia tuotteita toimittava toimija, joka on hyväksytty tähän tarkoitukseen (*hyväksytty koulujakelutuotteiden toimittaja*). Maaseutuvirasto päättää hakemuksesta hyväksymisestä. Hyväksymisen edellytyksenä on sen lisäksi, mitä EU:n koulujakelulainsäädännössä säädetään, että tuotteiden toimittaja esittää hyväksytyn koulujakelutuen hakijan antaman valtuutuksen tuen hakemiseen tämän puolesta.

Tässä pykälässä tarkoitettua hyväksymistä hakevan toimijan on esitettävä hyväksymistä koskevassa hakemuksessa tässä pykälässä tarkoitettujen hyväksymisen edellytyksiä koskevat tiedot. Maaseutuvirasto voi antaa tarkempia määräyksiä hakemuksissa esitettävistä tiedoista.

Myönnetty hyväksyminen on voimassa toistaiseksi. Hyväksymisen peruuttamisen edellytyksistä ja peruutetun hyväksymisen uudelleen voimaansaattamisen edellytyksistä säädetään EU:n koulujakelulainsäädännössä.

34 §

Koulujakelutuen hakijoiden hyväksyminen

Koulujakelutuen hakijan velvollisuudesta hakea hyväksymistä tähän tarkoitukseen säädetään EU:n koulujakelulainsäädännössä. Ruokavirasto päättää hakemuksesta hyväksymisestä (*hyväksytty koulujakelutuen hakija*). Hyväksymisen edellytyksenä on sen lisäksi, mitä EU:n koulujakelulainsäädännössä säädetään, että hakija on:

1) julkisen tai viranomaisen hyväksymän yksityisen päiväkodin, esiopetuksen, perusopetuksen koulun tai toisen asteen oppilaitoksen toiminnasta vastaava viranomainen tai rekisteröity oikeushenkilö;

2) viranomaisen puolesta toimiva kyseisten tuotteiden hankinnoista vastaava sidosyksikkö.

Koulujakelutukea voi hakea hyväksytyn koulujakelutuen hakijan puolesta tälle koulujakelutuen kohteena olevia tuotteita toimittava toimija, joka on hyväksytty tähän tarkoitukseen (*hyväksytty koulujakelutuotteiden toimittaja*). Ruokavirasto päättää hakemuksesta hyväksymisestä. Hyväksymisen edellytyksenä on sen lisäksi, mitä EU:n koulujakelulainsäädännössä säädetään, että tuotteiden toimittaja esittää hyväksytyn koulujakelutuen hakijan antaman valtuutuksen tuen hakemiseen tämän puolesta.

Tässä pykälässä tarkoitettua hyväksymistä hakevan toimijan on esitettävä hyväksymistä koskevassa hakemuksessa tässä pykälässä tarkoitettujen hyväksymisen edellytyksiä koskevat tiedot. Ruokavirasto voi antaa tarkempia määräyksiä hakemuksissa esitettävistä tiedoista.

Myönnetty hyväksyminen on voimassa toistaiseksi. Hyväksymisen peruuttamisen edellytyksistä ja peruutetun hyväksymisen uudelleen voimaansaattamisen edellytyksistä säädetään EU:n koulujakelulainsäädännössä.

35 §

Hyväksyttyä koulujakelutuen hakijaa koskevat vaatimukset

Hyväksytyn koulujakelutuen hakijan on:

- 1) varmistettava tuen kohteena olevien tuotteiden jakelu ainoastaan tuen kohderyhmään kuuluville lapsille *tai* oppilaille;
- 2) pidettävä kirjaa jaetuista tukikelpoisista tuotteista; ja
- 3) ilmoitettava Maaseutuvirastolle 1 kohdassa tarkoitettujen lapsien *ja* oppilaiden lukumäärää ja näille jaettuja tuotteita koskevat tiedot.

36 §

Hyväksyttyä koulujakelutuotteiden toimittajaa koskevat vaatimukset

Jos koulujakelutukea hakee hyväksytty koulujakelutuotteiden toimittaja, tuen myöntämisen edellytyksenä on, että tämä:

- 1) alentaa tukihakemuksen kohteena olevien tuotteiden hintaa vähintään maksettavaa tukea vastaavalla määrällä siten, että alennetun hinnan ja tuen yhteenlaskettu määrä ei ylitä hintaa, jonka vastaavantyypiset asiakkaat maksavat kyseiselle tuotteiden toimittajalle;
- 2) pitää kirjaa tuotteiden hinnan alentamista koskevista tiedoista tietojärjestelmällä, josta voidaan todentaa 1 kohdassa tarkoitettua vaatimuksen noudattaminen;
- 3) ilmoittaa Maaseutuvirastolle tämän pyynnöstä ilman aiheutonta viivytystä tiedot, joiden perusteella voidaan varmistaa hinnan alentaminen kunkin hyväksytyn koulujakelutuen hakijan osalta.

Maaseutuvirastolla on oikeus saada 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettut tiedot salassapitosäännösten estämättä.

35 §

Hyväksyttyä koulujakelutuen hakijaa koskevat vaatimukset

Hyväksytyn koulujakelutuen hakijan on:

- 1) varmistettava tuen kohteena olevien tuotteiden jakelu ainoastaan tuen kohderyhmään kuuluville lapsille, oppilaille *tai opiskelijoille*;
- 2) pidettävä kirjaa jaetuista tukikelpoisista tuotteista; ja
- 3) ilmoitettava *Ruokavirastolle* 1 kohdassa tarkoitettujen lapsien, oppilaiden *ja opiskelijoiden* lukumäärää ja näille jaettuja tuotteita koskevat tiedot.

36 §

Hyväksyttyä koulujakelutuotteiden toimittajaa koskevat vaatimukset

Jos koulujakelutukea hakee hyväksytty koulujakelutuotteiden toimittaja, tuen myöntämisen edellytyksenä on, että tämä:

- 1) alentaa tukihakemuksen kohteena olevien tuotteiden hintaa vähintään maksettavaa tukea vastaavalla määrällä siten, että alennetun hinnan ja tuen yhteenlaskettu määrä ei ylitä hintaa, jonka vastaavantyypiset asiakkaat maksavat kyseiselle tuotteiden toimittajalle;
- 2) pitää kirjaa tuotteiden hinnan alentamista koskevista tiedoista tietojärjestelmällä, josta voidaan todentaa 1 kohdassa tarkoitettua vaatimuksen noudattaminen;
- 3) ilmoittaa *Ruokavirastolle* tämän pyynnöstä ilman aiheutonta viivytystä tiedot, joiden perusteella voidaan varmistaa hinnan alentaminen kunkin hyväksytyn koulujakelutuen hakijan osalta.

Ruokavirastolla on oikeus saada 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettut tiedot salassapitosäännösten estämättä.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

(uusi)

37 a §

Kaksoisrahoituksen kieltö

Tässä laissa tarkoitettua tukea ei voi myöntää toimenpiteelle, johon on myönnetty muuta julkista rahoitusta, jos se aiheuttaa horisontaaliasetuksen 36 artiklassa tarkoitetun kaksoisrahoituksen.

(uusi)

37 b §

Tuen edellytyksiä koskevien säännösten kiertäminen

Tässä laissa tarkoitettua tukea ei voi myöntää, jos sen myöntämisen edellytykset on luotu keinotekoisesti, kyseisen lainsäädännön tavoitteiden vastaisesti ja järjestelyn ilmeisenä tarkoituksena on ollut kiertää tuen myöntämistä koskevia säännöksiä oikeudettoman taloudellisen hyödyn tavoittelemiseksi.

(uusi)

37 c §

Julkisia hankintoja koskevien sääntöjen noudattamatta jättäminen

Jos tuensaja on jättänyt noudattamatta julkisia hankintoja koskevaa lainsäädäntöä, tukea ei makseta tai tuen maksatus lopetetaan ja jo maksettu tuki peritään takaisin säädösten vastaisen hankinnan osalta siten kuin horisontaaliasetuksen 61 artiklassa säädetään.

40 §

40 §

Ruhonluokittajan hyväksyminen

Ruhonluokittajan hyväksyminen

EU:n ruhonluokituslainsäädännössä tarkoitettua ruhonluokituksen saa suorittaa vain Maaseutuviraston tähän tehtävään hyväksymä henkilö (*hyväksytty ruhonluokittaja*). Hyväksyminen kattaa luokituksen lisäksi ruhon puninnan ja tunnistemerkinnällä varustamisen. Maaseutuvirasto päättää hakemuksesta hyväksymisestä.

EU:n ruhonluokituslainsäädännössä tarkoitettua ruhonluokituksen saa suorittaa vain Ruokaviraston tähän tehtävään hyväksymä henkilö (*hyväksytty ruhonluokittaja*). Hyväksyminen kattaa luokituksen lisäksi ruhon puninnan ja tunnistemerkinnällä varustamisen. Ruokavirasto päättää hakemuksesta hyväksymisestä.

Hyväksymisen edellytyksenä on riittävä 1 momentissa tarkoitettuun toimintaan liittyvään Maaseutuviraston hyväksymään koulutukseen perustuva pätevyys ja luokitusta koskeva Maaseutuviraston hyväksymä työnäyte. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä koulutuksen ja työnäytteen sisällöstä ja toteuttamistavasta.

Maaseutuvirasto voi päättää hyväksymisestä enintään kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Maaseutuvirasto päättää uudesta hyväksymisestä, jos ruhonluokittaja tätä hakee ja esittää selvityksen hyväksymisen edellytysten täyttymisestä. Hakijan ei kuitenkaan ole annettava uutta työnäytettä, ellei tähän ole erityisiä syitä.

41 §

Velvollisuus ilmoittaa hintoja ja muita tietoja

Jos EU:n markkinajärjestelylainsäädännön täytäntöönpano edellyttää jäsenvaltiolta tuotteiden hintoja, määrää tai laatua taikka tuotantoa koskevien tietojen toimittamista (*hintaselvitys*) ja jos viranomaisella ei ole käytettävissään näitä tietoja eikä niitä voida hankkia julkisista tilastoista tai erillisten selvitysten avulla, niitä ovat velvollisia ilmoittamaan:

1) toimijat, jotka valmistuksen jälkeen ensi kertaa myyvät markkinoille tai ensi kertaa ostavat markkinoilla kuluttajille tarkoitettua maitoa tai maitotuotteita;

2) sianlihan ja lampaanlihan teurastamot;

3) lampaanlihan tukkukauppiaat;

4) siipikarjanlihan teurastamot ja munien pakkaamot;

5) viljan jalostajat ja toimijat, jotka vievät viljaa Suomen ulkopuolelle;

6) hedelmien, vihannesten ja hedelmä- ja vihannesjalosteiden maahantuojat ja tukkukauppiaat;

7) sokerin tuottajat ja puhdistamot;

8) naudanlihan teurastamot ja teurastamoon nautaeläimiä lähettävät toimijat;

9) etyylialkoholia tuottavat ja maahantuovat toimijat.

Hyväksymisen edellytyksenä on riittävä 1 momentissa tarkoitettuun toimintaan liittyvään Ruokaviraston hyväksymään koulutukseen perustuva pätevyys ja luokitusta koskeva Ruokaviraston hyväksymä työnäyte. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä koulutuksen ja työnäytteen sisällöstä ja toteuttamistavasta.

Ruokavirasto voi päättää hyväksymisestä enintään kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Ruokavirasto päättää uudesta hyväksymisestä, jos ruhonluokittaja tätä hakee ja esittää selvityksen hyväksymisen edellytysten täyttymisestä. Hakijan ei kuitenkaan ole annettava uutta työnäytettä, ellei tähän ole erityisiä syitä.

41 §

Velvollisuus ilmoittaa hintoja ja muita tietoja

Jos EU:n markkinajärjestelylainsäädännön täytäntöönpano edellyttää jäsenvaltiolta tuotteiden hintoja, määrää tai laatua taikka tuotantoa tai muita seikkoja koskevien tietojen toimittamista (*hintaselvitys*) ja jos viranomaisella ei ole käytettävissään näitä tietoja eikä niitä voida hankkia julkisista tilastoista tai erillisten selvitysten avulla, niitä ovat velvollisia ilmoittamaan:

1) toimijat, jotka valmistuksen jälkeen ensi kertaa myyvät markkinoille tai ensi kertaa ostavat markkinoilla kuluttajille tarkoitettua maitoa tai maitotuotteita;

2) sianlihan ja lampaanlihan teurastamot;

3) lampaanlihan tukkukauppiaat;

4) siipikarjanlihan teurastamot ja munien pakkaamot;

5) viljan jalostajat ja toimijat, jotka vievät viljaa Suomen ulkopuolelle sekä öljy- ja valkuaiskasvialan toimijat;

6) hedelmien, vihannesten ja hedelmä- ja vihannesjalosteiden maahantuojat ja tukkukauppiaat;

7) sokerin tuottajat ja puhdistamot;

8) naudanlihan teurastamot ja teurastamoon nautaeläimiä lähettävät toimijat;

9) etyylialkoholia tuottavat ja maahantuovat toimijat;

10) muut toimijat, joita koskevien tietojen toimittamista EU:n markkinajärjestelylain säädäntö edellyttää.

43 §

Ilmoitettujen tietojen rekisteröinti, käyttö, luovutus ja julkisuus

Edellä 42 §:ssä tarkoitetut viranomaiset ovat vastaanottamiensa tietojen rekisterinpitäjiä. Ilmoitettuja tietoja voidaan käyttää vain EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä tarkoitettulla tavalla tuotealan keskimääräisen hinnan määrittämiseen.

43 §

Ilmoitettujen tietojen rekisteröinti, käyttö, luovutus ja julkisuus

Edellä 42 §:ssä tarkoitetut viranomaiset ovat vastaanottamiensa tietojen rekisterinpitäjiä. Ilmoitettuja tietoja voidaan käyttää vain EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä tarkoitettulla tavalla.

46 §

Sokerijuurikkaan toimialakohtaisia sopimuksia koskevat vaatimukset

Sokerijuurikkaan toimialakohtaisia sopimuksia koskevista vaatimuksista sekä sokerin valmistajan velvollisuudesta ilmoittaa viranomaiselle toimialakohtaisia sopimuksia koskevia tietoja säädetään EU:n sokerituotantolainsäädännössä. Tiedot on ilmoitettava Maa-seutuvirastolle.

Jos EU:n sokerituotantolainsäädännön täytäntöönpano edellyttää viranomaisen hyväksymän riippumattoman asiantuntijan nimeämistä taikka muun toimialasopimukseen liittyvän hallintopäätöksen tekemistä, toimivaltainen viranomainen asiassa on maa- ja metsätalousministeriö.

46 §

Sokerijuurikkaan toimialakohtaisia sopimuksia koskevat vaatimukset

Sokerijuurikkaan toimialakohtaisia sopimuksia koskevista vaatimuksista sekä sokerin valmistajan velvollisuudesta ilmoittaa viranomaiselle toimialakohtaisia sopimuksia koskevia tietoja säädetään markkinajärjestelyasetuksen 125 artiklassa. Tiedot on ilmoitettava Ruokavirastolle.

Toimialasopimus tulee voimaan vasta sen jälkeen, kun Ruokavirasto on päätöksellään hyväksynyt sopimuksen täyttävän 1 momentissa tarkoitetut toimialasopimuksen vähimmäissisältöä koskevat vaatimukset.

46 b §

Kaupan pitämisen vaatimuksiin liittyvissä hakemuksissa ja ilmoituksissa toimivaltainen viranomainen

Hakemus ja ilmoitus on toimitettava Sosi-aali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle, jos kyse on viinialan tuotteista eikä kyse ole 1 momentissa tarkoitetusta tuonnista.

46 b §

Kaupan pitämisen vaatimuksiin liittyvissä hakemuksissa ja ilmoituksissa toimivaltainen viranomainen

Hakemus ja ilmoitus on toimitettava Sosi-aali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle,

EU:n kaupanormilainsäädännössä tarkoitettua muna-alan tuotteiden pakkaamon lupaa ja pakkaamon toimintaa koskeva hakemus tai ilmoitus on toimitettava kunnan *elintarvikevalvontaviranomaiselle*.

Muissa kuin 1–3 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa hakemus ja ilmoitus on toimitettava Elintarviketurvallisuusvirastolle, jollei tässä laissa toisin säädetä.

jos kyse on viinialan tuotteista, *joiden alkoholipitoisuus ylittää 2,8 tilavuusprosenttia*, eikä kyse ole 1 momentissa tarkoitettusta tuonnista.

EU:n kaupanormilainsäädännössä tarkoitettua muna-alan tuotteiden pakkaamon lupaa ja pakkaamon toimintaa koskeva hakemus tai ilmoitus on toimitettava kunnan valvontaviranomaiselle.

Muissa kuin 1–3 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa hakemus ja ilmoitus on toimitettava *Ruokavirastolle*, jollei tässä laissa toisin säädetä.

46 c §

Kaupan pitämisen vaatimuksiin liittyvät hyväksymiset, todistukset, luvat ja vapautukset

Kaupan pitämisen vaatimusten noudattamisesta vastaaville toimijoille myönnettävistä hyväksymisistä, todistuksista, luvista ja vapautuksista sekä niiden myöntämisen edellytyksistä säädetään EU:n kaupanormilainsäädännössä. Hyväksymiset, todistukset, luvat ja vapautukset myöntää edellytykset täyttävälle toimijoille hakemuksesta 46 b §:ssä tarkoitettu toimivaltainen viranomainen. *Muna-alan tuotteiden pakkaamon lupa myönnetään kuitenkin ilman erillistä hakemusta eläintuntusjärjestelmästä annetussa laissa (238/2010) tarkoitetun rekisteröinnin yhteydessä. Elintarviketurvallisuusvirasto antaa pakkaamolle EU:n kaupanormilainsäädännössä tarkoitetun tunnuksen.*

46 c §

Kaupan pitämisen vaatimuksiin liittyvät hyväksymiset, todistukset, luvat ja vapautukset

Kaupan pitämisen vaatimusten noudattamisesta vastaaville toimijoille myönnettävistä hyväksymisistä, todistuksista, luvista, vapautuksista sekä niiden myöntämisen edellytyksistä säädetään EU:n kaupanormilainsäädännössä. Hyväksymiset, todistukset, luvat, ja vapautukset myöntää edellytykset täyttävälle toimijoille hakemuksesta 46 b §:ssä tarkoitettu toimivaltainen viranomainen.

46 d §

Hedelmiä ja vihanneksia koskevien tietojen ilmoittaminen

EU:n kaupanormilainsäädännössä säädetään niistä hedelmistä ja vihanneksista, joita koskevat kaupan pitämisen vaatimukset, sekä velvollisuudesta ilmoittaa ennakolta niiden kaupan pitämisestä. Velvollisuutta sovelletaan tuotteita Suomessa kaupan pitäviin toimi-

46 d §

Hedelmiä ja vihanneksia koskevien tietojen ilmoittaminen

EU:n kaupanormilainsäädännössä säädetään niistä hedelmistä ja vihanneksista, joita koskevat kaupan pitämisen vaatimukset, sekä velvollisuudesta ilmoittaa ennakolta niiden kaupan pitämisestä. Velvollisuutta sovelletaan

Voimassa oleva laki

Ehdotus

joihin riippumatta näiden sijoittautumisvaltiosta. Tiedot on ilmoitettava Elintarviketurvalisuusvirastolle.

taan tuotteita Suomessa kaupan pitäviin toimijoihin riippumatta näiden sijoittautumisvaltiosta. Tiedot on ilmoitettava *Ruokavirastolle*.

46 e §

(kumotaan)

Viinialan tuotteita koskevien tietojen ilmoittaminen

Viinialan tuotteita varastoivien toimijoiden ilmoitusvelvollisuudesta, ilmoitettavista tiedoista ja ilmoitusten määräajoista säädetään EU:n kaupanormilainsäädännössä. Tiedot on ilmoitettava Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä ilmoitettavista tiedoista sekä EU:n kaupanormilainsäädännössä sallituista sellaisista ilmoitusvelvollisuutta koskevista poikkeuksista, jotka eivät vaaranna tuotteiden valvontaa eivätkä jäsenvaltion ilmoitusvelvollisuutta.

46 g §

46 g §

Kaupan pitämiseen liittyvien tietojen rekisteröiminen, käyttö ja luovuttaminen

Kaupan pitämiseen liittyvien tietojen rekisteröiminen, käyttö ja luovuttaminen

EU:n kaupanormilainsäädännössä tarkoitettuihin siipikarjan poikasiin liittyvien laitosten ja hautomojen rekisteröimisestä säädetään eläintunnistusjärjestelmästä annetussa laissa.

(kumotaan)

47 §

47 §

Vakuusmuodot, takaajan hyväksyminen ja vakuuden asettaminen

Vakuusmuodot, takaajan hyväksyminen ja vakuuden asettaminen

Jos hakemuksen tai tarjouksen tekeminen edellyttää EU:n markkinajärjestelylainsäädännön mukaan vakuuden asettamista, vakuutena voidaan käyttää maksajavirastoasetuksen 51 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua käteistalletusta tai takausta. Takauksen myöntäjän on oltava tähän tarkoitukseen hyväksytty takaaja.

Jos *Ruokavirastolle tehtävän* hakemuksen tai tarjouksen tekeminen edellyttää EU:n markkinajärjestelylainsäädännön mukaan vakuuden asettamista, vakuutena voidaan käyttää *Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/2116 soveltamissäännöistä maksajavirastojen ja muiden elinten, varainhoidon, tilien tarkastamisen ja hyväksymisen, tarkastusten, vakuuksien ja avoimuuden*

Maaseutuvirasto päättää takaajan hakemuksesta hyväksymisen myöntämisestä. Hyväksymisen edellytyksenä on, että takaaja on luottolaitostoiminnasta annetun lain (610/2014) 1 luvun 7 §:n 1 momentissa tarkoitettu luottolaitos, 2 momentissa tarkoitettu ulkomainen luottolaitos tai 3 momentissa tarkoitettu ulkomainen ETA-luottolaitos taikka vakuutusyhtiölaissa (521/2008) tarkoitettu vahinkovakuutusyhtiö. Hyväksyminen on voimassa toistaiseksi.

Jos hakija käyttää vakuutena käteistalletusta, tämän on talletettava se Maaseutuviraston osoittamalle tilille. Jos hakija käyttää vakuutena takausta, hyväksytyn takaajan on annettava Maaseutuvirastolle osoitettu takaussitoutumus. Muista vakuuden asettamisessa sovellettavista menettelyistä säädetään *delegoidussa maksajavirastoasetuksessa*.

48 §

Vakuuden kohdistaminen, vapauttaminen ja pidättäminen

Kun hakija tekee hakemuksen tai tarjouksen, jonka käsittely edellyttää vakuutta, Maaseutuvirasto päättää asetetun vakuuden kohdistamisesta EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä edellytetyn vakuuden määrän mukaisesti. Asetettua vakuutta ei voi kohdistetulta osin käyttää muuhun tarkoitukseen.

Maaseutuvirasto päättää kohdistetun vakuuden vapauttamisesta tai pidättämisestä EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä säädettyjen edellytysten mukaisesti. Vakuutta ei kuitenkaan pidätetä, jos pidätettävän vakuuden määrä on alle 100 euroa tai jos vakuutta ei tule EU:n markkinajärjestelylainsäädännön nojalla pidättää.

Jos EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä edellytetään jäsenvaltion määrittävän

osalta annetun komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2022/128, jäljempänä varainhoitoasetus, 52 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua käteistalletusta tai takausta. Takauksen myöntäjän on oltava tähän tarkoitukseen hyväksytty takaaja.

Ruokavirasto päättää takaajan hakemuksesta hyväksymisen myöntämisestä. Hyväksymisen edellytyksenä on, että takaaja on luottolaitostoiminnasta annetun lain (610/2014) 1 luvun 7 §:n 1 momentissa tarkoitettu luottolaitos, 2 momentissa tarkoitettu ulkomainen luottolaitos tai 3 momentissa tarkoitettu ulkomainen ETA-luottolaitos taikka vakuutusyhtiölaissa (521/2008) tarkoitettu vahinkovakuutusyhtiö. Hyväksyminen on voimassa toistaiseksi.

Jos hakija käyttää vakuutena käteistalletusta, tämän on talletettava se Ruokaviraston osoittamalle tilille. Jos hakija käyttää vakuutena takausta, hyväksytyn takaajan on annettava Ruokavirastolle osoitettu takaussitoutumus. Muista vakuuden asettamisessa sovellettavista menettelyistä säädetään *horisontaali-asetuksen 64 artiklassa ja horisontaali-asetuksen nojalla annetussa EU:n lainsäädännössä*.

48 §

Vakuuden kohdistaminen, vapauttaminen ja pidättäminen

Kun hakija tekee Ruokavirastolle hakemuksen tai tarjouksen, jonka käsittely edellyttää vakuutta, Ruokavirasto kohdistaa asetetun vakuuden EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä edellytetyn vakuuden määrän mukaisesti. Asetettua vakuutta ei voi kohdistetulta osin käyttää muuhun tarkoitukseen.

Ruokavirasto päättää kohdistetun vakuuden vapauttamisesta tai pidättämisestä EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä säädettyjen edellytysten mukaisesti. Vakuutta ei kuitenkaan pidätetä, jos pidätettävän vakuuden määrä on alle 100 euroa tai jos vakuutta ei tule EU:n markkinajärjestelylainsäädännön nojalla pidättää.

Jos EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä edellytetään jäsenvaltion määrittävän

asiakirjan tai menettelyn, jota vakuuden asettaneen toimijan on vakuuden vapauttamiseksi käytettävä, Maaseutuvirasto voi antaa tarkempia määräyksiä käytettävästä asiakirjasta tai menettelystä.

asiakirjan tai menettelyn, jota vakuuden asettaneen toimijan on vakuuden vapauttamiseksi käytettävä, *Ruokavirasto* voi antaa tarkempia määräyksiä käytettävästä asiakirjasta tai menettelystä.

49 §

49 §

Tarkastusten yleinen ohjaus, tarkastuskohteiden valinta, yleiset tarkastusmenettelyt ja tarkastuksista raportointi

Tarkastusten yleinen ohjaus, tarkastuskohteiden valinta, yleiset tarkastusmenettelyt ja tarkastuksista raportointi

Tarkastuksia ja niihin liittyvää raportointia koskevasta yleisestä ohjauksesta vastaa hintaselvityksiä, *ruhonluokitusta ja kaupan pitämisen vaatimuksia* lukuun ottamatta Maaseutuvirasto. Hintaselvityksiin ja *ruhonluokitukseen* liittyvien tarkastusten osalta yleisestä ohjauksesta vastaa maa- ja metsätalousministeriö.

Tarkastuksia ja niihin liittyvää raportointia koskevasta yleisestä ohjauksesta vastaa hintaselvityksiä lukuun ottamatta *Ruokavirasto*. Hintaselvityksiin liittyvien tarkastusten osalta yleisestä ohjauksesta vastaa maa- ja metsätalousministeriö.

Tämän luvun mukaisesti tarkastuksia suorittava viranomainen päättää tarkastusten määrästä ja valitsee tarkastuskohteet riskianalyyysiin tai satunnaisotantaan perustuen, jollei asiasta EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä muuta säädetä.

Tämän luvun mukaisesti tarkastuksia suorittava viranomainen päättää tarkastusten määrästä ja valitsee tarkastuskohteet riskianalyyysiin tai satunnaisotantaan perustuen, jollei asiasta EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä muuta säädetä. *Mainitusta seikoista voidaan tarvittaessa antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.*

50 §

50 §

Hakemusten ja ilmoitusten tarkastukset

Hakemusten ja ilmoitusten tarkastukset

Maaseutuvirasto tarkastaa hakemukseen ja ilmoitukseen liittyvät tuen myöntämisen ja maksamisen edellytyksiä sekä muun hakemuksessa tai ilmoituksessa tarkoitetun toimenpiteen edellytyksiä koskevat tiedot. *Vienti-ilmoituksen tarkastaa kuitenkin vientitapahtuman yhteydessä Tulli.* Kaupan pitämisen vaatimuksiin liittyvät hakemukset ja ilmoitukset tarkastaa niiden käsittelystä tämän lain 46 b ja 46 d–46 f §:n mukaisesti vastaava viranomainen.

Ruokavirasto tarkastaa hakemukseen ja ilmoitukseen liittyvät tuen myöntämisen ja maksamisen edellytyksiä sekä muun hakemuksessa tai ilmoituksessa tarkoitetun toimenpiteen edellytyksiä koskevat tiedot. Kaupan pitämisen vaatimuksiin liittyvät hakemukset ja ilmoitukset tarkastaa niiden käsittelystä tämän lain 46 b ja 46 d–46 f §:n mukaisesti vastaava viranomainen.

51 §

Varastointiin liittyvät tarkastukset

Ennen interventiovarastoinnin aloittamista Elintarviketurvallisuusvirasto tarkastaa voin, maitojauheen ja viljatuotteiden varastointiin tarkoitettujen tilojen vaatimustenmukaisuuden.

Interventiovarastoinnin aikana varastojen, varastointiolosuhteiden ja varastointimenettelyjen sekä varastoitujen tuotteiden määrän, laadun, pakkaustavan ja pakkausmerkintöjen vaatimustenmukaisuuden tarkastaa EU:n interventiolainsäädännössä edellytetyllä tavalla:

- 1) Tulli, jos varastoinnin kohteena on voi, maitojauhe tai naudanliha;
- 2) Maaseutuvirasto, jos tarkastuksen kohteena on naudanlihan luuttomaksi leikkaaminen interventiovarastoinnin aikana;
- 3) Elintarviketurvallisuusvirasto, jos varastoinnin kohteena ovat viljatuotteet.

52 §

Varastoitavien tuotteiden valmistajan tarkastus

Elintarviketurvallisuusvirasto tarkastaa varastoitavien tuotteiden valmistajan hyväksymistä hakevien ja hyväksytyjen varastoitavien tuotteiden valmistajien hyväksymisedellytykset ja tuotannon vaatimustenmukaisuuden EU:n interventiolainsäädännössä edellytetyllä tavalla. Tulli tarkastaa hyväksytyjen varastoitavien tuotteiden valmistajien tuotantoa koskevan kirjanpidon vaatimustenmukaisuuden EU:n interventiolainsäädännössä edellytetyllä tavalla.

Elintarviketurvallisuusvirasto voi käyttää tarkastuksissa apunaan kunnan *elintarvikevalvontaviranomaisia*, jos Elintarviketurvallisuusvirasto ja kunta, jonka toimialueella kyseinen laitos sijaitsee, näin sopivat. Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin tarkastustehtävistä, joissa kunnan elintarvikeviranomaisen avustaa Elintarviketurvallisuusvirastoa.

51 §

Varastointiin liittyvät tarkastukset

Ennen interventiovarastoinnin aloittamista Ruokavirasto tarkastaa voin, maitojauheen ja viljatuotteiden varastointiin tarkoitettujen tilojen vaatimustenmukaisuuden.

Interventiovarastoinnin aikana varastojen, varastointiolosuhteiden ja varastointimenettelyjen sekä varastoitujen tuotteiden määrän, laadun, pakkaustavan ja pakkausmerkintöjen vaatimustenmukaisuuden tarkastaa EU:n interventiolainsäädännössä edellytetyllä tavalla Ruokavirasto. Voin, maitojauheen ja naudanlihan osalta tarkastuksesta vastaa kuitenkin Tulli.

52 §

Varastoitavien tuotteiden valmistajan tarkastus

Ruokavirasto tarkastaa varastoitavien tuotteiden valmistajan hyväksymistä hakevien ja hyväksytyjen varastoitavien tuotteiden valmistajien hyväksymisedellytykset ja tuotannon vaatimustenmukaisuuden EU:n interventiolainsäädännössä edellytetyllä tavalla. Tulli tarkastaa hyväksytyjen varastoitavien tuotteiden valmistajien tuotantoa koskevan kirjanpidon vaatimustenmukaisuuden EU:n interventiolainsäädännössä edellytetyllä tavalla.

Ruokavirasto voi käyttää tarkastuksissa apunaan kunnan valvontaviranomaisia, jos Ruokavirasto ja kunta, jonka toimialueella kyseinen laitos sijaitsee, näin sopivat. Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin tarkastustehtävistä, joissa kunnan elintarvikeviranomaisen avustaa Ruokavirastoa.

53 §

Varastoon toimitettavien ja sieltä poistettavien tuotteiden tarkastus

Maaseutuvirasto tarkastaa luuttomaksi leikattavan naudanlihan, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus viljatuotteiden ja Tulli muiden tuotteiden määrän, laadun, pakkaustavan ja pakkausmerkintöjen vaatimustenmukaisuuden tuotteiden interventiovarastoon ja yksityisessä varastoinnissa käytettäviin tiloihin toimittamisen yhteydessä EU:n interventiolainsäädännössä tarkoitettulla tavalla. Elintarviketurvallisuusvirasto *kuitenkin* ottaa ja tutkii näytteet interventiovarastoon toimitettavasta voista ja maitojauheesta sekä tutkii interventiovarastoon toimitettavista viljatuotteista otetut näytteet.

Tulli tarkastaa tuotteiden määrän, laadun, pakkaustavan ja pakkausmerkintöjen vaatimustenmukaisuuden yksityisessä varastoinnissa käytettävistä tiloista poistamisen yhteydessä EU:n interventiolainsäädännössä tarkoitettulla tavalla. Maaseutuvirasto tarkastaa luuttomaksi leikattavan naudanlihan, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus viljatuotteiden ja Tulli muiden tuotteiden määrän, laadun, pakkaustavan ja pakkausmerkintöjen vaatimustenmukaisuuden interventiovarastosta poistamisen yhteydessä, jos tämä on tarpeen tuotteiden vaatimustenmukaisuuden varmistamiseksi.

54 §

Tuonnin ja viennin tarkastukset

Tulli tarkastaa tuonti- ja vientitodistusten, tuonti- ja vienti-ilmoitusten ja muiden tuonnin ja viennin yhteydessä esitettävien asiakirjojen ja näihin liittyvien tuotteiden sekä *vientitukituotteiden ja näihin liittyvien asiakirjojen* vaatimustenmukaisuuden tuotteiden tullimenettelyyn asettamisen yhteydessä ja sen aikana,

53 §

Varastoon toimitettavien ja sieltä poistettavien tuotteiden tarkastus

Ruokavirasto tarkastaa luuttomaksi leikattavan naudanlihan, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus viljatuotteiden ja Tulli muiden tuotteiden määrän, laadun, pakkaustavan ja pakkausmerkintöjen vaatimustenmukaisuuden tuotteiden interventiovarastoon ja yksityisessä varastoinnissa käytettäviin tiloihin toimittamisen yhteydessä EU:n interventiolainsäädännössä tarkoitettulla tavalla. *Ruokavirasto* ottaa ja tutkii näytteet interventiovarastoon toimitettavasta voista ja maitojauheesta sekä tutkii interventiovarastoon toimitettavista viljatuotteista otetut näytteet.

Tulli tarkastaa tuotteiden määrän, laadun, pakkaustavan ja pakkausmerkintöjen vaatimustenmukaisuuden yksityisessä varastoinnissa käytettävistä tiloista poistamisen yhteydessä EU:n interventiolainsäädännössä tarkoitettulla tavalla. *Ruokavirasto* tarkastaa luuttomaksi leikattavan naudanlihan, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus viljatuotteiden ja Tulli muiden tuotteiden määrän, laadun, pakkaustavan ja pakkausmerkintöjen vaatimustenmukaisuuden interventiovarastosta poistamisen yhteydessä, jos tämä on tarpeen tuotteiden vaatimustenmukaisuuden varmistamiseksi.

54 §

Tuonnin ja viennin tarkastukset

Tulli tarkastaa tuonti- ja vientitodistusten, tuonti- ja vienti-ilmoitusten ja muiden tuonnin ja viennin yhteydessä esitettävien asiakirjojen ja näihin liittyvien tuotteiden vaatimustenmukaisuuden tuotteiden tullimenettelyyn asettamisen yhteydessä ja sen aikana, jollei tässä laissa toisin säädetä

jollei tässä laissa toisin säädetä. *Viranomaisesta, joka suorittaa nautaeläinten vientituen myöntämisen edellytyksenä olevan eläinkuljetusten vientitukiasetuksen 2 artiklassa tarkoitetun tarkastuksen, säädetään kuitenkin eläinten kuljetuksesta annetun lain (1429/2006) 27 §:ssä.*

Tullilla on tarkastuksen toimittamiseksi oikeus päästä varastoihin, tiloihin ja muihin paikkoihin, missä tuotteita kuljetetaan, säilytetään tai lastataan, ja tarkastaa tuotteet sekä tuotteita, tuotteiden haltijaa, muuta asianosaista ja kulkuneuvoa koskevat asiakirjat tuotteiden ja niistä esitettyjen tietojen vaatimustenmukaisuuden varmistamisen edellyttämässä laajuudessa. Tarkastusta ei kuitenkaan saa suorittaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävässä tilassa. *Eläinkuljetusten vientitukiasetuksen 2 artiklassa tarkoitettuun tarkastukseen liittyvästä raja-eläinlääkärin tarkastusoikeudesta säädetään eläinten kuljetuksesta annetun lain 28 §:ssä.*

Tulli voi tarkastusten yhteydessä edellyttää tuotteiden tarkastettavaksi asettamista ja purkamista kulkuneuvosta ja asettaa tullivalvonassa olevaan kulkuneuvoon tullisinetin. Tulli voi estää tuotteiden tuonnin Suomen alueelle tai viennin Suomesta, jos tuonti tai vienti edellyttää EU:n markkinajärjestelylainsäädännön nojalla tuonti- tai vientitodistusta eikä sitä ole taikka jos tuonti edellyttää tuontitullin tai maksun maksamista eikä sitä ole maksettu.

Jos vientituen hakija käyttää vientituen kohteena olevien tuotteiden määräraikkaan saapumisen varmistamisessa eräitä Venäjän federaation alueelle maanteitse vietäviä nautanliha- ja sianlihatoimituksia koskevasta tiedotusjärjestelmästä annetussa komission asetuksessa (EY) N:o 2584/2000 tarkoitettua järjestelmää, Tulli vastaanottaa, käsittelee ja varmistaa kyseiset tiedot mainitussa asetuksessa tarkoitetulla tavalla.

55 §

Tuen hakijoiden ja saajien tarkastukset

Tullilla on tarkastuksen toimittamiseksi oikeus päästä varastoihin, tiloihin ja muihin paikkoihin, missä tuotteita kuljetetaan, säilytetään tai lastataan, ja tarkastaa tuotteet sekä tuotteita, tuotteiden haltijaa, muuta asianosaista ja kulkuneuvoa koskevat asiakirjat tuotteiden ja niistä esitettyjen tietojen vaatimustenmukaisuuden varmistamisen edellyttämässä laajuudessa. Tarkastusta ei kuitenkaan saa suorittaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävässä tilassa.

Tulli voi tarkastusten yhteydessä edellyttää tuotteiden tarkastettavaksi asettamista ja purkamista kulkuneuvosta ja asettaa tullivalvonassa olevaan kulkuneuvoon tullisinetin. Tulli voi estää tuotteiden tuonnin Suomen alueelle tai viennin Suomesta, jos tuonti tai vienti edellyttää EU:n markkinajärjestelylainsäädännön nojalla tuonti- tai vientitodistusta eikä sitä ole taikka jos tuonti edellyttää tuontitullin tai maksun maksamista eikä sitä ole maksettu.

55 §

Tuen hakijoiden ja saajien tarkastukset

Ruokavirasto tarkastaa tässä laissa tarkoitettuja tuen hakijoita ja saajia tuen myöntämisen

Maaseutuvirasto tarkastaa tässä laissa tarkoitettuja tuen hakijoita ja saajia tuen myöntämisen ja maksamisen edellytysten vaatimustenmukaisuuden selvittämiseksi *EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä edellytetyllä tavalla*. Maaseutuvirasto tarkastaa lisäksi mehiläishoitotuen saajia tuen myöntämisen ja maksamisen edellytysten vaatimustenmukaisuuden selvittämiseksi.

Maaseutuvirastolla on oikeus päästä tuen kohteena olevaan toimintaan liittyviin tuen hakijan ja saajan tiloihin ja tarkastaa tuotteet, asiakirjat ja kirjanpito toimenpiteiden vaatimustenmukaisuuden ja tuen myöntämisen ja maksamisedellytysten noudattamisen varmistamisen edellyttämässä laajuudessa. Tarkastusta ei kuitenkaan saa suorittaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävässä tilassa.

56 §

Hyväksytyjen toimijoiden ja hintaselvityksiä antavien toimijoiden tarkastukset

Maaseutuvirasto tarkastaa:

1) hyväksymistä hakevan ja hyväksytyn tarkastuslaitoksen ja muonitusvaraston hyväksymisedellytysten täyttymisen ja toiminnan vaatimustenmukaisuuden;

2) hyväksytyn hampun siementen tuojan hyväksymisedellytysten täyttymisen ja toiminnan vaatimustenmukaisuuden;

3) hyväksymistä hakevan ja hyväksytyn ruhonluokittajan hyväksymisedellytysten täyttymisen ja toiminnan vaatimustenmukaisuuden;

4) hintaselvityksen antamisesta vastaavan toimijan ilmoitusvelvollisuuden kattaman toiminnan vaatimustenmukaisuuden;

5) hyväksymistä hakevan ja hyväksytyn tuottaja- ja toimialaorganisaation hyväksymisedellytysten täyttymisen ja toiminnan vaatimustenmukaisuuden;

6) sokerialan yrityksen ilmoitusvelvollisuutta ja toimialasopimuksia koskevien vaatimusten noudattamisen *EU:n sokerituotantolainsäädännössä edellytetyllä tavalla*.

ja maksamisen edellytysten vaatimustenmukaisuuden selvittämiseksi.

Ruokavirastolla on oikeus päästä tuen kohteena olevaan toimintaan liittyviin tuen hakijan ja saajan tiloihin ja tarkastaa tuotteet, asiakirjat ja kirjanpito toimenpiteiden vaatimustenmukaisuuden ja tuen myöntämisen ja maksamisedellytysten noudattamisen varmistamisen edellyttämässä laajuudessa. Tarkastusta ei kuitenkaan saa suorittaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävässä tilassa.

56 §

Hyväksytyjen toimijoiden ja hintaselvityksiä antavien toimijoiden tarkastukset

Ruokavirasto tarkastaa:

1) hyväksytyn hampun siementen tuojan hyväksymisedellytysten täyttymisen ja toiminnan vaatimustenmukaisuuden;

2) hyväksymistä hakevan ja hyväksytyn ruhonluokittajan hyväksymisedellytysten täyttymisen ja toiminnan vaatimustenmukaisuuden;

3) hintaselvityksen antamisesta vastaavan toimijan ilmoitusvelvollisuuden kattaman toiminnan vaatimustenmukaisuuden;

4) hyväksymistä hakevan ja hyväksytyn tuottaja- ja toimialaorganisaation hyväksymisedellytysten täyttymisen ja toiminnan vaatimustenmukaisuuden;

5) sokerialan yrityksen ilmoitusvelvollisuutta ja toimialasopimuksia koskevien vaatimusten noudattamisen *EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä edellytetyllä tavalla*.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto tarkastaa etyylialkoholiin liittyvien tietojen ilmoittamisesta vastaavan toimijan toiminnan vaatimustenmukaisuuden.

Maaseutuvirastolla on sille tämän pykälän nojalla kuuluvien tarkastustehtävien hoitamiseksi oikeus päästä hyväksymistä hakevan ja hyväksytyn toimijan hyväksymisen kohteena olevaa toimintaa koskeviin tiloihin ja tarkastaa tuotteet, laitteet, asiakirjat ja kirjanpito hyväksymisedellytysten täyttymisen ja toiminnan vaatimustenmukaisuuden varmistamisen edellyttämässä laajuudessa. Jos hyväksytyn hampun siementen tuojan tuomia hampun siemeniä käyttää muu kuin hyväksytty hampun siementen tuoja, Maaseutuvirastolla on lisäksi oikeus päästä tuotteiden käyttäjän tiloihin ja tarkastaa edellä mainitut seikat tuotteiden käytön vaatimustenmukaisuuden valvonnan edellyttämässä laajuudessa. Tarkastusta ei kuitenkaan saa suorittaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävässä tilassa.

Maaseutuvirastolla ja Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolla on oikeus päästä hintaselvityksen ja etyylialkoholiin liittyvien tietojen antamisesta vastaavan toimijan tiloihin ja tarkastaa ilmoitusvelvollisuuden kattamaan toimintaan liittyvät asiakirjat ja kirjanpito ilmoitusvelvollisuuden noudattamisen ja ilmoitettujen tietojen oikeellisuuden varmistamisen edellyttämässä laajuudessa. Tarkastusta ei kuitenkaan saa suorittaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävässä tilassa.

57 §

Tuotteiden käytön ja määräpaikan tarkastukset

Jos EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä edellytetään interventiovarastosta peräisin olevien tuotteiden tai *vientituen kohteena olevien tuotteiden taikka* muiden markkinajärjestelyyn liittyvien tuotteiden käytön tai määräpaikkaan saapumisen valvontaa tähän tarkoitukseen vahvistetulla asiakirjalla tai menettelyllä, Tulli tarkastaa kyseiset tuotteet ja

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto tarkastaa etyylialkoholiin liittyvien tietojen ilmoittamisesta vastaavan toimijan toiminnan vaatimustenmukaisuuden.

Ruokavirastolla on sille tämän pykälän nojalla kuuluvien tarkastustehtävien hoitamiseksi oikeus päästä hyväksymistä hakevan ja hyväksytyn toimijan hyväksymisen kohteena olevaa toimintaa koskeviin tiloihin ja tarkastaa tuotteet, laitteet, asiakirjat ja kirjanpito hyväksymisedellytysten täyttymisen ja toiminnan vaatimustenmukaisuuden varmistamisen edellyttämässä laajuudessa. Jos hyväksytyn hampun siementen tuojan tuomia hampun siemeniä käyttää muu kuin hyväksytty hampun siementen tuoja, *Ruokavirastolla* on lisäksi oikeus päästä tuotteiden käyttäjän tiloihin ja tarkastaa edellä mainitut seikat tuotteiden käytön vaatimustenmukaisuuden valvonnan edellyttämässä laajuudessa. Tarkastusta ei kuitenkaan saa suorittaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävässä tilassa.

Ruokavirastolla ja Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolla on oikeus päästä hintaselvityksen ja etyylialkoholiin liittyvien tietojen antamisesta vastaavan toimijan tiloihin ja tarkastaa ilmoitusvelvollisuuden kattamaan toimintaan liittyvät asiakirjat ja kirjanpito ilmoitusvelvollisuuden noudattamisen ja ilmoitettujen tietojen oikeellisuuden varmistamisen edellyttämässä laajuudessa. Tarkastusta ei kuitenkaan saa suorittaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävässä tilassa.

57 §

Tuotteiden käytön ja määräpaikan tarkastukset

Jos EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä edellytetään interventiovarastosta peräisin olevien tuotteiden tai muiden markkinajärjestelyyn liittyvien tuotteiden käytön tai määräpaikkaan saapumisen valvontaa tähän tarkoitukseen vahvistetulla asiakirjalla tai menettelyllä, Tulli tarkastaa kyseiset tuotteet ja asiakirjat. Tulli voi antaa EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä sallittuja tuotteiden

asiakirjat. Tulli voi antaa EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä sallittuja tuotteiden käytön tai määräpaikkaan saapumisen todistamisesta vastaavaa toimijaa koskevia tarkempia määräyksiä asiakirjoja koskevista vähäisistä täydennyksistä, jos nämä ovat tarpeen tuotteiden käytön tai määräpaikkaan saapumisen todistamiseksi.

käytön tai määräpaikkaan saapumisen todistamisesta vastaavaa toimijaa koskevia tarkempia määräyksiä asiakirjoja koskevista vähäisistä täydennyksistä, jos nämä ovat tarpeen tuotteiden käytön tai määräpaikkaan saapumisen todistamiseksi.

58 b §

Kaupan pitämisen vaatimuksiin liittyvät Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston tarkastukset

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto tarkastaa EU:n kaupanormilainsäädännössä tarkoitettujen toimijoiden toiminnan ja näiden hallinnassa olevien tuotteiden ja asiakirjojen vaatimustenmukaisuuden mainitussa lainsäädännössä tarkoitettulla tavalla, kun kyse on viinialan tuotteista lukuun ottamatta 58 a §:ssä tarkoitettuja tarkastuksia.

58 b §

Kaupan pitämisen vaatimuksiin liittyvät Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston tarkastukset

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto tarkastaa EU:n kaupanormilainsäädännössä tarkoitettujen toimijoiden toiminnan ja näiden hallinnassa olevien tuotteiden ja asiakirjojen vaatimustenmukaisuuden mainitussa lainsäädännössä tarkoitettulla tavalla, kun kyse on viinialan tuotteista, joiden *alkoholipitoisuus ylittää 2,8 tilavuusprosenttia*, lukuun ottamatta 58 a §:ssä tarkoitettuja tarkastuksia.

58 c §

Kaupan pitämisen vaatimuksiin liittyvät kuntien tarkastukset

Kunnan *elintarvikevalvontaviranomainen* tarkastaa EU:n kaupanormilainsäädännössä tarkoitettujen toimijoiden toiminnan ja näiden hallinnassa olevien tuotteiden ja asiakirjojen vaatimustenmukaisuuden mainitussa lainsäädännössä tarkoitettulla tavalla, kun kyse on:

- 1) vasikanlihasta lukuun ottamatta teurastamossa ja niiden yhteydessä olevissa laitoksissa tehtäviä tarkastuksia;
- 2) maitotuotteista;
- 3) levitettävistä rasvoista;
- 4) muna-alan tuotteista lukuun ottamatta tuotantotapoja koskevia vaatimuksia.

Tarkastustehtävien järjestämiseen kunnissa sovelletaan, mitä niistä elintarvikelain (23/2006) 32 §:ssä säädetään.

58 c §

Kaupan pitämisen vaatimuksiin liittyvät kuntien tarkastukset

Kunnan valvontaviranomainen tarkastaa EU:n kaupanormilainsäädännössä tarkoitettujen toimijoiden toiminnan ja näiden hallinnassa olevien tuotteiden ja asiakirjojen vaatimustenmukaisuuden mainitussa lainsäädännössä tarkoitettulla tavalla, kun kyse on:

- 1) vasikanlihasta lukuun ottamatta teurastamossa ja niiden yhteydessä olevissa laitoksissa tehtäviä tarkastuksia;
- 2) maitotuotteista;
- 3) levitettävistä rasvoista;
- 4) muna-alan tuotteista lukuun ottamatta tuotantotapoja koskevia vaatimuksia.

Tarkastustehtävien järjestämiseen kunnissa sovelletaan, mitä niistä elintarvikelain (297/2021) 27 §:ssä säädetään.

58 d §

*Kaupan pitämisen vaatimuksiin liittyvät Elin-
tarviketurvallisuusviraston tarkastukset*

Elintarviketurvallisuusvirasto tarkastaa EU:n kaupanormilainsäädännössä tarkoitettujen toimijoiden toiminnan ja näiden hallinnassa olevien tuotteiden ja asiakirjojen vaatimustenmukaisuuden mainitussa lainsäädännössä tarkoitettulla tavalla siltä osin kuin kyse ei ole 58 a–58 c §:ssä tarkoitetuista tarkastuksista ja kyse on:

- 1) hedelmistä tai vihanneksista;
- 2) oliivialan tuotteista;
- 3) vasikanlihan tarkastuksesta teurastamossa ja niiden yhteydessä olevissa laitoksissa;
- 4) muna-alan tuotteiden tuotantotavoista;
- 5) siipikarjanliha-alan tuotteista;
- 6) maitotuotteiden, levitettävien rasvojen, vasikanlihan, siipikarjanliha-alan tuotteiden tai muna-alan tuotteiden tuonnista EU:n ulkopuolelta, ensimmäisestä purkamisesta EU:n jäsenvaltioista tuonnin yhteydessä tai viennistä.

Elintarviketurvallisuusvirasto vastaa sille 46 b ja 46 c §:n nojalla kuuluvan hyväksymisen, todistuksen, luvan tai vapautuksen myöntämisedellytysten täyttymisen varmistamiseksi tarvittavista tarkastuksista.

Elintarviketurvallisuusvirasto toimii EU:n kaupanormilainsäädännössä tarkoitettuna:

- 1) hedelmä- ja vihannesalan koordinoitivanomaisena; ja
- 2) vasikanliha-alan keskusviranomaisena.

Elintarviketurvallisuusvirasto voi lisäksi suorittaa 58 c §:ssä tarkoitettuja tarkastuksia.

58 e §

*Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen
käyttö apuna kaupan pitämisen vaatimusten
tarkastuksissa*

Elintarviketurvallisuusvirasto voi käyttää kaupan pitämisen vaatimuksiin liittyvissä tarkastuksissa apunaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksia, kun kyse on:

58 d §

*Kaupan pitämisen vaatimuksiin liittyvät **Ruo-**
kaviraston tarkastukset*

Ruokavirasto tarkastaa EU:n kaupanormilainsäädännössä tarkoitettujen toimijoiden toiminnan ja näiden hallinnassa olevien tuotteiden ja asiakirjojen vaatimustenmukaisuuden mainitussa lainsäädännössä tarkoitettulla tavalla siltä osin kuin kyse ei ole 58 a–58 c §:ssä tarkoitetuista tarkastuksista.

Ruokavirasto vastaa sille 46 b ja 46 c §:n nojalla kuuluvan hyväksymisen, todistuksen, luvan tai vapautuksen myöntämisedellytysten täyttymisen varmistamiseksi tarvittavista tarkastuksista.

Ruokavirasto toimii EU:n kaupanormilainsäädännössä tarkoitettuna:

- 1) hedelmä- ja vihannesalan koordinoitivanomaisena; ja
- 2) vasikanliha-alan keskusviranomaisena.

Ruokavirasto voi lisäksi suorittaa 58 c §:ssä tarkoitettuja tarkastuksia.

58 e §

*Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen
käyttö apuna kaupan pitämisen vaatimusten
tarkastuksissa*

Ruokavirasto voi käyttää kaupan pitämisen vaatimuksiin liittyvissä tarkastuksissa apunaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksia, kun kyse on:

Voimassa oleva laki

- 1) hedelmistä tai vihanneksista;
- 2) muna-alan tuotteiden tuotantotavoista;
- 3) siipikarjanliha-alan tuotteiden tuotantotavaa koskevista vapaaehtoisista merkinnöistä.

58 f §

Kaupan pitämisen vaatimusten tarkastuksiin liittyvä ohjaus, raportointi, tietojen käyttö ja maksu

Kaupan pitämisen vaatimusten tarkastusten suunnitteluun, ohjaukseen, arviointiin ja raportointiin sovelletaan, mitä niistä elintarvikelain 30, 31, 47, 48 ja 52 §:ssä säädetään. Tarkastuksissa voidaan salassapitosäännösten es-tämättä käyttää ja niitä varten voidaan luovut-taa elintarvikelain mukaisissa tarkastuksissa saatuja tietoja.

59 §

Yksityisten toimijoiden käyttö apuna tarkas-tuksissa

Maaseutuvirasto voi oikeuttaa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen käyttämään interventiovarastoon toimitettavien viljatuotteiden tarkastuksessa apuna viljatuotteiden interventiovarastonpitäjää tämän suostumuksella, jos tämä on tarpeen tarkastusten tarkoituksenmukaiseksi toteuttamiseksi. Interventiovarastonpitäjällä on oltava tehtävän edellyttämät riittävät tekniset ja hallinnolliset resurssit ja tämän tarkastuksessa käyttämällä henkilöstöllä tehtävän edellyttämä kokemukseen tai koulutukseen perustuva riittävä ammattitaito. Interventiovarastonpitäjän on kirjattava ja ilmoitettava Maaseutuvirastolle toteutettuihin tarkastuksiin liittyvät tiedot. Henkilökunnan ammattitaidosta, interventiovarastolta edellytettävistä resursseista sekä kirjattavista ja ilmoitettavista tiedoista voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

Maaseutuvirasto voi käyttää ruhonluokituk-sen tarkastuksessa apuna yksityisoikeudellista yhteisöä tämän suostumuksella, jos tämä on

Ehdotus

- 1) hedelmistä tai vihanneksista;
- 2) muna-alan tuotteiden tuotantotavoista;
- 3) siipikarjanliha-alan tuotteiden tuotantotavaa koskevista vapaaehtoisista merkinnöistä.

58 f §

Kaupan pitämisen vaatimusten tarkastuksiin liittyvä ohjaus, raportointi, tietojen käyttö ja maksu

Kaupan pitämisen vaatimusten tarkastusten suunnitteluun, ohjaukseen, arviointiin ja raportointiin sovelletaan, mitä niistä elintarvikelain 24, 25, 38, 39 ja 45 §:ssä säädetään. Tarkastuksissa voidaan salassapitosäännösten es-tämättä käyttää ja niitä varten voidaan luovut-taa elintarvikelain mukaisissa tarkastuksissa saatuja tietoja.

59 §

Yksityisten toimijoiden käyttö apuna tarkas-tuksissa

Ruokavirasto voi oikeuttaa elinkeino-, lii-kenne- ja ympäristökeskuksen käyttämään in-terventiovarastoon toimitettavien viljatuottei-den tarkastuksessa apuna viljatuotteiden in-terventiovarastonpitäjää tämän suostumuksella, jos tämä on tarpeen tarkastusten tarkoituksen-mukaiseksi toteuttamiseksi. Interventiovaras-tonpitäjällä on oltava tehtävän edellyttämät riittävät tekniset ja hallinnolliset resurssit ja tämän tarkastuksessa käyttämällä henkilös-töllä tehtävän edellyttämä kokemukseen tai koulutukseen perustuva riittävä ammattitaito. Interventiovarastonpitäjän on kirjattava ja il-moitettava Ruokavirastolle toteutettuihin tar-kastuksiin liittyvät tiedot. Henkilökunnan am-mattitaidosta, interventiovarastolta edellytet-tävistä resursseista sekä kirjattavista ja ilmoi-tettavista tiedoista voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

Ruokavirasto voi käyttää ruhonluokituksen tarkastuksessa apuna yksityisoikeudellista yh-

tarpeen tarkastuksen tarkoituksenmukaiseksi toteuttamiseksi. Yhteisöllä on oltava käytettävissä tehtävään riittävä määrä henkilöitä, joilla on tarkastusten toteuttamisen edellyttämä koulutukseen tai kokemukseen perustuva ammattitaito. Edellytettävästä ammattitaidosta voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella. Yhteisön on nimettävä tarkastuksista vastuulliset henkilöt.

teisöä tämän suostumuksella, jos tämä on tarpeen tarkastuksen tarkoituksenmukaiseksi toteuttamiseksi. Yhteisöllä on oltava käytettävissä tehtävään riittävä määrä henkilöitä, joilla on tarkastusten toteuttamisen edellyttämä koulutukseen tai kokemukseen perustuva ammattitaito. Edellytettävästä ammattitaidosta voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella. Yhteisön on nimettävä tarkastuksista vastuulliset henkilöt.

60 §

Todentamisviranomaisen tarkastukset

Maatalouden tukien toimeenpanosta annetun lain (192/2013) 39 §:ssä tarkoitettu todentamisviranomainen voi horisontaaliasetuksen 9 artiklassa säädetyn lausunnon myöntämiseksi välttämättömien tutkimusten tekemiseksi sekä muiden erikseen EU:n lainsäädännössä todentamisviranomaisen tehtäväksi säädettyjen tarkastusten suorittamiseksi tehdä tarkastuksia niissä viranomaisissa tai yhteisöissä, jotka suorittavat maksajavirastolle säädettyjä tehtäviä, taikka tuensaajan tai interventiovarastonpitäjän luona.

60 §

Todentamisviranomaisen tarkastukset

Hallinnointilain 8 §:ssä tarkoitettu todentamisviranomainen voi horisontaaliasetuksen 12 artiklassa säädetyn lausunnon myöntämiseksi välttämättömien tutkimusten tekemiseksi sekä muiden erikseen EU:n lainsäädännössä todentamisviranomaisen tehtäväksi säädettyjen tarkastusten suorittamiseksi tehdä tarkastuksia niissä viranomaisissa tai yhteisöissä, jotka suorittavat maksajavirastolle säädettyjä tehtäviä, taikka tuensaajan tai interventiovarastonpitäjän luona.

61 §

Näytteenotto ja näytteiden tutkiminen

Jos tarkastuksen toteuttaminen edellyttää näytteiden laadun analysointia laboratoriossa, analysointi toteutetaan tarkastuksen toimittamisesta huolehtivan viranomaisen laboratoriossa taikka elintarvikelain (23/2006) 37 §:ssä tarkoitettussa vertailulaboratoriossa tai viranomaisnäytteitä tutkimaan hyväksytyssä laboratoriossa.

61 §

Näytteenotto ja näytteiden tutkiminen

Jos tarkastuksen toteuttaminen edellyttää näytteiden laadun analysointia laboratoriossa, analysointi toteutetaan tarkastuksen toimittamisesta huolehtivan viranomaisen laboratoriossa taikka elintarvikelain 34 §:ssä tarkoitettussa *virallisessa* laboratoriossa tai *nimetyssä omavalvontalaboratoriossa*.

63 §

Maa- ja metsätalousministeriön, Maaseutuviraston ja tarkastusviranomaisen tiedonsaantioikeus

Maa- ja metsätalousministeriöllä ja Maaseutuvirastolla sekä tämän luvun mukaisesti tarkastuksista vastaavilla ja tarkastuksissa apuna käytettävillä viranomaisilla on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada maksutta valtion ja kunnan viranomaiselta asian käsittelemiseksi välttämättömiä hakijaa, tämän taloudellista asemaa ja liike- tai ammattitoimintaa tai muita tuen tai muun tässä laissa tai EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä tarkoitettun asian käsittelemisen, tarkastuksen suorittamisen tai raportoinnin toteuttamisen kannalta merkityksellistä olosuhdetta koskevia tietoja.

Maa- ja metsätalousministeriöllä ja Maaseutuvirastolla sekä tämän luvun mukaisesti tarkastuksista vastaavilla ja tarkastuksissa apuna käytettävillä viranomaisilla on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada maksutta tässä laissa tai EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä tarkoitettua toimintaa harjoittavilta toimijoilta tässä laissa tai EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä tarkoitettun asian käsittelemisen, tarkastuksen suorittamisen tai raportoinnin kannalta välttämättömät asiakirjat ja tiedot.

63 §

*Maa- ja metsätalousministeriön, **Ruokaviraston** ja tarkastusviranomaisen tiedonsaantioikeus*

Maa- ja metsätalousministeriöllä ja Ruokavirastolla sekä tämän luvun mukaisesti tarkastuksista vastaavilla ja tarkastuksissa apuna käytettävillä viranomaisilla on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada maksutta valtion ja kunnan viranomaiselta asian käsittelemiseksi välttämättömiä hakijaa, tämän taloudellista asemaa ja liike- tai ammattitoimintaa tai muita tuen tai muun tässä laissa tai EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä tarkoitettun asian käsittelemisen, tarkastuksen suorittamisen tai raportoinnin toteuttamisen kannalta merkityksellistä olosuhdetta koskevia tietoja.

Edellä 1 momentissa mainituilla viranomaisilla on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada maksutta Verohallinnolta hakijaa koskevat tiedot veroihin sekä muulta viranomaiselta ja julkista tehtävää hoitavalta edellä mainittua tahoa koskevat tiedot lakisääteisiin eläke-, tapaturma- tai työttömyysvakuutusmaksuihin liittyvien rekisteröitymis-, ilmoitus- ja maksuvelvollisuuksien hoitamisesta, toiminnasta, taloudesta sekä kytkennöistä, jos tiedot ovat välttämättömiä tuen myöntämiseksi, maksamiseksi tai tuen käytön valvomiseksi.

Maa- ja metsätalousministeriöllä ja Ruokavirastolla sekä tämän luvun mukaisesti tarkastuksista vastaavilla ja tarkastuksissa apuna käytettävillä viranomaisilla on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada maksutta tässä laissa tai EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä tarkoitettua toimintaa harjoittavilta toimijoilta tässä laissa tai EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä tarkoitettun asian käsittelemisen, tarkastuksen suorittamisen tai raportoinnin kannalta välttämättömät asiakirjat ja tiedot.

64 §

Tarkastuksia ohjaavien viranomaisten ja EU:n lainsäädännössä tarkoitettujen viranomaisten tarkastus- ja tiedonsaantioikeus

Mitä tässä luvussa säädetään tarkastuksesta vastaavan viranomaisen tarkastusoikeudesta, koskee myös kyseisen tarkastuksen yleisestä ohjauksesta vastaavaa maa- ja metsätalousministeriötä ja Maaseutuvirastoa.

EU:n varojen asianmukaisen hallinnon ja käytön varmistamiseksi Maaseutuvirastolla on oikeus suorittaa maksajavirastoasetuksessa tarkoitettua laadunvalvontaa niissä viranomaisissa, jotka suorittavat maksajavirastolle säädettyjä tehtäviä.

Mitä tässä luvussa säädetään tarkastuksesta vastaavan viranomaisen tarkastus- ja tiedonsaantioikeudesta, koskee myös horisontaali-asetuksessa tarkoitettuja EU:n komission tarkastustehtäviä suorittavia henkilöitä. Vastaava tarkastus- ja tiedonsaantioikeus on muilla EU:n lainsäädännössä tarkoitetuilla viranomaisilla, joiden tehtäviin kuuluu vastaavanlaisia tarkastustehtäviä.

65 §

Viranomaisen oikeus luovuttaa tietoja muille viranomaisille

Maa- ja metsätalousministeriö ja Maaseutuvirasto päättävät sellaisten tietojen luovuttamisesta EU:n toimielimille, jotka ne ovat saaneet tämän lain toimeenpanon yhteydessä ja joiden luovuttamiseen jäsenvaltiolla on EU:n lainsäädännön nojalla velvollisuus. Sama oikeus on myös muulla viranomaisella, jonka tehtäviin tietojen luovuttaminen tämän lain mukaan kuuluu. Maa- ja metsätalousministeriön tai Maaseutuviraston päätöksessä määriteltävien tietojen luovuttamisesta voi, jos asianomainen viranomainen sen hyväksyy, huolehtia tässä laissa tarkoitettu tarkastuksesta tai tietojen keräämisestä vastaava viranomainen.

Tämän lain noudattamisen valvontaan liittyvää tehtävää suoritettaessa saatuja tietoja saa salassapitovelvollisuuden estämättä luovuttaa

64 §

Tarkastuksia ohjaavien viranomaisten ja EU:n lainsäädännössä tarkoitettujen viranomaisten tarkastus- ja tiedonsaantioikeus

Mitä tässä luvussa säädetään tarkastuksesta vastaavan viranomaisen tarkastusoikeudesta, koskee myös kyseisen tarkastuksen yleisestä ohjauksesta vastaavaa maa- ja metsätalousministeriötä ja Ruokavirastoa.

EU:n varojen asianmukaisen hallinnon ja käytön varmistamiseksi Ruokavirastolla on oikeus suorittaa varainhoitoasetuksessa tarkoitettua laadunvalvontaa niissä viranomaisissa, jotka suorittavat maksajavirastolle säädettyjä tehtäviä.

Mitä tässä luvussa säädetään tarkastuksesta vastaavan viranomaisen tarkastus- ja tiedonsaantioikeudesta, koskee myös horisontaali-asetuksessa tarkoitettuja EU:n komission tarkastustehtäviä suorittavia henkilöitä. Vastaava tarkastus- ja tiedonsaantioikeus on muilla EU:n lainsäädännössä tarkoitetuilla viranomaisilla, joiden tehtäviin kuuluu vastaavanlaisia tarkastustehtäviä.

65 §

Viranomaisen oikeus luovuttaa tietoja muille viranomaisille

Maa- ja metsätalousministeriön, Ruokaviraston ja tässä laissa tarkoitettun tarkastuksesta vastaavan viranomaisen tämän lain toimeenpanossa saamien tietojen tiedonluovutukseen muille viranomaisille tai EU-toimielimille sovelletaan ruokahallinnon tietovarannosta annetun lain 8 §:ää.

syyttäjä-, poliisi- ja tulliviranomaisille rikoksen selvittämiseksi.

70 §

Hakemusten ja ilmoitusten muotovaatimukset

Hakemus ja ilmoitus on tehtävä kirjallisesti ja allekirjoitettava. *Vientitukea koskeva hakemus on kuitenkin tehtävä tullikoodeksissa tarkoitettulla sähköisellä vienti-ilmoituksella, jollei kyseessä ole tullikoodeksin 6 artiklan 3 tai 4 kohdassa tarkoitettu tilanne.*

Sen lisäksi, mitä EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä säädetään velvollisuudesta käyttää määrämuotoista hakemusta tai ilmoitusta, tukea koskeva hakemus on tehtävä Maaseutuviraston tähän tarkoitukseen vahvistamalla lomakkeella.

Hakemukseen ja ilmoitukseen on liitettävä sen käsittelemisen kannalta tarpeelliset selvitykset. Maaseutuvirasto voi antaa määräyksiä hakemuksissa ja ilmoituksissa esitettävistä tiedoista.

Jos EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä säädetään, että tuotteiden myynti interventiovarastoon tai osto sieltä tai tuen hakeminen taikka muu toimenpide on toteutettava hakemuksen sijaan tarjouksen perusteella, tarjoukseen sovelletaan, mitä tässä laissa säädetään hakemuksesta.

(uusi)

70 §

Hakemusten ja ilmoitusten muotovaatimukset

Hakemus ja ilmoitus on tehtävä kirjallisesti ja allekirjoitettava.

Sen lisäksi, mitä EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä säädetään velvollisuudesta käyttää määrämuotoista hakemusta tai ilmoitusta, tukea koskeva hakemus on tehtävä Ruokaviraston tähän tarkoitukseen vahvistamalla lomakkeella.

Hakemukseen ja ilmoitukseen on liitettävä sen käsittelemisen kannalta tarpeelliset selvitykset. Ruokavirasto voi antaa määräyksiä hakemuksissa ja ilmoituksissa esitettävistä tiedoista.

Jos EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä säädetään, että tuotteiden myynti interventiovarastoon tai osto sieltä tai tuen hakeminen taikka muu toimenpide on toteutettava hakemuksen sijaan tarjouksen perusteella, tarjoukseen sovelletaan, mitä tässä laissa säädetään hakemuksesta.

70 a §

Sähköinen haku

Tukea voidaan edellyttää haettavan sähköisesti verkkopalvelussa, joka on osa ruokahallinnon tietovarannosta annetussa laissa tarkoitettua ruokahallinnon tietovarantoa. Hakija tunnustetaan vahvalla sähköisellä tunnistamisella, siten kuin vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä luottamuspalveluista annetusta laissa (617/2009) säädetään. Valtioneuvoston asetuksella säädetään tässä laissa tarkoitetuista tuista, joita koskeva hakemus voidaan tehdä vain tässä pykälässä tarkoitettulla tavalla.

Ruokavirasto voi 1 momentista poiketen antaa määräyksen siitä, että tiettyä tukea haetaan muutoin kuin sähköisessä järjestelmässä, jos tukijärjestelmän toimeenpanon kiireellisyys sitä välttämättä edellyttää.

Ruokavirasto voi antaa tarkemmat määräykset hakemukseen liitettävistä asiakirjoista, hakemisen menettelyistä sekä suunnitelmien ja selvitysten esitystavasta.

Mitä tässä pykälässä säädetään tuesta, sovelletaan myös interventiovarastointia koskevaan hakemukseen tai tarjoukseen.

73 §

Tuen maksaminen ennakolta tai useassa erässä

Sen lisäksi, mitä EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä säädetään tuen maksamisesta ennakolta, *vientituen maksamiseen ennakolta sovelletaan, mitä vientitukiasetuksen 37 artiklassa säädetään.*

Sen lisäksi, mitä EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä säädetään jäsenvaltion velvollisuudesta maksaa tukea useassa erässä, voidaan tuottajaorganisaatiotukea maksaa hakemuksesta useassa erässä *EU:n hedelmä- ja vihanneslainsäädännössä säädetyin edellytyksin.* Lisäksi edellytyksenä on, että yksittäinen erä ei ole määrältään vähäinen. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä maksettavan erän vähimmäismäärästä.

Mehiläishoitotukea voidaan maksaa hakemuksesta useassa erässä toteutetuista toimenpiteistä aiheutuneiden kustannusten mukaisesti, ei kuitenkaan useammin kuin kerran kuukaudessa.

73 §

Tuen maksaminen ennakolta tai useassa erässä

Tuen ennakolta maksamisen edellytyksistä säädetään EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä. Tuen ennakolta maksamisesta voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

Sen lisäksi, mitä EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä säädetään jäsenvaltion velvollisuudesta maksaa tukea useassa erässä, voidaan tuottajaorganisaatiotukea ja *mehiläishoitotukea* maksaa hakemuksesta useassa erässä *toteutuneista toimenpiteistä aiheutuneiden kustannusten perusteella.* Lisäksi edellytyksenä on, että yksittäinen erä ei ole määrältään vähäinen. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä maksettavan erän vähimmäismäärästä, *erien lukumäärästä ja hakemusten määräajoista.*

74 §

Tuen takaisinperiminen

Maaseutuviraston on perittävä takaisin virheellisesti tai perusteetta maksettu tuki siten kuin takaisinperinnän edellytyksistä EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä säädetään. Virheellisesti tai perusteetta maksetun mehiläishoitotuen takaisinperintään sovelletaan, mitä valtionavustuslain 21 ja 22 §:ssä säädetään.

Tukea ei peritä takaisin, jos perittävä määrä on tukijärjestelmässä myönnetyn yksittäisen tuen osalta ilman korkoja alle 100 euroa. Vientituen osalta 100 euron määrän laskemistaan sovelletaan kuitenkin, mitä siitä vientitukiasetuksessa säädetään.

75 §

Seuraamusmaksun määrääminen

Seuraamusmaksun edellytyksistä säädetään EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä. Seuraamusmaksun määrää Maaseutuvirasto. Vientitukeen liittyvää seuraamusmaksua ei kuitenkaan määrätä, jos sen määrä on 100 euroa tai pienempi venti-ilmoitusta kohti.

74 §

Tuen maksamisen lopettaminen ja takaisinperintä

Jollei EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä muuta säädetä, Ruokaviraston on lopetettava tuen maksaminen ja perittävä takaisin virheellisesti tai perusteetta maksettu tuki, jos:

1) tuen myöntämisen tai maksamisen edellytykset eivät ole täyttyneet;

2) tuen ehtoja ei ole noudatettu;

3) tuen saaja on antanut sellaisen virheellisen tai puutteellisen tiedon, joka on olennaisesti vaikuttanut tuen myöntämiseen tai maksamiseen;

4) tuen saaja laiminlyö 62 §:ssä tarkoitetun avustamisvelvollisuuden tarkastuksessa;

Jos tuki on myönnetty yhteisesti useammalle tuensaajalle, vastaavat kaikki tuensaajat yhteisvastuullisesti takaisinperittävän tuen maksamisesta. Tukea ei peritä takaisin, jos perittävä määrä on tukijärjestelmässä myönnetyn yksittäisen tuen osalta ilman korkoja enintään 100 euroa.

75 §

Seuraamusmaksun määrääminen

Jos tuen hakija tai saaja rikkoo tai laiminlyö tuen myöntämisen edellytyksiä, eikä rikkomus tai laiminlyönti ole vähäinen, Ruokavirasto määrää tälle seuraamusmaksun, jonka määrä on enintään haetun ja myönnettävissä olevan tuen erotus ottaen huomioon rikkomuksen tai laiminlyönnin vakavuus ja kesto, jollei seuraamusmaksun edellytyksistä ja määräämisestä EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä muuta säädetä. Seuraamusmaksua ei kuitenkaan määrätä, jos kyse on horisontaalasetuksen 59 artiklan 5 kohdassa tarkoitetusta perusteesta.

76 §

76 §

*Takaisinperittävän tuen ja seuraamusmaksun korko**Takaisinperittävän tuen ja seuraamusmaksun korko*

Takaisinperittävälle tuelle on suoritettava korkoa, joka lasketaan sen ajan perusteella, joka alkaa 60 päivää takaisinperintäpäätöksen tekemisajankohdasta ja päättyy saatavan suoritamisajankohtaan, jollei koron laskemistavasta tai koron perimättä jättämisestä EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä muuta säädetä.

Takaisinperittävälle tuelle on suoritettava korkoa, joka lasketaan sen ajan perusteella, joka alkaa 60 päivää takaisinperintäpäätöksen tekemisajankohdasta ja päättyy saatavan suoritamisajankohtaan, jollei koron laskemistavasta tai koron perimättä jättämisestä EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä muuta säädetä.

Jos takaisinperittävä vientituki maksetaan takaisinperintäpäätöksessä asetetussa määräjassa korkoineen takaisin, maksu katsotaan korkojen laskemista varten tapahtuvan vientitukiasetuksessa tarkoitettulla tavalla kahdentenakymmenentenä päivänä takaisinperintäpäätöksen jälkeen.

Määrätylle seuraamusmaksulle on suoritettava korkoa siten kuin EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä säädetään.

Takaisinperittävälle määrälle on suoritettava korkolain (633/1982) 4 §:n 1 momentissa tarkoitettua vuotuista viivästyskorkoa, jollei EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä muuta säädetä.

Määrätylle seuraamusmaksulle on suoritettava korkoa siten kuin EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä säädetään.

Takaisinperittävälle määrälle on suoritettava korkolain (633/1982) 4 §:n 1 momentissa tarkoitettua vuotuista viivästyskorkoa, jollei EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä muuta säädetä.

77 §

77 §

*Oikaisu**Oikaisu*

Jos tuenhakija on saanut tukea vähemmän kuin tämän olisi pitänyt saada tai jos tuki on perusteettomasti kokonaan hylätty, Maaseutuvirasto voi päätöksen lainvoimaisuuden estämättä ja ilman eri hakemusta oikaista virheellisen päätöksen, jos tarkoitusta varten on käytettävissä varoja.

Jos tuenhakija on saanut tukea vähemmän kuin tämän olisi pitänyt saada tai jos tuki on perusteettomasti kokonaan hylätty, *Ruokavirasto* voi päätöksen lainvoimaisuuden estämättä ja ilman eri hakemusta oikaista virheellisen päätöksen, jos tarkoitusta varten on käytettävissä varoja.

78 §

78 §

*Tuelle maksettava korko**Tuelle maksettava korko*

Jos tuenhakijalle myönnetään tukea tai myönnetyn tuen määrää korotetaan oikaisun johdosta, oikaisun kohteena olevalle tuen määrälle voidaan maksaa kuuden prosentin

Jos tuenhakijalle myönnetään tukea tai myönnetyn tuen määrää korotetaan oikaisun johdosta, oikaisun kohteena olevalle tuen määrälle voidaan maksaa *korkolain 4 §:n 1*

Voimassa oleva laki

vuotuista korkoa laskettuna siitä päivästä, jolloin oikaistava päätös oli tehty, oikaisupäätöksen tekopäivään saakka. Korkoa ei kuitenkaan makseta, jos oikaisun tarve on johtunut tuenhakijan toiminnasta.

Jos tuenhakijalle myönnetään muutoksenhaun johdosta tukea tai tuen määrää korotetaan, tälle määrälle voidaan maksaa kuuden prosentin vuotuista korkoa laskettuna valituksenalaisen päätöksen tekopäivästä muutoksenhakuviranomaisen päätöksen tekopäivään. Koron maksamisesta päättää tällöin muutoksenhakuviranomainen.

79 §

Viranomaiselle suoritettujen maksujen palautus

Maaseutuviraston on palautettava väärin perustein tai liikaa peritty maksu, takaisinperitty määrä tai seuraamusmaksu. Palautettavalle määrälle suoritetaan korkoa siten kuin tullilain 93 §:ssä säädetään.

85 a §

Tuottaja- ja toimialaorganisaatioihin liittyvät hallinnolliset pakkokeinot

Jos tuottaja- tai toimialaorganisaatio ei toimi EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä tai tässä laissa edellytetyjä tietoja määräajassa, maaseutuvirasto voi antaa tuottaja- tai toimialaorganisaatiolle määräyksen toimittaa puuttuvat tiedot määräajassa. Maaseutuvirasto voi asettaa tietojen toimittamista koskevan määräyksen noudattamisen tehosteeksi uhkasakon. Uhkasakosta säädetään uhkasakolaissa.

Ehdotus

momentissa tarkoitettua vuotuista viivästyskorkoa laskettuna siitä päivästä, jolloin oikaistava päätös oli tehty, oikaisupäätöksen tekopäivään saakka. Korkoa ei kuitenkaan makseta, jos oikaisun tarve on johtunut tuenhakijan toiminnasta.

Jos tuenhakijalle myönnetään muutoksenhaun johdosta tukea tai tuen määrää korotetaan, tälle määrälle voidaan maksaa *korkolain 4 §:n 1 momentissa tarkoitettua vuotuista viivästyskorkoa* laskettuna valituksenalaisen päätöksen tekopäivästä muutoksenhakuviranomaisen päätöksen tekopäivään. Koron maksamisesta päättää tällöin muutoksenhakuviranomainen.

79 §

Viranomaiselle suoritettujen maksujen palautus

Ruokaviraston on palautettava väärin perustein tai liikaa peritty maksu, takaisinperitty määrä tai seuraamusmaksu. Palautettavalle määrälle suoritetaan korkoa siten kuin tullilain 93 §:ssä säädetään.

85 a §

Tuottaja- ja toimialaorganisaatioihin liittyvät hallinnolliset pakkokeinot

Jos tuottaja- tai toimialaorganisaatio ei toimi EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä tai tässä laissa edellytetyjä tietoja määräajassa, *Ruokavirasto* voi antaa tuottaja- tai toimialaorganisaatiolle määräyksen toimittaa puuttuvat tiedot määräajassa. *Ruokavirasto* voi asettaa tietojen toimittamista koskevan määräyksen noudattamisen tehosteeksi uhkasakon. Uhkasakosta säädetään uhkasakolaissa.

86 d §

Kunnan päätös hallinnollisten pakkokeinojen käytöstä

Tämän lain mukaan kunnalle kuuluvien 86 a–86 c §:ssä tarkoitettujen hallinnollisten pakkokeinojen käyttämisestä päättää Elintarvike-
turvallisuusvirasto, jos asia koskee yhtä kun-
taa laajempaa aluetta. Elintarvike-
turvallisuusviraston on viipymättä ilmoitettava tekemäs-
tään päätöksestä asianomaisille kunnille.

89 §

*Viljatuotteiden alustavaan laaduntarkastuk-
seen liittyvät erityiset menettelyt ja valtion
korvausvastuu*

Jos viljatuotteiden alustava laaduntarkastus osoittaa, että tuotteiden laatu ei vastaa EU:n interventiolainsäädännössä tarkoitettuja vaatimuksia, Maaseutuvirasto tekee päätöksen kuorman hylkäämisestä eikä kyseistä kuormaa vastaanoteta interventiovarastoon. Hylättyjen tuotteiden tarjoaja voi hakea määräajassa Maaseutuvirastolta viljatuotteiden alustavan laaduntarkastuksen yhteydessä otetun näytteen analysointia laboratoriossa. Maaseutuvirasto antaa määräyksen määräajan pituudesta. Jos analyysi osoittaa, etteivät hylätyt tuotteet vastanneet vaatimuksia, tarjoaja vastaa analysoinnista aiheutuvista kustannuksista.

Jos 1 momentissa tarkoitettu analysointi osoittaa tuotteiden täyttävän säädetyt vaatimukset, tarjoajalla on oikeus korvaukseen tälle tuotteiden hylkäämisestä aiheutuneista kohtuullisista ylimääräisistä kuljetuskustannuksista. Jos tuotteiden toimittaminen interventiovarastoon ei ole enää mahdollista EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä tarkoitettussa määräajassa ja jos tarjoaja myy hylätyt tuotteet kohtuullisen ajan kuluessa hylkäämisestä alempaan hintaan, jonka tämä olisi saanut myydessään tuotteet interventiovarastoon, tällä on lisäksi oikeus korvaukseen interventiohinnan ja vallitsevan hintatason välisestä

86 d §

Kunnan päätös hallinnollisten pakkokeinojen käytöstä

Tämän lain mukaan kunnalle kuuluvien 86 a–86 c §:ssä tarkoitettujen hallinnollisten pakkokeinojen käyttämisestä päättää *Ruokavi-*
rasto, jos asia koskee yhtä kuntaa laajempaa aluetta. *Ruokaviraston* on viipymättä ilmoitettava tekemästään päätöksestä asianomaisille kunnille.

89 §

*Viljatuotteiden alustavaan laaduntarkastuk-
seen liittyvät erityiset menettelyt ja valtion
korvausvastuu*

Jos viljatuotteiden alustava laaduntarkastus osoittaa, että tuotteiden laatu ei vastaa EU:n interventiolainsäädännössä tarkoitettuja vaatimuksia, *Ruokavirasto* tekee päätöksen kuorman hylkäämisestä eikä kyseistä kuormaa vastaanoteta interventiovarastoon. Hylättyjen tuotteiden tarjoaja voi hakea määräajassa *Ruokavirastolta* viljatuotteiden alustavan laaduntarkastuksen yhteydessä otetun näytteen analysointia laboratoriossa. *Ruokavirasto* antaa määräyksen määräajan pituudesta. Jos analyysi osoittaa, etteivät hylätyt tuotteet vastanneet vaatimuksia, tarjoaja vastaa analysoinnista aiheutuvista kustannuksista.

Jos 1 momentissa tarkoitettu analysointi osoittaa tuotteiden täyttävän säädetyt vaatimukset, tarjoajalla on oikeus korvaukseen tälle tuotteiden hylkäämisestä aiheutuneista kohtuullisista ylimääräisistä kuljetuskustannuksista. Jos tuotteiden toimittaminen interventiovarastoon ei ole enää mahdollista EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä tarkoitettussa määräajassa ja jos tarjoaja myy hylätyt tuotteet kohtuullisen ajan kuluessa hylkäämisestä alempaan hintaan, jonka tämä olisi saanut myydessään tuotteet interventiovarastoon, tällä on lisäksi oikeus korvaukseen interventiohinnan ja vallitsevan hintatason välisestä

Voimassa oleva laki

hintaerosta. Tarjoajan on tehtävä korvausta koskeva hakemus Maaseutuvirastolle kuuden kuukauden kuluessa analyysin tuloksen tiedoksisaannista.

Kustannusten ja hinnaneron korvaamisesta päättää hakemuksesta Maaseutuvirasto. Hakemukseen on liitettävä selvitys kustannuksista ja myynnistä. Maaseutuvirasto voi antaa tarkempia määräyksiä hakemuksessa esitettävistä tiedoista.

91 a §

Todentamisviranomainen

Todentamisviranomaisen nimeämiseen, tehtäviin ja toimivaltaan sovelletaan, mitä maatalouden tukien toimeenpanosta annettussa laissa säädetään todentamisviranomaisesta.

Ehdotus

hintaerosta. Tarjoajan on tehtävä korvausta koskeva hakemus *Ruokavirastolle* kuuden kuukauden kuluessa analyysin tuloksen tiedoksisaannista.

Kustannusten ja hinnaneron korvaamisesta päättää hakemuksesta *Ruokavirasto*. Hakemukseen on liitettävä selvitys kustannuksista ja myynnistä. *Ruokavirasto* voi antaa tarkempia määräyksiä hakemuksessa esitettävistä tiedoista.

91 a §

Todentamisviranomainen

Todentamisviranomaisen nimeämiseen, tehtäviin ja toimivaltaan sovelletaan, mitä *hallinnointilaissa* säädetään todentamisviranomaisesta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20